

URADNI LIST

LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Leto XVIII

V LJUBLJANI, dne 2. februarja 1961

Številka 3

VSEBINA:

31. Resolucija o programu perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta.

Program perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta.

32. Družbeni plan LR Slovenije za leto 1961.

33. Zakon o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji.

34. Odredba o združitvi nekaterih naselij na območju okraja Ljubljana.

Odloki ljudskih odborov:

16. Odlok o ustanovitvi gasilskega sklada okraja Celje.

17. Odlok o začasnem financiranju okrajnih potreb v I. trimesečju 1961 okraja Novo mesto.

31.

RESOLUCIJA O PROGRAMU PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA LR SLOVENIJE V RAZDOBJU OD 1961. DO 1965. LETA

Ljudska skupščina LR Slovenije je na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev dne 30. januarja 1961 poslušala poročilo Izvršnega sveta in razpravljala o programu perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta, deloma na skupni deloma pa na ločenih sejah, ter nato na seji Republiškega zbora in na seji Zbora proizvajalcev dne 31. januarja 1961 sprejela

resolucijo

o programu perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta

I

Ljudska skupščina ugotavlja, da so bili doseženi v preteklem obdobju pomembni uspehi pri nadaljnji graditvi socialistične družbe. Veliki ustvarjalni napor delovnih ljudi so z izpolnjevanjem osnovnih nalog in ciljev naše politike socialistične graditve nenehno krepili in razvijali celotno gospodarstvo ter s tem ustvarjali širšo materialno osnovo za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi in za hitrejšo razvijanje in krepitev socialističnih družbenih odnosov.

Intenzivnost gospodarskega razvoja je bila posebno očitna v letih 1957 do 1960, ko so naši delovni ljudje že v štirih letih izvršili osnovne naloge petletnega plana perspektivnega razvoja. Naloge perspektivnega plana so bile izvršene tako na področju proizvodnje kot tudi na področju osebne potrošnje. Za to obdobje je značilen tudi skladnejši razvoj gospodarskih in negospodarskih dejavnosti in vseh oblik potrošnje.

Ob hitrem razvoju proizvodnje se je krepila materialna osnova delavskega in družbenega upravljanja ter komunalnega sistema. Povečana sredstva, s katerimi so razpolagale gospodarske organizacije, so omogočala večji vpliv delovnih kolektivov na razvoj proizvodnje, povečala se je njihova ustvarjalna iniciativa, razširjala in utrjevala se je njihova samostojnost pri odločanju in razdeljevanju sredstev za povečano proizvodnjo ter za osebno potrošnjo in družbeni standard.

Povečanje proizvajalnih sil in enakomernejši razvoj vseh gospodarskih in družbenih dejavnosti sta ustvarjala vse bolj ugodne pogoje za nadaljnje izpolnjevanje in večje uveljavljanje delavskega in družbenega upravljanja. Večja odvisnost osebnih dohodkov od ustvarjenega skupnega dohodka gospodarskih organizacij ter odvisnost osebnega dohodka posameznega proizvajalca od njegovega učinka pri delu sta neposredno vplivali na večji interes delovnih kolektivov za uspešnejše rezultate pri proizvodnji. Hkrati s tem je posebno v zadnjih letih prišlo do hitrejšega naraščanja produktivnosti dela in s tem tudi do povečanja osebnih dohodkov zaposlenih ter do naraščanja celotne osebne potrošnje prebivalstva, zlasti tistega, ki je vključeno v družbeni sektor.

Vse večji vpliv delovnih kolektivov in komun na enostavno in razširjeno reprodukcijo je prispeval k skladnejšemu razvoju gospodarskih dejavnosti ter k pospešenemu razvoju družbenega standarda. Vzoredno s tem pa so se razpoložljiva sredstva nalagala smotrneje in bolj učinkovito kot v pogojih centraliziranega razporejanja sredstev.

Z večjim uveljavljanjem socialističnih načel pri delitvi, s krepitvijo materialne osnove delavskega in družbenega upravljanja ter s prenašanjem nalog in pristojnosti na komune je bil omogočen hitrejši razvoj socialističnih družbenih odnosov in drugih oblik socialistične demokracije. S tem se je vloga komune kot osnovne enote naše socialistične družbene ureditve vse bolj uveljavljala.

II

Ljudska skupščina LR Slovenije ugotavlja, da program perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta temelji na doseženih uspehih dosedanjega razvoja, upošteva možnosti, ki se nakazujejo za gospodarski in družbeni razvoj v prihodnje, ter se aktivno vključuje v družbeni plan gospodarskega razvoja Jugoslavije od 1961. do 1965. leta. Program daje obenem tudi osnove in nakazuje smer občinam in okrajem ter gospodarskim in drugim organizacijam za načrtovanje gospodarskega razvoja, pri čemer računa z njihovim najširšim aktivnim vključevanjem v predvideni gospodarski razvoj ob maksimalnem upoštevanju objektivnih ekonomskih pogojev ter najširše iniciative.

Ljudska skupščina ugotavlja, da so osnovne značilnosti programa razvoja v prihodnjem obdobju hitri in skladen razvoj gospodarstva in s tem povezana nadaljnja krepitev socialističnih družbenih odno-

sov, povečana produktivnost dela, izboljšanje življenjskega standarda in nadaljnja razširitev materialne podlage delavskega in družbenega upravljanja.

Ljudska skupščina meni, da je ob programu, ki ga sprejema, treba poudariti zlasti naslednje značilnosti in naloge:

1. Bodoči razvoj temelji na nadaljnji rasti proizvodnih sil ob visoki stopnji porasta celokupne proizvodnje in narodnega dohodka, ki je bila dosežena v preteklem obdobju, pri čemer pa bo porast skupne materialne proizvodnje zaradi višje osnove, iz katere izhaja, znatno večji.

Za bodoče obdobje pa ni značilen samo hiter porast celotne proizvodnje, temveč predvsem kvalitete spremembe v njeni strukturi, ki se odražajo v nadaljnji krepitvi socialističnih družbenih odnosov. V letu 1965 bi odpadlo na socialistični sektor že okoli 90,4% skupne proizvodnje. V tem oziru bodo najpomembnejše spremembe dosežene na področju kmetijstva, kjer bi na družbeno organizirano proizvodnjo odpadlo že okoli 78% vseh tržnih presežkov.

Kvalitetne spremembe se kažejo nadalje v razvijanju take proizvodnje, ki bo vplivala na spremembo obstoječe strukture industrijske proizvodnje; v rekonstrukcijah in modernizaciji večine gospodarskih dejavnosti, da bi se prehajalo na modernejše in produktivnejše proizvodne postopke s proizvodnjo visoko kvalitetnih izdelkov in storitev; v organizirani proizvodnji v kmetijstvu na velikih socialističnih proizvodnih enotah; v spremembi načina eksploatacije in gojenja gozdov na podlagi krčenja gozdov in uvajanja plantažnih nasadov; v industrijskem načinu izvajanja gradbenih del; v rekonstrukciji in modernizaciji prometa; v bistvenem izboljšanju pogojev za razvoj turizma ter v povečanju kapacitet in izboljšanju kvalitete preskrbe v trgovini, gostinstvu in obrti.

Tak razvoj gospodarstva narekuje hitrejše splošno in strokovno izobraževanje državljanov, za kar bo potrebno razvijati vse ustrezne oblike šolanja in izobraževanja.

2. Hitrejši razvoj celotne proizvodnje bo temeljil predvsem na naraščanju produktivnosti dela, ki je obenem tudi pogoj za predvideno povečanje osebne potrošnje. Povečanje produktivnosti dela bo temeljilo na izpopolnjevanju sistema delitve dohodka med podjetji in družbo, ki je predvideno z zveznim perspektivnim planom, ter na nadaljnjem uvajanju in razvijanju načina delitve osebnih dohodkov po delu. Poleg tega bo treba za hitrejši razvoj produktivnosti dela pospeševati uvajanje modernih tehnoloških postopkov in sodobne organizacije proizvodnje, še nadalje iskati možnosti za boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti ter razvijati znanstveno-raziskovalno dejavnost in jo še tesneje povezovati s proizvodnjo.

Hitro naraščanje proizvodnje bo kljub bistvenemu povečanju produktivnosti dela zahtevalo nadaljnje povečanje števila zaposlenih v družbenem sektorju tako, da se bo v prihodnjem obdobju proces spreminjanja ekonomske in socialne strukture prebivalstva še nadalje pospešil.

3. Predvideno povečanje proizvodnje in narodnega dohodka bo omogočilo tudi ustrezno izboljševanje osebne potrošnje in družbenega standarda prebivalstva, predvsem v mestih in industrijskih središčih. Stalno izboljševanje življenjskih razmer delovnih ljudi bo obenem stimulacija ter pogoj za večjo proizvodnjo.

Zato je treba v bodočem obdobju nadalje razvijati vse tiste dejavnosti, od katerih so življenjske razmere prebivalstva neposredno odvisne, kot so: zdravstveno varstvo, šolstvo, socialne službe, splošne kulturne potrebe, rekreacija in razvedrilo ter posebno stanovanjsko-komunalna izgradnja. Skladno s tem je treba krepiti tudi stanovanjske skupnosti in ob sodelovanju gospodarskih organizacij, komun in krajevnih odborov razvijati družbeno prehrano, otroške ustanove, servise in podobno. Pri stanovanjski in komunalni graditvi je treba najti take urbanistične rešitve, ki bodo omogočile razvoj vseh oblik skrbi za delovnega človeka. Največ pozornosti je treba stanovanjski in komunalni dejavnosti posvečati v glavnih mestih in industrijskih središčih zaradi posebnosti razvoja v preteklosti in pa gradnji stanovanj za delavce, ki so zaposleni v kmetijstvu, gozdarstvu, gradbeništvu in podobnih dejavnostih.

Prav tako kot pri družbenem standardu je predviden še nadalje tudi hiter razvoj osebne potrošnje prebivalstva. Porast osebne potrošnje mora biti v večji meri kot doslej povezan in odvisen od naraščanja proizvodnje in produktivnosti dela, kar bo treba upoštevati zlasti pri razdeljevanju osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah.

Ljudska skupščina LR Slovenije smatra, da je predvideno povečanje osebne potrošnje in v programu predvideni odnos med investicijami za razvoj gospodarstva in družbenega standarda v skladu s postavljenimi nalogami gospodarskega razvoja in s politiko stalnega izboljševanja življenjskih pogojev delovnih ljudi.

4. Nadaljnja demokratizacija delavskega upravljanja, zlasti ustanavljanje organov samoupravljanja v obratih in ekonomskih enotah gospodarskih organizacij, bo v še večji meri omogočila neposrednim proizvajalcem vpliv na poslovanje in razdelitev dohodka v podjetju. S tem se bo povečala njihova zainteresiranost za večjo produktivnost dela in odpravljali se bodo ostanki preživelih ekonomskih odnosov. Na tej podlagi ter ob predvidenih spremembah v delitvi dohodka gospodarskih organizacij se predvideva še nadalje velik porast sredstev, s katerimi bodo razpolagali delovni kolektivi. V prihodnjem obdobju bi odpadlo na sredstva gospodarskih organizacij že okoli 53% vseh sredstev, ki bodo vložena za razvoj gospodarstva. Tako se bo vpliv delovnih kolektivov na proces enostavne pa tudi razširjene reprodukcije še nadalje večal in odločilno podpiral vsestranski gospodarski družbeni razvoj ob večji učinkovitosti naložb. S povečano materialno osnovo delovnih kolektivov za nadaljnji razvoj proizvodnih sil in družbenega standarda pa bo treba računati tudi pri splošni investicijski politiki ter pri tem upoštevati samostojno odločanje delovnih kolektivov in njihov neposredni ekonomski interes pri nalaganju sredstev, s katerimi razpolagajo.

Intenzivnost gospodarskega razvoja ter povečana materialna osnova za razvoj življenjskega standarda bo omogočala in narekovala v bodoče še večje razvijanje in uveljavljanje komunalnega sistema. Komuna bo vse bolj postajala tista teritorialna družbena skupnost, v kateri bo treba konkretno in v skladu s neposrednimi potrebami splošnega pomena in individualnih interesov odločati o odnosih v razdelitvi razpoložljivih sredstev na osebno, splošno in investicijsko potrošnjo. V razvoju komun bo dobivala poseben pomen nadaljnja krepitev stanovanjskih skupnosti, krajevnih odborov in drugih oblik neposred-

nega družbenega upravljanja in odločanja državljanov, v katerih se samostojno urejajo vprašanja, na katerih so državljani zainteresirani. Tako bo družbeno-politično življenje v komuni še bolj neposredno izraz potreb, interesov in odločitev samih državljanov.

5. Za bodoči razvoj proizvodnje in življenjskega standarda bo še nadalje odločilnega pomena naš gospodarski in družbeni sistem, ki je že v dosedanjem obdobju pokazal odločilen vpliv na celotni gospodarski in družbeni razvoj. Predvidene izpopolnitve gospodarskega sistema ter nadaljnja decentralizacija delavskega upravljanja v gospodarskih organizacijah bodo vplivali še naprej na boljše izkoriščanje proizvodnih sredstev, na smotrnejše nalaganje investicijskih sredstev ter na uspešnejši razvoj osebne potrošnje. V okviru splošnih načel gospodarskega in družbenega sistema pa bo treba razvijati samostojnost organov delavskega in družbenega upravljanja ter njihovo gospodarjenje na osnovi objektiviziranih ekonomskih kriterijev.

V nadaljnjem razvoju bo ena najvažnejših nalog iskati in razvijati take oblike razdeljevanja osebnih dohodkov, ki bodo zagotavljale čim večjo materialno spodbudo neposrednim proizvajalcem, razvijale maksimalno ustvarjalno iniciativo socialističnega proizvajalca in državljana pri ustvarjanju in uporabi dobrin, in pospeševale nadaljnji gospodarski razvoj in razvoj socialističnih odnosov v celotnem družbenem življenju.

PROGRAM

perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta

RAZVOJ GOSPODARSTVA V PRETEKLEM OBDOBJU

I. Splošni pregled gospodarskega razvoja

1. V poveljnem obdobju se je gospodarstvo tako kot v celotni državi tudi v LR Sloveniji hitro razvijalo ter so bili doseženi pomembni uspehi na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Na podlagi razvoja proizvodnih sil je prišlo do velikih sprememb v strukturi gospodarstva in v socialno-ekonomski strukturi prebivalstva; pri tem so se močno okrepile proizvodne sile družbenega sektorja in socialistični družbeni odnosi.

Celotni razvoj je bil še posebno uspešen v zadnjih štirih letih, to je med izvajanjem preteklega perspektivnega plana. Za to obdobje je značilno ne samo veliko povečanje celotne proizvodnje, temveč predvsem skladnejši razvoj, in to tako na področju posameznih panog proizvodnje kot tudi na področju celotne potrošnje.

Osnovne značilnosti doseženega razvoja ponazorjujejo tile podatki (povprečna stopnja povečanja na leto v %):

	1953-1956	1957-1960
Družbeni proizvod	10,1	11,1
Fizični obseg industrijske proizvodnje	11,2	10,8
Fizični obseg kmetijske proizvodnje	4,0	7,2
Investicije	8,9	17,0
Zaposlenost (družbeni sektor)	5,8	6,2
Produktivnost dela (družbeni sektor)	4,9	5,2
Osebna poraba	—	10,6

III

Ljudska skupščina LR Slovenije sprejema program perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta kot osnovo za bodoči gospodarski in družbeni razvoj Ljudske republike Slovenije.

Izvršni svet bo pripravil predloge letnih družbenih planov v skladu s tem programom, občine in okraji, gospodarske organizacije, samostojni zavodi in druge organizacije, ki sodelujejo pri gospodarskem razvoju ter pri razvoju družbenega standarda in osebne potrošnje, pa naj vskladijo svoje perspektivne programe in družbene plane ter svoje gospodarske ali družbene dejavnosti z načeli in nalogami, postavljenimi v tem programu.

Št. 02-81/1-61

Ljubljana, dne 31. januarja 1961.

Ljudska skupščina
Ljudske republike Slovenije

Predsednik
Ljudske skupščine LRS:

Miha Marinko l. r.

Predsednik
Republiškega zbora:
Inž. Pavle Zaucer l. r.

Predsednik
Zbora proizvajalcev:
Lojze Ocepek l. r.

Ena izmed osnovnih značilnosti dosedanjega razvoja je visoka stopnja povečanja celotne proizvodnje, ki znaša v obdobju 1957 do 1960 povprečno 11,1 % na leto. Razen visokega povečanja industrijske proizvodnje, na katero odpade v naši republici okoli 56 % celotne proizvodnje, je bila v tem obdobju tudi pomembno povečana kmetijska proizvodnja, ki se je povečala povprečno za 7,2 % na leto. Hitri razvoj proizvodnje je v vse večji meri temeljil na povečanju produktivnosti dela, na kar je v okviru družbenega in gospodarskega sistema predvsem vplival izpopolnjeni sistem delitve dohodka gospodarskih organizacij ter stimulativen način razdeljevanja osebnih dohodkov. Zlasti uspešen je bil razvoj osebne porabe, ki se je povečala za 10,6 % na leto in znatno preseгла predvidevanja perspektivnega plana. Vzporedno s tem so se močno povečala tudi vlaganja za razvoj družbenega standarda, kar vse je prispevalo k hitremu izboljšanju življenjskih razmer prebivalstva.

Izvršitev osnovnih nalog perspektivnega plana LR Slovenije za razdobje 1957 do 1961 kažejo tile podatki:

	Perspektivni plan 1957-1961	Izvršitev 1957-1960
I n d e k s i		
Družbeni proizvod	147,1	152,5
Industrijska proizvodnja	148,0	150,5
Kmetijska proizvodnja	172,0	143,9
Osebna poraba	139,0	149,7

Opomba: Vsi podatki za leto 1960 so ocenjeni.

	Vrednost (v milijardah dinarjev, cene leta 1956)	
Investicije v osnovna sredstva	380,7	291,8
Investicije v družbeni standard	96,4	82,3
Investicije za stanovanjsko in komunalno graditev	58,7	58,7

Osnovna faktorja, ki sta vplivala na hitrejši in skladnejši razvoj proizvodnje in porabe, sta bila današnji družbeni in gospodarski sistem. Razvoj gospodarskega sistema ter na tej podlagi povečana materialna osnova sta omogočila večje uveljavljanje komunalnega sistema in delavskega upravljanja, to se je kazalo v večji mobilizaciji vseh notranjih rezerv kakor tudi v smotrnejši uporabi razpoložljivih investicijskih sredstev.

Temeljni ekonomsko-politični cilji in naloge, ki so bile postavljene s perspektivnim planom LR Slovenije za razdobje od 1957. do 1961. leta, so bili tako na najpomembnejših področjih, to je pri proizvodnji in osebni porabi, doseženi ali celo preseženi že v letu 1960.

2. Glavna značilnost celotnega povojnega razvoja je visoka stopnja povečanja skupne proizvodnje. Poleg intenzivnega povečanja industrijske proizvodnje, ki se je hitro razvijala v vsem povojnem obdobju, je v zadnjih štirih letih prišlo tudi do pospešenega razvoja vseh drugih gospodarskih področij, posebno pa kmetijske proizvodnje.

Doseženi razvoj proizvodnje je razviden iz tabele (povprečna stopnja povečanja družbenega proizvoda v %):

	1953-1956	1957-1960
Gospodarstvo skupaj	10,1	11,1
Industrija	11,5	9,9
Kmetijstvo	4,5	10,7
Gozdarstvo	4,5	4,5
Gradbeništvo	8,8	15,9
Promet	14,2	12,9
Trgovina	11,1	15,2
Gostinstvo	11,1	5,5
Obrt	6,6	16,9

Z boljšo izrabo in razširitvijo industrijskih zmogljivosti ter z istočasnim razvijanjem energetskih virov, z velikim vzponom kmetijske proizvodnje ter s povečanjem industrijske sečnje lesa v gozdarstvu je prišlo v razdobju 1957 do 1960 do intenzivnejše in racionalnejše izrahe vseh razpoložljivih zmogljivosti in naravnih pogojev. S tem je bil dosežen ekonomičnejši in skladnejši razvoj vseh gospodarskih panog, zlasti tistih, ki so v prejšnjih razdobjih zaostajale za splošnim gospodarskim razvojem.

3. Stalni in hitri razvoj vsega gospodarstva, zlasti pa industrije kakor tudi vseh drugih gospodarskih področij, krepitev socialističnega sektorja v kmetijstvu ter razvoj družbenih služb so vplivali na naraščanje zaposlenosti. Število zaposlenih, ki je znašalo v letu 1956 okoli 357.200, se je povečalo do leta 1960 na 454.300, to je za 97.100 oseb. Po posameznih letih se je število zaposlenih v družbenem sektorju gibalo takole:

	1953	1956	1960
Skupaj	301.428	357.159	454.260
— gospodarstvo	249.487	290.215	366.780
— negospodarske stroške	51.941	66.944	87.480

Povečanje zaposlenih v družbenem sektorju je presehalo naravno povečanje celotnega prebivalstva, to pa je močno pospešilo proces spreminjanja ekonomske in socialne strukture prebivalstva.

Kljub hitremu povečanju zaposlenosti se je povečala tudi produktivnost dela, ki se je povečala v gospodarstvu družbenega sektorja v razdobju 1957 do 1960 za 5,2% na leto, od tega v industriji za 3,9%.

Povečanje produktivnosti dela pa še ni bilo zadovoljivo, ker je prišlo šele v letih 1959 in 1960 do bistvenega izboljšanja na podlagi spremenjenega sistema delitve dohodka gospodarskih organizacij ter spodbudnejšega načina delitve osebnih dohodkov. Tako se je v industriji povečala produktivnost dela v letu 1959 za 5,5%, v letu 1960 pa za 6,0%.

4. Vzoredno z intenzivnim razvojem celotnega gospodarstva sta v razdobju zadnjih štirih let pospešeno naraščala tudi osebna poraba prebivalstva in družbeni standard. Medtem ko je perspektivni plan računal s povečanjem osebne porabe v razdobju petih let skupno za 39%, je bilo doseženo v štirih letih povečanje za 49,7%. V tem obdobju je bilo doseženo tole povečanje osebne porabe (povprečna stopnja porasta na leto v %):

Skupna osebna poraba	10,6
— družbeni sektor	12,9
— zasebni sektor	4,4
Osebna poraba na prebivalca	9,8
— družbeni sektor	9,7
— zasebni sektor	6,4

V letih 1957 do 1960 so se povečali nominalni osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu za 86%, realni osebni dohodki pa za okoli 46%. Realni osebni dohodki so naraščali hitreje kot produktivnost dela. Pri povprečnem povečanju produktivnosti dela za 5,2% na leto so realni osebni dohodki naraščali za 9,9%.

Tako gibanje realnih osebnih dohodkov sicer ni bilo popolnoma v skladu s smernicami perspektivnega plana, ki je računal z vzorednim naraščanjem realnih dohodkov prebivalstva in produktivnosti dela, vendar pa so s postopnim izboljševanjem sistema nagrajevanja postajali ti odnosi iz leta v leto skladnejši.

Intenzivno povečanje osebne porabe v tem obdobju je spremljalo hitro spreminjanje njene strukture. Te spremembe se kažejo predvsem v zmanjševanju deleža izdatkov za prehrano ob istočasnem izboljševanju njene kvalitete ter v povečanju udeležbe izdatkov za industrijsko blago ter za storitve.

V zvezi z rastočo porabo industrijskih proizvodov, posebno trajnih potrošnih dobrin, se je v tem obdobju vedno bolj pojavljala potreba po hitrejšem razvijanju servisov za pomoč družinam, po razširitvi in izboljšanju trgovske mreže, po razvoju komunalnih storitev, po boljšem zadovoljevanju kulturnih potreb prebivalstva in podobno. Nezadostna razvitost teh storitev je zavirala hitrejši razvoj osebne porabe.

Pomemben razvoj je dosegel v tem obdobju družbeni standard tako pri tekočih izdatkih kot tudi pri investicijski porabi. Udeležba naložb v družbeni standard, ki je v razdobju 1953 do 1956 znašal 19,5% skupnih investicij, se je povečala v razdobju 1957 do 1960 na 29,6%. Po posameznih panogah družbenega standarda so se v tem obdobju vložena sredstva povečala takole:

	— cene leta 1959		
	— v milijonih dinarjev		
	1956	1960	Indeks
Družbeni standard skupaj	15.082	30.700	204
— stanovanjska delavnost	7.722	17.600	228
— komunalna delavnost	2.684	4.500	168
— šolstvo in kultura	2.334	5.000	214
— zdravstvo in socialno varstvo	2.285	3.280	144
— drugo	37	320	561

Najpomembnejši razvoj je dosegla v tem obdobju stanovanjska dejavnost. V letu 1956 je bilo zgrajenih 4.130 stanovanj, v letu 1960 pa 6.750. Število zgrajenih stanovanj na 1.000 prebivalcev se je tako povečalo v teh letih od 2,7 na 4,2. Z intenzivnejšo graditvijo so se deloma izboljšale stanovanjske razmere, vendar pa bo sedanje stanje terjalo pospešeno zidanje stanovanj tudi v bodočem razdobju.

Uspešnejši razvoj stanovanjske graditve je zaviral zlasti pomanjkanje zazidalnih načrtov, počasen prehod na sodobnejši način dela, ki bi ga omogočali tipizirani projekti ter montažni in polmontažni način zidave, večje uvajanje mehanizacije ter nezadostna povezava med organizacijami in organi, ki sodelujejo pri zidavi stanovanjskih objektov. Stanovanjska reforma, ki je uvedla ekonomske odnose v upravljanje stanovanjskih zgradb in v financiranje stanovanjske graditve, že kaže svoje pozitivne vplive na povečanje stanovanjske graditve in na razvoj odnosov v stanovanjskem gospodarstvu.

S povečanimi investicijami je prišlo do izboljšanja in povečanja zmogljivosti tudi na drugih področjih družbenega standarda.

Vlaganja v komunalno dejavnost so se v tem obdobju prav tako intenzivirala, vendar še vedno močno zaostajajo zlasti graditve in rekonstrukcije vodovodnih naprav, kanalizacije in čistilnih naprav za odpadke ter ureditev ulične in cestne mreže v mestih in industrijskih središčih.

Povečana vlaganja so omogočila izboljševanje delovnih razmer tudi na področju šolstva in zdravstva. V tem obdobju se je znatno razširila površina osnovnih šol, v še večji meri pa so se povečale zmogljivosti srednjih strokovnih šol. Pričeli so se tudi intenzivno graditi in razširjati prostori gospodarskih fakultet univerze v Ljubljani ter pripravljati graditev višjih strokovnih šol.

Na področju zdravstva je bilo v zadnjih štirih letih intenzivno zlasti zidanje zdravstvenih domov in ambulant, povečalo pa se je tudi število bolniških postelj v bolnicah, in sicer za 8,6%. Mnogo intenzivnejše je bilo povečanje zdravstvenega kadra (število zdravnikov se je povečalo za 24%, število drugega strokovnega medicinskega osebja pa za 42%), kar je v znatni meri omogočilo izboljšanje zdravstvene oskrbe prebivalstva.

5. Vzporedno z razvojem našega gospodarstva in družbenega sistema je prišlo v razdobju 1957 do 1960 do sprememb na področju investicij. Ob splošnem povečanju skupnih investicij se je spremenila njihova struktura in povečala učinkovitost, delež investicij v družbenem proizvodu pa se je zmanjšal.

Povprečne letne investicije so se gibale po posameznih obdobjih takole:

	— cene leta 1959	
	— v milijonih dinarjev	
	1955-1956	1957-1960
Skupne investicije	63.991	84.392
— gospodarske	48.797	56.444
— negospodarske	15.194	27.948

V razdobju 1955 do 1956 je delež skupnih investicij v družbenem proizvodu znašal 29,4%, v razdobju 1957 do 1960 pa se je zmanjšal na 25,7%. Taka ekonomska politika je omogočila povečanje deležev drugih oblik porabe v družbenem proizvodu in s tem, poleg drugega, vplivala na povečevanje osebne porabe.

Na podlagi takih premikov je prav tako pomembna sprememba, dosežena v odnosu med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami 76,2 : 23,8, je bilo v naslednjem obdobju doseženo razmerje 66,9 : 33,1. To kaže, da je bila posvečena posebna skrb razvoju družbenega standarda, saj so se v zadnjem obdobju investicije povečale za te namene za 19,5% na leto.

Nadalje se je spremenila tudi struktura investicij v gospodarstvu. Medtem ko je bilo težišče vlaganj v prejšnjih obdobjih na industriji, so bile v zadnjih štirih letih bolj poudarjene potrebe skladnega razvoja vseh področij. Struktura gospodarskih investicij je bila v posameznih obdobjih takale (v odstotkih):

	1955-1956	1957-1960
Industrija	61,2	47,2
Kmetijstvo	4,5	13,2
Gozdarstvo	2,5	2,6
Gradbeništvo	2,6	3,1
Promet	20,9	23,3
Trgovina in gostinstvo	7,5	7,6
Obrt	1,8	3,0
Gospodarske panoge skupaj	100,0	100,0

Za investicijsko politiko zadnjih let je značilna tudi sprememba v strukturi po virih investicijskih sredstev. V letih 1957 do 1960 je v gospodarskih investicijah odpadlo na sredstva gospodarskih organizacij že okoli 50%. Tako povečanje udeležbe sredstev gospodarskih organizacij je bilo doseženo na podlagi spremenjenega načina delitve dohodka, ki je v vse večji meri spodbujal gospodarske organizacije k racionalnejšemu gospodarjenju. Povečana udeležba gospodarskih organizacij v skupnih investicijah je prispevala k smotnejši uporabi sredstev in s tem k enakomernejšemu napredku gospodarstva in družbenega standarda ter na večjo učinkovitost investicij. Medtem ko je bilo v razdobju 1955 do 1956 za povečanje družbenega proizvoda za en dinar vloženih 2,3 din, je bilo v letih 1957 do 1960 za to potrebnih le še 1,7 din.

Kljub uspešnemu investiranju tako v gospodarskih kot negospodarskih področjih je ostala odprta še vrsta problemov, ki jih bo treba reševati v bodočem obdobju. To so predvsem slaba tehnična opremljenost v nekaterih gospodarskih panogah ter zastarelost in dotrajnost osnovnih sredstev. Tako stanje otežkoča hitrejše naraščanje produktivnosti dela ter zavira nadaljnji razvoj proizvodnih sil.

Nekatere panoge v svojem razvoju še niso dosegle tistega mesta, ki jim pripada glede na dejanske razmere v LR Sloveniji, n. pr. kemična industrija, lesna in papirna industrija, elektroindustrija, strojna industrija itd., in se bodo morale zato razvijati pospešeno v bodočem razdobju. Prav tako pa bo treba reševati tudi druge probleme, med katerimi so predvsem izrazita zaostalost železniškega prometa, nezadostna mehanizacija gradbeništva, slaba tehnična opremljenost trgovine, neizrabljeni pogoji za razvoj turizma itd.

6. Blagovna menjava s tujino se je v zadnjih letih povečala, vendar je bila po posameznih letih precej neenakomerna. Vrednost izvoženega blaga je v letu 1960 dosegla približno 21 milijard deviznih din, kar je le za 25 % več kot v letu 1956. Obseg izvoza, ki je v letu 1957 zelo narasel, je namreč v letih 1958 in 1959 relativno nazadoval in se je šele v letu 1960 začel ponovo večati. Do nazadovanja izvoza v letih 1958 in 1959 je prišlo v glavnem zato, ker so se občutno znižale cene nekaterih proizvodov na zunanjem tržišču, ker so začeli v drugih republikah s predelavo nekaterih polproizvodov, ki so se prej izvažali iz LR Slovenije, in zaradi ukrepov za usklajevanje izvoza s potrebami domačega trga. Zato je realizacija izvoza zaostala za predvidevanji perspektivnega plana, ki je računal s povprečnim letnim naraščanjem za 11,5 %, dejansko doseženo pa je bilo 5,8 % na leto.

Struktura izvoza se je znatno izboljšala in se že kaže v tem, da se je izrazito povečala udeležba končnih izdelkov (struktura v %):

	1956	1959
Izvoz skupaj	100	100
— nepredelani proizvodi	31	22
— polizdelki	43	36
— končni izdelki	26	42

V tem obdobju se je močno povečal izvoz opreme, ki je sicer po obsegu še malo pomemben, vendar pa nakazuje možnost hitrega napredka v bodoče.

Izvoz po posameznih vrstah proizvodov se je gibal takole (v milijardah dinarjev po tekočih cenah):

	1956	1960	Indeks
Izvoz skupaj	16,9	21,2	125
— industrijski proizvodi	11,3	16,4	145
— kmetijski proizvodi	4,8	4,2	88
— gozdarski proizvodi	0,8	0,6	75

Hiter razvoj industrije je omogočil, da se je znatno povečal izvoz industrijskih proizvodov. Težišče izvoza je bilo še vedno na proizvodih lesne industrije in metalurgije, vendar je hitreje naraščal izvoz proizvodov kovinske, kemične in elektroindustrije.

Izvoz kmetijskih pridelkov se je kljub povečanim količinam vrednostno zmanjšal zaradi padca cen na svetovnem trgu in zaradi kritja povečane kupne moči na domačem trgu.

Ob povečanju izvoza za 25 % pa se je v tem obdobju uvoz blaga povečal za 69 %. Na to je vplivalo zlasti povečanje uvoza reprodukcijskega materiala, ki ga je narekoval razvoj industrijske in kmetijske proizvodnje, pa tudi povečanje uvoza opreme ter blaga za osebno porabo.

Kljub naraščanju obsega zunanjetrgovinske menjave obstoječe možnosti niso bile dovolj izrabljene. Zelo raznovrsten sortiment predvsem industrijske proizvodnje pa tudi kmetijstva omogoča, da se v bodoče blagovna menjava s tujino bolj poveča in da se izboljša njena struktura. To bo omogočilo večjo vključitev v mednarodno delitev dela v skladu z našim ekonomskim potencialom.

7. Hitrejši in skladnejši gospodarski napredek v obdobju 1957 do 1960 je omogočil nadaljnji pospešeni razvoj proizvodjalnih sil in krepitev socialističnih družbenih odnosov.

Ti so se poglobljali na podlagi razvijanja delavskega samoupravljanja in krepitev komunalnega sistema, ki jima je predvsem izpopolnjeni sistem delitve dohodka gospodarskih organizacij povečeval in razširjal materialno osnovo.

Povečevanje sredstev, s katerimi so razpolagale gospodarske organizacije, je omogočilo vse večji vpliv delovnih kolektivov na razvoj proizvodnje, povečevala se je njihova iniciativa za intenzivnejšo uporabo rezerv in razširjala ter utrjevala se je njihova samostojnost pri odločanju in razdeljevanju sredstev za osebno porabo in družbeni standard, deloma pa tudi za razširjeno reprodukcijo. S tem je bila obenem dosežena tudi večja povezava med interesi neposrednih proizvajalcev in kolektivov z interesi celotne družbene skupnosti.

Pomembno vlogo pri razvoju socialističnih družbenih odnosov je imelo povečano uveljavljanje komunalnega sistema. Komune so se utrjevale kot osnovne teritorialne skupnosti našega družbenega sistema in so postajale s povečanjem materialne osnove vedno bolj odločilen faktor pri razvijanju gospodarstva in družbenega standarda na svojem območju. Zaradi obsežnih dolžnosti in nalog komun pa je bila njihova udeležba pri ustvarjenem dohodku še nezadostna in premalo odvisna od povečanja proizvodnje in produktivnosti dela na njihovem območju.

II. Pregled gospodarskega razvoja po panogah

1. Industrijska proizvodnja se je v vsem povojnem razdobju hitro razvijala ter je dosegla visoko stopnjo povečanja. Od leta 1947 do 1960 se je povečal fizični obseg industrijske proizvodnje za 223 % ali povprečno letno za 9,4 %, v zadnjih štirih letih pa za 10,8 % ali skupno za 50,5 %. S tem so bila že v štirih letih presežena predvidevanja perspektivnega plana tako pri skupni proizvodnji kot v večini industrijskih strok. Za predvidevanji perspektivnega plana je zaostala le energetika, ker se pri elektroenergiji in pri premoju niso mogle realizirati vse investicije, ki so bile planirane za obdobje petih let, pri proizvodnji nafte pa raziskovalna dela niso dala pričakovanih rezultatov. Energetska proizvodnja je kljub temu dosegla velik razvoj. Proizvodnja električne energije je od 1.905.500 MWh v letu 1956 narasla na 2.600.000 MWh v letu 1960, proizvodnja premoja pa od 3.727.000 ton v letu 1956 na 4.930.000 ton v letu 1960.

Zelo pomemben razvoj je bil dosežen v strojništvu in elektroindustriji, kjer se je najbolj povečala proizvodnja opreme in prevoznih sredstev ter trajnih proizvodov za široko porabo. Proizvodnja v elektroindustriji je naraščala v obdobju 1953 do 1960 povprečno letno za 28,5 %. Nad povprečje se je povečevala proizvodnja v kemični industriji, industriji gradbenega materiala, lesni industriji, industriji usnja in gume ter v živilski industriji. Kljub temu pa proizvodnja gradbenega materiala ni mogla kriti povečanih potreb gradbeništva. Zaradi pomanjkanja vseh vrst gradbenih materialov je prihajalo do zastojev v gradbeništvu in do naraščanja cen. Šele v zadnjih letih so povečane zmogljivosti omogočile boljšo usklajitev s potrebami, vendar pa le pri nekaterih najnovejših gradbenih materialih.

Povečana proizvodnja kemične industrije je bila v glavnem ustvarjena s starimi, predvojnimi kapacitetami brez večje razširitve sortimenta in novih proizvodov. Kljub povečani proizvodnji je zato v kemični

ni industriji tudi za to obdobje značilno izrazito zastojanje. Tudi v živilski industriji temelji visoko povečanje proizvodnje, podobno kot v kemiji, v glavnem na starih kapacitetah.

Vzporedno s hitrim naraščanjem industrijske proizvodnje se opažajo vedno močnejše tendence prehoda k večji proizvodnji končnih izdelkov in k usmerjanju proizvodnje na visokovredne in kvalitetne izdelke.

Po namenu uporabe se je najbolj povečala proizvodnja opreme in proizvodnja izdelkov za široko porabo in to za 67% oziroma za 64%. Nasprotno pa je proizvodnja reprodukcijskega materiala narasla le za 41%, kar je vplivalo na slabšo preskrbljenost industrije oziroma na večji uvoz. Razvoj proizvodnje reprodukcijskega materiala ni bil v skladu z možnostmi, ki jih ima Slovenija tako pri razširjanju in rekonstrukciji kapacitet (n. pr. metalurgija) kot pri boljši izrabi surovinske osnove (mehanična in kemična predelava lesa, kemična industrija in podobno).

Veliko povečanje industrijske proizvodnje je bilo doseženo z znatno nižjimi investicijami, kot jih je predvideval perspektivni plan, saj je bilo v štirih letih realiziranih le okoli 75% predvidenih naložb. Od investicij v industriji je odpadlo na sredstva gospodarskih organizacij okoli 52%, kar je v znatni meri vplivalo na to, da je bil razvoj proizvodnje po posameznih strokah bolj skladen in da je bilo investiranje bolj učinkovito. V razdobju 1957 do 1960 je bilo treba za povečanje družbenega proizvoda za en dinar okoli 1,37 din investicij, medtem ko je bilo treba v letih 1953 do 1956 še okoli 1,96 din.

Za to obdobje so zaradi decentralizacije sredstev značilne rekonstrukcije v večjem številu podjetij, ki so glede na kratko dobo izgradnje in razmeroma nizke stroške dale ugodne in hitre učinke. Za nadaljnji razvoj industrijske proizvodnje pa je bila pripravljena vrsta programov tako za obsežnejše rekonstrukcije, razširitve in modernizacije zastarelih in nezadostno mehaniziranih podjetij kot za graditev novih podjetij. Pri tem so še posebej pomembni ukrepi, ki so bili izvršeni za pospeševanje proizvodnje elektronike in za uvajanje avtomatizacije v proizvodne procese.

Ker je razvoj industrijske proizvodnje v Sloveniji v dosedanjem obdobju temeljil v pretežni meri na dosedanjih in rekonstruiranih kapacitetah, je bila dosežena že visoka stopnja njihovega izkoriščanja. Tudi v bodoče bo treba še nadalje iskati možnosti za razvoj proizvodnje v sedanjih zmogljivostih, treba pa bo graditi tudi nove objekte, ki bodo postopoma spreminjali strukturo industrijske proizvodnje. Zastarelost industrijskih podjetij ter nezadostna mehanizacija proizvodnje bosta zahtevali vzporedno s tem tudi hitrejše rekonstruiranje podjetij ter uvajanje modernejših tehnoloških postopkov na podlagi mehanizacije in avtomatizacije proizvodnih procesov.

2. Odločilne spremembe so nastopile v kmetijski proizvodnji: medtem ko je kmetijska proizvodnja do leta 1953 zaostajala za predvojnim povprečjem, je bila v zadnjih štirih letih presežena predvojna raven proizvodnje za 38%. Pri tem je bil zlasti pomemben razvoj poljedelstva, živinoreje in sadjarstva.

V letih 1957 do 1960 se je skupna kmetijska proizvodnja povečala za 44%. S tem sicer ni bilo doseženo v perspektivnem planu predvideno povečanje proizvodnje za 72%, vendar pa je treba upoštevati, da so bile naloge perspektivnega plana za petletno

obdobje izredno visoke in da ni bilo mogoče realizirati vseh predvidenih investicij.

Ugodni proizvodni uspehi v kmetijstvu so bili doseženi predvsem na družbenih kmetijskih posestvih, ki so se v tem obdobju nadalje utrdila ter nekoliko bolj opremila z moderno obdelovalno tehniko. V svojem razvoju so se vse bolj razvijala kot velike gospodarske enote ter so postajala tudi vedno bolj pomembna za preskrbo trga. Pri tem so bile posebno važne kmetijske farme, ki so z industrijskim načinom proizvodnje že postajale odločilnejši faktor na trgu.

Dosedanji razvoj velikih družbenih posestev potrjuje, da je proizvodnja na socialističnih posestvih učinkovita in rentabilna. Ob nadaljnjem vlaganju investicijskih sredstev bo mogoče proizvodnjo še bolj povečati in s tem še nadalje krepiti socialistične družbene odnose. Tudi v zadružništvu so se pokazale kot najbolj uspešne ekonomsko močne zadružne organizacije, ki postajajo vedno bolj nosilci družbene proizvodnje. K doseženim uspehom v razvoju kmetijstva je kljub pomanjkljivostim prispevala tudi kooperacija z zasebnimi kmečkimi gospodarstvi. V letu 1960 so bile zajete v družbeno organizirano proizvodnjo že okoli četrtno skupne obdelovalne zemlje v LR Sloveniji.

V obdobju zadnjih štirih let je odpadlo na družbena posestva okoli 5,7% skupne kmetijske površine oziroma okoli 6% skupne obdelovalne zemlje v LR Sloveniji. Na teh površinah so družbena posestva dosegla okoli 8,2% celotne kmetijske proizvodnje oziroma 14% skupnih tržnih presežkov. Največji vzpon je bil dosežen v živinoreji. Medtem ko je bilo v letu 1956 na družbenih posestvih okoli 2,5% vse govede v LRS, se je povečal v letu 1960 njihov delež na 6,1% oziroma skupno s pitovno živino na okoli 10%.

K doseženim uspehom je pripomogla tudi specializacija proizvodnje, ki je omogočila večjo uporabo mehanizacije in obvladovanje tehnoloških procesov. V rastlinski kakor tudi v živalski proizvodnji pa niso bile izkoriščene vse možnosti za povečanje proizvodnje, čeprav se že kaže, da povečana mehanizacija, boljša organizacija in spodbudnejše oblike nagrajevanja ugodno vplivajo na produktivnost dela in na zniževanje proizvodnih stroškov.

Bistvenega pomena za razvoj kmetijstva so bile investicije, ki so se v razdobju 1957 do 1960 povečale na 7,4 milijarde din povprečno letno v primerjavi z 2,2 milijarde din v letih 1953 do 1956. Povečane investicije so omogočile tehnično preobrazbo kmetijstva in to predvsem zaradi večje potrošnje za mehanizacijo. Kmetijski stroji so pričeli v večji meri izpodrivati vprežno živino na družbenih posestvih ter so bili vse bolj pomemben činitelj za razvoj kooperacijske proizvodnje. Od leta 1956 do 1960 so družbena posestva povečala število traktorjev od 321 na 607, splošne kmetijske zadruge pa samo v zadnjih dveh letih od 300 na 1.060. Tako pride na družbenih posestvih okoli 56 ha obdelovalne zemlje na traktor, v zadružni kooperaciji pa 74 ha.

Doseganje visokih pridelkov glavnih kmetijskih rastlin je temeljilo tudi na kemizaciji kmetijstva. Poraba gnojil se je od 1956 do 1960 povečala od 78.800 na 100.000 ton, od tega na družbenih posestvih od 10.700 ton na 22.000 ton. Kljub večji porabi gnojil pa ni bilo mogoče zagotoviti celotnih količin, s katerimi je računal perspektivni plan, kar je tudi vplivalo, da predvidena raven proizvodnje ni bila dosežena.

Večja uporaba strojev, gnojil in zaščitnih sredstev je bila gospodarsko najbolj smotrna tam, kjer

se je hkrati uporabljalo kvalitetno seme visokorodnih rastlinskih sort. Tudi pri pridelovanju in uporabi semenskega blaga so bili v tem obdobju doseženi pomembni uspehi.

Nakazani uspehi v družbeno organizirani kmetijski proizvodnji so šele prvi koraki k industrializaciji kmetijstva in pomenijo začetek uveljavljanja socialističnih proizvodnih odnosov na vasi. Z vlaganji družbenih sredstev po gospodarsko močnih kmetijskih zadrugah v povezavi z individualnimi gospodarstvi postaja družbena skupnost vse bolj sposobna za usmerjanje ekonomskih in socialnih procesov v kmetijstvu.

3. V družbenih gozdovih se je na podlagi večje samostojnosti gospodarjenja in delavskega samoupravljanja še nadalje krepilo strokovno gospodarjenje z gozdovi in izboljševala kvaliteta dela. V teh gozdovih smo sekalali okoli 87 % prirastka, kar je omogočalo, da se je še nadalje povečevala njihova proizvodna zmogljivost.

Znatno manj se je obvladovala sečnja v zasebnih gozdovih in se je še vedno gibala na višini prirastka. V nekaterih, predvsem gozdnatih predelih, so se gozdovi popravljali, medtem ko se je v manj gozdnatih območjih še nadalje slabila zmogljivost gozdov.

Skupnja sečnja je v letu 1960 znašala okoli 3 milijone m³ in je bila 5 % višja od sečnje v letu 1956. Pri tem je bilo težišče še vedno na sečnji iglavcev ter se struktura gozdov ni popravljala v korist iglavcev v tisti meri, kot je bilo predvideno.

V okviru skupne sečnje se je izboljšal način gozdne proizvodnje. V letu 1960 je odpadlo na tehnični les že okoli 72 % vsega posekanega lesa, toda tudi tu je bil delež listavcev prenizek: nanje je odpadlo le okoli 35 %.

Skupne količine lesa za tržišče so se v letih 1957 do 1960 s smotrnejšo izrabo posekane lesne gnote povečale za 32 %. To je omogočilo hiter razvoj industrije za predelavo lesa in boljšo preskrbo drugih potrošnikov. Kljub temu pa tržišče ni bilo zadovoljivo oskrbljeno. To so povzročile v znatni meri neurejene razmere na trgu z lesom, administrativni posegi v gozdarstvo in administrativno določanje cen lesa, šibka organizacija gozdarstva v zasebnem sektorju, nezadostna povezava gozdnih proizvajalcev in predelovalne industrije, nesmotrna uporaba lesa in drugo.

Pri gojenju gozdov se je močno izboljšalo strokovno delo. Glavna skrb gozdarstva je postala nega gozdov in večanje njihove zmogljivosti, temu so se postopoma podrejala druga gozdarska dela.

V tem obdobju so bile povečane tudi investicije za razvoj gozdarstva, predvsem za graditev gozdnih cest in za nabavo opreme. Zgrajenih je bilo 424 km novih gozdnih cest, rekonstruiranih pa 413 km, kar je bistveno pripomoglo k izboljšanju pogojev za gojenje in izkoriščanje gozdov. V družbenem sektorju se je pričela uvajati mehanizacija pri graditvi gozdnih cest, pri spravilu lesa in pri gojenju gozdov, vendar pa sedanje stanje še vedno ni zadovoljivo. Pri delih v zasebnem sektorju se mehanizacija ne uporablja, čeprav bi zadržne organizacije prav na tej podlagi lahko pričele organizirano gozdno proizvodnjo.

4. Vzporedno s povečanjem investicij se je v razdobju 1957 do 1960 povečal obseg gradbeništva za okoli 70 %. Pri tem pa je bil za gradbeništvo še vedno značilen tradicionalen način graditve in nezadostno uvajanje mehanizacije. To je imelo za po-

sledico počasno in drago graditev, močno naraščanje zaposlovanja in nizko produktivnost dela.

Uspešnejši razvoj gradbeništva so zavirale tudi nezadostne kapacitete za končna dela in pomanjkljive organizacijske priprave, kot so urbanistične dokumentacije, tipizirani projekti in podobno. Za potrebami sodobnega gradbeništva je zaostajala tudi projektantska dejavnost z razdrobljenimi podjetji, ki niso bila med seboj zadosti povezana in usposobljena za reševanje kompleksnih problemov. Zato je bila tudi tehnična dokumentacija često nepravčasno in nekompletno izdelana, kar je zaviralo hitro in racionalno graditev.

Za razvoj gradbeništva so bila na razpolago večja investicijska sredstva šele od leta 1959 dalje, ko je bil podjetjem odstopljen del prispevka iz dohodka, vendar pa tudi ta sredstva niso omogočila bistvenega povečanja mehanizacije. Nekaj večji uspehi so bili doseženi pri zidavi stanovanjskih objektov, kjer se je razširila uporaba nekaterih tipiziranih elementov in so se uvajali sodobnejši gradbeni načini. Kljub pomanjkanju gradbenega materiala je dosežena raven proizvodnje v industriji gradbenega materiala že omogočala v posameznih primerih uporabo nekaterih konstrukcijskih elementov za polmontažno vgrajevanje in s tem industrijski način izvajanja gradbenih del.

5. Promet je v letu 1960 že presegel za petletno obdobje predvideni obseg prevozov in ptt storitev. Od posameznih prometnih panog sta pomorski promet in javni cestni promet plan prevozov visoko presegle, medtem ko železnica plana prevozov ni mogla doseči. S povečanjem obsega dela pa nista skladno rasli tudi kvaliteta in ekonomičnost prometa: zaradi zaostajanja investicij sta v nekaterih prometnih panogah celo nazadovali.

Posamezne prometne panoge se niso razvijale skladno pa tudi ne v enakih ekonomskih razmerah kot drugo gospodarstvo. Zaradi še močno centraliziranega poslovanja in administrativno usmerjenega razvoja se delavsko upravljanje ni moglo uspešno uveljavljati, kar je negativno vplivalo na produktivnost dela in na razvoj prometa na splošno.

Najmanj samostojna so bila železniška podjetja, kjer veljajo enotno predpisane tarife, ki ne ustrezajo dejanskim stroškom in kjer je bil pretežni del investicijskih sredstev centraliziran. Zato tudi niso ustrezale vse investicije interesom posameznih kolektivov. Ta problem je bil še toliko bolj pereč glede na dejstvo, da je bilo v letih 1957 do 1960 realiziranih samo okoli 40 % investicij, ki jih je predvideval perspektivni plan. Tako je prišlo do stagnacije v razvoju in tudi do izgube prevozov v notranjem ter tranzitnem prometu.

Za železnico je še vedno značilna izredna zastarelost prometnih naprav in prevoznega parka, ki ne preprečuje samo izboljšanje ekonomičnosti in kvalitete prevozov, temveč bi lahko povzročila tudi večje zastoje. Izpad vlaganj za obnovo in modernizacijo železniških kapacitet v zadnjih obdobjih bi mogel omejiti železniški promet že v bližnjih letih. V preteklem obdobju ni bila izvršena predvidena modernizacija prekladalnih naprav niti predvidena razširitev vozlišč, kar ovira pravilen obtok tovornih voz ter povzroča, zlasti ob večjih sezonskih prometnih konicah, njihovo stalno pomanjkanje. Ker niso bili nabavljeni predvideni novi potniški vozovi in sodobne lokomotive, se tudi kvaliteta potniških prevo-

zov ni izboljšala, temveč celo poslabšala. Na podlagi takega stanja bo mogoče izboljšati razmere pri železnici le s povečanimi investicijami, ki bodo omogočile modernizacijo naprav in boljše kvaliteto prometa.

Druge prometne panoge so se v tem obdobju bolj zadovoljivo razvijale. V pomorskem prometu se je povečal obseg prevozov za 147 %, kapacitete ladjevja pa so dosegle v letu 1960 že 140.000 ton nosilnosti nasproti 100.000 tonam po perspektivnem planu. V tem obdobju je bil zgrajen prvi navez operativne obale s pristaniškim skladiščem v Kopru, s tem se je luka Koper že vključila v mednarodni pomorski promet.

Izreden razvoj je dosegel javni cestni promet, kjer se je v štirih letih obseg prevozov povečal za okoli 250 %, kapacitete pa so se več kot podvojile. Število avtobusov v javnem cestnem prometu se je povečalo v preteklem obdobju od 222 na 414, število kamionov od 470 na 785, število tovornih priklopnikov pa od 128 na 285. V istem obdobju je naraslo v Sloveniji število vseh vrst avtomobilov od 8.500 na 28.200.

V tem obdobju je bilo deloma rekonstruirano in zgrajeno osnovno cestno omrežje, predvsem na cestnih zvezah Ljubljana—Zagreb, Senoče—Koper in Ljubljana—Maribor, v večjem obsegu pa so se izvajala dela na cestni zvezi Dravograd—Maribor—Murska Sobota. Izboljšane so bile deloma tudi nekatere turistične ceste, zlasti Kranjska gora—Vrščič—Bovec, Bled—Bohinj in druge. Kljub znatnemu vlaganju sredstev za razvoj cestnega omrežja pa ostaja problem hitrejšre rekonstrukcije in boljšega vzdrževanja cest še nadalje izredno pereč. Še vedno odpade 92,6 % cest na ceste z gramoznim voziščem, nekatere že modernizirane ceste pa imajo prešibko podlago ter je vzdrževanje enih kot drugih združeno z visokimi stroški, ki se večajo z naraščajočo obremenitvijo cest. Zaradi nezadostnih sredstev se ceste niso mogle prilagoditi povečani obremenitvi ter se je splošno stanje cestnega omrežja poslabšalo. Tako stanje povzroča hitro naraščanje vzdrževalnih stroškov in škodo na vozilih ter znižuje kvaliteto cestnih prevozov.

Zadovoljivo se je razvijal v zadnjih letih ptt promet, ki je dosegel največji razvoj pri razširjanju in avtomatiziranju telefonskega in telegrafskega prometa. Zgrajeni sta bili avtomatski telegrafski centrali v Mariboru in Kopru, avtomatiziranih je bilo 17 telefonskih central, nekatere medkrajevne in mestne telefonske zveze pa so bile kablirane.

6. Blagovni promet v trgovini na drobno se je povečeval na leto za 11,5 %, kar je znatno nad predvidevanji perspektivnega plana. Osnovni problem v trgovini na drobno je bil še vedno zaostajanje prodajnih kapacitet za naraščanjem prometa. Obremenitev zaposlenih se je povečala ob nespremenjeni tehniki prodaje za 9 % na leto, kar ni omogočalo izboljšanja kvalitete trgovinskih storitev.

Trgovinska podjetja so vse preveč vztrajala na klasičnih oblikah prodaje in so le v posameznih primerih uvajala sodobno tehniko poslovanja, kot sta samopostrežba in samoizbira ter druge oblike, ki omogočajo hitro povečanje trgovinskih zmogljivosti. Na to so v veliki meri vplivale tudi spremembe v sistemu delitve dohodka, izvršene v letu 1957. Razpoložljiva sredstva gospodarskih organizacij so se zmanjšala za okoli 50 %, kar je podjetjem onemogočalo izvajanje modernizacije iz lastnih sredstev. Pretežnemu delu podjetij, zlasti pa trgovini na drobno je bilo najmanjše investicijskih posojil otežkoče-

no, ker lastna sredstva niso zadostovala za odplačevanje anuitet.

Založenost trgovine na drobno je bila manjša od dejanskih možnosti, ker so se trgovinska podjetja preveč usmerjala v prodajo vseh vrst artiklov ter niso v zadostni meri odpirala specializiranih prodajal.

Tržišče s kmetijskimi pridelki je bilo vkljub povečanju proizvodnje nestabilno. Ponudba in povpraševanje čestokrat nista bili v skladu in je obdobjem pomanjkanja posameznih kmetijskih pridelkov sledila ponudba, ki je presežala povpraševanje. Založenost v potrošnih središčih ni bila vedno slika ponudbe v proizvodnih območjih, ker so se formirala zaprta tržišča in ker so bila trgovska podjetja za preskrbo mest in industrijskih središč s kmetijskimi pridelki tehnično slabo opremljena.

7. V turističnem prometu so bila predvidevanja perspektivnega plana tako glede domačih kot tujih turistov presežena. Največje povečanje turističnega prometa je bilo doseženo v obmorskih turističnih krajih, nanje tudi odpade največji del inozemskega turizma. Ceni se, da je devizni priliv od turizma v letu 1960 znašal okoli ene milijarde deviznih dinarjev.

Hitri razvoj turističnega prometa je bil mogoč predvsem zaradi znatnega povečanja nastanitvenih kapacitet, zlasti v počitniških domovih. Razen tega je vplival na razvoj turizma napredek javnega cestnega prometa, kjer so se občutno izboljšale in povečale avtobusne zveze. V tem obdobju so bile zgrajene vzpenjača na Pohorje in žičnici na Krvavec in Vitranc. Turistična propaganda je zaznamovala delni napredek, posebno v zadnjih dveh letih, še vedno pa je ostalo odprto vprašanje njenega rednega financiranja.

Kljub doseženim uspehom pa niso bile izrabljene številne možnosti za hitrejši razvoj turizma. Predvsem niso bili doseženi vidnejši uspehi glede podaljšanja sezone in boljše izrabe kapacitet. Osnovna pomanjkljivost je bila parcialno reševanje problemov turizma in nezadostno upoštevanje njegovih ekonomskih koristi.

Gostinsko omrežje in razpoložljive zmogljivosti niso ustrezale potrebam. Zaradi visoke stopnje izrabljenosti osnovnih sredstev in nizke rentabilnosti je bila akumulativna sposobnost gostinstva nepomembna ter ni omogočala razvoj na podlagi lastnih sredstev podjetij.

Gostinstvo je tako zaostajalo za ravnijo, ki bi ustrezala potrebam prebivalstva, posebno pa še potrebam sodobnega turizma. Pomanjkljivosti obstoje pri modernizaciji naprav, kvaliteti postrežbe, preskrbi z materialom in opremo, ustvarjanju lastnih skladov za rekonstrukcijo in pri širjenju kapacitet ter v načinu vzgoje kadrov.

O problemih perspektivnega razvoja turizma, gostinstva in družbene prehrane je razpravljala v letu 1960 Ljudska skupščina LRS in sprejela resolucijo o nadaljnjem razvoju. Na tej podlagi je izdal podrobnejše smernice tudi Izvršni svet LS LRS, kar bo moralo biti podlaga za načrtno razvijanje teh panog v bodoče.

8. Obrt je močno povečala svojo proizvodnjo. Pri tem se je razvijal predvsem družbeni sektor, kjer se je obseg proizvodnje in storitev povečal v preteklih štirih letih povprečno za 17 % na leto. Težišče razvijanja obrtništva je bilo še vedno na pospeševanju proizvodne obrti, nanjo je odpadlo v družbenem sektorju nad 75 % vseh zmogljivosti. V proizvodno

obrt se je usmerjal tudi zasebni sektor, tako da pri razvijanju storitvenih panog niso bili doseženi zadovoljivi rezultati.

Razvoj storitvenih obrti so obravnavale komune preveč izolirano in ne kot sestavni del skrbi za dvig življenskega standarda, na to je v določeni meri vplivala tudi nizka rentabilnost teh strok. Majhne delavnice z nezadostno tehnično opremljenostjo in slabo organizacijo dela zaradi nepomembnih lastnih sredstev niso mogle najemati posojil za modernizacijo in povečanje kapacitet. Le v posameznih primerih so ljudski odbori začeli graditi nove, večje delavnice za potrebe storitvene obrti, katere pa so sami financirali.

Podjetja v drugih gospodarskih strokah, zlasti pa industrijska in trgovinska podjetja, niso v dovoljni meri skrbela za ustanavljajnje lastnih delavnic za servisno vzdrževanje trajnih potrošnih predmetov. Za opravljanje servisne službe so se pogodbeno povezovala z rednimi obrtnimi obrati, kar je v še večji meri vplivalo na slabo preskrbljenost s storitvami. Prav tako je tudi pri gradbenih podjetjih zaostajalo ustanavljanje lastnih obrtniških obratov za končna dela, to se je kazalo zlasti pri počasnem dograjevanju stanovanjskih zgradb.

PERSPEKTIVNI RAZVOJ GOSPODARSTVA V RAZDOBJU OD 1961. DO 1965. LETA

Prvi del

SPLOŠNI PREGLED RAZVOJA

I. Uvod

Na podlagi ekonomsko-političnih ciljev družbenega plana gospodarskega razvoja Jugoslavije za razdobje od 1961. do 1965. leta ter ob upoštevanju dosežene stopnje gospodarskega in družbenega razvoja se postavljajo za razdobje od 1961. do 1965. leta v LR Sloveniji tile ekonomsko-politični cilji in naloge:

1. V prvi vrsti bo treba zadržati visoko stopnjo povečanja celotne proizvodnje, ki je bila dosežena v preteklem obdobju, ter pri tem pospeševati razvoj zlasti tistih panog, ki imajo v LR Sloveniji posebno ugodne pogoje in omogočajo skladen razvoj gospodarstva v tem in v naslednjih nazdobjih.

V ta namen bo treba še nadalje razvijati celotno industrijsko proizvodnjo tako z boljšo uporabo, z rekonstrukcijami in modernizacijo kapacitet kot tudi z uvajanjem take nove proizvodnje, ki bo postopoma spreminjala dosedanje strukturo industrijske proizvodnje. Za skladen razvoj celotne proizvodnje bo treba pospeševati izkoriščanje tistih energetskih virov, kjer so podani ugodni ekonomski pogoji. Industrijska proizvodnja se bo morala bolj kot doslej usmerjati v proizvodnjo reprodukcijskega materiala in v izdelavo visokovrednih končnih izdelkov.

Tudi kmetijska proizvodnja bi se morala še naprej pospešeno razvijati ter se usmerjati predvsem v področja, ki najbolj ustrezajo naravnim pogojem, potrebam notranjega trga in možnostim izvoza. Bodoči razvoj kmetijstva bo temeljil na velikih socialističnih proizvodnih enotah, ki bodo sposobne, da s sodobno tehniko in znanstvenimi dognanji organizirajo družbeni proces dela, in na intenzivnejšem razvijanju proizvodnega sodelovanja.

V gozdarstvu je treba za izboljšanje preskrbe z lesom in tudi za smotnejše izkoriščanje lesne gmote preiti na sodobne načine gojenja in eksploatacijo gozdov. V ta namen bo treba v večji meri prehajati na intenzivno plantažno gojitev hitro rastočih drevesnih vrst in temu prilagoditi obseg in način sečnje gozdov.

V gradbeništvu je treba doseči odločilno tehnično rekonstrukcijo s hitrim uvajanjem mehanizacije ter zagotoviti industrijski način izvajanja gradbenih del z uporabo sodobnejših metod gradenj in sodobnejših gradbenih materialov.

Promet bi moral zagotoviti predvsem hitrejši in učinkovitejši prevoz blaga v skladu z nadaljnjim razvojem celotne proizvodnje in potrošnje ter omogočiti boljše pogoje za prevoz potnikov in za razvoj turizma.

V trgovini, gostinstvu in obrti je treba povečati in modernizirati kapacitete ter izboljševati kvaliteto storitev v skladu z naraščajočimi potrebami prebivalstva in gospodarstva. Posebno pozornost je treba posvečati hitrejšemu razvoju domačega in inozemskega turizma z ustrežno graditvijo nastanitvenih in drugih kapacitet.

2. Predvideni gospodarski razvoj bo terjal v bodočem obdobju nadaljnje povečanje investicij. Njihovo strukturo bo treba usmerjati tako, da bo ustrezala politiki skladnega razvoja proizvodnje in družbenega standarda. Zato bo treba ohraniti odnose, ki so bili v preteklem obdobju doseženi med gospodarskimi investicijami in investicijami za družbeni standard.

Da bi ustvarili pogoje za hitro povečanje produktivnosti dela, bo treba usmerjati naložbe zlasti za pospešeno mehaniziranje in avtomatiziranje proizvodnih procesov. Posebno skrb bo treba posvečati povečanju učinkovitosti investicij ter skrajševanju gradbenih rokov. Pri izbiri investicijskih objektov v okviru iste panoge naj imajo prednost objekti, ki zagotavljajo ob manjših naložbah hitrejši in večji učinek. To načelo je treba na podlagi smernic za investicijsko politiko dosledno upoštevati tako pri razporejanju sredstev gospodarskih organizacij kot tudi — v pogojih svobodnega konkuriranja — pri razporejanju investicijskih sredstev republike ter občin in okrajev.

3. Osnova za hitrejši razvoj proizvajalnih sil mora biti v bodoče predvsem naraščanje produktivnosti dela, ki je obenem tudi pogoj za povečanje osebne porabe in družbenega standarda ter za stabilnost osebnih dohodkov.

Povečanje produktivnosti dela bo temeljilo na izpopolnjenem sistemu delitve dohodka med podjetjem in družbo, ki je predvidena po zveznem perspektivnem planu, na nadaljnjem uvajanju in razvijanju delitve osebnih dohodkov po delu, na uvajanju modernih tehnoloških postopkov in sodobne organizacije proizvodnje ter na boljši uporabi zmogljivosti.

Za uvajanje moderne tehnike bo potrebno usposabljanje strokovnih kadrov kakor tudi razvijanje znanstvenega in raziskovalnega dela v vseh gospodarskih panogah.

Predvidena stopnja povečanja proizvodnje in nadaljnji razvoj družbenih služb bosta zahtevala nadaljnje povečanje števila zaposlenih, tako da se bo socialno-ekonomska struktura prebivalstva še naprej spreminjala v smeri zmanjševanja udeležbe kmečkega prebivalstva v skupnem prebivalstvu.

4. Predvideno povečanje proizvodnje in narodnega dohodka bo omogočilo tudi hitro povečanje osebne porabe in družbenega standarda predvsem v mestih in industrijskih središčih. Povečanje osebne porabe se mora vezati na naraščanje proizvodnje in produktivnosti dela, kar bo treba upoštevati pri razdeljevanju osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah.

Pomembna materialna osnova za dvig življenjske ravni bo razvijanje in izboljševanje trgovine, gostinstva, družbene prehrane, obrti in drugih strok, ki so v neposredni povezavi z osebno porabo prebivalstva.

Za izboljšanje osebnega in družbenega standarda bo posebno pomembna tudi povečana aktivnost stanovanskih in krajevnih odborov.

Vzporedno z razvojem osebne porabe se bo razvijal tudi družbeni standard. Pretežni del razpoložljivih sredstev bo treba še vedno vlagati za razvoj stanovanjske in komunalne dejavnosti ter šolstva in zdravstva. Povečati pa bo treba tudi vlaganja v tiste panoge, katerih razvoj je treba posebno pospešiti, kot so univerza in drugi visokošolski zavodi, znanstveno in raziskovalno delo in drugo. Razširjeno razvijanje služb družbenega standarda bo ena od značilnosti bodočega perspektivnega obdobja.

5. Predvideni razvoj gospodarstva bo omogočal nadaljnjo razširitev blagovne menjave z inozemstvom. V ta namen bo treba predvsem povečati obseg izvoza, spremeniti njegovo strukturo ter razširiti sortiment izdelkov, ki se izvažajo. Izvoz se bo moral usmerjati vedno bolj na izdelke z visoko stopnjo obdelave, ki zagotavljajo večji devizni učinek. Pri tem pa bo treba bolj odločno vzpostavljati in razvijati trgovinske odnose tudi z bolj oddaljenimi trgi, na katerih so možnosti za prodajo naših proizvodov večje. Poleg možnosti za povečanje izvoza blaga pa so dani tudi pogoji za hitrejšo povečevanje neblagovnega deviznega priliva, zlasti pri železniškem tranzitnem in pomorskem prometu ter pri turizmu. Spremenjeni devizni sistem bo na področju zunanjetrgovinske menjave odpravljal administrativne vplive, kar bo terjalo od gospodarskih organizacij večja prizadevanja za bolj racionalno in rentabilno proizvodnjo.

6. Bodoči gospodarski razvoj bo zagotavljal nadaljnjo krepitev socialističnih družbenih in proizvodnih odnosov in socialističnih oblik gospodarjenja. Vzpodbudnejši in svobodnejši odnosi v razdelitvi dohodka gospodarskih organizacij, ki so predvideni v zveznem perspektivnem planu, bodo še nadalje povečevali materialno zainteresiranost proizvajalcev in komun za hitrejši razvoj gospodarstva na njihovem območju.

Pri tem bo treba dosledno odpravljati administrativno poseganje v gospodarski razvoj, kolikor ni v skladu s predpisi. Razširjati in krepiti bo treba delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje, tako da bodo organi delavskega in družbenega upravljanja lahko čim popolneje in neposredneje odločali o ustvarjanju sredstev in v njihovi uporabi za osebno porabo ter za investicije v proizvodna sredstva oziroma za družbeni standard. S tem se bosta povečevala neposredni interes pa tudi odgovornost delovnih ljudi, da bo proizvodnja stalno napredovala in da se bodo izboljševale življenjske razmere.

Za celotni gospodarski razvoj bo tako izredno pomemben nadaljnji razvoj socialističnih proizvodnih odnosov, ki se mora kazati v vse večji udeležbi

proizvajalcev pri gospodarjenju s podjetji in pri razdeljevanju ustvarjenih sredstev ter s tem tudi v njihovi povečani vlogi v komuni. Komuna bo morala vse bolj postajati teritorialno-družbena skupnost, kjer bo treba konkretno in v skladu z neposrednimi potrebami splošnega pomena in z individualnimi interesi odločati o razdelitvi razpoložljivih sredstev na osebno, splošno in investicijsko porabo.

Nadaljnja decentralizacija gospodarjenja z ustvarjenimi sredstvi bo omogočala gospodarskim organizacijam, zavodom in komunam večji vpliv na proces razširjene reprodukcije. Vloga letnih družbenih planov širših politično-teritorialnih enot se mora zato omejiti na splošno usmerjanje gospodarskega razvoja, zlasti še, če bodo glede na materialna sredstva v okviru komun našli svojo konkretnejšo vsebino.

V tistih gospodarskih panogah, pri katerih sodelujejo v proizvodnji tudi zasebni proizvajalci, je treba okrepiti navezovanje zasebnega sektorja na družbeni sektor, posebno v kmetijstvu, ter s tem razvijati družbeno proizvodnjo in socialistične družbene odnose.

II. Družbeni proizvod in narodni dohodek

1. Na podlagi doseženih materialnih in družbenih pogojev in v skladu z osnovnimi smernicami družbenega plana gospodarskega razvoja FLRJ za razdobje od 1961. do 1965. leta se v LR Sloveniji predvideva tole povečanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka:

	1960	1965	Indeks	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev	
				Povprečno povečanje v %	
				1957-1960	1961-1965
Družbeni proizvod	450,6	715,1	165,6	11,1	10,6
Narodni dohodek	596,2	660,1	166,6	11,2	10,7

Tako povečanje skupne proizvodnje je mogoče predvidevati na podlagi že dosežene materialne osnove ter stopnje razvoja družbenih odnosov. Pri tem se računa, da se bo še nadalje izboljševala uporaba proizvodnih zmogljivosti, da se bo povečevala produktivnost dela predvsem zaradi spodbudnega načina razdeljevanja osebnih dohodkov po učinku in da bo še nadalje bistvena za bodoči razvoj splošna rast življenjske ravni. Poleg tega pa bo v skladu z doseženo stopnjo gospodarskega razvoja povečanje proizvodnje vse bolj odvisno tudi od obsega in strukture investicij.

Povprečna letna stopnja povečanja družbenega proizvoda in narodnega dohodka bo ostala približno na ravni stopnje, ki je bila dosežena v preteklem obdobju. Zaradi višje izhodiščne osnove pa bo povečanje proizvodnje v absolutnem znesku mnogo večje.

2. Le nekaj počasneje kot skupni narodni dohodek se bo povečeval narodni dohodek na prebivalca. Pri povečanju števila prebivalcev od 1.592.000 v letu 1960 na 1.661.000 v letu 1965 bi dosegli tole povečanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka na prebivalca:

	Na prebivalca v dinarjih		Indeks	Povpr. povečanje v %	
	1960	1965		1957-1960	1961-1965
Družbeni proizvod	270.474	429.222	158,7	10,5	9,7
Narodni dohodek	248.870	597.500	159,7	10,3	9,8

5. V bodočem obdobju se bo še nadalje krepil družbeni sektor gospodarstva, tako da bi se v letih 1960 in 1965 njegov delež v skupnem družbenem pro-

izvodu in narodnem dohodku povečal od okoli 86 % na okoli 90 %:

	1960	1965	Indeks	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev	
				Struktura v % 1960	1965
Družbeni proizvod skupaj	430,6	713,1	165,6	100,0	100,0
— družbeni sektor	371,0	644,9	173,8	86,2	90,4
— zasebni sektor	59,6	68,2	114,4	13,8	9,6
Narodni dohodek skupaj	396,2	660,1	166,6	100,0	100,0
— družbeni sektor	340,7	596,1	175,0	86,0	90,5
— zasebni sektor	55,5	64,0	115,3	14,0	9,7

Na povečanje deleža družbenega sektorja gospodarstva bo vplivalo predvsem povečanje industrije kot najmočnejše gospodarske panoge, poleg tega pa tudi pospešen razvoj družbenih kmetijskih posestev, zadružništva in kooperacije z zasebnimi proizvajalci

v kmetijstvu ter hitrejši razvoj družbenega sektorja v obrtništvu.

V kmetijstvu se predvidevajo te spremembe v odnosih med družbenim in zasebnim sektorjem:

	1960	1965	Indeks	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev	
				Struktura v % 1960	1965
Narodni dohodek iz kmetijstva — skupaj	52,2	82,8	158,6	100,0	100,0
v tem:					
družbeni sektor	7,8	30,0	384,6	14,9	36,2
— kmetijska posestva	5,9	25,6	433,9	11,5	30,9
— kooperacija	1,9	4,4	231,6	3,6	5,3
zasebni sektor	44,4	52,8	118,9	85,1	63,8
— individualni proizvajalci	36,9	37,3	101,1	85,1	45,0
— kooperacija	7,5	15,5	206,7	2,0	18,8

4. Po posameznih gospodarskih panogah je predvideno tole povečanje družbenega proizvoda:

	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev		Indeks	Povprečno povečanje v % 1961-1965
	1960	1965		
Gospodarstvo skupaj	430,6	713,1	165,6	10,6
Industrija	239,2	405,9	169,8	11,2
Kmetijstvo	55,9	88,9	159,0	9,7
Gozdarstvo	6,1	7,8	128,0	5,0
Gradbeništvo	24,5	38,9	158,7	9,7
Promet	27,8	41,8	150,3	8,5
Trgovina	37,7	62,4	165,5	10,6
Gostinstvo	5,4	9,2	169,5	11,1
Obrt	29,1	50,9	174,9	11,8
Drugo	4,9	7,3	147,9	8,1

Na podlagi takega povečanja proizvodnje in storitev bi se spremenila udeležba posameznih gospodarskih panog v skupnem družbenem proizvodu takole (struktura v %):

	1960	1965
Gospodarstvo skupaj	100,0	100,0
Industrija	55,5	56,9
Kmetijstvo	13,0	12,5
Gozdarstvo	1,4	1,1
Gradbeništvo	5,7	5,5
Promet	6,5	5,9
Trgovina	8,8	8,7
Gostinstvo	1,3	1,3
Obrt	6,7	7,1
Drugo	1,1	1,0

III. Investicije

1. Osnovna načela za vlaganje investicijskih sredstev

Obseg in struktura investicij sta v obdobju preteklega perspektivnega plana znatno vplivala na odpravljanje neskladnosti v gospodarskem in družbenem razvoju, ki so se pojavljale v prejšnjih letih. Omogočen je bolj skladen in ugoden razvoj vseh gospodarskih panog, poleg tega pa se je bistveno povečala tudi materialna osnova za napredek družbenega standarda.

Izboljšani sistem delitve dohodka gospodarskih organizacij ter vse večji vpliv organov delavskega samoupravljanja na gospodarski razvoj sta ugodno vplivala na obseg in strukturo investicij, to se je med drugim pokazalo v bistvenem izboljšanju učinkovitosti naložb. Poleg tega pa je na razdelitev in racionalno uporabo investicijskih sredstev vplivalo tudi vse večje uveljavljanje komun, ki so v tem obdobju, četudi še v manjši meri, na podlagi svojih sredstev že odločilneje in konkretnije usmerjale gospodarski in družbeni razvoj na svojem območju.

Doseženi rezultati in pogoji, ki so jih omogočali, ter predvideni razvoj proizvodnje in družbenega standarda nakazujejo za bodoče obdobje te značilnosti investicijske dejavnosti:

— Predvideni razvoj gospodarstva in družbenega standarda v obdobju 1961 do 1965 narekuje ustrezno povečanje investicij, to pa je utemeljeno samo do tiste mere, ki bo zagotavljala nemoten razvoj osebne porabe.

Glede na neposredno povezanost ter odvisnost gospodarskega razvoja od razvoja družbenega standarda je potrebno investicije usmerjati tako, da bodo po svoji strukturi ustrezale politiki skladnega razvoja

proizvodnje in družbenega standarda. Zato je treba ohraniti odnose, ki so bili doseženi med gospodarskimi investicijami in investicijami za družbeni standard v preteklem štiriletnem razdobju.

Z investiranjem v gospodarske panoge bo treba zagotoviti še večjo skladnost gospodarskega razvoja tako, da zaostajanje v posameznih panogah ne bo negativno vplivalo na razvoj drugih panog in življenjske ravni delovnega človeka.

Investicije za družbeni standard je treba tudi v bodoče usmerjati predvsem v področja, ki so bistvena za življenjske razmere prebivalstva, to je v stanovanjsko in komunalno graditev, za šolstvo in zdravstvo. Poleg tega pa se bodo povečala tudi vlaganja v druga področja družbenega standarda, zlasti tista, ki so pomembna na nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj, kot so pospešeno usposabljanje strokovnih kadrov, znanstveno in raziskovalno delo, množična kultura, socialno varstvo in telesna kultura.

— Rastoča proizvodnja in razvoj gospodarskega sistema bosta omogočila nadaljnje povečevanje sredstev gospodarskih organizacij in komun, kar bo še bolj povečalo njihov vpliv na proces razširjene reprodukcije. Še nadalje pa je treba krepiti samostojnost delovnih kolektivov pri odločanju o uporabi skladov gospodarskih organizacij, da se tako zagotovi čim učinkovitejše nalaganje sredstev. V ta namen je treba še nadalje krepiti tudi vlogo komun pri razširjeni reprodukciji ter razvijati ustrezne oblike združevanja sredstev zlasti po bančnem in kreditnem sistemu. Z združevanjem sredstev naj bi se omogočila tudi izvršitev večjih nalog, ki so predvidene v perspektivnem programu. Pri združevanju sredstev, ki mora temeljiti samo na neposrednem ekonomskem interesu gospodarskih organizacij, je treba zagotoviti, da delovni kolektivi popolnoma samostojno odločajo.

— V bodočem obdobju bo treba bolj kot doslej težiti za povečanjem učinkovitosti investicij. V ta namen bo treba v prvi vrsti skrbeti za pripravo dobro proučenih ter ekonomsko in tehnično dokumentiranih programov, ki bodo omogočili smotrnejšo uporabo razpoložljivih investicijskih sredstev. Prav tako pa bo treba skrbeti za skrajšanje gradbenih rokov, hitrejše aktiviranje vložnih sredstev ter za izbiro takih objektov, ki najbolj ustrezajo razvoju posameznega področja in ki se vključujejo v splošni razvoj narodnega gospodarstva.

— Pri izbiri investicijskih objektov je treba dajati prednost tistim, ki zagotavljajo ob manjših naložbah hitrejši in večji učinek. V ta namen bo treba dajati prednost rekonstrukcijam in razširitvam podjetij. Glede na potrebe po postopnem spreminjanju strukture proizvodnje pa bo treba začeti graditi tudi nove objekte, ki bodo najbolj ustrezali razmeram v LR Sloveniji.

Pri odločanju o investiranju je treba upoštevati potrebe domačega trga kakor tudi možnosti za večje vključevanje našega gospodarstva v mednarodno menjavo.

— V bodoče bo tudi treba bolj kot doslej ustvarjati take razmere, ki naj bi omogočile hitro naraščanje produktivnosti dela. Zato bo treba mehanizirati in avtomatizirati proizvodne procese ter uvajati naj-sodobnejše dosežke znanosti in tehnike. Zlasti pri takih investicijah pa bo treba razvijati proizvodne kapacitete tako, da se bo razširjala kooperacija in specializacija proizvodnje.

— Uspešno nalaganje družbenih investicijskih sredstev bo mogoče, če bodo pri odločitvah o posameznih naložbah odločilni praviloma le ekonomski činitelji in če se bo odpravilo vsako nepotrebno administrativno poseganje v izvajanje investicijske politike. Zato je treba pri odločanju o dajanju investicijskih sredstev dosledno upoštevati načela svobodnega konkuriranja.

— Za uspešnost bodočih investicij bo zlasti glede na uvajanje sodobnejših tehnoloških procesov ter novih proizvodov potrebna vse večja skrb za znanstveno in raziskovalno delo. Zato bo treba intenzivneje mobilizirati in nadalje razvijati znanstveno-raziskovalne institucije ter projektantske organizacije.

2. Obseg in struktura investicij

Za predvideni gospodarski in družbeni razvoj bodo v naslednjem obdobju potrebne te naložbe:

	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev		
	Skupne investicije	Povprečno letno	Struktura
Skupne investicije	893,5	178,7	100,0
— za osnovna sredstva	713,5	142,7	80,0
— za obratna sredstva	180,0	36,0	20,0

Po posameznih gospodarskih panogah bo v skladu s predvidenim povečanjem proizvodnje potrebno tole povečanje obratnih sredstev:

	— v milijardah dinarjev		
	1960	1965	Indeks
Industrija	143,0	252,4	165
Kmetijstvo	12,2	42,8	351
Gozdarstvo	2,8	3,5	125
Gradbeništvo	8,7	14,4	166
Promet	5,8	8,2	141
Trgovina in gostinstvo	78,2	119,4	153
Obrt	7,9	15,7	199
Drugo	4,4	6,6	147
Gospodarske panoge skupaj	263,0	443,0	168

Na podlagi predvidevanj zveznega perspektivnega plana bo treba v bodočem obdobju bistveno povečati vlaganja v obratna sredstva iz skladov gospodarskih organizacij, prav tako pa tudi iz skladov republike, okrajev in občin. Z ustrezno politiko razporejanja razpoložljivih sredstev na investicije za osnovna in obratna sredstva naj si gospodarske organizacije pa tudi politično-teritorialne enote zagotovijo možnosti za zadostno preskrbo proizvodnje z reprodukcijskim materialom oziroma večjo založenost in boljši sortiment blaga v trgovini. S smotrnejšo uporabo razpoložljivih obratnih sredstev naj bi se pospešilo njihovo obračanje in tudi na tej podlagi omogočil nemoten razvoj proizvodnje in blagovnega prometa.

Za predvideni razvoj gospodarstva in družbenega standarda v letih 1961 do 1965 bi bile potrebne približno te investicije v osnovna sredstva:

	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev		
	Skupno 1961-1965	Povprečno letno 1957-1960	Indeks 1961-1965
Skupne investicije	713,5	84,4	142,7
— gospodarstvo	488,5	56,5	97,7
— družbeni standard	212,0	25,0	42,4
— državna uprava in drugo	13,0	2,9	2,6

Skupne investicije v osnovna sredstva naj bi se v bodočem obdobju povečale za 69 %. Pri tem bi bilo povečanje gospodarskih investicij in investicij za družbeni standard približno enako, medtem ko bi se investicije za državno upravo v primerjavi s prejšnjim obdobjem zmanjšale.

Struktura investicij, dosežena v preteklem obdobju, ustreza skladnemu razvijanju vseh panog, v skladu pa je tudi s predvidenim razvojem proizvodnje, od katerega je odvisno formiranje sredstev, potrebnih za razvoj družbenega standarda.

Tako je predvidena tale struktura investicij v osnovna sredstva (v odstotkih):

	1957-1960	1961-1965
Skupne investicije	100,0	100,0
— gospodarstvo	66,9	68,5
— družbeni standard	29,6	29,7
— državna uprava in drugo	3,5	1,8

Predvideno povečanje deleža gospodarskih investicij na račun manjših investicij za državno upravo je v skladu s predvideno večjo proizvodnjo. V primerjavi z investicijsko porabo v preteklih letih bi se povečala vlaganja v vseh gospodarskih panogah, in sicer:

	— cene leta 1959 — v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Industrija	26.685	46.500	174
Kmetijstvo	7.421	12.200	164
Gozdarstvo	1.458	2.840	195
Gradbeništvo	1.728	3.000	174
Promet	13.146	22.260	169
Trgovina	3.065	4.700	155
Gostinstvo	1.227	3.000	244
Obrt	1.716	3.200	186
Gospodarske panoge skupaj	56.444	97.700	175

Struktura investicij pa bi se v primerjavi s prejšnjim obdobjem spremenila takole (v odstotkih):

	1957-1960	1961-1965
Industrija	47,2	47,6
Kmetijstvo	13,2	12,5
Gozdarstvo	2,6	2,9
Gradbeništvo	3,1	3,1
Promet	23,3	22,7
Trgovina	5,4	4,8
Gostinstvo	2,2	3,1
Obrt	3,0	3,3
Gospodarske panoge skupaj	100,0	100,0

V okviru takega obsega in strukture naj bi se investicijska sredstva v posameznih panogah vlagala predvsem za te namene:

— V industriji bi se razpoložljiva sredstva uporabila predvsem za dovršitev že začelih objektov ter za rekonstrukcije, razširitve in zlasti za modernizacijo proizvodnih zmogljivosti. Poseben poudarek bo treba dati tistim strokam, ki bi mogle znatneje izpopolnjevati in spreminjati strukturo industrije v LR Sloveniji. V tej smeri naj bi se z razširitvami in z novimi objekti pospešeno razvijale zlasti elektroindustrija, s poudarkom na proizvodnji elementov za elektroniko in avto-

matizacijo, motorna industrija, kemična industrija ter mehanična in kemična predelava lesa.

Tudi v bodoče bi se morala vlagati znatna sredstva za razvoj energetike kot osnove za nadaljnji gospodarski razvoj ter za razširitev in modernizacijo proizvodnje gradbenega materiala.

— V kmetijstvu so investicije predvidene zlasti za tiste namene in objekte, ki naj bi izboljšali oskrbo potrošniških središč s kmetijskimi pridelki, zagotovili surovine predelovalni industriji ali pa vplivali na povečanje izvoza. S temi naložbami se bo v glavnem nadaljeval začetni proces modernizacije in hitrejšega povečevanja kmetijske proizvodnje, zlasti v živinoreji ter pri pridelovanju krme in povrtin.

Investicijska sredstva bodo predvsem usmerjena v družbeni sektor kmetijstva in v zadružno kooperacijo, v skladu s potrebami posameznih kmetijskih strok in za krepitev socialističnih družbenih odnosov na vasi.

Da bi znatneje povečali živinorejsko proizvodnjo na družbenih posestvih, naj bi se največ sredstev vložilo za živinorejske gradbene objekte in za nabavo živine.

V rastlinski proizvodnji bi se uporabilo največ investicijskih sredstev za nabavo kmetijskih strojev in druge opreme, ki je potrebna za izvajanje sodobnih agrotehničnih ukrepov. Povečana vlaganja so predvidena tudi za graditev intenzivnih vrtnarskih obratov v neposredni bližini mest, za industrijsko pridelovanje zgodnje zelenjave v rastlinjakih in toplih gredah, za objekte za predelavo kmetijskih pridelkov, za skladišča ter za obnovo plantažnih sadovnjakov in vinogradov.

Poleg tega bodo na razvoj kmetijstva vplivala tudi sredstva, ki bodo vložena v vodno gospodarstvo in v druge gospodarske panoge, ki so neposredno povezane s kmetijstvom.

— V gozdarstvu se bodo v tem obdobju povečale predvsem naložbe za osnove plantaz in intenzivnih gozdnih nasadov. Za te namene bi se uporabilo okoli 39 % celotnih sredstev za obnovo gozdov. Poleg tega bo treba tudi povečati sredstva za nabavo mehanizacije ter za nadaljnje razširjanje gozdnega cestnega omrežja.

— V gradbeništvu naj bi šle povečane investicije zlasti za mehanizacijo gradbenih podjetij, tako da se bo izboljšala njihova tehnična opremljenost.

— Na področju prometa naj bi se sredstva vlagala predvsem za modernizacijo in rekonstrukcijo zastaralih objektov, pa tudi za povečanje prevoznih kapacitet, s tem bi se izboljšala ekonomičnost in kvaliteta prometa.

V železniškem prometu bo treba nadaljevati usposabljanje prog za večje hitrosti in večje osne pritiske, elektrifikacijo prog, rekonstrukcijo in razširitev vozlišč, uvajati dizelsko vleko ter nabaviti nove potniške vozove in motornike. Zaradi predvidene izgraditve pristanišča Koper bo treba pričeti graditi progo Podgorje—Koper.

V cestnem prometu naj bi se sredstva vlagala predvsem za modernizacijo in rekonstrukcijo cestnih zvez z največjo obremenitvijo, da bi se znižali stroški vzdrževanja cest, zmanjšala škoda na vozilih in izboljšala kvaliteta prevozov. Zaradi hitrega naraščanja števila motornih vozil bo treba pospešiti investicije za graditev avtomehaničnih delavnic.

Večje naložbe so namenjene za razvoj ptt prometa, predvsem za širjenje avtomatske telefonije in za modernizacijo opreme.

V tem obdobju se bo nadaljevala graditev koprškega pristanišča ter zgradilo letališče v Brnikih. V pomorskem prometu je predvidena nabava novih ladij.

— S povečanimi investicijami v trgovini bo treba za potrebe trgovine na drobno hitreje modernizirati sedanje lokale in graditi nove, da bi tako uskladili trgovinske kapacitete z naraščajočim prometom. Hkrati bo treba nadaljevati graditev skladišč za kmetijske in industrijske proizvode.

— V gostinstvu bo treba nadaljevati rekonstrukcijo in modernizacijo obratov ter graditev poceni in sodobnih gostinskih obratov, ki bodo v skladu s krajevnimi potrebami in zahtevami turizma. Večji hotelski objekti naj bi se gradili le v največjih turističnih in prehodnih središčih. Obenem bo treba nadaljevati graditev žičnic in poskrbeti za ureditev in graditev drugih turističnih objektov.

— V obrti bo treba graditi sodobna obrtna središča, kjer se bo z združevanjem storitvenih obratov in z boljšo mehanizacijo lahko uveljavil industrijski način opravljanja storitev. Povečati bo treba mehanizacijo in razširiti omrežje specializiranih storitvenih obratov ter povečati kapacitete proizvodne obrti, ki dela v kooperaciji z industrijo.

Vzporedno z investicijami za razvoj gospodarstva se bodo povečale tudi investicije za družbeni standard. Pretežni del razpoložljivih sredstev, to je okoli 64 %, bi se uporabil za stanovanjsko in komunalno dejavnost, pri tem bo treba dati glede na dosedanje zaostajanje večji poudarek graditvi komunalnih objektov in naprav. Investicije za razvoj šolstva, zdravstva, znanosti in kulture ter socialnega varstva in telesne kulture bi se povečevale hitreje kot v preteklem obdobju pa tudi hitreje kot celotne investicije za družbeni standard, ker so nekatere od teh panog v preteklem razdobju zaostajale oziroma ker je njihov hitrejši napredek v neposredni povezavi s potrebami nadaljnega družbenega in gospodarskega razvoja.

Na tej podlagi bi se zlasti povečala vlaganja v objekte, potrebne za hitro usposabljanje visokokvalificiranih strokovnih kadrov, vlaganja za razvoj znanstvenih in raziskovalnih zavodov kakor tudi vlaganja za stroke, ki so namenjene množični kulturi in prosveti.

Za osnovne panoge družbenega standarda so predvidena tale vlaganja:

	— cene leta 1959 — v milijardah dinarjev			Indeks
	Skupno 1961-1965	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	136,7	18,2	27,3	150
Kulturno-socialna dejavnost	75,5	6,8	15,1	220
Družbeni standard skupaj	212,0	25,0	42,4	169

3. Investicije po virih sredstev

Ob upoštevanju predvidenega razvoja proizvodnje ter s tem povezanega povečanja sredstev gospodarskih organizacij in možnosti uporabe celotne amortizacije je mogoče pričakovati, da se bo udeležba sredstev gospodarskih organizacij v skupnih investicijah v osnovna sredstva še nadalje povečala, in sicer (udeležba v %):

	1957-1960	1961-1965
Skupne investicije	100,0	100,0
— sredstva gospodarskih organizacij	59,8	43,5
— investicijski skladi in druga sredstva	60,2	56,7
Gospodarske investicije	100,0	100,0
— sredstva gospodarskih organizacij	50,2	52,9
— investicijski skladi in druga sredstva	49,8	47,1

Povečana udeležba gospodarskih organizacij pri financiranju razširjene reprodukcije bo še nadalje krepiła vlogo organov delavskega upravljanja, zagotavljala smotrnejšo uporabo investicijskih sredstev ter vplivala na večjo učinkovitost investicij.

Prav tako se bo povečala udeležba gospodarskih organizacij pri investiranju v obratna sredstva. Od skupnega povečanja obratnih sredstev, ki bo potrebno v tem obdobju, bi predvidoma krile iz svojih skladov gospodarske organizacije okoli 52 %.

IV. Osebna poraba in družbeni standard

Osebna poraba

1. V skladu s predvidenim povečanjem družbenega proizvoda in narodnega dohodka bi se osebna poraba povečala skupno za 50 %, na prebivalca pa za 45 %. Skupna osebna poraba bi se tako povečevala povprečno letno za 8,4 %, osebna poraba na prebivalca pa za 7,5 %.

Tako se bo nadaljevala tendenca hitrega naraščanja osebne porabe, ki je bila dosežena v preteklem razdobju. Če se upošteva doseženo povečanje osebne porabe v zadnjih štirih letih ter predvideno povečanje v bodočem obdobju, bi v devetih letih dosegli povečanje osebne porabe za 124 % oziroma povprečno letno naraščanje za 9,4 %. Tendenco hitrega naraščanja osebne porabe bo tako postala trajna značilnost našega družbenega razvoja.

2. Realni osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu se bodo povečevali v skladu s splošnim povečanjem produktivnosti dela. Gospodarske organizacije bodo morale v ta namen zagotoviti tako razdelitev ustvarjenih dohodkov, da bo osebni dohodek vsakega posameznika odvisen neposredno od njegovega učinka pri delu. Tako bo razdeljevanje osebnih dohodkov spodbujalo proizvajalce k večji produktivnosti dela in boljši strokovnosti, kar bo pogoj za predvideni razvoj realnih osebnih dohodkov.

Na tej podlagi in v skladu s predvidenim povečanjem proizvodnje in produktivnosti dela bi se povprečni osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu povečevali povprečno letno za okoli 7,2 %. Ob takem gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu se računa z ustreznim povečanjem plač tudi v državni upravi in javnih službah, zlasti ob upoštevanju uvajanja nagrajevanja po učinku tudi v teh panogah.

Povečanje osebnih dohodkov bo v posamezni gospodarski organizaciji odvisno od dejansko doseženih učinkov ter bo lahko tudi višje od predvidenega povprečja. Prav tako bo spodbudnejši način nagrajevanja, ki bo uveden v državni upravi in javnih službah, omogočal večje razlike v ravni plač, v sorazmerju z doseženimi uspehi pri delu.

3. Tudi osebni dohodki zasebnih proizvajalcev se bodo morali povečevati v sorazmerju z doseženim povečanjem proizvodnje. V zasebnem sektorju kmetijstva

bi se osebna poraba na prebivalca povečevala na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje povprečno za 2,5 % na leto. Povečevanje osebne porabe bo odvisno v glavnem od uspehov in obsega kooperacije zasebnih proizvajalcev s socialističnimi gospodarskimi organizacijami.

4. Vzporedno z naraščanjem osebne porabe se bo spreminjala tudi njena struktura. Pričakuje se, da se bo v skupni potrošnji zmanjšal delež hrane, izboljšala njena kvaleteta, povečal pa se bo delež industrijskih proizvodov, zlasti trajnih potrošnih dobrin, ter izdatkov za kulturne potrebe in podobno.

5. Za realizacijo predvidenega razvoja osebne porabe in izboljšanja življenjskih razmer delovnih ljudi bi morale še posebej skrbeti komune in organi delavskega upravljanja z ustreznim razporejanjem razpoložljivih sredstev za osebno porabo in družbeni standard. Poleg tega bo treba razvijati tudi tiste dejavnosti, ki neposredno vplivajo na življenjske razmere prebivalstva, to so predvsem trgovina, gostinstvo, množična prehrana ter komunalne, prometne in podobne stroke.

Pomembno vlogo pri izboljševanju življenjske ravni bodo imele tudi stanovanjske skupnosti in krajevni odbori, ki naj z ustanavljanjem raznih storitvenih obratov omogočajo racionalnejše izvrševanje raznih gospodinskih del ter s tem predvsem razbremenijo zaposlene žene.

Družbeni standard*

V razdobju 1961 do 1965 se bo družbeni standard še nadalje hitro razvijal v skladu s splošnim gospodarskim razvojem. K hitrejšemu, načrtnejšemu in smotrnejšemu razvoju družbenega standarda bo bistveno pripomogel nadaljnji proces decentralizacije sredstev, s čimer se bo okrepila materialna osnova komun.

Pri vsestranskem in splošnem razvijanju družbenega standarda je treba še posebej podpirati tiste panoge, pri katerih so problemi najbolj pereči. Zato je predvideno največ sredstev za povečanje šolskega prostora, za stanovanjsko in komunalno graditev ter za zdravstveno varstvo. Pri vseh drugih panogah, za katere so bila doslej vložena sorazmerno nizka sredstva, se predvideva tako povečanje investicij, da bo omogočeno hitreje reševanje njihovih osnovnih problemov.

Za razvoj družbenega standarda so predvidena v razdobju 1960 do 1965 tale sredstva:

	— cene leta 1959		Indeks	Povprečni porast v %
	1960	1965		
Tekoči proračunski izdatki	16.208	27.361	169	11,1
od tega:				
— osebni	8.874	14.775	166	10,7
— materialni	7.334	12.586	172	11,4
Investicije	12.900	56.200	171	11,3
Skupaj	49.108	83.561	170	11,2

V primerjavi z narodnim dohodkom, ki bo naraščal povprečno letno za 10,7 %, se bodo izdatki za družbeni standard povečevali hitreje, kar pomeni, da bo razvoj družbenega standarda še naprej zelo intenziven.

* Opomba: V celotnem poglavju so za razdobje 1957 do 1960 upoštewane tekoče cene, za razdobje 1961 do 1965 pa cene iz leta 1959.

V skladu z nadaljnjim procesom decentralizacije sredstev in utrjevanjem komunalnega sistema bodo s pretežnim delom sredstev za družbeni standard razpolagale občine in gospodarske organizacije. Od pravičnega usmerjanja in racionalne uporabe teh sredstev bo odvisno uspešno reševanje najbolj perečih potreb na posameznih področjih družbenega standarda. S tem da se bo razvijal sistem financiranja posameznih panog družbenega standarda, bo dosežena večja stabilnost dohodkov, kar bo omogočalo bolj načrtno in racionalno rabo razpoložljivih sredstev.

Sredstva za razvoj družbenega standarda je treba usmerjati zlasti v mesta in industrijska središča, kjer zgraditev stanovanj, komunalnih služb, šolstva, zdravstva in podobnega najbolj zaostaja za splošnim gospodarskim razvojem in za potrebami prebivalstva.

Družbene službe

1. Šolstvo

V naslednjem obdobju bo treba še nadalje prilagajati sistem vzgoje in izobraževanja našemu družbenemu in ekonomskemu razvoju.

Z boljšo organizacijo šolskega omrežja, z boljšimi učnimi metodami ob uporabi sodobnih učnih sredstev ter z zagotovitvijo potrebnih učnih moči je treba doseči, da bo večje število učencev uspešno dovršilo osnovno šolo, ki je podlaga za nadaljnje strokovno izobraževanje. Prav tako bo treba izboljšati pogoje za izvajanje gospodarsko-tehničnega pouka in za izvajanje svobodnih aktivnosti, ki so sestavni del pouka, s čimer bodo učenci pridobili vsestransko, današnjemu razvoju družbe ustrezno osnovno izobrazbo.

Za predvideni prirastek učencev za približno 2.500 letno, za zamenjavo dotrajanih šol in za zmanjšanje pouka v izmenah v mestih in industrijskih središčih bo treba zagotoviti ustrezen šolski prostor. V ta namen bi bilo treba zgraditi za osnovne šole okolj 66.000 m² novih prostorov.

Za tak razvoj osnovnih šol so predvidena v razdobju 1961 do 1965 tale sredstva:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	5.955	6.926	175
od tega — osebni	3.551	5.720	171
— materialni	604	1.206	200
Investicije	1.200	1.840	153
Skupaj	5.155	8.766	170

Posebno pozornost bo treba v naslednjem obdobju posvečati izvajanju reforme strokovnega izobraževanja, ki se glede predizobrazbe naslanja na uspešno dovršeno osnovno šolo. Med zavode za drugo stopnjo izobraževanja štejemo strokovne šole za izobrazbo kvalificiranih delavcev, tehnikov in njim ustreznih poklicev za javne službe, centre za izobraževanje delavcev v podjetjih, šole za učni kader na stopnji učitelja in vzgojitelja, posredno pa tudi gimnazije in umetniške šole ter razne oblike za izobraževanje odraslih.

V teh šolah bo treba v skladu s smernicami resolucije Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov prilagoditi programe teoretičnih in praktičnih znanj in dobo trajanja študija potrebam delovnega mesta, pri tem bodo glavno vlogo imele gospodarske organizacije in javne službe. V tesni

povezavi z gospodarskimi organizacijami in javnimi službami bo treba reorganizirati omrežje šol v smislu večje specializacije, ustanavljati centre strokovnih šol, centre za izobraževanje delavcev v podjetjih, poskrbeti za njih ustrezno opremo s sodobnimi učnimi sredstvi ter povečati šolski prostor in število domov ter internatov.

V skladu z razvojem osnovnih šol in šol druge stopnje bo treba posvetiti večjo pozornost tudi šolam za telesno in duševno prizadeto mladino. V tem obdobju bo treba po zakonu o posebnih šolah zajeti čim več prizadete mladine v obvezno osemletno šolanje. Zato se predvideva povečanje števila učencev na posebnih šolah v letih 1961 do 1965 za 37 %.

Za razvoj šol druge stopnje se predvidevajo v razdobju 1961 do 1965 tile izdatki:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	2.406	4.535	188
od tega — osebni	1.431	2.639	186
— materialni	975	1.876	192
Investicije	1.244	1.680	135
Skupaj	3.650	6.215	170

Potrebna sredstva bo treba zagotoviti predvsem iz dotacij občinskih in okrajnih ljudskih odborov, iz občinskih in družbenih skladov za šolstvo in iz dotacij gospodarskih organizacij.

Nagel razvoj gospodarstva in javnih služb, razvoj tehnike in uvajanje novih tehnoloških procesov v proizvodnjo bodo zahtevali čedalje več visoko kvalificiranih delavcev in specializiranih strokovnjakov. Zato bo treba v prihodnjem obdobju pospešeno razvijati visoko šolstvo. To se bo doseglo z nadaljnjim utrjevanjem in širjenjem omrežja višjih šol, z izvajanjem študija v treh stopnjah na fakultetah in akademijah, z nadaljnjo dekoncentracijo zavodov za visoko šolstvo, s sistematičnim uvajanjem izrednega študija in z ustrezno razširitvijo materialne osnove za uspešno izvajanje programov.

Najintenzivnejši porast števila slušateljev se predvideva v tem obdobju na višjih šolah in sicer za 270 %.

Sprememba študijskega sistema bo z uvedbo treh stopenj v fakultetnem študiju zagotovila večje število visokovalificiranih kadrov zlasti za tiste stroke, kjer so potrebe največje. V zvezi s tem se predvideva, da se bo v letih 1961 do 1965 število rednih slušateljev na gospodarskih fakultetah povečalo za 71 %, število diplomiranih študentov pa za 170 %.

Za predvideni razvoj visokošolskih zavodov se predvidevajo naslednja sredstva:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	991	2.325	235
od tega — osebni	680	1.489	219
— materialni	311	836	269
Investicije	885	2.540	287
Skupaj	1.876	4.865	259

Predvidena investicijska sredstva se bodo uporabljala za nadaljevanje gradnje že začetih objektov ter za gradnjo novih objektov, za potrebe gospodarskih fakultet, fakultete za splošno medicino in stomatologijo ter nekaterih višjih šol in pedagoških

akademij. S tem bi se povečala površina učnega prostora na slušatelja od 7,8 m² v letu 1960 na 12,6 m² v letu 1965.

Poleg investicij za izgradnjo učnih objektov je predvideno tudi povečanje zmogljivosti študentskih domov, v katerih bo v letu 1965 možno nastaniti že nad četrtino rednih slušateljev.

Investicije za razvoj visokega šolstva se bodo financirale predvsem iz republiškega družbenega sklada za šolstvo ter iz drugih republiških sredstev. Za izgradnjo gospodarskih fakultet se računa tudi okoli 3.500 milijonov dinarjev zveznih sredstev.

Glede na posebne potrebe gospodarskih organizacij po visoko kvalificiranih in specializiranih strokovnih kadrih se pričakuje, da bodo za kritje izdatkov za visoko šolstvo prispevale sredstva tudi gospodarske organizacije in politično-teritorialne enote.

Del sredstev, predvidenih za izobraževanje strokovnih kadrov na zavodih za visoko šolstvo, bo treba v skladu z zakonom o visokem šolstvu nameniti tudi za znanstveno in raziskovalno delo.

Glede na občutno zaostajanje množične telesne vzgoje na šolah zaradi pomanjkanja telovadnic bo potrebno izgradnji teh objektov v naslednjem obdobju posvetiti vso pozornost.

2. Kultura

Sredstva na področju kulture, umetnosti in prosvete naj se v prihodnjem obdobju vlagajo predvsem v tiste panoge, ki so namenjene množičnim potrebam (kinematografsko omrežje, delavski in kulturni domovi, delavske in ljudske univerze, knjižnice, vse zvrsti filmske proizvodnje, založništvo itd.). Novi objekti naj bodo zasnovani smotno, tako da bodo primerni za več panog ali institucij.

Poseben poudarek je treba dati televiziji kot novi obliki posredovanja informacij in dosežkov kulture, prosvete, znanosti, umetnosti, tehnike itd. in ji omogočiti tako reden program kakor sprejem njevih oddaj po vsej republiki.

Redno delovanje in enakomeren razvoj je treba zagotoviti tudi muzejem, arhivom, institucijam spomeniškega varstva, gledališčem, galerijam, filharmonijam itd. pri tem je treba imeti za eno najnujnejših nalog reševanje osnovnih problemov Državnega arhiva Slovenije in Muzeja ljudske revolucije.

Za razvoj kulturnih dejavnosti se predvidevajo tale sredstva:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	473	880	186
od tega — osebni	269	428	159
— materialni	204	452	222
Investicije	426	2.200	516
od tega — za radio in televizijo	133	700	526
Skupaj	899	3.080	343

Investicije za panoge oziroma institucije, ki so širšega pomena, kot so Državni arhiv LRS, Muzej ljudske revolucije, Slovensko narodno gledališče, Slovenska filharmonija in podobno, se bodo financirale tudi s sodelovanjem republiških sredstev. Razen tega se računa za razvoj televizije z zveznimi sredstvi v višini okoli 1.400 milijonov din. Za razvoj drugih kulturnih panog naj bi skrbele predvsem ko-

mune in gospodarske organizacije s čim večjo pri-
tegnitvijo lastnih sredstev ustreznih institucij.

3. Znanost

Hiter razvoj proizvajalnih sil in spremembe v so-
dobni družbi bistveno spreminjajo mesto in vlogo
znanstvenega raziskovanja.

Sredstva za znanstveno in raziskovalno delo bo
treba zato povečati v skladu z najnujnejšimi potre-
bami gospodarskega in družbenega razvoja.

Prehajanje od financiranja raziskovalnih insti-
tucij na financiranje raziskovalnih nalog bo treba
razširiti, tako da se bo znanstveno in raziskovalno
delo še bolj kot doslej naslonilo na potrebe in sred-
stva gospodarskih in družbenih organizacij, komun
itd. Za fundamentalne in dolgoročne raziskave je tre-
ba hkrati zagotoviti tudi sredstva republike, zato je
potrebno med drugim ustanoviti republiški sklad za
znanstveno delo.

Za razvoj znanstvenega dela so predvidena tale
sredstva:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	59	207	351
od tega — osebni	34	90	291
— materialni	25	108	432
Investicije	157	1.140	726
Skupaj	216	1.347	624

Politika investiranja na področju znanosti mora
omogočati predvsem uvajanje sodobnejših metod v
raziskovalno delo, za to pa sta odločilnega pomena
moderna mehanizacija in sodobna oprema.

4. Socialno varstvo

V razdobju 1961 do 1965 bo treba še nadalje raz-
vijati socialne službe v komunah. Zaradi uspešnejšega
in poglobljenega dela organov socialnega varstva bo
treba prenesti strokovne zadeve s področja socialne-
ga varstva iz pristojnosti upravnih organov na po-
sebne centre za socialno delo, ki bodo strokovno in
študijsko obdelovali ter reševali socialne probleme
ter reševali socialne probleme predvsem mladine in
družine. Istočasno naj bi se razvijale tudi socialne
službe v stanovanjskih skupnostih in zunaj ožjega
področja socialnega varstva, v šolstvu, zdravstvu,
sodstvu, socialnem zavarovanju in v gospodarskih
organizacijah.

Posebno družbeno skrb bo treba posvetiti pre-
ventivnemu delu, zlasti hitrejšemu razvoju varstve-
no-vzgojnih ustanov v stanovanjskih skupnostih, raz-
vijanju novih oblik za varstvo otrok in mladine,
ustanavljanju disciplinskih centrov in zavodov za
varstvo duševno defektne mladine.

Razen tega bo treba ustanavljati in razvijati
socialne servise pri stanovanjskih skupnostih za po-
moč družini.

Glede na novi zakon o osnovni šoli, ki nalaga
šolskim odborom skrb za izboljšanje materialnih in
drugih pogojev za delo in življenje šoloobveznih
otrok, se bodo še nadalje razvijale šolske kuhinje.
Šolske mlečne kuhinje naj se uvedejo v vseh šolah,
kjer pa že obstojijo, naj se poveča število udelež-
nikov.

Poleg pravic, ki jih uživajo borci in invalidi
narodnoosvobodilne vojne po zakonitih predpisih, je

potrebno v komunah razvijati zanje najširšo skrb.
Posebne družbene skrbi naj bodo deležni tisti borci
in invalidi narodnoosvobodilne vojne, ki zaradi sta-
rosti, slabega zdravstvenega stanja in drugih raz-
logov nimajo dovolj sredstev ali urejenih pogojev
za življenje (zdravstveno varstvo, stanovanjsko vpra-
šanje in družbena denarna pomoč).

Na področju varstva odraslih naj se razvijajo
sodobnejše oblike družbene pomoči, vzporedno pa
ustanavljajo ustrezni socialni zavodi.

V naslednjem planskem razdobju naj bi se pri
stalnih podporah in podporah žrtvam fisističnega na-
silja povečal povprečni znesek podpore.

Za tako predvideni razvoj socialnega varstva se
predvidevajo tile izdatki:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	1.690	2.272	134
od tega — osebni	237	315	133
— materialni	1.453	1.957	135
Investicije	251	700	279
Skupaj	1.941	2.972	154

5. Zdravstvo

Glede na dosedanji razvoj zdravstva in glede na
potrebe, ki jih narekuje izboljšanje zdravstvene
službe, bo na področju zdravstva v bodočem obdobju
težišče na zidavi bolnic. Predvideva se, da bodo inve-
sticije za povečanje bolničnih kapacitet znašale okoli
12 milijard din, s tem bi se povečalo število bolniških
postelj na 1.000 prebivalcev od sedanjih 7,4 na 8,5
v letu 1965. Tako bo mogoče v letu 1965 sprejeti v
bolnice okoli 230.000 bolnikov s povprečno 20-dnev-
no zdravstveno oskrbo.

Zaradi povečanja števila zavarovancev, predvsem
z razširitvijo zdravstvenega zavarovanja, na kmečko
prebivalstvo, bo treba povečati tudi zmogljivosti
ambulant in dispanzerjev.

V skladu z razvojem zdravstvene službe v bolni-
cah in zunaj njih bo treba razvijati tudi druge za-
vode, ki so važni za zdravstveno varstvo prebival-
stva, kot so republiški in okrajni zavodi za zdrav-
stveno varstvo, materinski domovi, reševalne postaje
in drugi zavodi.

Zaradi naraščajočih potreb se predvideva razširi-
tev omrežja lekarn in lekarniških postaj, zlasti v
mestih in industrijskih središčih.

Glede na to, da so današnje kapacitete naravnih
zdravilišč in okrevališč za zdravstvene namene pre-
majhne, je predvidena graditev novih objektov in
modernizacija zastarelih poslopij.

Za razvoj zdravstva so predvideni tile izdatki:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	1.975	2.920	148
od tega — osebni	332	497	150
— materialni	1.643	2.423	147
Investicije	2.440	4.500	184
Skupaj	4.415	7.420	168

6. Telesna kultura

Telesna kultura postaja vedno važnejši in ne-
ogibnejši element rekreacije in razvedrila za pre-
bivalstvo. Dobiva pa vedno večji pomen tudi kot

važno dopolnilo in sredstvo za dviganje delovne storilnosti, s tem da krepí telesno pripravljenost in spretnost državljanov.

Za nadaljnji razvoj telesne kulture naj bi komune utrdile delo svojih svetov za telesno kulturo in posvetile posebno skrb razvoju telesne vzgoje v šolah, stanovanjskih skupnostih in gospodarskih organizacijah. Telesnovzgojne organizacije naj pritegnejo v svoje vrste kar največje število mladine in delovnih ljudi.

Osnovno telesnovzgojno delo z mladino mora biti zlasti v šolah. Zato naj komune po svojih svetih za šolstvo in ob sodelovanju s telesnovzgojnimi činitelji zagotove potrebne gnotne in druge pogoje za učinkovitejši pouk telesne vzgoje.

Za predvideni razvoj telesne kulture bo treba zgraditi številne objekte, s katerimi šole in telesnovzgojne organizacije poskušajo zlasti doseči množičnost. Poleg teh objektov bodo zgrajeni tudi nekateri specialni objekti, potrebni za kvalitetne dosežke v telesni kulturi, zlasti v športu.

Graditev telesnovzgojnih objektov in središč je treba tesno povezati s turističnimi interesi posameznega območja in s tem ustvarjati vsaj deloma ekonomsko osnovo za njihovo izkoriščanje.

Za predvideni razvoj telesne kulture bo treba vložiti v razdobju 1961 do 1965 okoli 2.500 milijonov din investicijskih sredstev.

Stanovanjska zidava in komunalna dejavnost

1. Stanovanjska zidava

V skladu z razvojem gospodarstva v bodočem obdobju se bo morala še naprej intenzivno razvijati stanovanjska zidava, zlasti v mestih in industrijskih središčih. Poleg večjih družbenih sredstev se predvideva, da se bodo v tem obdobju sredstva državljanov najmanj podvojila, ker so se s stanovanjsko reformo povečali interes in možnosti delovnih ljudi za večje sodelovanje pri stanovanjski zidavi.

Za postopno izboljšanje stanovanjskega standarda in delno obnove stanovanjskega sklada bi se moralo zgraditi v naslednjih petih letih okoli 50.000 stanovanj, za to bo potrebno vložiti okoli 123,5 milijarde din. Da bi racionalizirali stanovanjsko zidavo, bo treba hitreje in v večjem obsegu uvajati tipizacijo in standardizacijo gradbenih elementov, kar naj pospešuje tempo stanovanjske zidave in znižuje gradbene stroške. Investitorji in projektantske organizacije bodo morali posvetiti posebno skrb izdelavi racionalnih projektov, pri katerih je treba predvidovati uporabo tipiziranih in prefabriciranih gradbenih elementov. Pri projektiranju novih stanovanjskih objektov je treba upoštevati predpise o modularni koordinaciji ter uporabljati osvojene standarde za posamezne gradbene elemente.

Stanovanjsko zidavo je treba izvajati na večjih gradbiščih po racionalnih zazidalnih načrtih, izvajanje del pa je treba terminsko usklajevati z razpoložljivimi gradbenimi in obrtniškimi kapacitetami, tako da bodo čimbolj enakomerno izkoriščene skozi vse leto.

Da se zagotovi racionalna zidava stanovanj in zaustavi nadaljnje naraščanje cen gradbenih storitev, naj občinski stanovanjski skladi prično organizirati združenja, ki bodo koordinirala proizvodnjo potrebnega gradbenega materiala in gradbenih elementov, skrbela za pravočasno izdelavo projektov in gradbenih ter obrtniških kapacitet.

2. Komunalna dejavnost

Za izgraditev in dopolnitev potrebnih komunalnih naprav, ki jih terja hiter razvoj mest in drugih središč, predvsem pa stanovanjska zidava, se predvidevajo za razdobje 1961 do 1965 povečana investicijska vlaganja, ki naj bi znašala okoli 35,2 milijarde din.

Vlaganja v komunalno dejavnost naj se usmerjajo predvsem v graditev vodovodnih, kanalizacijskih in čistilnih naprav, v sodobno ureditev mestnega cestnega omrežja, v razširitev razdelilnega električnega omrežja in v javno razsvetlavo. V večjih mestih in industrijskih središčih je potrebno, da se še nadalje gradijo topla in hladna kopalnišča, izvršujejo rekonstrukcije plinarn in pričnejo priprave za graditev toplarn, ki bodo zagotovile racionalnejšo oskrbo večjih mest s toplotno energijo.

Komunalne organizacije bodo za svoje storitve in proizvode postopoma uvajale cene na ekonomskih osnovah in po načelih samofinanciranja, tako da se bodo, kjer je to utemeljeno, stroški prenašali na uporabnike storitev. Razvoj ekonomskih odnosov med komunalnimi podjetji in potrošniki bo krepil delavsko samoupravljanje ter prispeval k hitrejši izgraditvi komunalnih naprav v skladu s potrebami prebivalstva.

Osnovno skrb za razvoj komunalne dejavnosti, ki je neposredno povezana z vsakdanjimi potrebami prebivalstva, bi morale prevzeti komune.

V ta namen naj izdelajo občine podrobne programe razvoja ter jih izvajajo v sodelovanju s prizadetimi komunalnimi gospodarskimi organizacijami, stanovanjskimi skupnostmi, krajevnimi odbori in državljanji.

Državna uprava in sodstvo

V skladu z našim družbenim razvojem se bo razvijala državna uprava predvsem v smeri krepitve občinske uprave. Poleg tega naj bi se v državni upravi posvečala večja skrb strokovnemu usposabljanju uslužbencev, boljši organizaciji in mehanizaciji dela ter uvajanju spodbudnejšega načina nagrajevanja po učinku. V zvezi s tem bo treba skrbeti tudi za boljše prostorno razmestitev organov državne uprave.

Sodstvo se bo razvijalo v smeri prilagojevanja komunalnemu sistemu ter se bo število okrajnih sodišč še nadalje povečalo. Zgradila in obnovila se bodo nekatera sodna poslopja iz dopolnih sredstev, ki se bodo nabrala iz dela sodnih taks ter iz sredstev republike in ljudskih odborov.

Za potrebe državne uprave in sodstva se predvidevajo tile izdatki:

	— v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Tekoči proračunski izdatki	8.428	12.041	143
od tega — osebni	5.210	7.793	150
— materialni	3.218	4.248	131
Investicije*	2.860	2.600	91
Skupaj	11.288	14.641	130

V. Zaposlenost, produktivnost in kadri

Zaposlenost

Na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje in razvoja družbenih služb ter državne uprave in ob upoštevanju nadaljnjega naraščanja produktivnosti

* Opomba: Pri investicijah so zajete poleg državne uprave in sodstva tudi banke in druge podobne ustanove.

dela bi se število zaposlenih v družbenem sektorju v letih 1961 do 1965 povečalo skupno za okoli 102.000 oseb ali povprečno za 20.400 na leto. Tako bi se skupno število zaposlenih povečalo povprečno letno za 4 %, medtem ko se je v zadnjih štirih letih povečalo za 5,8 %.

Predvideno gibanje zaposlenosti bo povzročilo v strukturi aktivnega prebivalstva tele spremembe:

	1960	1965	Razlika	Indeks
Aktivno prebivalstvo*	770.650	841.210	+ 70.580	109,2
— družbeni sektor	454.560	556.320	+ 101.960	122,4
— zasebni sektor	316.270	284.890	— 31.380	90,1

Po posameznih panogah se predvideva tole gibanje zaposlenih:

	Število zaposlenih		Razlika	Indeks
	1960	1965		
Industrija	189.780	231.800	42.020	122,1
Kmetijstvo	23.570	33.570	9.800	141,6
Gozdarstvo	9.810	9.400	— 410	95,8
Gradbeništvo	42.770	46.450	3.680	108,6
Promet	29.500	34.280	4.780	116,2
Trgovina in gostinstvo	37.650	48.840	11.210	129,8
Obrt	33.820	46.220	12.400	136,7
Gospodarske panoge	366.880	450.360	83.480	122,8
Negospodarske panoge	87.480	105.960	18.480	121,1
Skupaj	454.560	556.320	101.960	122,4

Od skupne delovne sile v gospodarstvu bi v letu 1965 odpadlo na industrijo okoli 51,5 %. Delež zaposlenih v industriji bi se tako nekoliko zmanjšal v korist drugih panog, zlasti kmetijskih posestev, trgovine, gostinstva in obrti. Nadaljnji razvoj družbenih služb bo zahteval, da se zaposlenost na tem področju povečuje približno v istih razmerjih kot v gospodarstvu.

Predvideno naraščanje zaposlenosti v nekmečkih panogah ne bo zajelo samo celotnega prirasta aktivnega prebivalstva, temveč tudi del aktivnega kmečkega prebivalstva, to bo povzročilo še nadaljnje spremembe v strukturi prebivalstva, ki se bo še nadalje hitro spreminjala v korist nekmečkega prebivalstva.

Produktivnost dela

Produktivnost dela je v preteklih obdobjih sicer naraščala, vendar pa je zaostajala za dinamiko celotnega gospodarskega razvoja. Zato bi morala v naslednjih letih naraščati hitreje, kajti le tako bo mogoče realizirati predvideno povečanje družbenega proizvoda, realizirati predvideno stabilizacijo odnosov na tržišču in zvišati življenjsko raven prebivalstva.

V preteklem obdobju je bilo naraščanje delovne sile glavni činitelj povečevanja proizvodnje, v prihodnjih letih pa naj bi temeljilo predvideno povečanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka predvsem na večji produktivnosti dela.

V razdobju 1961 do 1965 je mogoče računati s povečanjem produktivnosti dela v družbenem sektorju gospodarstva povprečno za približno 7,6 % na leto,

* Opomba: V aktivnem prebivalstvu niso zajete osebe, ki služijo vojaški rok, ter začasno nezaposleni.

od tega v industriji za 6,8 % (računano s povečanjem družbenega proizvoda na zaposlenega). V primerjavi s preteklim obdobjem bi se produktivnost dela in zaposlenost v družbenem sektorju gospodarstva gibala takole (povečana letna stopnja povečanja v %):

	Družbeni proizvodi	Zaposlenost	Produktivnost
1957—1960	11,5	6,5	5,2
1961—1965	11,7	4,0	7,6

Predvideno povečanje produktivnosti dela bo doseženo predvsem z višjo tehnično opremljenostjo dela, z uporabo novih tehnoloških postopkov ter z uvajanjem delne ali kompleksne avtomatizacije proizvodnih procesov.

Razen tehničnih ukrepov za dosego večje produktivnosti dela bo treba skrbeti za nadaljnje izboljševanje strokovne usposobljenosti kadrov.

Nadaljnje izboljševanje življenjskih razmer delovnih ljudi, dosledno izvajanje načela razdeljevanja osebnih dohodkov po delu in povečanje realnih osebnih dohodkov bo prav tako osnovna spodbuda za doseganje večjih učinkov ter za naraščanje produktivnosti dela. V zvezi s tem naj bi gospodarske organizacije zagotovile naraščanje produktivnosti dela tudi z boljšo uporabo kapacitet, z izboljševanjem proizvodnih procesov, z boljšo in naprednejšo organizacijo dela kakor tudi z vse širšim uvajanjem novih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov po delu.

Kadri

Strokovno izobraževanje novih kadrov bo eden osnovnih pogojev za hiter gospodarski razvoj, za naraščanje produktivnosti dela ter za uvajanje sodobne tehnike in organizacije dela v proizvodne procese. Vzporedno s tem se bodo povečale potrebe po strokovnih kadrih tudi v javnih službah.

Na tej podlagi in v skladu z resolucijo Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov bodo potrebni v bodočem obdobju posebni ukrepi, da bi se ustrezni strokovni kadri čimprej pridobili oziroma da bi se povišala raven njihovega znanja v skladu s potrebami gospodarstva in javnih služb. Strokovno izobraževanje bi moralo zajeti kar največje število mladine in odraslih. Metode in oblike izobraževanja pa bo treba prilagoditi zahtevam in potrebam prakse. Zato je potrebno, da se bo nadalje razvijal že vpeljan sistem trostopenjskega študija na fakultetah in da se bo izpopolnjeval sistem šolanja na višjih in strokovnih šolah ter v drugih zavodih za strokovno izobraževanje.

Glede na veliko pomanjkanje srednjih strokovnih kadrov bo treba skrbeti zlasti za tehnične in druge strokovne šole za izobrazbo kadrov. Razen tega bo treba nadalje usposabljanje tehnične specialiste in kadre z visoko stopnjo izobrazbe, da bodo lahko v bodoče reševali kompleksnejše tehnične probleme v proizvodnji in uvajali sodobnejše proizvodne metode.

Šole in druge vzgojne ustanove, ki vzgajajo mladino, bodo morale v bodoče usposabljanje in strokovno izpopolnjevanje tudi odrasle ter pri tem uporabljati različne oblike dela. S širšim uvajanjem izrednega, večernega in dopisnega šolanja, seminarjev in drugih primernih oblik je treba omogočiti vsem državljanom, da bi ob neprekinjenem delovnem razmerju lahko dosegli vse stopnje strokovne izobrazbe.

V zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem kadrov bo potrebno sodelovanje gospodarskih organizacij, zavodov in javnih služb, državnih organov in vseh drugih činiteljev, ki so zainteresirani za strokovno izobrazbo kadrov. Na tej podlagi bo treba zagotoviti večja materialna sredstva in večjo stabilnost pri financiranju šol in zavodov, ki skrbijo za izobraževanje kadrov.

Gospodarske organizacije naj po svojih dejanskih potrebah uvajajo, razvijajo in izpopolnjujejo centre za strokovno izobraževanje delavcev ter druge oblike izobraževanja oziroma dopolnjevanja znanja na delovnem mestu. Učne programe je treba prilagoditi neposrednim potrebam delovnega mesta.

VI. Zunanja trgovina

Nadaljnji gospodarski razvoj bo terjal in omogočal še hitrejšo povečanje zunanjetrgovinske menjave in večjo vključitev v mednarodno delitev dela. Na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje in storitev je mogoče pričakovati v bodočem razdobju povprečno naraščanje skupnega obsega zunanjetrgovinskega poslovanja za 9,3 % na leto.

Težišče zunanjetrgovinske menjave bo še vedno na povečanem izvozu in uvozu blaga, vendar pa se v obdobju 1961 do 1965 že računa tudi s hitrejšim povečanjem neblagovnih dejavnosti, predvsem s povečanjem dohodkov od inozemskega turizma ter transportnih in ptt storitev.

1. V bodočem obdobju je treba doseči pospešeno povečanje izvoza, ki bi naraščal hitreje od predvidenega povečanja blagovne proizvodnje in hitreje kot v zadnjih štirih letih:

	Povprečno povečanje v %	Indeks
1957—1960	5,8	125
1961—1965	11,8	175

Vrednost izvoženega blaga bi v letu 1965 dosegla 37 milijard deviznih dinarjev oziroma 123,5 milijona dolarjev, obseg izvoza po panogah proizvodnje pa bi se gibal takole:

	— cene leta 1959 — v milijardah deviznih dinarjev		
	1960	1965	Indeks
Izvoz skupaj	21,1	37,0	175
— industrija	16,3	28,6	175
— kmetijstvo	4,2	7,9	188
— gozdarstvo	0,6	0,5	83

Predvideno je veliko povečanje izvoza kmetijskih proizvodov, v izvozu industrije pa bi se povečal zlasti izvoz opreme in blaga za široko porabo. Do leta 1965 bi se izvoz blaga po namenu uporabe povečal takole:

	Indeks 1965/1960
Reprodukcijski material	138
Oprema	795
Široka poraba	181

Nakazana gibanja bi vplivala na nadaljnje izboljšanje strukture izvoza v korist končnih izdelkov.

Med industrijskimi strokami bi močno povečali svoj izvoz kovinska in elektroindustrija, kar je v skladu s težnjo, da se povečuje izvoz izdelkov s čim večjo stopnjo predelave. Razen tega je predviden tu-

di znatno povečan izvoz izdelkov nekovinske industrije, gradbenega materiala in živilske industrije, ki temelje na predelavi domačih surovin. Po posameznih strokah je predvideno tole povečanje izvoza industrijskih izdelkov:

	— cene leta 1959 — v milijardah deviznih dinarjev			Struktura v %	
	1960	1965	Indeks	1960	1965
Industrija skupaj	16,3	28,6	175	100	100
Metalurgija	5,6	4,1	114	22,1	14,3
Kovinska in elektroindustrija	1,9	6,2	326	11,7	21,7
Industrija gradbenega materiala in nekovine	0,6	1,7	283	3,7	6,0
Lesna industrija	4,9	8,2	167	30,0	28,7
Živilska industrija	1,0	2,1	210	6,1	7,3
Druga industrija	4,5	6,5	146	26,4	22,0

Izvoz kmetijskih proizvodov bo na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje naraščal znatno hitreje kot v preteklem obdobju. Težišče izvoza bo na živilorejskih proizvodih, za katere obstoje najboljše prodajni pogoji.

2. Geografski položaj in naravne razmere Slovenije omogočajo v bodočem obdobju tudi znatno povečanje neblagovnih deviznih dohodkov. Te možnosti se kažejo zlasti pri železniškem tranzitnem prometu; s povečanjem zmogljivosti prekomorskega ladjevja in z zgraditvijo pristanišča v Kopru pa bo mogoče doseči tudi znatno povečanje deviznih dohodkov v pomorskem prometu. Možnosti za povečani izvoz neblagovnih storitev so prav tako pri cestnem in ptt prometu. V bodočem obdobju bodo potrebni ukrepi, da se dane razmere in možnosti bolj izkoristijo, zlasti pri železniškem tranzitnem prometu, ki doslej ni dosegel zadovoljivega razvoja.

Posebno pozornost bo treba posvečati razvoju inozemskega turizma. Na podlagi predvidene zgraditve in povečanja nastanitvenih kapacitet ter izboljšanja propagande bi bilo mogoče do leta 1965 inozemski turistični promet podvojiti.

Devizni priliv bo mogoče povečevati tudi z investicijskimi storitvami, kot so projektiranje in zgraditev kompleksnih industrijskih in drugih objektov, geološke raziskave in podobno.

5. Pospešeni gospodarski razvoj bo zahteval ustrezno povečanje uvoza, ki pa bi naraščal znatno počasneje kot izvoz.

Manjše naraščanje uvoza bo mogoče doseči s smotrnejšo porabo uvoznega materiala in surovin, prav tako pa tudi s širšim nadomeščanjem uvoženih materialov z domačimi. Povečana proizvodnja opreme v državi bo v določenih pogojih omogočila gospodarskim organizacijam, da se odločneje preusmerijo na opremo domače izdelave. Pomembne možnosti za zmanjšanje uvoza reprodukcijskega materiala so zlasti v kovinski in elektroindustriji, in to v hitrejšem osvajanju proizvodnje sestavnih delov.

4. Realizacija predvidenega razvoja zunanjetrgovinskega poslovanja je odvisna tako od učinkovitosti celotnega gospodarskega razvoja kot tudi od ustreznih naporov gospodarskih organizacij za smotno prodajo in nabavo blaga na inozemskem trgu. Zato bo v bodočem razdobju predvsem treba:

— razvijati proizvodnjo, ki omogoča plasma proizvodov z visoko stopnjo predelave (kovinska in elektroindustrija), kakor tudi proizvodnjo, ki temelji na

predelavi domačih surovin (lesna industrija, nekovine, gradbeni material, živilska industrija);

— širiti sortiment proizvodnje za izvoz (elektroindustrija, kemična industrija, gradbeni material, lesna industrija, tekstilna industrija);

— razvijati možnosti za povečanje stalaža živine, predvsem z vzrejo mlade govedi za zakol ter bekono in perutnine;

— razvijati tiste panoge, kjer so posebno ugodne razmere za pridobivanje neblagovnih deviz, kot so inozemski turizem, tranzitni promet ter investicijske storitve v tujini;

— doseči v okviru obmejnih področij s sklepanjem vezanih poslov čim večjo menjavo blaga v okviru lokalnih in sejmskih sporazumov;

— uporabljati v večji meri kredite, ki omogočajo dodatno proizvodnjo za izvoz;

— skrbeti, da bodo dobave tujim tržiščem stalne in nepretrgane;

— skrbeti za ekonomično uporabo uvoženega materiala;

— razvijati proizvodnjo opreme in reprodukcijskega materiala, ki omogoča zmanjšanje uvoza;

— osvajati proizvodnjo sestavnih delov za izdelke, ki se proizvajajo na podlagi inozemskih licenc;

— razširjati blagovno menjavo z oddaljenimi tržišči, zlasti na področju Azije, Afrike in Južne Amerike;

— izpopolniti zunanjetrgovinska zastopstva in predstavništva v tujini, izrabiti vse možnosti pri iskanju novih smeri za povečanje blagovne menjave in prilagoditi sortiment ter kvaliteto izvoznega blaga zahtevam inozemskih poslovnih partnerjev;

— izpopolniti in razširiti zunanjetrgovinska podjetja ter izboljšati usposobljenost in število strokovnega kadra (tečajji in seminarji, specializacija v srednjih, višjih in visokih šolah, podiplomski študij).

Predvidene spremembe zunanjetrgovinskega režima bodo na področju zunanje trgovine odpravile dosedanje administrativne ukrepe ter bodo omogočile svobodnejše ukrepanje podjetij pri njihovem nastopanju na domačih in tujih trgih. Vzporedno s tem pa bodo morala podjetja povečevati rentabilnost proizvodnje in usposabljanje svojo komercialno službo v zunanjetrgovinski izmenjavi ter si tako ustvarjati pogoje za uspešnejše in večje vključevanje v mednarodno trgovino.

Drugi del

RAZVOJ PO GOSPODARSKIH PANOGAH

I. Industrija

1. Osnovne smeri in cilji bodočega razvoja

Na podlagi današnjih zmogljivosti in strukture industrijske proizvodnje in upoštevanje smernice, ki jih predvideva za razvoj industrije družbeni plan gospodarskega razvoja Jugoslavije za razdobje od 1961. do 1965. leta, so v LR Sloveniji vsi pogoji, da se industrijska proizvodnja razvija še nadalje z visoko stopnjo povečanja, kakršna je bila dosežena v preteklem obdobju.

Da se bo industrijska proizvodnja hitreje razvijala, bo treba v prvi vrsti uporabiti vse tiste pogoje, ki ob najmanjših vlaganjih omogočajo največje proizvodne učinke. V ta namen bo treba še nadalje izboljševati uporabo proizvodnih zmogljivosti ter povečevati delo v izmenah. Hitre učinke pri povečanju

proizvodnje bo treba doseči tudi s pospešeno dograditvijo objektov, ki so se pričele graditi v preteklem obdobju, ter z nadaljevanjem rekonstrukcij in razširjanjem podjetij, v katerih so dani pogoji za rentabilno povečanje proizvodnje in izboljšanje sortimenta, v skladu s potrebami notranjega tržišča in možnostmi izvoza.

Razvoj sodobne tehnike v svetu in vedno večje vključevanje industrije v mednarodno delitev dela bo terjalo stalno izboljševanje organizacije dela ter uvajanje sodobnih sredstev za delo, elektronske tehnike in avtomatiziranih tehnoloških procesov, kar naj bi omogočalo hitrejše naraščanje produktivnosti dela.

V tej zvezi naj bi gospodarske organizacije širše razvijale medsebojno sodelovanje z domačimi in inozemskimi proizvajalci, posebno pri proizvodnji opreme in trajnih potrošnih dobrin. Na tej podlagi bo treba razvijati specializacijo proizvodnje, ki bo omogočila bolj smotno izrabo kapacitet in zlasti zniževanje proizvodnih stroškov. Z uvajanjem modernih in avtomatiziranih tehnoloških procesov bo mogoča masovna proizvodnja in enakomernejša kvaliteta proizvodov, kar bo omogočalo tudi uspešnejše nastopanje na zunanjih trgih. Pri kontroli kvalitete, toleranc in tehnoloških procesov bo treba začeti v večji meri uporabljati moderne metode z uvajanjem avtomatizacije in izotopov.

Zagotovitev takega razvoja bo bistveno odvisna od pospešenega znanstvenega in raziskovalnega dela, pri tem naj velja posebna skrb ustanavljanju posebnih raziskovalnih oddelkov in laboratorijev pri podjetjih.

Celotno proizvodnjo je treba usmerjati v višjo stopnjo predelave, temu bi se morala prilagoditi tudi proizvodnja surovin in polproizvodov. Sortiment proizvodnje je treba razširiti, izboljševati kvaliteto in hitreje usklajevati proizvodnjo s povpraševanjem na tržiščih. Industrijska podjetja naj bi v mnogo večjem obsegu prevzemala tudi proizvodnjo tistega blaga in uslug, katerih rentabilnost se lahko doseže samo na industrijski način, pa se sedaj izdelujejo še v obrti. S tem bo obenem dosežena boljša oskrba tržišča. Zlasti pa bi morala industrija pospešeno ustanavljati tudi servisne službe za vzdrževanje in popravila svojih izdelkov.

Dosedanji razvoj industrije v LR Sloveniji je temeljil v pretežni meri na sedanjih kapacitetah ter na postopnem prehajanju obrtniških delavnic v industrijska podjetja. S tem je bila sicer dosežena sorazmerno visoka stopnja izrabe kapacitet, struktura industrijske proizvodnje pa se ni bistveno spremenila. Nadaljnji razvoj industrijske proizvodnje bo zato zahteval pospešeno uvajanje take nove proizvodnje, ki bo organsko rasla in bo v večji meri temeljila na specifičnih ekonomskih razmerah LR Slovenije ter bo vplivalo na hitrejšo spreminjanje celotne strukture industrijske proizvodnje. Za tak razvoj industrijske proizvodnje pa bo potrebno intenzivneje investirati, in to ne samo za rekonstrukcije in razširitve podjetij, temveč tudi za graditev novih industrijskih objektov.

Na tej podlagi se bodo morale v LR Sloveniji pospešeno razvijati — tako z razširjanjem objektov kot tudi z graditvijo novih objektov — zlasti tele panoge:

— elektroindustrija s poudarkom na proizvodnji elementov za elektroniko in avtomatizacijo ter njihovem sestavljanju. V zvezi s tem se bo morala razvijati tudi tista strojna industrija, ki bi dele za av-

tomatizacijo vgrajevala v svoje proizvode in na ta način neposredno vplivale na uvajanje avtomatizacije;

— motorna industrija s proizvodnjo lahkih bencinskih motorjev in motornih koles, dizelskih motorjev za tovarne avtomobile in ladje ter proizvodnja vseh vrst avtomobilov;

— kemična industrija z uvajanjem nove proizvodnje, kot je kemična predelava premoga, proizvodnja umetnih tvoriv, sintetičnih vlaken in drugih kemičnih izdelkov;

— industrija za predelavo lesa na podlagi dane surovinske baze, zlasti proizvodnja celuloze in papirja ter lesnih plošč in pohištva.

Glede na velik pomen, ki ga imajo za razvoj celotnega gospodarstva Slovenije in Jugoslavije tudi druge industrijske panoge, bo v bodočem obdobju treba prav tako nadaljevati rekonstrukcijo, razširitev in modernizacijo druge industrije, ki ima že ustaljeno tradicijo. Ta industrija, kot je metalurgija, kovinska, tekstilna in usnjarska industrija, se bo poleg povečevanja obsega proizvodnje predvsem usmerjala v proizvodnjo specializiranih visokovrednih izdelkov. Del industrije, kot je proizvodnja električne energije, premoga, gradbenega materiala in živilska industrija, bi se razvijal glede na naravne razmere in surovinsko bazo ter v skladu s potrebami ožjih rajonov v državi.

Tudi v teh panogah so pogoji za graditev nekaterih novih objektov ter za večje razširitve, in to za proizvodnjo sladkorja, ravnega in votlega stekla, za modernizacijo solin, za razširitev proizvodnje in predelave aluminija, za razširitev proizvodnje gume in za specializacijo ter razširitev strojne industrije.

V skladu s potrebami nadaljnjega razvoja gospodarstva bo treba razvijati zlasti proizvodnjo električne energije z graditvijo novih central, povečati proizvodnjo premoga, razširiti in rekonstruirati zastarele zmogljivosti v železarnah, z zgraditvijo ustreznih kapacitet izboljšati preskrbo s sodobnejšim gradbenim materialom in zagotoviti krmno osnovo za predvideni razvoj živinoreje.

Na spremembo strukture industrije bi vplivala tudi preusmeritev proizvodnje v nekaterih zastarelih obratih, ki nimajo perspektive za nadaljnji razvoj. Delovni kolektivi, ki jim sedanji način in vrsta proizvodnje ne zagotavlja naraščanje osebnih dohodkov, naj bi smejeje iskali možnosti za prehod na novo proizvodnjo, ki bi bolj ustrezala doseženi splošni višji ravni gospodarskega razvoja. Predvideni nagli razvoj industrije v LRS, zlasti pa elektroindustrije ter kovinske in kemične industrije, daje možnosti za hitro preorientacijo tiste industrije, ki še temelji na obrtniškem načinu dela ali pa nima drugih možnosti za prehod na specializiran proizvodnji program.

Hitri in uspešni razvoj industrije bo v znatni meri odvisen od nadaljnjega razvijanja delavskega samoupravljanja in izpopolnjevanja gospodarskega sistema, zlasti pa od sistema delitve dohodka gospodarskih organizacij. Povečana sredstva, s katerimi bodo na tej podlagi ter ob uporabi celotne amortizacije razpolagali delovni kolektivi, bodo ob njihovi smotrnejši uporabi in razporejanju za namene, ki so predvideni s tem planom, zagotavljala nadaljnji skladen razvoj proizvodnje.

2. Obseg in struktura proizvodnje

Fizični obseg industrijske proizvodnje bi se povečal v razdobju 1961 do 1965 skupno za 69 % ter bi se gibal v primerjavi s prejšnjimi obdobji takole:

Razdobje	Povprečno povečanje v %
1948—1960	9,4
1953—1956	11,2
1957—1960	10,8
1961—1965	11,0

Industrijska proizvodnja se bo tako še nadalje razvijala po visoki stopnji, ki je bila dosežena v preteklih letih. Predvideni obseg industrijske proizvodnje bi bil v letu 1965 približno pet in polkrat večji kot v letu 1947.

Po posameznih strokah industrijske proizvodnje se pričakuje tole povečanje:

	Indeks 1965/1960	Povprečno povečanje v %	
		1957-1960	1961-1965
Industrija skupaj	169	10,8	11,0
Elektroenergija	150	8,2	8,3
Premog	127	6,0	4,9
Nafta	100	— 10,2	—
Črna metalurgija	151	7,4	8,6
Barvasta metalurgija	139	7,6	6,8
Nekovine	194	7,6	14,2
Kovinska industrija	178	12,1	12,2
Elektroindustrija	229	24,9	18,0
Kemična industrija	229	16,5	18,0
Ind. gradb. materiala	188	15,7	13,5
Lesna industrija	175	16,0	11,6
Proizvodnja papirja	153	7,6	8,9
Tekstilna industrija	156	7,6	9,3
Ind. usnja in obutve	154	14,0	8,9
Industrija gume	242	16,8	19,3
Živilska industrija	170	13,9	11,2
Grafična industrija	158	11,4	9,6
Tobačna industrija	115	— 1,5	2,8

Na tej podlagi bi se proizvodnja po namenih porabe razvijala takole:

	Indeks 1965/1960	Struktura v %	
		1960	1965
Ind. proizvodnja skupaj	169,0	100,0	100,0
Oprema	178,0	17,9	18,7
Energetska proizvodnja	159,0	15,7	15,1
Reprodukcijski material	174,5	30,6	31,9
Gradbeni material	176,5	7,1	7,4
Izdelki za os. potrošnjo	170,0	28,7	28,9

Proizvodnja opreme se bo še nadalje hitreje povečevala kot skupna industrijska proizvodnja, to bo doseženo z boljšo izrabo kapacitet deloma pa tudi z razširjenimi kapacitetami, ki bodo zgrajene v tem obdobju, zlasti v motorni industriji.

Ob hitrem povečanju proizvodnje opreme bodo potrebni posebni naporji za zniževanje proizvodnih stroškov, posebno, ker se bo morala oprema usmerjati vedno bolj na izvoz. Da bo zagotovljen lažji plama opreme doma in v tujini, bo treba prevzemati naročila za zgraditev kompletnih proizvodnih kapacitet, v številni projektiranje, montažo in uvajanje proizvodnje. Zato bo treba pospeševati kooperacijo med domačimi in tujimi podjetji ter bolj kot doslej uva-

jati specializacijo proizvodnje. V ta namen bodo morala večja podjetja vključevati kot svoje kooperante manjša podjetja, ki bi svojo proizvodnjo specializirala in s tem tudi dosegla večjo rentabilnost poslovanja.

Za proizvodnjo sodobnejše opreme bo treba razvijati tudi ustrezno projektantsko dejavnost.

Razvoj energetske proizvodnje bo nekoliko zastajal za povečanjem celotne industrijske proizvodnje, vendar pa se v okviru celotne jugoslovanske energetske bilance pričakuje, da bodo potrebe zadovoljene. Pri električni energiji bo preskrba enakomernejša, ker se v enotnem jugoslovanskem omrežju izravnavajo sezonski presežki in primanjkljaji.

Posebno pomembno za to obdobje bo hitrejša naraščanje proizvodnje reprodukcijskega materiala, da bi tako izboljšali preskrbo druge proizvodnje. Največje povečanje se pričakuje v kemični in lesni industriji ter v metalurgiji, s tem da bodo dograjeni rekonstruirani in novi objekti.

Proizvodnja vseh vrst gradbenega materiala se bo morala tudi v bodoče razvijati s hitro dinamiko, da bi se zagotovila boljša preskrba in uspešnejši razvoj gradbeništva. Pri tem bo treba uvajati proizvodnjo sodobnih gradbenih materialov in elementov, ki bodo omogočili industrijski način pri izvajanju gradbenih del.

Povečanje proizvodnje blaga za široko porabo bo približno na ravni povečanja celotne industrijske proizvodnje, pri tem pa se pričakuje znatno izboljšanje kvalitete in sortimenta.

V letih 1960 in 1965 naj bi se proizvodnja najvažnejših industrijskih proizvodov povečala takole:

Skupina proizvodov	Enota mere	1960	1965	Indeks
Energetski proizvodi				
Električna energija	GWh	2.600	3.909	150
Rjavi premog	000 t	2.600	2.870	110
Lignit	000 t	2.290	3.535	154
Reprodukcijski material				
Surovo železo	t	161.400	193.500	120
Surovo jeklo	t	409.400	589.000	144
Cink, surovi in prah	t	19.600	27.000	137
Svinec, surovi	t	16.100	17.800	110,5
Glinica	t	63.500	90.000	142
Aluminij	t	20.000	35.000	175
Živo srebro	t	480	500	104
Odlitki	t	47.900	70.000	146
Kovinska embalaža	t	9.700	13.600	140
Deli za motorna vozila	t	6.000	8.000	133
Elementi za elektroniko	t	410	1.270	310
Fosforna kislina	t	—	19.000	—
Zveplena kislina	t	22.000	50.000	227
Metanol	t	—	6.700	—
Kalcijev karbid	t	36.000	43.000	125
Lepila (vključno sintetska)	t	2.700	6.500	241
Poliamidna svila	t	—	1.100	—
Premazna sredstva	t	8.100	12.600	155,5
Slojaste plošče	000 m ²	—	477	—
Lesonitne, iveraste in druge plošče	m ³	35.200	112.000	318
Pisalni in tiskovni papir	t	28.000	35.000	125
Rotopapir	t	29.000	59.000	203
Karton in lepenka	t	26.500	42.000	159
Bombažna preja	t	21.180	26.870	127

Skupina proizvodov	Enota mere	1960	1965	Indeks
Volnena preja	t	2.360	3.760	139
Usnje vseh vrst	t	9.000	12.200	135
Umetno usnje	t	1.000	2.700	270

Proizvodi, namenjeni pretežno kmetijstvu

Poljedelski stroji in orodje	t	5.650	8.500	150
Umetna gnojila	t	72.000	121.000	168
Sredstva za zaščito rastlin	t	2.500	4.000	160
Koncentrirana živinska krma	t	25.000	45.200	197

Proizvodi, namenjeni pretežno gradbeništvu

Strojna oprema za gradbeništvo				
Cement	t	200.000	500.000	250
Izdelki iz cementa	t	45.240	124.000	274
Salonit	t	60.000	150.000	217
Instalacijski material	t	500	650	130
Zidaki	000 kosov	215.000	364.000	169
Strešniki	000 kosov	14.700	26.000	177
Razne gradbene plošče	m ²	325.000	865.000	266
Naprave za parno gretje	t	2.550	4.100	161

Proizvodi, namenjeni pretežno osebni porabi

Votlo steklo	t	8.700	12.750	147
Emajlirana in druga posoda				
Sivalni stroji	kos	7.430	12.140	163
Motocikli	kos	7.000	15.000	214
Dvokolesa	kos	40.000	60.000	150
Električni aparati za gospodinjstvo	t	50.000	120.000	240
Radijski sprejemniki	kos	4.185	9.000	215
Telev. sprejemniki	kos	50.000	70.000	140
Stanov. pohištvo garnitura	kos	2.000	25.000	1.250
Bombažne tkanine	000 m ²	37.600	100.000	266
Volnene tkanine	000 m ²	111.500	156.000	122
Svilene tkanine	000 m ²	4.420	7.700	174
Konfekcija perila in oblačil	000 m ²	6.260	10.600	169
Bombažne, svilene in volnene pletenine	t	10.970	16.000	146
Obutev	000 parov	1.670	3.000	180
Bonboni, slaščice in kakao proizvodi	t	3.550	5.500	155
Brezalkoholne pijače	hl	2.950	5.500	187
Pivo	hl	37.000	60.000	162
Mesne in ribje konzerve	t	235.000	350.000	149
Predelava sadja in vrtnin	t	3.900	6.650	171
Tobačni izdelki	t	12.000	21.000	175
	t	1.910	2.200	115

Oprema

Zelezne in pločevinaste konstrukcije				
Strojna oprema in deli za ind. in rudarstvo	t	10.000	16.000	160
Kamioni, avtobusi in drugi avtomobili	kos	16.725	31.000	185
Pisalni stroji	kos	3.500	14.600	416
Verige	t	7.500	20.000	266
Rotacijski stroji	t	2.800	5.000	179
Razklopni aparati	t	1.210	3.440	285
Radijski oddajniki	t	515	720	229
Tel. centrale priključki	t	21	200	952
Telekomunikacijske naprave (s sestavi za avtomatizacijo)	t	50.000	90.000	300
	t	27	185	685

5. Investicije

Da bi dosegli predvideno povečanje industrijske proizvodnje, bi morali v bodočem obdobju vložiti tale sredstva:

	Skupne investicije 1961-1965	— cene leta 1959 — v milijonih dinarjev		Indeks
		Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Industrija skupaj	232.500	26.685	46.500	174
Energetika	58.500	11.114	11.700	105
Metalurgija	53.500	2.138	6.700	314
Kovinska in elektro- industrija	54.000	3.544	6.800	192
Kemična industrija	20.750	880	4.150	472
Industrija gradbenega mat. in nekovine	15.750	1.566	3.150	201
Lesna in papirna industrija	27.500	2.227	5.500	248
Druga industrija	42.500	5.216	8.500	163

Vlaganja v energetiko bodo v bodočem obdobju ostala na dosedanji visoki ravni, s čimer bo omogočena izgradnja novih energetskih, elektro-energetskih objektov ter nadaljevanje začelih rekonstrukcij rudnikov rjavega premoga in izgradnja rudnika Velenje.

V metalurgiji bi se morala pričeti temeljita rekonstrukcija vseh treh železarn in razširiti proizvodnja ter predelava aluminija. Zaradi tega je predvideno visoko povečanje investicij.

V kovinski in elektroindustriji se bodo močno povečale investicije, zlasti za razvoj elektroindustrije. Poleg tega so predvidene tudi rekonstrukcije podjetij kovinske industrije, ki so potrebne zaradi zastarelosti strojnega parka, ter razširitve kapacitet.

Največje povečanje investicij se pričakuje v kemični industriji, ki je doslej v razvoju močno zastajala. S predvidenimi naložbami bo mogoče zagotoviti osnovo tudi za hitrejši razvoj v naslednjih obdobjih.

Pri industriji gradbenega materiala in nekovin se naložbe, razen pri proizvodnji cementsa in salonita ter stekla, ne bodo bistveno povečale, ker bo že na podlagi dosedanjih investicij ter ob enakomernejših vlaganjih v prihodnjih letih mogoče doseči veliko povečanje proizvodnje.

Vlaganja za razvoj papirne in lesne industrije naj bi se znatno povečala; predvidene so predvsem razširitve proizvodnje stavbnega in sobnega pohištva, lesnih plošč ter celuloze in papirja.

Investicije za razvoj druge industrije se povečujejo v manjši meri, ker so predvidene v glavnem le rekonstrukcije, razširitve in modernizacija; predvsem iz lastnih sredstev gospodarskih organizacij. Nekoliko večje povečanje vlaganj je predvideno v živilski industriji kjer bi se v zvezi z razširjeno surovinsko osnovo in spremenjeno strukturo porabe gradili nekateri novi objekti.

Poleg tega naj bi se investicije v živilski in kemični industriji v znatni meri usmerjale v proizvodnjo, ki bo izboljšala krmno osnovo za razvoj živinoreje, kot je proizvodnja krmnega kvasa, sladkorja, ekstrakcija soje, krvne in kostne moke, fosforne soli, vitaminov, antibiotikov in kasneje tudi sečnine na podlagi uplinjevanja lignita.

V zvezi z modernizacijo proizvodnje se računa, da bodo vse industrijske panoge pričele pospešeno

uvajati avtomatizacijo in da se bodo investicije za te namene še posebno povečale v okviru rekonstrukcij, razširitev in novih gradb.

Predvideva se, da se bo pri financiranju investicij v bodočem obdobju povečal delež lastnih sredstev gospodarskih organizacij. Na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje in proste uporabe tekočih vplačil amortizacije lahko pričakujemo, da bodo industrijska podjetja financirala iz lastnih sredstev okoli 65 % predvidenih investicij.

Ob predvidenem povečanju industrijske proizvodnje bo treba do leta 1965 povečati obratna sredstva za okoli 63 %, pri tem se računa, da se bo v teh letih koeficient obračanja izboljšal od 3,53 na 3,50. Predvideno pa je, da bodo okoli 29 % potrebnega povečanja obratnih sredstev krila podjetja iz čistega dohodka tako, da bi se povprečna letna vlaganja gospodarskih organizacij v obratna sredstva v primerjavi z zadnjimi tremi leti več kot potrojila.

4. Zaposlenost in produktivnost dela

Število zaposlenih bi se povečalo od 189.780 v letu 1960 na 231.800 v letu 1965 ali za 22 %. Povprečno bi naraščalo število zaposlenih v tem obdobju za 4 % na leto, medtem ko se je v obdobju 1957 do 1960 povečevalo za 5,7 % na leto. Povečanje števila zaposlenih bi bilo v bodočem obdobju počasnejše in bi se hitreje povečevala produktivnost dela. V letih 1957 do 1960 je naraščala produktivnost dela povprečno za 3,9 % na leto, v razdobju 1961 do 1965 pa bi se moglo doseči povečanje za 6,8 % na leto.

Novozaposleni v industriji bodo v precejšnji meri vključeni v delo v II. in III. izmeni. Po podatkih ankete Zavoda za statistiko LRS je bilo v vsej industriji v letu 1959 zasedenih v II. izmeni okoli 40 % delovnih mest, v III. izmeni pa le 14 % delovnih mest. Največje možnosti za povečanje dela v izmenah imajo kovinska industrija, elektroindustrija ter obutvena in lesna industrija. V toplih obratih metalurgije pa se računa tudi s širšo uvedbo dela v IV. izmeni.

Za zagotovitev nadaljnega hitrega razvoja industrijske proizvodnje bo treba posvečati usposabljanju strokovnega kadra več skrbi kot doslej.

Rastoče kapacitete vseh vrst strokovnih šol bodo v spremenjenem sistemu vzgoje strokovnih kadrov sicer omogočile priliv strokovnega kadra, vendar bodo morale za pridobivanje novega strokovnega kadra še nadalje skrbeti tudi gospodarske organizacije. Te naj bi se povezovale s strokovnim šolstvom ter v podjetjih pospešeno razvijale centre za priučevanje kadrov na delovnem mestu.

Poleg predvidenih rekonstrukcij in gradb novih objektov, ki bodo z modernizacijo tehnoloških procesov znatno vplivali na povečanje produktivnosti dela, bo tudi izboljšanje strokovne usposobljenosti v odločilni meri vplivalo na nadaljnje povečanje produktivnosti. V zvezi s tem bo treba še nadalje razvijati nagrajevanje po učinku in obračunavanje po ekonomskih enotah, ki je zlasti v zadnjih letih veliko pripomoglo k povečevanju produktivnosti dela. Stimulativnejše oblike nagrajevanja ne bodo spodbudile samo neposrednih proizvajalcev, temveč bodo vplivale tudi na boljšo organizacijo, boljšo izrabo proizvajalnih zmogljivosti ter smotrnejšo izrabo časa in materiala.

Za razvoj produktivnosti dela bi morali še posebno skrbeti organi delavskega samoupravljanja in komune, ker sta od tega neposredno odvisna tako po-

večanje osebne porabe proizvajalcev kot tudi hitrejši razvoj gospodarstva in družbenega standarda na področju komun.

5. Razvoj industrije po strokah

Energetika

1. Proizvodnja primarne energije, v katero je vračunana proizvodnja hidroenergije, premoga, surove nafte, plina in drv, se bo v bodočem razdobju povečevala povprečno letno za 4,5 %, medtem ko je v preteklem obdobju naraščala za 5,7 % letno. Kljub temu da bo industrijska proizvodnja v bodočem obdobju naraščala nekoliko hitreje kot v preteklem, bo mogoče, kot kaže elektroenergetska bilanca FLRJ ter predvideno povečanje proizvodnje premoga, zadovoljiti v normalnem vodnem letu vse potrebe. Z racionalizacijo tehnoloških procesov se pričakuje tudi izboljšanje normativov porabe energije.

Struktura proizvodnje primarne energije bi se spremenila takole (v odstotkih):

	1956	1960	1965
Skupaj	100,0	100,0	100,0
Hidroenergija	7,3	8,2	7,6
Premog	81,8	84,5	86,8
Nafta in plin	3,7	2,4	1,6
Drva	7,2	4,9	4,0

Udeležba premoga se bo še nadalje povečevala, medtem ko se bo udeležba drugih vrst energije zmanjšala. V letu 1965 bo izkoriščenih okoli 26 % ekonomsko izrabljivih hidroenergetskih virov LRS. Rezultati dosedanjih geoloških raziskav ne omogočajo bistvenega povečanja proizvodnje nafte, zato se bo njena udeležba v energetske strukturi znatno znižala.

V bodočem obdobju bodo skupna vlaganja v energetiko ostala približno na dosedanji ravni, pri tem se bodo nekoliko zmanjšala v elektroenergiji in nafti, povečala pa pri premogu.

Povprečna letna vlaganja bi bila tale:

	— cene leta 1959 — v milijonih dinarjev		Indeks
	Povprečno letno 1957-1960	1961-1965	
Energetika skupaj	11.114	11.700	105
Elektroenergija	7.282	6.600	91
Premog	2.875	4.200	146
Nafta	957	900	94

2. Na področju električne energije bi se s predvidenimi investicijami dokončala II. etapa termoelektrarne Brestanica moči 13,5 MW in HE Ožbalt s III. agregatom moči 20 MW. Na novo naj bi se gradili HE Hajdoše na Dravi, s kapaciteto 59,4 MW ter toplarna v Ljubljani s kapaciteto 64 MW. Za harmonično obratovanje celotne verige dravskih elektrarn bi bilo treba vgraditi tudi VIII. agregat v HE Fala. Poleg tega bi morali za kritje potreb v kasnejših letih pričeti do leta 1965 graditi nadaljnjo novo hidroelektrarno.

Povezava elektroenergetskega sistema LRS s celotnim jugoslovanskim omrežjem narekuje zgraditev 220 KV daljnovoda Zagreb—Kidričevo in 220/110 KV razdelilne transformatorske postaje v Kidričevem,

ker je današnja 110 KV povezava zaradi nezadostne kapacitete ozko grlo pri izmenjavi energije.

Z investicijami za prenosne in razdelilne naprave se bodo gradili oziroma rekonstruirali tisti najnujnejši 110 KV daljnovodi, ki so potrebni za povezavo novih elektrarn s celotnim energetske sistemom in za njegovo pravilno funkcioniranje glede na bodoče večje prenosne količine električne energije. Dograjeni bodo predvsem že začetni objekti, kot so daljnovod HE Ožbalt-Vuhred, RTP Selce in RTP Novo mesto. Od novih objektov bi na podlagi izdelanih programov prišli v poštev predvsem daljnovod Šoštanj—Ljubljana, Dravograd—Velenje (podvojitev), Črni kal—Koper in Ljubljana—Kranj. Gradilo oziroma razširilo bi se tudi večje število transformatorskih razdelilnih postaj 111/55 KV in prva večja kompenzacijska postaja za kompenzacijo jalovih tokov na ravni visoke napetosti.

Distributivna podjetja so v zadnjih letih rešila nekatere težje probleme oskrbe z električno energijo, vendar bi morala tudi v bodoče skrbeti za boljšo kvaliteto električne energije in zanesljivost oskrbe, predvsem pa za obnovo električnega distribucijskega omrežja.

Za uspešnejše poslovanje naj se elektrodistribucijska podjetja opremljajo s sodobnimi telekomunikacijskimi napravami.

Posebno vprašanje predstavlja zgraditev 35 KV daljnovodov in razdelilnih postaj. Za njihovo financiranje bo treba zagotoviti sredstva s sodelovanjem interesiranih gospodarskih organizacij in politično-teritorialnih enot.

Z zgraditvijo predvidenih novih objektov in s polno izrabo kapacitet bi dosegli v letu 1965, če upoštevamo srednje hidrološko leto, tole proizvodnjo električne energije (v milijonov KWh):

	1960	1965	Indeks
Elektroenergija skupaj	2.600	3.909	150
— hidroenergija	1.820	1.964	108
— termoenergija	780	1.945	250
% termoenergije	35,4	49,8	

Visoko povečanje termoenergije bo deloma doseženo z novimi kapacitetami, deloma pa je posledica nizke proizvodnje termocentral v letu 1960 zaradi izredno ugodnih hidroloških razmer.

Na podlagi dosedanje porabe električne energije po posameznih vrstah potrošnikov in na podlagi analize potreb planiranega razvoja gospodarstva in široke porabe, se predvideva v obdobju 1961 do 1965 tale poraba električne energije (v milijonov KWh):

	1960	1965	Indeks	Povprečni porast v %
Skupaj	2.160	4.085	189	13,6
Mali odjem	375	695	185	13,1
v tem — gospodinjstva	260	510	196	14,4
Veleodjem	1.535	2.940	192	14,0
— splošni	840	1.510	180	12,5
— elektrokemija in — elektrometalurgija	680	1.375	202	15,1
— elektrovleka	15	53	366	28,0
Izgube	250	450	180	12,5

Poraba električne energije v gospodinjstvih je v LRS že zelo visoka in presega porabo v nekaterih

bolj razvitih državah. Zato in v zvezi z že izvedenim povečanjem tarif se predvideva nekoliko nižja stopnja povečanja, posebno še, ker je treba upoštevati usmerjanje gospodinjstev na večjo porabo cenejših vrst energije, kot sta plin in premog.

Hitrejša naraščanja porabe pri veleodjemu je predvideno zaradi novih kapacitet v elektrokemiji in elektrometalurgiji ter pri elektrolitiki.

Povezava električnega omrežja LRS z enotnim jugoslovanskim elektroenergetskim sistemom in s sistemi sosednih držav bo omogočila izmenjavo energije in izravnavo presežkov zaradi različnih hidroloških karakteristik v posameznih področjih. Tako bo omogočena enakomernjša preskrba z energijo skozi vse leto. Kljub temu pa se predvideva, da bodo morali ob neugodnem hidrološkem letu večji sezonski potrošniki (elektrokemija in elektrometalurgija) omejevati proizvodnjo v mesecih z nizkim stanjem vode.

3. Proizvodnja premoga se bo v letu 1965 povečala v primerjavi z letom 1960 po količinah izkopanelega premoga za 31 %, po celotni toplotni vrednosti pa za 28 %. Glede na ugotovljene premogovne rezerve je predvideno povečanje proizvodnje lignita za 54 % (za 1.245.000 t), medtem ko bi se proizvodnja rjavega premoga povečala za 10 % (za 270.000 t).

Če se upošteva, da bodo posamezni veliki potrošniki izboljšali normative porabe premoga, bi se poraba premoga v industriji večala letno za 7,3 %, v prometu bi zaradi nadaljnje elektrifikacije železnice ostala nespremenjena, v široki porabi pa bi se povečevala povprečno letno za 4,5 %. S predvideno proizvodnjo bo tako mogoče kriti vse potrebe potrošnikov v LRS in dosedanje potrošnike zunaj republike. Tako kot doslej pa bo treba nabavljati manjše količine črnega premoga za železnico in antracit za industrijo iz drugih republik ali z uvozom.

Za predvideni razvoj proizvodnje bo treba investirati v premogovnike v bodočih petih letih okoli 21 milijard din, predvsem v tiste, ki imajo ugotovljene zadostne zaloge premoga in ki jih je mogoče ekonomično odpreti, pripraviti in odkopavati. Tem pogojem ustrezajo rudniki Trbovlje, Zagorje, Kanižarica in predvsem Velenje. Večji del predvidenih sredstev, okoli 57 %, bi se porabil za vzdrževanje sedanjih kapacitet, 16 % za rekonstrukcijo in okoli 27 % za nove objekte. V premogovniku Trbovlje bo modernizirana zastarela separacija in izboljšana mehanizacija jam, v Zagorju in Kanižarici pa se bodo vlagala sredstva v rudarska dela in pripadajočo mehanizacijo za povečanje kapacitet.

Proizvodnja rjavega premoga v kasnejšem obdobju ne bi mogla več kriti naraščajočih potreb, ki bodo nastale z nadaljnjim razvojem industrije. Zato bo treba nadomeščati rjavi premog z velenjskim lignitom, oplemenitenim s sušenjem in z uplinjevanjem. Z nadaljnjo zgraditvijo termocentral in toplarn na podlagi velenjskega lignita ter s kemično predelavo se bo poraba lignita do leta 1970 povzpela na okoli 6 milijonov ton. Ker je odpiranje novih rudniških kapacitet dolgotrajno, bo treba začeti dela za razširitev rudnika Velenje že v obdobju tega perspektivnega plana. Do leta 1965 bi se v tem rudniku povečala skupna proizvodnja za 1.250.000 ton, od tega 500.000 t na podlagi nove kapacitete.

Produktivnost dela bo v premogovnikih še nadalje naraščala, ker bo povečana udeležba lignita, kjer se dosega visoka produktivnost dela, in zaradi reorganizacije proizvodnega procesa v večjih rudnikih rjavega premoga. Proizvodnja premoga bi se v letih

1960 do 1965 povečala od 447 t na rudarja na 515 t, to je za 15 %.

Velikega pomena za nadaljnji razvoj produktivnosti dela bo uvajanje mehanizacije in delne avtomatizacije pri pridobivanju premoga. V tej smeri se že delajo poskusi v Velenju, kjer so najugodnejši naravni pogoji. Pri uvajanju mehanizacije bo treba prilagajati stroje danim slojnim razmeram.

Zaradi kritičnosti pri preskrbi z jamskim lesom bo treba nadaljevati nadomeščanje lesa z jeklenim jamskim podporjem, tako da bi se znižala poraba jamskega lesa od 24,1 m³ na 1.000 ton premoga na 19,5 m³ ali za 19 %. V zamenjavo za les bodo rudniki uporabili letno okoli 550 t jeklenih profilov in stojk.

4. Raziskovalna vrtanja na panonskem obrobem območju izvršena v preteklem obdobju in v okviru širokega raziskovanja interesantnih ozemelj, nakužujejo, da se nahajata nafta in plin v poljih, ki naj bi jih v prihodnjem razdobju osvojili z dodatnim globinskim vrtanjem, in na tej osnovi razvili proizvodnjo, ki bi dopolnjevala proizvodnjo starega Petišovskega polja.

Padajoča produktivnost Petišovskega polja bo povečana z vrtanjem v večjih globinah, da bi se s tem zadržala proizvodnja surove nafte tega polja vsaj na sedanji višini.

Poleg raziskav v panonskem obrobem pasu se bodo nadaljevala geološka raziskavanja in vršilo globinsko vrtanje v ostalih za nafto interesantnih ozemljih, in to predvsem: Krško polje, Posavske gube ter Slovensko Primorje.

Zemeljski plin se bo predeloval v novo zgrajeni tovarni v Lendavi. Z ustreznimi ukrepi se bo morala lokalna poraba racionalizirati.

5. Povečana energetska osnova bo omogočala večjo porabo vseh vrst energije v gospodarstvu in v široki porabi. Za smotno izrabo energije bo potrebno:

- da se pri porabi poveča izkoristek vseh vrst energije, zlasti premoga v industriji;
- da se zmanjšajo elektroenergetske izgube v prenosnem razdelilnem sistemu in da se uvaja kompenziranje za jalove energije;
- da se v termoelektrarnah in v vseh industrijskih napravah bolj kot doslej uporabljajo manjvredne vrste premoga;
- da se omogoči večja poraba vseh vrst plina v gospodarstvu in v široki porabi;
- da se prouči vprašanje, kako kar najbolj izravnati dnevni obtežilni diagram in najekonomičneje kriti dnevne konice pri preskrbi z električno energijo.

Metalurgija

1. Za sedanje stanje metalurških obratov v Sloveniji je značilno, da so proizvodne naprave večinoma zastarele in izrabljene, ter zato ni mogoče bistveno povečati proizvodnje in izpopolnjevanja tehnoloških procesov. Zato bo treba v tem obdobju pričeti obširno in načrtno rekonstruirati in povečevati kapacitete v vseh zastarelih obratih, predvsem v železarnah.

Pomen sedanje in bodoče proizvodnje železarn v LR Sloveniji ni toliko v količini kot v kvaliteti proizvodov. Zato se bodo v bodočem obdobju železarne še bolj kot do sedaj usmerjale v izdelavo visokokvalitetnih proizvodov, ki so za potrebe celotne države najbolj pomembni.

Sedanja surovinska osnova v rudnikih ne dopušča bistvenega povečanja proizvodnje svinca, cinko-

vega koncentrata in živega srebra. Zato bo predvsem potrebno, da se proizvodnja v rudnikih obdrži na sedanji ravni oziroma da se poveča toliko, da se uskladijo kapacitete rudnikov in topilnic.

Razširitev proizvodnje in predelave aluminija ne narekujejo samo rastoča potreba notranjega tržišča in možnost izvoza, marveč tudi potreba, da se izkoristijo že vgrajene kapacitete in se tako ustvarijo pogoji za racionalnejše obratovanje.

Celotno predvideno povečanje matalurške proizvodnje za 44 % bo mogoče doseči predvsem s povečanjem proizvodnje surovega železa za 20 %, in to z racionalizacijo in rekonstrukcijo plavžev, s povečanjem proizvodnje jekla od 409.400 t na 589.000 t na podlagi rekonstrukcije in avtomatizacije zastarelih Siemens-Martinovih peči in zgraditve novih peči za elektro jeklo, s povečanjem proizvodnje surovega cinka in prahu od 19.600 t na 27.000 t ter aluminija od 20.000 t na 35.000 t, medtem ko se proizvodnja svinca in živega srebra ne bo bistveno spremenila.

Povečala se bo tudi proizvodnja valjanih izdelkov. Železarne se bodo usmerile na proizvodnjo večvrednih končnih izdelkov, tako da bi se povečala količina plemenitih jekel, dekapirane in dinamo pločevine, hladno valjanih trakov in bele pločevine za konzervno industrijo ter grelne žice za elektroindustrijo. Pri predelavi barvastih kovin se bo povečala predvsem proizvodnja valjanega, vlečenega in stiskane aluminija in zlitin od 15.400 t na 19.400 t ter valjani izdelki cinka.

Predvideni razvoj metalurgije bo dosežen z graditvijo nekaterih novih proizvodnih kapacitet v okviru sedanjih obratov, z rekonstrukcijo in zamenjavo izrabljenih in zastarelih naprav, z boljšo izrabo kapacitet, s širšo uvedbo četrte izmene v toplih obratih, z izboljšanjem tehnoloških procesov in boljšo organizacijo proizvodnje, z uporabo naj sodobnejših delovnih metod in s povečano produktivnostjo dela.

V tej zvezi si bo treba bolj prizadevati, da se zmanjša poraba materiala in surovin. Sedanje razmere že omogočajo znižanje porabe koksa v plavžih. Dalje je mogoče povečati proizvodnjo SM jekla za 20 % v sedanjih napravah z uporabo visokokaloričnega goriva, z dodajanjem kisika in z avtomatsko regulacijo, s tem bo dosežena tudi racionalnejša poraba goriva. Z modernizacijo tehnološkega procesa pri proizvodnji glinice in aluminija se bo lahko znatno zmanjšala poraba goriva in električnega toka na tono aluminija.

V zvezi z zgraditvijo novih modernih visokoproduktivnih kapacitet, s predvidenimi rekonstrukcijami, modernizacijo tehnoloških procesov in uvajanjem avtomatizacije, z boljšo organizacijo dela in notranjega transporta se računa, da se bo število zaposlenih v črni metalurgiji povečevalo povprečno letno za 1,6 %, v barvasti pa le za 0,3 %. Tako bo produktivnost dela v črni metalurgiji naraščala povprečno letno za 6,8 %, v barvasti metalurgiji pa za 6,5 %.

2. Za metalurgijo je za razdobje od 1961 do 1965 predvideno okoli 35,5 milijarde investicijskih sredstev. S tem bi se povprečna letna vlaganja v primerjavi s preteklim obdobjem povečala za 214 %.

Investicijska vlaganja bi se uporabila predvsem za tele namene:

— racionalizacija obratovanja plavžev na Jesenicah z zgraditvijo novega večjega aglomeracijskega traku; rekonstrukcija ogrevalcev zraka in dovršitev novega čistilca plinov ter nadaljnja mehanizacija

skladišč surovin, rekonstrukcija elektro plavža v Štorah;

— rekonstrukcija SM peči in postavitve novih 30-tonskih elektro peči v vseh treh železarnah; postavitve novih velikih kisikovih kolon za modernizacijo tehnološkega procesa v jeklnah;

— obsežne rekonstrukcije valjarn v vseh treh železarnah z zamenjavo starih, izrabljenih in tehnično zastarelih naprav; zgraditev novih valjarn na Ravnah in na Jesenicah.

V barvasti metalurgiji se bo modernizirala in razširila tovarna glinice in aluminija v Kidričevem in dosegla kapaciteto 90.000 t glinice in 35.000 t aluminija. Vzoredno s tem se bodo razširile tudi kapacitete za predelavo aluminija v Impolu z zgraditvijo nove valjarne in z razširitvijo drugih obratov.

V cinkarni v Celju se bo dovršila začeta rekonstrukcija pražarne in obrata za žvepleno kislino, predvidena pa je tudi postopna rekonstrukcija in povečanje topilnice cinka.

Investicijska sredstva v rudniku in topilnici svinca v Mežici se bodo uporabila v glavnem za to, da se obdrži proizvodnja na dosedanji višini, da se znižajo proizvodni stroški, da se mehanizira proizvodni proces in da se izboljšajo higienske in tehnične razmere dela. V rudniku živega srebra v Idriji se bo modernizirala topilnica z novimi rotacijskimi pečmi in mehaniziralo delo v rudniku.

Kovinska in elektroindustrija

Kovinska in elektroindustrija, ki sta se doslej med industrijskimi strokami v Sloveniji najhitreje razvijali, se bosta tudi v prihodnjih letih razvijali hitreje kot druga industrija. Tako dinamiko omogoča naglo uvajanje sodobne mehanizacije in avtomatizacije v industriji, prometu in drugih strokah, rastoče investicije in potreba po zamenjavi zastarele opreme, hitri razvoj motorizacije in zahteve po sodobnih gospodinskih strojih, ki so posledica naraščanja življenjske ravni prebivalstva, in razvoj elektronike, katere uporaba bo prodirala v vedno večjem obsegu v vse gospodarske in tudi negospodarske panoge.

Da bi mogli zadostiti tem potrebam, se predvideva, da bosta kovinska in elektroindustrija do leta 1965 povečali proizvodnjo za 86 %. Zlasti pomembno bo povečanje pri elektroindustriji, ki bo povečala proizvodnjo 2,3-krat. V tem okviru bo proizvodnja po posameznih skupinah porabe naraščala takole:

	Indeks 1965/1960
Skupaj	186
Oprema	178
Reprodukcijski material	212
Izdelki za osebno porabo	185

Najhitreje bo naraščala proizvodnja reprodukcijskega materiala, saj bo nanj odpadlo v letu 1965 okoli 23 % celotne proizvodnje nasproti 20 % v letu 1960. To bo omogočilo, da bodo podjetja, ki proizvajajo končne izdelke, redneje dobivala potrebni material.

Hitro povečanje proizvodnje bo doseženo z razširitvijo kapacitet, s popolnejšo uporabo osnovnih sredstev na podlagi povečanega števila izmen, s hitrejšim aktiviranjem rapoložljivih rezerv, z zamenjavo stare strojne opreme s sodobno ter z modernizacijo tehnoloških procesov.

V ta namen so predvidena za obdobje 1961 do 1965 skupna vlaganja v višini okoli 34 milijard din oziroma letno 6,8 milijarde din, kar je za 92 % več od povprečnih vlaganj v obdobju 1957 do 1960.

S temi sredstvi se bo razvila zlasti elektroindustrija, kar se bo doseglo z obsežnimi razširitvami večine podjetij in z zgraditvijo novega objekta za razvoj avtomatizacije. V okviru razvoja elektroindustrije se bo posebno pospeševala proizvodnja elementov za elektroniko in avtomatizacijo ter njihovo sestavljanje. V ta namen so že izvršene organizacijske priprave za medsebojno povezavo raziskovalnega dela, proizvodnje, projektiranja in montaže. Razvijati bi se morala tudi strojna industrija, zlasti tista, ki bo dele za avtomatizacijo vgrajevala v svoje proizvode.

Prav tako bo treba pospešeno razvijati kapacitete motorne industrije za proizvodnjo lahkih bencinskih motorjev, dizelskih motorjev za tovarne avtomobile in ladje ter proizvodnjo prevoznih sredstev, kot so motorna kolesa, osebni, dostavni in tovorni avtomobili ter avtobusi. Vzporedno z motorno industrijo se bodo morali razvijati tudi specializirani industrijski obrati z dopolnilno proizvodnjo na podlagi široko zasnovane kooperacije. Razviti je treba tudi obstoječe kapacitete ladjedelniške industrije.

Ker se bodo povečale potrebe, se bo morala razširjati tudi proizvodnja izdelkov za osebno porabo, kot so aluminijasto in železno pohištvo, kovinska posoda, šivalni stroji, bicikli, gospodinjstvi stroji, televizijski sprejemniki in drugi proizvodi.

Da se bo proizvodnja opreme in izdelkov za osebno porabo uspešneje razvijala, bo treba razširjati tudi kapacitete za proizvodnjo ustreznega reprodukcijskega materiala, zlasti raznih odlitkov, standardnega orodja in spojnega materiala.

V okviru investicijskih vlaganj v kovinsko industrijo sta predvidena tudi ureditev in povečanje obratov za proizvodnjo orodij, potrebnih za kovinsko in drugo industrijo.

Na podlagi predvidenega razvoja se bo kovinska industrija še nadalje usmerjala v proizvodnjo kvalitetnejših izdelkov z višjo stopnjo obdelave ter bi se povprečna vrednost kilograma izdelkov povečala od 685 din v letu 1960 na 792 din v letu 1965.

V elektroindustriji bo proizvodnja dosegla take količine, ki že omogočajo prehod na masovno in avtomatizirano proizvodnjo, podjetja pa se bodo s tem razvila v velike proizvajalne enote z visoko produktivnostjo dela, ki bo predvidoma naraščala povprečno za 8,6 % na leto.

Hitri razvoj strojništva in elektroindustrije bo ugodno vplival tudi na izboljšanje plačilne bilance. Izvoz kovinske in elektroindustrije se bo povečal za 232 %. S tem se bosta ti dve panogi uvrstili med najvažnejše izvozne stroke industrije. Njuna udeležba bi se v celotnem izvozu industrije povečala od 11,4 % v letu 1960 na 21,7 % v letu 1965.

Za uspešen izvoz opreme naj bi podjetja uporabljala kooperacijo z drugimi domačimi in inozemskimi proizvajalci ter prevzemala tudi dobave strojev in naprav za kompletne objekte. Da bodo izdelki konkurenčni glede funkcionalnosti, zunanjsega lica in proizvodnih stroškov, bo treba povečati projektantske in konstrukcijske skupine, razvijati raziskovalne in prototipne oddelke, krečiti kontrolo in nadzorstvo v proizvodnji, v večji meri vključevati v podjetja inženirski in tehnični kader ter razširiti sodelovanje z znanstvenimi in raziskovalnimi zavodi.

Industrija nekovin in gradbenega materiala

Razvoj industrije nekovin in gradbenega materiala je odvisen predvsem od surovinske osnove. Nahajališča surovin ležijo večinoma v neposredni bližini potrošnih središč, ki so ob njih zrastle številni obrati. Tak položaj podjetij in močan razvoj industrije ter gradbeništva ustvarjata razmere, da bo tudi v bodočem obdobju proizvodnja še nadalje hitro naraščala.

Po svoji strukturi se bo morala proizvodnja gradbenega materiala prilagoditi potrebam modernega gradbeništva, ki mora z intenzivnim razvojem slediti rastočim potrebam po gradbenih storitvah, zlasti na področju družbenega standarda. Splošni napredek zahteva tudi v gradbeništvu prehod na industrijski način dela, ki ga mora industrija gradbenega materiala omogočiti s proizvodnjo ustreznih gradbenih elementov.

Do leta 1965 je v primerjavi z letom 1960 predvideno povečanje fizičnega obsega proizvodnje nekovin in gradbenega materiala za 105 % ali povprečno za 15,5 % na leto.

Tako povečanje in izboljšanje strukture proizvodnje bo doseženo:

- z nadaljnjo rekonstrukcijo obratov in z graditvijo novih objektov,
- z uvedbo proizvodnje sodobnih lahkih osnovnih in prefabriciranih gradbenih elementov,
- s tipizacijo in standardizacijo izdelkov,
- z uvedbo elementov za suho montažo,
- z modernizacijo in razširitvijo cementarn, steklarn, keramičnih obratov in morskih solin,
- z uvedbo nove proizvodnje ravnega stekla in grobe keramike,
- z odpravljanjem sezonskega korakterja v posameznih vrstah proizvodnje.

Za zgraditev novih obratov in za rekonstrukcijo starih bo potrebnih v petletnem obdobju skupno okoli 15.750 milijonov din investicij. Naložbe za razvoj industrije gradbenega materiala bi ostale približno na ravni vlaganj v preteklem obdobju, vlaganja za razvoj nekovin pa bi se povečala 3,4-krat. Taka struktura investicij izhaja iz dosedanjih relativno močnih vlaganj v industrijo gradbenega materiala ter iz velikih potreb po cementu, votlem in ravnem tehničnem steklu, salonitu in keramiki.

S predvidenimi investicijami bodo dokončane pričete rekonstrukcije, na podlagi potreb tržišča in izdelanih investicijskih programov pa prihaja v poštev tudi graditev nekaterih novih obratov.

V cementni industriji bi se z modernizacijo in razširitvijo kapacitet povečala proizvodnja cementa od 200.000 t na 500.000 t, s čimer bo odpravljeno pomanjkanje cementa in omogočena večja proizvodnja in izvoz salonita.

V steklarstvu se poleg obnovljenih obratov predvideva graditev novih tovarn za embalažno in ravno steklo.

Z modernizacijo pridobivanja morske soli bi se proizvodnja povečala in postala neodvisna od vremena.

Za povečano preskrbo gradbeništva se računa tudi z graditvijo novih pekarin in apenic, z ureditvijo in povečanjem gramoznic, s povečano proizvodnjo raznih vrst lahkih gradbenih plošč, lahkih betonskih agregatov, kremenovih zidakov in betonskih konstrukcijskih elementov.

Kemična industrija

Dosedanje zaostajanje v razvoju kemične industrije, ugodne razmere za njen pospešeni razvoj ter potrebe po spremembi in izpopolnitvi strukture industrije v LRS narekujejo, da se tej panogi posveti v bodočem obdobju posebna pozornost.

Osnova za razvoj kemične industrije v Sloveniji so razpoložljive surovine in energija, velike potrebe na tržišču in možnosti, da se izboljša plačilna bilanca tako z izvozom kot s proizvodnjo reprodukcijskega materiala, ki se še v veliki meri uvaža.

Razvoj bazične kemične industrije omogočajo zlasti velike zaloge lignita in razpoložljiva sezonska električna energija. Pomembna osnova so tudi zemeljski plin, karbid in deloma celuloza za predelavo v umetna tvoriva ter zdravilne rastline in klavniški odpadki za predelavo v visokvredne kemične in farmacevtske izdelke.

Taka surovinska osnova ter potrebe tržišča omogočajo kemični industriji povečano proizvodnjo klasičnih in uvajanja novih reprodukcijskih materialov ter potrošnih izdelkov, zlasti umetnih smol, plastičnih mas, sintetskih vlaken, folij in lepil, pralnih, premaznih in pomožnih sredstev ter zdravil in farmacevtskih preparatov.

V okviru teh možnosti bi se proizvodnja kemične industrije v Sloveniji v prihodnjem obdobju občutno povečala. Fizični obseg proizvodnje bi se povečal za 129% ali povprečno za 18% na leto.

Takšno povečanje proizvodnje bodo omogočile predvsem nove kapacitete, ki se gradijo, in novi objekti, katerih graditev je predvidena v obdobju 1961 do 1965, ter boljše izraba razpoložljivih zmogljivosti. Skupne investicije bi znašale v tem obdobju okoli 20.750 milijonov din.

S temi sredstvi naj bi se dogradili predvsem tile objekti, ki se gradijo:

- dovršitev rekonstrukcije in razširitve v kemični tovarni Hrastnik s proizvodnjo 7.500 ton solne kisline, 6.100 ton natrijevega hidroksida, 5.000 ton tekočega klor in 6.000 ton tripolifosfata;

- nova kontaktna naprava za proizvodnjo 19.500 ton žveplene kisline v celjski Cinkarni. Naprava bo predelovala neizrabljene pražilne pline metalurških obratov Cinkarne;

- naprave za litopon v Cinkarni s proizvodnjo 5.000 ton, ki predstavlja podvojitve in modernizacijo sedanje kapacitete;

- kemična tovarna v Lendavi z zmogljivostjo 6.700 ton bo predelovala zemeljski plin v metanol, namenjen za izvoz in predelavo v formalin, ki se bo uporabljal za izdelavo umetnih smol, sistetskih lepil in plastičnih mas;

- tovarna za slojaste plošče tipa ultrapas v Kočevju, s kapaciteto 477.000 m² v prvi etapi zgraditve. Plošče so namenjene lesni in pohištveni industriji, proizvodnja pa sloni na lastni sintezi melaminske smole.

Na podlagi izdelanih investicijskih programov bi prišla v tem obdobju v poštev zgraditev ali pričetek gradnje predvsem tehle objektov:

- obrat za elektrofosforno kislino s proizvodnjo 19.000 ton. Kislina je namenjena predelavi v fosfate, ki se uporabljajo pri izdelavi sintetskih pralnih praškov in mineralnih krmil;

- razširitev proizvodnje elektrokorunda od 1.500 na 6.000 ton, in uvedba drugih abrazivov;

- razširitev proizvodnje slojastih plošč tipa ultrapas in uvedba proizvodnje papirjev, impregniranih z melaminsko smolo na podlagi povečane proizvodnje melamina;

- proizvodnja sintetskih tekstilnih vlaken tipa perlon. Proizvodnja bi bila odvisna v začetku od uvožene surovine, kasneje pa bi se delala tudi sinteza v domačih podjetjih. Izdelki v količini 1.100 ton so namenjeni predelavi v tekstilni industriji in bi se kasneje povečali na 4.000 ton;

- proizvodnja umetnih smol, plastičnih mas in sintetskih lepil. Predvidena je postopna zgraditev kapacitet za 7.000 ton sintetskih lepil za lesno industrijo ter 8.500 ton umetnih smol, emulzij in mas za predelavo v izdelke, ki se potrebujejo v gradbeništvu, v elektroindustriji in strojni industriji ter v gospodinjstvih;

- obrati za sintezo in ekstrakcijo biološko aktivnih komponent za izdelavo zdravil v podjetjih farmacevtske industrije. Predvidena je zlasti proizvodnja vitaminskih in antibiotičnih preparatov, ki se potrebujejo v velikih količinah tudi kot dodatek krmilom;

- nov obrat za želatino v zvezi z rekonstrukcijo zastarele tovarne kleja;

- energokemijski kombinat v Velenju, ki bo najpomembnejši objekt bodoče industrijske graditve v Sloveniji. Sušil in uplinjeval bo lignit ter plin deloma dobavljal po plinovodu v industrijska središča v Sloveniji, deloma pa se bo plin uporabljal za sintezo dušičnih gnojil s skupno količino 187.000 ton apnena-ga amonijevega solitra, 36.000 ton amonsulfata in 29.000 ton sečnine. Sečnina bo tudi ena od osnovnih surovin za sintezo umetnih smol in lepil. V obdobju do leta 1965 so predvidena dela za zgraditev sušilnice lignita, plinarne in plinovodov;

- obrati za predelavo karbida v umetna tvoriva in sintetska vlakna. V perspektivi lahko računamo s presežkom 45.000 ton karbida, ki naj bi se predelal v 9.000 ton suspenzijskega polivinilklorida in v 3.500 ton polivinilalkoholne preje;

- tovarna za proizvodnjo 2.000 ton poliesterske preje tipa terilen s poznejšo prigraditvijo sinteze in postopno zgraditvijo petrokemije;

- tovarna za proizvodnjo viskoznega superkorda z letno kapaciteto 7.000 ton, ki bi dobavljala izdelek gumarski industriji;

- obrat s kapaciteto 10.000 ton titanovega dioksida. Izpopolnil bi sortiment belih pigmentov z izdelkom, ki se zaradi kvalitete vedno bolj uveljavlja v industriji premaznih sredstev in plastičnih mas;

- razširitev proizvodnje in sortimenta organskih barvil ter pomožnih sredstev.

Proizvodnja v novi tovarnah in obratih naj bi temeljila na modernih tehnoloških postopkih in avtomatiziranih napravah. Zato bo mogoče znatno zboljšati produktivnost dela, tako da bi se povečala povprečno za 10,6% na leto.

Predelava lesa in izdelovanje papirja

Industrija predelave lesa in papirja se bo razvijala v skladu z razvojem gozdarstva. Prilagojevati se bo morala spremenjeni strukturi gozdnih sortimentov, v kateri se bo ob povečanju skupne sečnje zaradi krčenja gozdov in redčenja ter intenzivnejšega gojenja osnovnih gozdov povečala udeležbe listavcev in drobnih sortimentov. Bolj kot doslej bo morala izkoriščati tudi industrijske ostanke lesa; s preusmer-

janjem proizvodnje žaganega lesa iglavcev na švedski sistem žaganja se bo skupna lesna gmota za industrijsko predelavo še nadalje povečala.

V industriji predelave lesa in papirja se predvideva povečanje proizvodnje v razdobju 1961 do 1965 za 69%. Razvijala se bo predvsem proizvodnja tistih visokovrednih izdelkov, ki so deficitni na domačem trgu (papir, karton, vezane plošče), in tistih, za katere so ugodne možnosti izvoza, to so pohištvo, furnir, razne plošče in drugi končni izdelki.

Naraščajoča zidava stanovanj bo zahtevala tudi vzporeden razvoj proizvodnje lesnih izdelkov za gradbeništvo. Zato se bo morala lesna industrija tesno povezovati z gradbeništvom in s serijsko proizvodnjo tipiziranih izdelkov stavbnega mizarstva namoestiti drago individualno obrtniško proizvodnjo, ki naj se usmeri na storitve.

Takšen razvoj bo mogoče doseči z investicijami v višini okoli 27,5 milijarde din v petih letih ali povprečno letno 5,5 milijarde din, kar je 2,5-krat več od povprečnega letnega vlaganja v obdobju 1957 do 1960. Povečana vlaganja so utemeljena v prvi vrsti s tem, ker se razvijata lesna in papirna industrija na lastni surovinski osnovi in ker se bo s tem intenzivneje izrabljala lesna gmota zaradi visoke stopnje oplemenitenja proizvodov. V tem okviru bi se z vlaganji 12 milijard din povečal fizični obseg proizvodnje lesne industrije za 73%, industrije papirja in celuloze pa pri vlaganjih 15,5 milijarde din za 53%, pri tem bi bilo potrebno upoštevati predvsem tole:

Večina žagarskih obratov je zastarelih, kvaliteta proizvodnje nezadovoljiva, izraba lesa neracionalno in proizvodni stroški previsoki. Zato se predvideva rekonstrukcija najvažnejših bazenskih žag, ki bodo omogočile, da se bo na ekonomski podlagi pospešil proces opuščanja zastarelih in neekonomičnih žag z neustrezno lokacijo.

Z zgraditvijo specializiranih obratov za proizvodnjo lesnih tvoriv bo omogočena boljša preskrba proizvodnje pohištva in končnih lesnih izdelkov. Predvideno povečanje proizvodnje plošč se bo doseglo pri lesnitnih ploščah z rekonstrukcijo tovarne in z dograditvijo novih objektov na podlagi izluženega taninskega lesa, pri iverastih ploščah pa z dograditvijo tovarne v Cerknici in z zgraditvijo novih tvornih objektov na podlagi razpoložljivih odpadkov lesa. Povečano proizvodnjo plošč bo deloma konsumiralo gradbeništvo, deloma pa bo s tem mogoče povečati izvoz. Povečana proizvodnja pohištva bi bila dosežena predvsem s povečanjem tovarne pohištva v Novi Gorici ter z razširitvijo in zgraditvijo drugih tovarn.

Da bi se uskladila predelava lesa s surovinsko osnovo, bo treba zgraditi še eno novo tovarno vezanega lesa. Zaradi preorientacije proizvodnje embalaže od klasičnega na sodobni način bo treba postaviti v ustreznih surovinskih območjih nove obrate za proizvodnjo sekane embalaže.

Predvidena je tudi zgraditev obratov za gradbeni opaž in za tesarske izdelke ter rekonstrukcija obratov za lesno stavbarstvo. Na tolmjanskem območju, kjer pri sedanji surovinski osnovi lesna industrija ni razvita, bo treba proučiti možnosti industrijske predelave lesa z zgraditvijo objekta za suho destilacijo lesa.

Da bi se povečal obseg proizvodnje celuloze in papirja, bo treba v prvi vrsti dokončati vse začete objekte in rekonstrukcije, kot je postavitve papirnega stroja za 3.500 t tankih ovojnih papirjev v papir-

nici Sladki vrh; postavitve novega kuharstva za celulozo, podvojitev kapacitet za lesovino in nabava novega stroja za rotacijski papir s kapaciteto 30.000 t v Vidmu; rekonstrukcija in razširitev tovarne celuloze v Goričanah; rekonstrukcija papirnice v Radečah in Vevčah s postavitvijo novih papirnih strojev za proizvodnjo specialnih in tiskovnih papirjev, naprava za proizvodnjo 3.500 t strojnih kartonov v papirnici Čeršak in naprava za 7.000 t lesovine v Količevem.

V tem obdobju bi se morala pričeti tudi graditi nova tovarna za 24.000 t sulfatne celuloze in 25.000 t natron papirja, ki bi predelovala lesne in gozdne odpadke iz svojega širšega zaledja.

Z nadaljnjim izboljšanjem organizacije dela in z izboljšavami tehnološkega procesa in hkrati z izboljšanjem strokovne usposobljenosti zaposlenih bi se pri 69% povečanju proizvodnje povečalo število zaposlenih samo za 15% ali za okoli 4.000, kar pomeni, da bi se povečala produktivnost dela v celotnem razdobju za 46% oziroma za okoli 8% letno.

Predvideni razvoj lesne in papirne industrije bo v znatni meri vplival tudi na povečanje izvoza, ki se bo predvidoma povečal za 64%.

Industrija tekstilnih, usnjarskih in gumijastih izdelkov

V naslednjem obdobju se bo poraba tekstilnih in usnjarskih izdelkov v skladu z naraščanjem osebne porabe še naprej močno povečala. Zaradi hitrega naraščanja motorizacije in potreb industrije se bo večala tudi poraba gumijastih izdelkov, zlasti pnevmatik. Ustrežno tem zahtevam bi se morala razvijati tudi industrija tekstilnih, usnjarskih in gumijastih izdelkov.

Ker so sedanje kapacitete sorazmerno že zelo izkoriščene in je velik del strojne opreme v tej industriji močno izrabljen in zastarel, bo mogoče proizvodnost nadalje povečati le z rekonstrukcijo podjetij. V preteklem obdobju so bile v tekstilni industriji delno obnovljene predilnice in del obratov v usnjarski industriji. V bodočem obdobju naj bi se obnovil in avtomatiziral velik del kapacitet v tkalnicah, pletilnicah in oplemenilnicah, rekonstruiral naj bi se preostali del usnjarskih podjetij, prav tako pa se predvideva tudi povečanje kapacitet v gumarski industriji. Predvsem bo treba dograditi začete nove obrate, tako predilnico za polčesano bombažno prejo v Ajdovščini, predilnico za jutino prejo v Zalcu, sukalnico za kodravko v Škofji Loki in tovarno konfekcije v Murski Soboti.

V zvezi z avtomatizacijo tkalnic se predvideva z delom izločenih strojev, ki so še uporabni, osnovati novo tekstilno industrijo na podlagi specializiranega proizvodnega programa predvsem v področjih, kjer obstoji odvečna delovna sila.

Za predvidene rekonstrukcije in dovršitev začelih novih objektov ter za razna manjša vlaganja, ki naj odstranijo grla v proizvodnji, za izboljšanje tehnoloških procesov, povečanja sortimenta izdelkov in izboljšanje kvalitete bo treba vložiti v obdobju 1961 do 1965 skupno okoli 20 milijard din investicij oziroma povprečno 4 milijarde din na leto. Ta sredstva bo v glavnem mogoče zagotoviti iz lastnih skladov gospodarskih organizacij.

S temi vlaganji bo mogoče povečati proizvodnjo v tekstilni industriji za 56%, usnjarski in obutveni industriji za 53,5% in v gumarski industriji za 142%. S tem se bo povečala proizvodnja bombažne, volnene

in sintetične preje za 7.850 t, pri tem bo narasel delež finejših števil, bombažnih volnenih in svilenih tkanin za 40 milijonov m², in to predvsem finejše, širše in visoko oplemenitene tkanine; nadalje bo omogočena precej večja proizvodnja konfekcijskih oblek, pletenin, polsti ter uvedba nove proizvoda tufting preprog.

Proizvodnja svinjskega in gornjega usnja se bo povečala za 1.900.000 m², umetnega usnja za 1.700 t, proizvodnja obutve za okoli 2 milijona parov, proizvodnja pnevmatik za 4.000 t in tehničnih gumijevih izdelkov za 4.250 t.

V zvezi z rekonstrukcijami in istočasnim izboljšanjem organizacije dela bo mogoče povečati produktivnost dela v tekstilni industriji za 6,2 %, v usnjarski in obutveni industriji za 5,0 % in v gumarski industriji za 10,5 % letno.

Nadaljnji razvoj tekstilne, usnjarske in gumarske industrije bi moral v prvi vrsti temeljiti na visoko specializirani proizvodnji kvalitetnih izdelkov s širokim sortimentom in z možnostjo hitrega prilaganja zahtevam tržišča. Zato naj bi zlasti tekstilna industrija prehajala na izdelavo finejših in kvalitetnejših tkanin, na povečano proizvodnjo pletenih izdelkov ter deficitiranih specialnih proizvodov, prevzela naj bi industrijski način proizvodnje perila in gornjih oblačil ter uvajala proizvodnjo sodobnejših proizvodov, ki se uvažajo.

Vzporedno z izboljšanjem kvalitete in sortimenta izdelkov bo treba izpopolnjevati tudi sortiment in kvaliteto reprodukcijskega materiala ter pri tem povečati uporabo umetnih, predvsem sintetičnih vlaken.

Racionalizacijo in boljšo kvaliteto proizvodnje bo mogoče doseči s tem, da se izpolni oplemenitenje tekstilnih proizvodov, zlasti z uvajanjem sodobnih postopkov, ki izboljšujejo uporabnost in trpežnost izdelkov, dalje z zgraditvijo večjih skupnih, moderno opremljenih oplemenilnic ter z izpopolnitvijo kapacitet manjših podjetij do rentabilnih enot.

V usnjarski industriji je treba povečati proizvodnjo in sortiment umetnega usnja tako, da se bo uporabljalo tudi v galanteriji kot nadomestilo za naravno usnje vsaj pri cenejših izdelkih.

Živilska industrija

V bodočem obdobju bi bilo treba v živilski industriji predvsem odpravljati neskladnosti in pomanjkljivosti, ki izvirajo iz preteklega razdobja, in zato začeti graditev novih objektov ter rekonstrukcije in razširitve podjetij. Prav tako bo treba v večjem obsegu uvajati industrijski način proizvodnje in prevzemati take nove proizvode, ki ustrezajo nadaljnjemu razvoju porabe in spremembi njene strukture.

Poleg splošne usmerjenosti k industrializaciji živilske proizvodnje kot celote bo treba prehajati na industrializacijo zlasti tistih panog, ki se izvršujejo danes še v pretežni meri na obrtniški način, kot so pekarnarstvo, mlekarstvo, klavnični obrati in podobno.

V okviru živilske industrije bo v bodočem obdobju pomembno tudi hitro razvijanje tiste proizvodnje, ki sodeluje pri krmski bilanci za prehrano živine, to je proizvodnja močnih krmil in za ta krmila potrebnih sestavin (krmni kvas, mesna in krvna moka, oljne pogače in drugo).

Večjo povezavo bo morala doseči živilska industrija tudi s kmetijskimi proizvajalnimi organizacijami ter razvijati svojo proizvodnjo v skladu s predvidenim razvojem kmetijstva. Živilska industrija v

LRS krije sedaj okoli 44 % kmetijskih surovin iz kmetijske proizvodnje v LRS, v naslednjem obdobju pa bo mogoče zvišati ta delež na okoli 70 %. To bo doseženo s povečanjem kmetijske proizvodnje in z usmerjanjem investicij predvsem v tako proizvodnjo, ki bo predelovala presežke kmetijskih pridelkov v LRS (sadje, krompir, vrtnine, sladkorna pesa, mleko, meso in drugo).

Skupna proizvodnja v živilski industriji bi se povečala do leta 1965 za 70 %. Predvideno povečanje proizvodnje bo mogoče doseči delno z boljšo izrabo kapacitet zaradi povečane porabe in boljše oskrbe s surovinami, deloma pa s povečanjem kapacitet na podlagi novih investicij, ki bi znašale v obdobju 1961 do 1965 okoli 14 milijard din oziroma 2,8 milijarde povprečno na leto, kar je 2,1-krat več kot v preteklem obdobju.

Znatno del sredstev bo vložen v proizvodnjo, ki bo imela neposreden vpliv na razvoj kmetijstva, kot so: sladkorna tovarna s kapaciteto 19.800 ton sladkorja, ekstrakcija za sojo, ki bo predelala 30.000 ton sojinega semena; rekonstrukcija in povečanje kapacitet za močna krmila od 25.000 ton na 45.200 ton krmil letno; ureditev mreže kafilerij za zbiranje in racionalno pripravo uporabnih odpadnih materialov; zgraditev obratov za proizvodnjo krmnega kvasa, citronske kisline, natrijevega glutaminata in drugega.

Z investiranjem v rekonstrukcije in nove gradbe druge živilske industrije bodo povečane kapacitete v komunalnih klavnicah in predelovalni mesni industriji za 26.000 ton, v predelovalni sadni industriji za 10.000 ton novih izdelkov, zlasti raznih sokov in sadja v prahu; v pivovarski industriji za 160.000 hl proizvodnje piva, v konsumnih in industrijskih mlekarstvih obratih za 70.000 litrov mleka dnevne predelave.

V živilski industriji se predvideva povečanje produktivnosti dela za 45 % ali za 7,8 % letno. To bo doseženo z uvedbo popolnejše mehanizacije tehnoloških postopkov, zlasti pa polnjenja, pakiranja ter notranjega transporta. Za izboljšanje preskrbe potrošnikov bo morala živilska industrija usmerjati svoje delo zlasti v tole:

- izboljšati kvaliteto izdelkov z uvajanjem sodobnih tehnoloških postopkov;

- oplemeniti nekatere izdelke z vitamini, posebnostjo z naravnim C vitaminom, ki ga bo začela živilska industrija pridobivati iz šipka;

- uvajati pri proizvodnji bonbonov, slaščic, brezalkoholnih pijač in drugod uporabo naravnih sadnih produktov (sadje v prahu in koncentrirani sadni sokovi);

- zaradi uvajanja samopostrežnih trgovin pakirati vnaprej pretežni del proizvodov in posvetiti večjo pozornost embalaži;

- zaradi olajšanja dela v gospodinjstvih pospešeno razvijati proizvodnjo koncentriranih živil in polpripravljenih jedil.

Grafična in kartonažna industrija

V dosedanem obdobju je grafična industrija v znatni meri izvršila rekonstrukcijo in zamenjavo najbolj zastarelih strojnih naprav. Potrebe naglega razvoja gospodarstva in življenjskega standarda pa narekujejo, da se bo morala grafična in kartonažna industrija tudi v bodočem obdobju še naprej hitro razvijati. Tak razvoj bo omogočen z izboljšanjem preskrbe z reprodukcijskim materialom, ki ga bodo zagotovile povečane kapacitete papirne industrije, in s

povečanjem kapacitet na podlagi novih vlaganj v višini okoli 2.500 milijonov din.

S temi sredstvi bo mogoče dovršiti že začete rekonstrukcije, predvsem postaviti nov rotacijski stroj v tiskarni ČZP Delo, industrializirati obrate ČZP Ljudska pravica in dovršitev obnove in razširitve kartonažne tovarne v Ljubljani. Poleg tega bodo deloma zamenjale in izpopolnile strojni park tudi druge tiskarne. Predvideva se tudi graditev novega obrata za težko kartonsko embalažo iz valovite lepenke s kapaciteto 10.000 t; ta bo deloma nadomestila lese-no embalažo.

V bodočem obdobju se predvideva povečanje grafične industrije za 40%, kartonažne pa za 165%.

6. Rudarsko-geološke raziskave

V dosedanjem razvoju se rudarsko-geološkim raziskavam v LR Sloveniji ni posvečala zadostna pozornost. Posledica tega je, da je ostala Slovenija geološko nepopolno in nezadostno raziskana, surovinska baza pa je pri današnjem stanju proizvodnje pri večini mineralnih surovin zagotovljena le za 10 do 25 let.

V preteklih letih so se geološke raziskave financirale le iz zveznih sredstev in sredstev podjetij, medtem ko je republika šele v letu 1960 predvidela za te namene manjša sredstva. Pri tem pa se sredstva niso zagotavljala kontinuirano, zato ni bilo mogoče načrtno delo ter so se začete raziskave večkrat pred zaključkom del prekinjale.

Na podlagi takega stanja bo potrebno rudarsko-geološke raziskave v bodoče intenzivirati, da bi zagotovili potrebno surovinsko osnovo ter bolj raziskali celotno območje republike.

Predvidoma se bodo iz zveznih sredstev še naprej financirale raziskave perspektivnih območij za nafto, za rjavi premog na področju Zagorja, Trbovelj in Savinjske doline, perspektivnih območij železovih in manganovih rud pri Železnem, Počenski gori in Savskih jamah, dalje raziskave svinca in cinka v Mežici ter živega srebra v Idriji, kaolina v Črni ter tehnološke raziskave manganskih rud. Zveza bi prav tako financirala geološki študij metalogenih provinc in izdelavo kompleksne geološke karte FLRJ. Za te namene so predvidena za petletno obdobje zvezna sredstva v višini okoli 5 milijard din.

Iz sredstev podjetij bi se porabilo v tem obdobju okoli 4.110 milijonov din za raziskave na področju samih rudnikov; te so potrebne, da se zagotovi nadaljnje obratovanje oziroma predvideno povečanje proizvodnje.

Ob upoštevanju del, ki se bodo financirala iz zveznih sredstev in sredstev gospodarskih organizacij, bo treba zagotoviti sredstva za raziskovanja drugih mineralnih surovin, ki so pomembne za nadaljnje večanje surovinske osnove. Ker obstoje za te surovine ugodni geološki pogoji ter je njihova eksploatacija zaradi slabe raziskanosti na nizki razvojni stopnji, bo treba za te namene zagotoviti finančna sredstva v višini okoli 400 milijonov din iz republiških virov ob udeležbi sredstev občin in okrajev ter gospodarskih organizacij.

Iz teh sredstev naj bi se financirale zlasti raziskave bentonita, kremenovega peska, okrasnega kamna, boksita, barvastih kovin, glin, lignita ter rjavega in črnega premoga.

Področje bentonitnih glin je zelo razvlečeno ter je z raziskavami treba najti znotraj področja take

zaloge, ki bodo skoncentrirane na čim manjšem prostoru. S tem bi se dosegla rentabilnejša eksploatacija, na katerih bazira predvidena industrijska predelava bentonitov.

Pri kremenovih peskih bi bilo težišče na iskanju čim ugodnejše granulacije steklarskih peskov.

Za okrasni kamen naj bi se raziskovalo zaloge v okolici Lipice, Bršljanovca, Repnja, Gabrovice, Štanjela itd. Pri teh raziskavah je važno ugotoviti odstotek pridobljenih blokov. Do sedaj je poznavanje zalog tega kamna, ki prihaja v poštev tudi za izvoz, premajhno, da bi se moglo razviti industrijsko pridobivanje.

Gline, ki nastopajo v Sloveniji v raznih pogojih in v raznih kvalitetah, naj se obdelajo v primerni študiji, ki bo lahko dala podatke o njihovi uporabnosti za potrebe porcelanske in keramične industrije.

Raziskave nahajališč boksita so bile v zadnjih letih večkrat začete, toda nikoli ni prišlo do končnega rezultata. Tudi letos so se raziskave ponovno začele v Savinjski dolini. Glede na to, da dovaža Kidričevo boksita od zelo daleč, je potrebno to surovinsko bazo v Sloveniji dokončno raziskati.

Posavski rudniki postavljajo prenosno flotacijo za zaloge svinčeve-cinkove rude, ki zadostujejo za 5 do 6-letno obratovanje. Ker je v okolici Litije še več neraziskanih rudnih pojavov, bi bilo treba zaloge povečati in omogočiti flotaciji nadaljnje obratovanje.

Pri rjavih premogih financira raziskave na glavnih objektih zveza, medtem ko naj bi na manjših objektih raziskave podprla republika. V poštev prihajata premogovnika Kanižarica z okolico in Krmelj, ki bo moral deloma nadomestiti izpad dobav premoga rudnika Senovo, nima pa dovolj raziskanih zalog. Lignit v območju Globokega (Brežice) je važen za oskrbo industrije ob Savi. Kvaliteta lignita Globoko je nad velenjskim in so razmere za pridobivanje ugodne, pri tem pa so zaloge skoraj nepoznane.

Premogovniki črnega premoga so z današnjo nizko proizvodnjo na meji rentabilnosti. V naslednjem razdobju naj se z raziskavami ugotovi, če je mogoče proizvodnjo povečati.

Vprašanje plazovitih področij v LR Sloveniji se je reševalo vedno le v kritičnih primerih. Ob takih prilikah ni bilo nikoli na razpolago podatkov za pravilno sanacijo. Zato bi bilo treba sestaviti kataster plazovitih področij in vpeljati službo za opazovanje.

V bodoče bo treba zagotoviti, da se za raziskave po postavljenem programu dodeljujejo sredstva kontinuirano ter da raziskave ne glede na morebitno trenutni neuspeh gredo do končnega rezultata. Le tako se bo dalo izogniti večkratnemu ponovnemu vračanju na raziskovalne objekte in le tako bo mogoče boudi ugotoviti ekonomske zaloge, ali pa jih definitivno likvidirati.

Vzporedno z raziskavami bo potrebno izpopolnjevati tudi strokovni kader in opremo organizacij, ki delajo raziskave.

II. Kmetijstvo

1. Razvojne smernice

Izboljšanje prehrane življenjskih razmer prebivalstva, boljša oskrba industrije s kmetijskimi surovinami ter nadaljnji razvoj zunanje trgovine zahtevajo, da se bo kmetijstvo pospešeno razvijalo tudi v naslednjem razdobju. Uspehi, ki so bili doseženi pri razvoju proizvodnje v zadnjih štirih letih, nakazujejo realne možnosti, da se tudi v bodoče računa z

visoko stopnjo povečanja kmetijske proizvodnje. Pri usmerjanju razvoja kmetijstva bo potrebno upoštevati zlasti to:

— Razvoj kmetijstva mora temeljiti na velikih socialističnih proizvodnih enotah, ki bodo zmožne s sodobno tehniko in znanstvenimi dognanji organizirati družbeni proces dela, in na intenzivnejšem razvijanju proizvodnega sodelovanja zasebnega sektorja z družbenim sektorjem kmetijske proizvodnje.

— Kmetijska posestva in zadružne organizacije naj bi postale odločilen faktor v kmetijski proizvodnji in na trgu. Za to je treba izpopolnjevati organizacijo dela, pospeševati proizvodnjo, povečevati produktivnost dela ter skrbeti za zmanjševanje proizvodnih stroškov.

— Z investicijsko politiko in drugimi ukrepi bo treba zagotoviti tak razvoj socialističnih gospodarstev, da bodo mogla čimbolj uspešno in racionalno uporabljati vse rezerve za povečanje proizvodnje.

— Kmetijska posestva, zadružne ekonomije in kmetijske zadruge naj postanejo središče za zbiranje zemljišč, ki prihajajo v promet zaradi spreminjanja socialno-ekonomske strukture na vasi.

— Med socialističnimi proizvodnimi organizacijami in zasebnimi kmečkimi gospodarstvi je treba razvijati take ekonomske enote, ki bodo usmerjali zasebne proizvajalce k moderni proizvodnji. V ta namen je treba razvijati kooperacijo kot sestavni del naporov za večjo proizvodnjo, večji pridelek in večjo produktivnost dela. Kmetu je treba pomagati, da doseže na svojem gospodarstvu v sedanjih razmerah kar največjo proizvodnjo in si zagotovi primeren življenjski standard. Zato je treba skrbeti, da bodo tudi zasebna gospodarstva pridelovala za trg več kakor do sedaj.

— Nagrajevanje po učinku bo treba razvijati v vseh kmetijskih organizacijah ter ga vezati na dosežen pridelek in na skupen uspeh poslovanja in tako doseči, da se sedanji razmeroma nizki osebni dohodek na kmetijskih posestvih čimbolj približa ravni osebne dohodke, ki ga dosega industrijski delavec.

— Da se bo kmetijstvo hitro razvijalo, bo treba skrbeti za izobraževanje kadrov ter pri tem še naprej uvajati in izpopolnjevati razne oblike izvenšolskega izobraževanja, ki bodo z modernizacijo proizvodnje vedno bolj naraščale v stalen sistem.

— Razvoj kmetijstva bo mogoče pospeševati z ustreznim razvojem tako industrijskih panog, ki proizvajajo opremo in reprodukcijski material za potrebe kmetijstva in ki predelujejo kmetijske pridelke, kot tudi z razvojem trgovine, prometa in drugih panog, ki so povezane s kmetijstvom.

2. Socialistična preobrazba v kmetijstvu

Moderna kmetijska proizvodnja se lahko razvija le v oblikah socialistično organizirane velike proizvodnje, ki temelji na sodobnih proizvodnih sredstvih. Na majhnih in razdrobljenih parcelah ni mogoče polno uporabiti teh sredstev niti ni mogoče ekonomično obdelovati zemlje in racionalno organizirati proizvodnje. Zato je združevanje kmetijskih zemljišč, ki je pogoj za uporabo sodobne tehnike, eno osrednjih vprašanj razvoja socialističnih družbenih odnosov na vasi. Zaradi tega bo v naslednjem obdobju posebno pomembno nadaljnje razširjanje zemljiških kapacitet kmetijskih posestev in ekonomij kmetijskih zadrug, to pa bi lahko dosegli predvsem z dolgoročnim zakupom zasebnih zemljišč.

Pomemben vir za pridobivanje novih zemljišč bo zajemanje in organiziranje površin iz splošnega ljudskega premoženja, ki jih uporabljajo še individualni kmetijski proizvajalci. Po oceni bi bilo mogoče dodeliti kmetijskim organizacijam okoli 16.000 ha takih zemljišč.

Družbena zemljišča bo ponekod mogoče širiti tudi na ravninskih pašnikih in steljniki, ki bi jih bilo mogoče s hidro in agromelioracijami spremeniti v obdelovalne površine. Skoraj vsa večja družbena posestva imajo po nekaj sto hektarjev zamočvirjenih površin; ta bi se lahko hitro osušila z razmeroma majhnimi sredstvi in tako prispevala k razširitvi in intenzifikaciji krmne osnove.

V nižinskih predelih so precejšnje površine gozdov na relativnih gozdnih tleh. Na teh površinah bi se lahko gozdovi izkrčili v približno dvajsetih letih in bi se zemlja deloma uporabila za kmetijske namene, deloma pa bi se osnovala plantaže in intenzivni gozdni nasadi, ki bi jih uporabljali v kombinaciji s kmetijstvom. Tako naj bi izkrčili v obdobju 1961 do 1965 okoli 25.000 ha takih gozdov in uredili na teh površinah sodobno kmetijsko in plantažno proizvodnjo, ki bo omogočila preusmeritev kultur in večjo intenzivnost proizvodnje.

Z investicijami, predvidenimi v naslednjem obdobju, bi se lahko povečale zemljiške površine na družbenih posestvih in na ekonomijah kmetijskih zadrug za okoli 44.000 ha njiv, 18.000 ha travnikov in 14.000 ha pašnikov. Tako bi imeli leta 1965 v družbenem sektorju okoli 105.000 ha obdelovalne zemlje ali 17,5% skupne obdelovalne zemlje v Sloveniji.

Novo zajetih zemljišč v družbenem sektorju pa ne bo mogoče v celoti priključiti sedanjim kmetijskim organizacijam. Zato bi se morale ustanavljati nove gospodarske enote, ki bodo temeljile na ekstenzivni, toda rentabilni proizvodnji. V zvezi s tem se predvideva, da bo imela vsaka kmetijska zadruga svojo ekonomijo.

Poleg tega se računa tudi s povečanjem obsega zadružnega sodelovanja z individualnimi proizvajalci, in to v vseh mogočih oblikah in v vseh kmetijskih strokah. Tako bi do leta 1965 zajeli v kooperaciji okoli 200.000 ha obdelovalne zemlje, to je 33% skupne obdelovalne zemlje v Sloveniji. Že sedanje izkušnje so pokazale, da je v kooperacijski proizvodnji dala nova tehnologija pomembne proizvodne učinke, zlasti v poljedelstvu, in da je treba v naslednjem obdobju razširiti ne samo površinski obseg kooperacije in vpeljati kooperacijo v nova področja, temveč tudi na večje število kultur. Še bolj kot doslej bo treba upoštevati v kooperaciji ekonomske interese in izboljševati strokovnost pri izvajanju tehničnih ukrepov.

Da bi uveljavili na zaključenih področjih, kjer so že dani materialni in organizacijski pogoji, posamezne ali kompleksnejše agrotehnične ukrepe na višji ravni, naj bi občine s svojimi predpisi vpeljale obvezno agrotehniko.

Tako bo mogoče izpolniti v kmetijstvu dve osnovni nalogi: podpreti živinorejsko proizvodnjo in dati kar največ poljskih pridelkov za neposredno porabo, predelavo in za izvoz. V proizvodnem sodelovanju naj bo v tesni povezavi s poljedelstvom težišče na živinorejski proizvodnji, kjer bo treba s sodobnimi načini reje ter z boljšimi načini krmljenja izkoristiti velike možnosti za povečanje pridelka mesa, mleka, jaje, plemenske živine in podobno. Uvajanje dobrih

pasemskih živali, osemenjevanje, selekcija, dobava kakovostnih močnih krmil in posredovanje zootehnične strokovne službe naj postanejo osnovni načini za vključitev rejcev v združno proizvodnjo. Programi za kooperacije pa bi morali biti izdelani tako, da bodo ustrezali krajevnim razmeram in možnostim.

V sadjarstvu in vinogradništvu bi se proizvodno sodelovanje vezalo zlasti na programe asanacij, ki jih bo treba dosledno izvajati, da bi se izboljšalo sedanje stanje in dosegli z razmeroma majhnimi sredstvi znatno večji in stalnejši pridelki sadja in grozdja. Kmetijske zadrage, ki naj se združujejo v močne gospodarske enote, in družbena posestva bi morala pri tem aktivneje posegati ne le v proces proizvodnje, temveč tudi v predelovalno delo.

Kmetijske organizacije bodo morale imeti sposobne strokovne kadre, da bodo dosegle večje uspehe pri lastni proizvodnji in v kooperaciji.

Na družbenih posestvih bo treba povečati skrb za stanovanja in ustanavljati obrate za družbeno prehrano, s tem bo mogoče doseči večjo stalnost strokovne delovne sile. Družbena posestva bodo lažje reševala stanovanjske probleme, če bodo pridobivala delavce iz neposredne okolice, razen tega pa se bo z urejanjem mehanizacije in avtomatizacije sorazmerno zmanjševalo število zaposlenih.

3. Razvoj kmetijske proizvodnje

Pričakuje se, da se bo v letih 1960 do 1965 fizični obseg skupne kmetijske proizvodnje povečal za 69 % ali povprečno letno za 11 %. Po posameznih sektorjih bi se razvijala proizvodnja takole:

	Indeks 1965/1960	Povprečno povečanje v %
Kmetijstvo skupaj	168,9	11,0
v tem:		
organizirana proizvodnja	321,6	26,3
— kmetijska posestva	497,0	37,8
— kooperacija	224,7	17,6

Težišče razvoja kmetijske proizvodnje bo na družbenih posestvih in na proizvodnji v kooperaciji. Predvideva se predvsem hiter razvoj živinoreje, ki ga narekujejo ugodne naravne razmere ter spremembe, ki se pričakujejo v strukturi prehrane prebivalstva. Po posameznih strokah bi se fizični obseg proizvodnje povečeval takole:

	Indeks 1965/1960	Povprečno povečanje v %
Poljedelstvo	149,0	8,3
Sadjarstvo*	210,6	16,0
Vinogradništvo*	210,3	16,0
Živinoreja	183,1	12,8
Ribolov	382,8	30,8
Predelava*	180,7	12,5
Kmetijstvo skupaj	168,9	11,0

Poljedelstvo

1. Glede na to da se bo spremenila tehnična opremljenost in koncentrirala uporaba sodobnih sredstev v družbenem sektorju, bi se morala intenzivirati poljedelska proizvodnja, zlasti proizvodnja kvalitetne

krme, ki bo osnova za veliko povečanje živinorejske proizvodnje.

2. Intenzivna živinorejska proizvodnja zahteva, da se poljedelska proizvodnja preusmeri v pridelovanje večjih količin voluminozne krme, v potrebne količine nastila in v kar največ škrobnih in beljakovinskih koncentratov. Razen tega bo treba povečevati tudi proizvodnjo industrijskih rastlin.

Površine pod krmnimi rastlinami se bodo povečale in bo zato treba nekoliko zmanjšati delež strnih žit in koruze, medtem ko bi pridelovanje krompirja ostalo približno na enakih površinah kot sedaj.

Pri žitu bi se močno zmanjšale površine pod ržjo in ovsem zaradi slabega pridelka. Površine, ki bi jih s tem pridobili, bi posejali z intenzivnimi sortami pšenice in ječmena. Zaradi velikih potreb v živinoreji je treba povečati predvsem setvene površine ozimnega krmnega ječmena; sedanji, razmeroma slab pridelek pa je treba izboljšati.

Za pridelovanje koruznega zrnja zahtevajo manj ugodni ekološki pogoji kot v drugih republikah, veliki tržni presežki v žitorodnem rajonu in potrebe po proizvodnji drugih poljščin zmanjšanje površin. Razen tega naj bi nekatere industrijske rastline in večji del fižola pridelovali v združenih setvi s koruzo.

Med krmnimi rastlinami, ki naj bi zavzemale četrtno vseh njivskih površin, na družbenih posestvih pa celo 47 %, bodo najbolj razširjene razne vrste detelje in travno-deteljne mešanice. Pomembno bi se v družbenem sektorju povečale setvene površine koruze za silažo.

Pri industrijskih rastlinah bo največji poudarek na pridelovanju hmelja, oljnic in delno tudi sladkorne pese. Pri hmelju bi zadržali obseg površin, ki so bile dosežene v letu 1959, in obnavljali nasade samo v obsegu amortiziranih hmeljišč.

Pridelovanje vrtnin bo treba intenzivirati tako, da bo prilagojena potrebam domačega trga in izvoza. Pridelovati bo treba zlasti različne vrste zgodnje zelenjave. V družbenem sektorju naj bi se hitreje razvijala tudi vrtnarska proizvodnja.

Pri pridelovanju zgodnjih vrtnin in krmnih rastlin je treba uporabljati industrijske načine proizvodnje, tako da bi bila zemljišča uporabljena vse leto.

Na okoli 95.000 ha njiv je predvideno pridelovanje strniščnih posevkov, kar pomeni, da bo na približno 31 % njivskih površin poleg glavnega posevka še drugi, kasnejši pridelek. V strukturi strniščnih posevkov naj bi se zmanjšal delež površin ajde, prosa in strniščne repe, povečal pa delež površin strniščnih krmnih rastlin ter prezimnih krmnih dosevkov.

V poljedelski proizvodnji naj bi v naslednjem obdobju razširjali visokorodne sorte pšenice in hibridne koruze, uvajali nove in donosnejše sorte ječmena, sončnic in fižola in tudi pri teh posevkih dosegli modernizacijo tehnološkega procesa.

3. Za doseg predvidenega obsega organizirane proizvodnje bi se morali še nadalje povečevati povprečni hektarski pridelki pri pomembnejših kmetijskih pridelkih. Tako bi na družbenih posestvih leta 1965 dosegli pri pšenici 40 mtc, koruzi 80 mtc, krompirju 245 mtc in pri senu 80 mtc na hektar. Tej ravni naj bi se približala tudi proizvodnja v kooperaciji.

Najpomembnejše povečanje je predvideno pri pridelovanju krme. Proizvodnja beljakovinskih krmil bo dosežena z intenzivnejšim pridelovanjem lucerne, detelj in travno-deteljnih mešanic ter oljnic, ki se

* Opomba: Pri sadjarstvu, vinogradništvu in predelavi je upoštevano namesto leta 1960 povprečje 1958 do 1960.

bodo predelovale na industrijski način, medtem ko bo proizvodnja škrobnate krme dosežena z znatno povečanimi pridelki silažne koruze, koruze za zrnje, krmnih mešanic itd.

Tako se bo v letih 1959 do 1965 količina škrobnih vrednosti povečala od 806.000 na 1.100.000 ton, skupna količina prebavljivih beljakovin pa od 123.000 na 171.000 ton.

Za polno in pravilno izrabo krmne osnove bo treba zgraditi ustrezne kapacitete mešalnic močnih krmil, obratov za proizvodnjo krmilnega kvasa, ribje moke, sečnine in premiksov z različnimi stopnjami koncentracije beljakovin.

4. Za predvideno proizvodnjo vseh poljščin bo treba zagotoviti zadostno količino kakovostnega semena vseh pomembnejših rastlin tam, kjer so najprirejše proizvodne razmere.

Glede na predvidene setvene površine bodo pri žitu potrebne letno tele količine semena: 1.270 vagonov pšenice, 390 vagonov ječmena, 150 vagonov ovsu in 126 vagonov koruze.

Ker je od uporabe kakovostnega semena v znatni meri odvisno povečanje proizvodnje, bo treba zagotoviti redno letno izmenjavo semena, kar naj se uredi na podlagi zakona o izkoriščanju zemljišč s predpisi občinskih ljudskih odborov.

Pšenica naj bi se izmenjala vsako četrto leto, ječmen in oves vsako peto leto, hibridna kuruza pa vsako leto. Če upoštevamo nakazani sistem izmenjave in da bi semensko žito zagotovili za okoli 60 % predvidenih setvenih površin s tem, da bo v prometu le originalno seme in seme I. in II. množitve, bi bile letne potrebe semena tele:

170 vagonov pšenice, 40 vagonov ječmena, 20 vagonov ovsu in 80 vagonov dvojnih hibridov koruze.

Za proizvodnjo teh količin semena in zelene vzgojne stopnje je treba zagotoviti za pšenico 650 ha, za ječmen 170 ha, za oves 100 ha in za kuruza 80 ha primernih zemljišč na družbenih posestvih.

Za pridelovanje semenskega krompirja bo potrebnih okoli 3.000 ha primernih zemljišč — od tega približno polovico na družbenih posestvih — v zahodnih predelih okrajev Maribor in Celje, nadalje v okrajih Ljubljana in Kranj ter v višinskih predelih okrajev Koper in Gorica, kjer bi bilo mogoče pridelati v letu 1965 okoli 3.000 vagonov semena. Na teh območjih bo treba organizirati pridelovanje semenskega krompirja tudi v proizvodnem sodelovanju.

Za znanstveno in raziskovalno delo na področju proizvodnje krompirja, za vzgojo novih križancev in njihovo nadaljnje razmnoževanje naj si zagotovi Kmetijski inštitut Slovenije primerna zemljišča.

Spričo vse večje pomembnosti živnoreje je predvideno, da se bo znatno povečalo tudi pridelovanje semen krmnih rastlin. Proizvodnjo semena je treba zlasti usmeriti na gospodarsko važnejše trave, črno deteljo, lucerno in inkarnatko. Podobno kot pri žitu in krompirju naj se uveljavi tudi pri teh pridelkih načelo rajonizacije in naj se pridelovanje usmeri le v tista področja, ki imajo najboljše pogoje za obilnejše in stalne pridelke s potrebno kakovostjo. Za pridelovanje semena krmnih rastlin je treba zagotoviti okoli 1.000 ha primernih zemljišč.

Ker se bodo družbena posestva ob povečanem številu živine morala predvsem ukvarjati s pridelovanjem krme, bo pridelovanje semen v prvi vrsti naloga kmetijskih zadrug, ki bodo organizirale to pridelovanje v kooperaciji z individualnimi proizvajalci.

Za pridelovanje vrtnih semen bo treba okoli 100 hektarov zemljišč, pri tem so upoštevane samo potrebe za najpomembnejše vrtnine, medtem ko bi druge potrebe krili z nabavo v drugih republikah. Vse pridelovanje semena vrtnin naj bi bilo organizirano na družbenih posestvih.

Da bodo na področju semenarstva izvedene nakažane naloge, od katerih bo v veliki meri odvisno tudi izpolnjevanje programa kmetijske proizvodnje, bo treba izboljšati in utrditi organizacijo semenske službe, semensko pridelovanje pa zasnovati tako, da ne bo slonelo na subvencioniranju temveč na stimulativnih odkupnih cenah semenskega blaga. Da bodo dosežene ustrezne prodajne cene semena, je treba pridelovanje osredotočiti na kmetijskih posestvih, ki naj se specializirajo.

5. Pri poljščinah bo v družbenem sektorju in v kooperaciji treba uvajati tudi vse druge agrotehnične ukrepe, kot so zlasti pravilno obdelovanje zemlje s postopnim poglobljanjem ornice, povečana in skladna uporaba gnojil in zaščitnih sredstev, izboljšana oskrba posevkov in podobno.

Za gnojenje na kmetijskih posestvih in v zadrugi kooperaciji je predvidena znatno večja uporaba gnojil, ki bo v povprečju znašala okoli 800 kg na hektar obdelovalne zemlje, na družbenih posestvih pa okoli 1.200 kg na hektar. Poleg količinskega povečanja gnojil je treba doseči bolj smotrno in skladno uporabo gnojil pri posameznih kulturah. V ta namen bo morala industrija zagotoviti zahtevano kvaliteto in uporabnost gnojil.

6. Varstvo rastlin bo prav tako kot uporaba gnojil, izbira semen in drugi agrotehnični ukrepi vplivalo na povečanje rastlinske proizvodnje. Za realizacijo čim večjih pridelkov bo treba izpopolniti varstvene ukrepe, da bi preprečevali večje gospodarske škode, ki so jih doslej povzročale bolezni in škodljivci.

Varstvo krompirja pred koloradskim hroščem in krompirjevo plesnijo bo leta 1965 zajelo okoli 80 % vseh krompirišč.

S herbicidnimi sredstvi naj bi se zatiral plevel vsaj na 65 % površin posejanih z žitom in pri koruzi.

Z razkuževanjem in čiščenjem žitnega semena naj bi se zajela vsa količina žita, ki se letno poseje.

7. Da bi predvidene agrotehnične ukrepe lahko pravočasno opravili, bo treba v znatni meri povečati mehanizacijo, zlasti število vlečnih strojev in priključkov. Razen števila strojev za obdelavo zemlje, setev, gnojenje in zaščitna škropljenja, je treba povečati število strojev za spravilo pridelkov (kombajni za žito, silažo, kuruza in krompir). Posebej je treba zagotoviti tudi rezervne dele za stroje in poskrbeti za kakovostne servisne storitve.

V strojno obdelavo na družbenih posestvih in v kooperaciji bo zajetih okoli 305.000 ha obdelovalne zemlje, kar pomeni, da bi v letu 1965 na traktor prišlo okoli 76 ha obdelovalne zemlje.

Sortiment priključnih strojev, ki bo mnogo bolj raznovrsten, kot je bil doslej, bo omogočil kompleksnejše uveljavljanje mehanizacije pri posameznih kulturah.

Zivalska proizvodnja

1. Razvoj kmetijstva se bo v bodoče še bolj kot doslej usmerjal na živinorejo, saj se predvideva, da bi se skupni prirast živine v letu 1965 povečal za okoli 70 %. Pri tem je najmočnejše povečanje proizvodnje predvideno v govedoreji (za skoraj 100 %) in v perutninarstvu (za okoli 150 %). Za predvideno

produkcijo v živinoreji ni tehnoloških zaprek, ki bi zavirale izpolnjevanje visoko postavljenih nalog.

2. Govedorejska proizvodnja temelji na povečanih pridelkih voluminozne krme, s katero bi morali kriti okoli 80 % vseh potrebnih hranilnih snovi.

Stalež govedi bi v letu 1965 znašal okoli 655.000 glav, od tega 340.000 krav, in bi se s tem v primerjavi z letom 1960 število govedi povečalo za 25 %. Delež družbenega sektorja bi ob koncu petletnega obdobja dosegel približno četrtino vsega staleža govedi v osnovni čredi. Obremenitev govedi v GVZ (glavali velikih živalskih enot) je predvidena takole: na družbenih posevkih okoli 1,4 GVZ na hektar obdelovalne zemlje, v zasebnem sektorju pa okoli 0,85 GVZ na hektar, kar pomeni znatno izboljšanje v primeri z dosedanjim stanjem, ko je na družbenih posevkih okoli 0,9 GVZ na hektar obdelovalne zemlje.

Število govedi bo mogoče povečati s kooperacijo pri vzreji mlade plemenske živine in živine za pitališča, z izboljšano živinorejsko službo, z organizacijo prometa z živino, z razširitvijo selekcije in podobno. Posebno vlogo pri tem morajo imeti kmetijski kombinati s specializirano proizvodnjo in s kooperacijo kombinatov s kmetijskimi zadrugami za proizvodnjo plemenske živine, telet za pitališča in za pridelovanje krme.

Umetno osemenje naj bi zajelo v zasebnem sektorju okoli 75 % vseh krav, medtem ko bodo na družbenih posevkih umetno osemenjane vse krave.

Število krav pri individualnih rejcih bi se povečalo le za 2 %, ker bo oskrbovanje z mlekom prevzel v glavnem družbeni sektor. Delovne in ekonomske razmere bodo usmerjale zasebne proizvajalce vedno bolj v pitanje mlade govedi, mesnatih prašičev in k vzreji mlade plemenske živine s posnetim mlekom.

Proizvodnja govedi za zakol bo usmerjena na težje kategorije živali.

V družbenem sektorju se predvideva veliko povečanje žive teže govedi za zakol. Tako bi bilo zaklanih v letu 1965 okoli 100.000 glav v skupni živi teži 42.400 ton. Od tega se računa, da bo spitano približno 50.000 glav baby beef govedi v skupni teži 20.000 ton in 35.000 glav druge mlade govedi v teži 17.500 ton. Približno 15.000 glav odpade na vse druge skupine izločenih in dopitanih živali.

Poleg tega bo vzrejenih na družbenih posevkih v letu 1965 okoli 11.000 krav za lastno reprodukcijo in 7.000 telic najboljše plemenske vrednosti za prodajo.

V privatnem sektorju bi bilo vzrejenih okoli 130 tisoč glav govedi v skupni teži 35.000 ton. Struktura klavne živine pri individualnih rejcih bi se bistveno razlikovala od strukture klavne živine v družbenem sektorju. Pomemben delež bodo imela teleta, ki jih bodo rejci izločili kot neprimerne za rejo, zato bo tudi skupna klavna teža manjša, čeprav bo število živali za zakol mnogo večje od števila v družbenem sektorju.

Pri zasebnih rejcih bo družbeni sektor dokupoval okoli 60.000 telet in mlade živine za kvalitetno pitanje v svojih pitališčih.

Od skupno predvidene količine klavne živine v zasebnem sektorju se pričakuje da bo zajete v proizvodnem sodelovanju okoli 60.000 govedi v skupni teži 24.000 ton. Tako bi organizirana proizvodnja klavne goveje živine leta 1965 znašala 66.400 ton, kar pomeni 86 % skupne količine klavne govedi.

Vzreja kakovostne plemenske živine za reprodukcijo in za prodajo zunaj republike bo zahtevala temeljito in načrtno delo. Na družbenih posevkih bo večina krav v kontroli proizvodnosti zaradi selekcije in odbire plemenskega naraščaja ter racionalizacije proizvodnje. V ta namen se že gradijo na nekaterih posevkih elitni centri za vzrejo visokovrednih plemenskih živali. Za vzrejo plemenskih telic, za obnovo staleža rodovniških živali in za prodajo bo treba zajeti s kontrolo proizvodnosti tudi na zasebnem sektorju zadostno število krav, kar bo omogočalo vzrejo okoli 16.000 plemenskih živali.

Strokovna služba, ki bo vodila selekcijo in vzrejo plemenske živine, naj usmerja tudi promet s plemensko živino; ta bo hkrati lahko vir za financiranje strokovne službe.

Pri skupnem številu 340.000 krav bi znašala v letu 1965 količina mleka 771 milijonov litrov ali povprečno na kravo 2.300 litrov mleka letno. V primerjavi z letom 1960 se bo povečala količina mleka za 77 %. Na družbenih posevkih se predvideva povprečna molznost na kravo 3.300 litrov oziroma 231 milijonov litrov skupne proizvodnje mleka.

Pasemska struktura goveje živine se bo spreminjala tako, da se bo večalo število najvažnejših in produktivnih domačih pasem (sivorjave in svetloljaste). Število živali teh dveh pasem se bo povečalo zlasti zaradi križanja in izpodrivanja domačih, manj produktivnih pasem. V okolici večjih potrošniških središč bi na družbenem sektorju še nadalje širili visoko produktivne mlečne pasme, ki so že sedaj pokazale zelo dobre rezultate (jersey in črno-belo govedo). Širili bodo tudi križance domače živine s črno belo pasmo, zlasti v področjih za proizvodnjo mleka.

Strokovna pospeševalna služba, ki bo zajela govederejo na družbenih posevkih in na zasebnem sektorju, se bo oprla na pospeševalne živinorejsko-veterinarske zavode. Delo in organizacijo v zavodih bo treba prilagoditi nalogam, ki so nakazane za razvoj živinoreje v tem obdobju. Zavodi morajo zajeti področje selekcije, organizacije, vzreje in prometa plemenske živine, kontrolo proizvodnosti z rodovništvom ter kmetijskim organizacijam strokovno pomagati pri organiziranju blagovne proizvodnje. Skrbeti morajo za zdravstveno varstvo vseh vrst živali, posebno pred kužnimi, zajedavskimi in vzrejnimi boleznimi. Še v večji meri kot doslej pa bodo morali preprečevati in zatirati tiste kužne bolezni, ki bi mogle močno zavirati živalsko proizvodnjo, to je zlasti tuberkulozo, brucelozo, mastitis itd.

3. V prašičereji temelji povečanje proizvodnje prav tako kot v govedoreji na tem, da se poveča proizvodnja krme in da se krma smotrneje uporablja.

Na družbenih posevkih in v zasebnem sektorju se v letu 1965 predvideva sprememba v strukturi črede, ker se bo povečala blagovnost mesnatih prašičev. Na družbenih posevkih se bo stalež prašičev v letih 1960 do 1965 povečal od 12.500 na 107.000 glav, v zasebnem sektorju pa je predvideno v istem obdobju povečanje števila prašičev od 496.400 na 574.000 glav.

Struktura osnovne črede prašičev v družbenem sektorju bo omogočila, da bo na razpolago za trg v letu 1965 okoli 131.000 klavnih prašičev, v skupni teži 12.300 ton; od tega 85.000 bekonov in 23.000 peršutarjev. V kooperaciji pa bo vzrejenih 60.000 beko-

nov in 147.000 drugih mesnatih prašičev, v skupni teži 21.500 ton.

Pri individualnih rejcih bi prišlo v poštev za domači zakol še okoli 345.000 prašičev, v glavnem težjih pitancev in iz plemena izločenih svinj.

Blagovna proizvodnja klavnih prašičev bo torej znašala iz organizirane reje 33.800 ton ali 44 % skupne teže prašičev za zakol. Ostalih 56 % pomeni v glavnem domači zakol za porabo pri individualnih proizvajalcih.

Težišče tržne proizvodnje bo v mesnatih prašičih tipa 100 do 120 kg težkega peršutarja in v reji bekonov.

Po pasemskem sestavu se predvideva, da bo leta 1965 že okoli 90 % prašičev belih pasem mesnatoga tipa, ki so najbolj produktivni.

Za zadostno število dobrih merjascev bodo morala skrbeti družbena posestva in plemenilne postaje kmetijskih zadrug.

4. V perutninarstvu obstoje možnosti, da bi usposobili industrijske perutninarske obrate, ki bi v letu 1965 dali 6 milijonov piščancev za cvrtje in pitanih rac ter 110 milijonov konsumnih jajc.

Predvideva se, da bo v zasebnem sektorju stanje kokoši v letu 1965 ostalo na enaki ravni kot konec leta 1960, to je približno na dveh milijonih živali, kar daje okoli 3.000 ton klavne perutnine v glavnem za lastno porabo. Skupna proizvodnja perutnine za zakol bi znašala v letu 1965 okoli 10.000 ton.

Proizvodnja jaje na kokoš bi znašala v farmski reji 220 kosov, pri zasebnih rejcih pa 110 kosov. Na prebivalca bi odpadlo okoli 165 jajc in 6 kg perutninskega mesa, če upoštevamo družbeni in zasebni sektor skupaj.

Za razvoj sodobnega perutninarstva se bodo zgradili obrati z industrijskim načinom proizvodnje, ki bi z naj sodobnejšo tehnologijo dosegali ekonomsko najugodnejše učinke.

Da bi laže obvladali sezonsko nihanje proizvoda in dobave konsumnih jajc iz kmečke reje in s tem izboljšali oskrbo potrošnikov, bo treba čimprej zgraditi v neposredni bližini potrošniških središč perutninske farne, ki bodo s proizvodnjo jajc lahko uspešno odpravile motnje v preskrbi.

Obenem s perutninskimi farmami bo treba graditi tudi perutninske klavnice in hladilnice ter mešalnice za krmila. Graditev objektov bi morala imeti prednost pred povečanjem kapacitet za proizvodnjo klavnih piščancev in kokoši.

5. Da bi zadostili potrebam predelovalne industrije in potrebam porabe prebivalstva naj bi se razvijalo tudi ribištvo v naslednjem obdobju hitreje kot doslej. V morskem ribištvu je predvidena usmeritev lova tudi na bogata lovišča izven Jadrana.

Na tej podlagi bo možnost povečati ulov rib za približno 3.500 do 4.000 ton. Predvideva se, da bi od skupnega ulova, ki bo znašal okoli 6.000 ton, odpadlo na trg s svežimi ribami okoli 1.200 ton in za predelovalno industrijo okoli 4.500 ton.

V sladkovodnem ribištvu bi znašala količina tržnih rib iz ribnikov in prostih vod okoli 240 ton v večjem obsegu pa se bo povečala proizvodnja ribjega naraščaja.

6. Da bi dosegli čim večjo proizvodnjo v sadjarstvu in semenarstvu, bi bilo treba pospešeno razvijati čebelarstvo, ki ima pomembno vlogo pri pravilnem opravevanju kmetijskih rastlin, zlasti strnjjenih nasadov sadnega drevja. Če upoštevamo da bo leta

1965 rodnih okoli 18.700 ha sadovnjakov, bi bilo za to potrebno okoli 37.000 panjev čebel.

Družbeno čebelarstvo se bo razvilo od 5.000 panjev v letu 1959 na 20.000 panjev v letu 1965, in sicer v obliki specializiranih čebelarških obratov ter na kmetijskih posestvih sadjarskega pomena.

V zvezi z nadaljnjim razvijanjem družbenega čebelarstva bo treba že v tem obdobju organizirati take drevesne plantaže, ki bodo zagotavljale stalno čebelno pašo.

V družbenem sektorju se pričakuje pridelek medu okoli 300 ton, v privatnem sektorju pa okoli 650 ton.

Približno polovica pridelanega medu in vse vzrejene čebele-matice so namenjene izvozu, medtem ko je skoraj vsa količina cvetnega prahu in mlečka potrebna domači živilski in farmacevtski industriji.

Sadjarska proizvodnja

V naslednjem obdobju bo zaradi izčrpanosti prenehala rodnost starih in asaniranih nasadov ter jih bo zato treba pospešeno obnavljati na naj sodobnejši podlagi. Nove nasade bo treba zasnovati na visoki proizvodnosti in povečati pridelovanje v sedanjih nasadih, ker daje sedanja ekstenzivna proizvodnja poleg nizke količine pridelkov še izredno nizek odstotek prvorazrednega sadja. Taka proizvodnja povzroča visoke stroške in zavira trgovino s sadjem, hkrati pa negativno deluje na razvoj predelovalne industrije, ki zahteva kvalitetnejše sadje plemenitih sadnih vrst in se vse manj zadovoljuje z odpadnim sadjem. Večje količine sortirane zlahtnega sadja bodo omogočile ustrežnejše cene, kar bo spodbujalo k nadaljnjemu urejanju novih nasadov ter k rekonstrukcijam srednje starih sadovnjakov.

Predvideva se, da bi osredotočili sadno proizvodnjo predvsem v proizvodne bazene, pri čemer naj bi sadjarska rajonizacija nakazala prioriteto in dala pridelnost tistim okolišem, ki bodo s stališča sodobne izrabe talnih, klimatskih in drugih razmer dali tudi največje družbeno-ekonomske koristi.

Dobro mehanizirana industrijska proizvodnja sadja z optimalnimi tehničnimi ukrepi bi omogočala visoke in zelo kakovostne pridelke. Iz teh nasadov se bo tržišče oskrbovalo z najkvalitetnejšim sadjem, ki ga bo mogoče v večjih količinah tudi izvažati. Predvideva se, da bi bilo takih nasadov do leta 1965 okoli 6.200 ha. V drugih nasadih bo treba skrbeti za najnujnejše strokovno-tehnične ukrepe, ker nam bodo lahko dajali tudi ti nasadi še vrsto let primerne pridelke.

Stare in slabo rodne nasade bo treba skrbeti v skladu z obnovo intenzivnih nasadov. Pri tem bi prepustili zemljišča, ki niso primerna za intenzivne in sodobno mehanizirane nasade, za druge kulture.

V obdobju do leta 1965 bi obnovili na družbenih posestvih okoli 3.000 ha, v obnovitvenih skupnostih pa okoli 800 ha nasadov.

Poleg navedenega obsega obnove bo treba rekonstruirati še okoli 3.000 ha mlajših nasadov, od tega na družbenih posestvih 1.400 ha in v kooperaciji 1.600 hektarov.

Obnova in rekonstrukcija nasadov sta odvisni od investicijskih sredstev in od proizvodnje sadik. Sedanja proizvodnja sadik je še enostranska, ker je usmerjena preveč na sadike jablan, medtem ko primanjkuje sadik drugih sadnih vrst, zlasti koščičaste drevja.

Proizvodni program v drevesnicah bo zato treba uskladiti s programom obnove in rekonstrukcije nasadov. Da bi lahko obnovili in rekonstruirali predvidene površine nasadov, bo treba zagotoviti letno okoli 1 milijon sadnih sadik. Drevesnice bo treba zato organizirati v večjih proizvodnih enotah, tako da bi ustrezale zahtevam po proizvodnji najkvalitetnejšega reprodukcijskega blaga, ter ob strogi kontroli proizvodnje sadik in prometa z njimi.

Ob povprečni sadni letini bi pridelali v letu 1963 okoli 167.000 ton sadja ali za okoli 117 % več od povprečnega pridelka v letih 1957 do 1960, od tega v družbenem sektorju 82.000 ton ali 49 % skupne proizvodnje.

V proizvodnem sodelovanju bo predvidoma pridelani okoli 46.000 ton sadja, to bo prispevalo k temu, da bo notranji trg bolj založen.

Da bi dosegli določeno raven sadjarske proizvodnje, je predvidena ustrezna agrotehnika v organizirani proizvodnji. Pri tem se posebej poudarja izvajanje varstvenih ukrepov. Predvideva se, da bi v letu 1965 zimsko škropljenje zajelo v organizirani proizvodnji vse sadno drevje, v zasebnem sektorju pa vsaj 85 % sadnega drevja, ki ga napada kapar. Poleg zimskega škropljenja je treba uveljavljati vedno bolj tudi varstvene ukrepe v času vegetacije, ker bo le tako mogoče obvarovati pridelek sadja številnih boleznih in škodljivcev, ki so še vedno vzrok slabe kakovosti sadja.

Vinogradniška proizvodnja

V programu perspektivnega razvoja kmetijstva zavzema vinogradništvo pomembno vlogo tako glede potreb domače porabe grozdja in vina kakor tudi zaradi tega, ker je mogoče kakovostne proizvode prodati na svetovnem trgu. Proizvodni poskusi v obnovljenih nasadih kažejo, da lahko dosežemo v naših izredno ugodnih ekoloških razmerah precej višje hektarske pridelke, kot smo jih imeli doslej. Tudi rezultati novih nasadov vinske trte bi bili lahko boljši, če bi posvečali več pozornosti pravilnemu izboru sort in podlag, kakovosti sadik, pripravi zemljišča in agromeliorativnim ukrepom ter samemu načinu vzgoje vinske trte. Poleg sprememb v sistemu in strukturi nasadov je treba tudi modernizirati tehnološki proces, da se izkoristijo vsi izsledki sodobne znanosti in tehnike v vinogradniški proizvodnji in predelavi grozdja.

V skladu s programom, predvidenim za obnovo vinogradov v merilu FLRJ, bi znašala obnova v LR Sloveniji 1.500 ha intenzivnih nasadov v družbenem sektorju. Predvidena obnova bo bistveno vplivala na obseg in strukturo proizvodnje.

Poleg navedenega obsega obnove je treba predvideti še rekonstrukcijo nasadov na družbenih posestvih na okoli 1.000 ha in v kooperaciji na 2.000 ha. Rekonstrukcijo je treba izvršiti na približno polovici nasadov, ki so bili obnovljeni do leta 1959.

Sodobna vinogradniška proizvodnja bo morala imeti dovolj širok proizvodni sortiment: namizno grozdje ter grozdje za predelavo v vino, koncentrate itd. Ker pri nas še precej zaostajamo v porabi svežega grozdja, je treba pri obnovi misliti predvsem na namizne sorte, ki bodo predvidoma zavzele skoraj tretjino vseh na novo obnovljenih nasadov. Večje pridelovanje namiznega grozdja bo pomembno zlasti v primorskem področju, ker se čas konsuma pri so-

dobni tehniki konserviranja lahko podaljša skoraj na šest mesecev. Prav tako bo treba pospeševati in razvijati tudi izdelovanje grozdnih sokov.

Za navedeni obseg obnove bo treba zagotoviti okoli 4,2 milijona cepljenk. Predvideva se tudi nova organizacija pridelovanja trsnega sadilnega materiala v bazenskih trsničarskih obratih. Pridelovanje trsnih cepljenk je treba racionalizirati tako, da bi sadili prvovrstne sadike, ki bi jih pridelovali na industrijski podlagi organizirani trsničarski obrati.

V letu 1965 bomo imeli predvidoma okoli 20.000 hektarov rodnih vinogradov, od tega 18.000 ha žlahtne trte; na podlagi tega se pričakuje, da bo znašal skupni pridelek grozdja okoli 128.000 ton. Družbeni sektor bo zagotovil pridelek okoli 44.000 ton ali 34 % skupnega pridelka. Pridelek vinskih sort grozdja, ki bo na razpolago za predelavo, bo dal skupaj okoli 7.500 vagonov vina, od tega 2.500 vagonov ali 31 % na družbenih posestvih.

Da bi dosegli predvideni obseg vinogradniške proizvodnje, bo treba zagotoviti poleg modernih agrotehničnih ukrepov tudi intenzivno izvajanje vseh varstvenih ukrepov, obenem pa ustrezno skrbeti za vinogradniško mehanizacijo.

Predelava kmetijskih pridelkov

Zaradi medsebojnega dopolnjevanja in nadaljnje uskladitve v razvoju kmetijstva in predelave kmetijskih pridelkov bo treba razvijati med obema panogama ustrezno sodelovanje.

Težiti bo treba za tem, da se v naslednjem obdobju oblikujejo kmetijsko-industrijski kombinati, ki bodo imeli n. pr. specializirane govedorejske obrate, kot so obrati za pitanje mlade govede, za bekone, peršutarje, mlečno govedo, sadne plantaže in podobno, na drugi strani pa tudi klavnične obrate, mešalnice močnih krmil, mlekarske in sadno-predelovalne obrate, hladilnice itd. Pri tem bo treba upoštevati najracionalnejši dovoz surovin za predelavo in po čim krajši poti vračati odpadne proizvode kmetijski proizvodnji. To bi v znatni meri zniževalo proizvodne stroške in omogočilo večjo porabo predelanih proizvodov v skladu z rastjo realnih osebnih dohodkov prebivalstva.

Za industrijsko predelavo bo kmetijska proizvodnja lahko dala na razpolago tele količine surovin:

25.000 ton žita, 6.000 ton koruze, 1.000 ton ječmena, 10.000 ton oljnih semen, 30.000 ton krompirja, 19.000 ton zelenjave, 18.000 ton sadja, 3.200 ton rib in 45 milijonov litrov mleka.

4. Investicije

Predvideno povečanje kmetijske proizvodnje in spremembe, ki nastajajo v njeni strukturi, zahtevajo znatno povečanje investicij. Vlaganja bi bila v prvi vrsti usmerjena v tiste namene, ki bodo omogočili, da se bo hitro povečal obseg blagovne proizvodnje, deloma pa tudi v namene, katerih učinek se bo pokazal šele po letu 1965.

Predvideva se, da bi se investicijska sredstva predvsem osredotočila v objekte, ki bi izboljšali oskrbo potrošniških središč s kmetijskimi pridelki, zagotovili surovine predelovalni industriji ali pa vplivali na večji izvoz kmetijskih pridelkov.

Za razvoj kmetijstva je predvidenih v razdobju 1961 do 1965 skupno 61 milijard din investicij ali 12,2 milijarde din povprečno letno, to je za 65 % več kot

v letih 1957 do 1960. Pri tem niso upoštevana sredstva, ki jih bodo individualni proizvajalci vložili po združenju za razvoj združnega sodelovanja.

Uskladiščenje in predelava kmetijskih pridelkov, ki se pričakujejo kot tržni presežki v bodočem razdobju, bo omogočena z graditvijo ustreznih kapacitet iz sredstev, ki so predvidena za industrijo in trgovino. Povečale bi se kapacitete žitnih silosov za okoli 80.000 ton in skladiščni prostor za druge kmetijske pridelke za približno 26.000 ton, medtem ko bi se povečale kapacitete predelovalnih industrijskih obratov pri oljarnah za 6.000 ton, v škrobarnah za 9.500 ton, pri klavnicah za 10.000 ton, pri mlekarnah za 42.000 ton, pri tovarnah in mešalnicah močnih krmil za 125.000 ton ter pri predelovalnicah sadja in zelenjave za 10.000 ton. Poleg tega je predvideno, da se začne graditi sladkorna tovarna s kapaciteto 20.000 ton. Razširile se bodo tudi kapacitete mešalnice umetnih gnojil in tovarne vitaminov ter antibiotikov za močna krmila.

Od skupno predvidenih investicij v višini 61 milijard din bi bilo okoli 81 % sredstev uporabljenih za neposredno kmetijsko proizvodnjo, 8 % za objekte predelave in skladiščenje, drugo pa za vodno gospodarstvo.

V obdobju do leta 1965 bo mogoče aktivirati okoli 80 % sredstev, namenjenih za kmetijstvo.

V skladu s potrebami razvoja posameznih kmetijskih strok in v skladu s krepitvijo socialističnih družbenih odnosov v kmetijstvu se predvideva največje vlaganje v opremo (okoli 29 %), v kmetijske gradbene objekte, zlasti živinorejske (28 %), ter za živino in nasade.

Po posameznih kmetijskih strokah bi znašale naložbe: za poljedelstvo 35 %, za živinorejo 33 %, za sadjarstvo in vinogradništvo 11 %, za predelavo kmetijskih pridelkov pri kmetijskih organizacijah 8 %, za vodno gospodarstvo 10 %, za ribištvo in drugo 3 %. Delež naložb za vodno gospodarstvo je razmeroma visok, ker so v sedanjem obdobju zelo zaostajala zlasti melioracijska dela in ker je vodno gospodarstvo vezano na pridobivanje novih površin, ki bi se lahko uporabljale za pridelovanje dobre krme.

V poljedelstvu bodo potrebna največja vlaganja za nabavo kmetijskih strojev in opreme. Računa se, da bi bilo v letu 1965 na razpolago okoli 4.000 traktorjev s povprečno štirimi priključnimi stroji na traktor, število kombajnov pa bi se povečalo od 100 na 1.050. Tako bi imela samo družbena kmetijska posestva okoli 1.600 traktorjev in 650 kombajnov, kmetijske zadruge pa 2.400 traktorjev in 400 kombajnov.

V petletnem obdobju bo znašala skupna nabava okoli 3.000 novih traktorjev in 950 kombajnov.

Sredstva, ki so predvidena za nabavo živine, bi omogočila, da se poveča živalski fond na družbenih posestvih pri govedih od 35.000 na 150.000 glav, pri prašičih od 12.500 na 107.000 in pri perutnini od 100.000 na 530.000 kokoši nesnic.

Da bi dosegli navedeno število osnovne živalske črede, bo treba vzrediti iz lastne reje ali nabaviti od drugod 49.000 krav in bregih telic, 7.500 plemenskih svinj in 500.000 kokoši nesnic.

V skladu s predvideno nabavo živine in najracionalnejšo izrabo kapacitet je treba zagotoviti zgraditev 49.000 stojišč za krave molznice in 77.000 stojišč za mlado plemensko in pitovno živino ter svinjakov za 5.000 plemenskih svinj in za 62.000 glav plemenskega naraščaja in pitancev. Perutninske farme so

predvidele zgraditev objektov za 500.000 kokoši nesnic in za štiri milijone piščancev za cvrtje. Druga sredstva, predvidena za ekonomske objekte, so namenjena za graditev intenzivnih vrtnarskih obratov, predvsem za rastlinjake, zaprte grede in silnice kakor tudi za postavitev lop za kmetijske stroje.

S sredstvi, ki so predvidena za predelavo in skladiščenje, di se adaptirale ali zgradile mlekarnice za okoli 50 do 60.000 litrov kapacitete dnevno ter posnevalne postaje za posnemanje mleka, ki ga bo potrebovalo organizirano pitanje živine. Druga sredstva so namenjena za graditev mešalnic močnih krmil s skupnimi kapacitetami okoli 100.000 ton, za graditev proizvodnih vinskih kleti v Vipavi, Ormožu, Ljutomeru in Dornberku s skupnimi kapacitetami 1.400 vagonov vina ter za graditev združnih sušilnic za hmelj in sadje.

Prav tako so predvidena sredstva za graditev najnujnejših kapacitet skladiščnih prostorov za semensko žito, semenski krompir ter za krmna in zelenjavna semena, za umetna gnojila in poljske pridelke.

V sadjarstvu se predvideva obnova nasadov na površini 3.800 ha. Obnovljenih bo največ jablan, breskev, hrušk in ribeza. Obnova v vinogradih se računa na površini 1.500 ha, in sicer obnova najkvalitetnejših vinskih in namiznih sort grozdja. V sadjarstvu in vinogradništvu se predvideva tudi rekonstrukcija manj intenzivnih, že obnovljenih nasadov, ki naj bi se izboljšali in intenzivirali po predpisih moderne tehnologije.

V hmeljiščih se predvideva redna obnova izkrcenih starih nasadov v skladu z amortizacijo, to je povprečno letno okoli 200 ha.

Za morski ribolov v Jadranu naj bi se povečalo število ribiških ladij od 29 na 44, za predvideni oceanski ribolov pa je treba nabaviti dve posebni ladji po približno 500 BRT. Vse ladje naj bi bile opremljene z moderno opremo.

V drugih investicijah so zajete agromelioracije na površini okoli 10.000 ha, odkup okoli 5.000 ha zemljišč, ki bodo vključena v družbeni sektor, ter najnujnejša graditev poti na družbenih posestvih in objektov za pospeševalno službo in znanstveno ter raziskovalno delo.

Plan melioracijskih del predvideva graditev ključnih melioracijskih objektov, kot so Pesnica, Ščavnica, Prekmurje, Dravsko polje, Barje in še nekatere manjše melioracije v okviru družbenih posestev.

S pravilnim usmerjanjem investicij v izgradnjo kmetijskih posestev je treba omogočiti, da se bodo posestva vse bolj razvijala v rentabilne in zaključene ekonomske enote z visoko produktivnostjo dela in učinkovitim izkoriščanjem vseh razpoložljivih kapacitet.

Poleg tega bi bilo treba zagotoviti družbenim posestvom tudi potrebna sredstva za graditev stanovanj, obratov družbene prehrane, otroških domov in drugih objektov za izboljšanje življenjskih razmer kmetijskih delavcev.

Glede financiranja investicij se predvidevajo bistvene spremembe v politiki in načinu uporabe sredstev iz splošnega investicijskega sklada. Na tej podlagi naj bi bil delež splošnega investicijskega sklada v skupnih investicijah za kmetijstvo nižji, kot je bil v sedanjem obdobju, ker se računa z ustreznim povečanjem skladov kmetijskih organizacij na podlagi

večje akumulativnosti kmetijske proizvodnje v bodočem razdobju. Ta bo dosežena z nadaljnjo modernizacijo in večjim obsegom organizirane kmetijske proizvodnje ter naraščanjem delovne storilnosti.

5. Strokovni kadri in zaposlenost

Specializirana rastlinska proizvodnja, delo v živinorejskih farmskih obratih in v sodobnih visoko intenzivnih nasadih, vse večja stopnja mehanizacije proizvodnih procesov itd. terjajo številne strokovno izučene in specializirane delavce ter strokovne kadre s srednjo in višjo izobrazbo. V bodoče bo potrebno posvečati vzgoji strokovnega kadra posebno pozornost, ker je sedanje stanje že pri nižji ravni proizvodnje nezadovoljivo.

Za izobraževanje in usposabljanje delavcev za specializirano delo in za industrijski način proizvodnje v kmetijstvu bo treba ustanovljati centre za izobraževanje delavcev in delovnem mestu, izobraževanje mladine v rednih kmetijskih šolah pa se bo moralo prilagoditi zahtevam prakse. Z reformo študija na srednjih in višjih kmetijskih šolah ter na agronomski fakulteti bo do leta 1965 naraslo število tehnikov in visoko kvalificiranih strokovnjakov v skladu z nakazanimi nalogami.

V naslednjem obdobju bi bilo treba usposobiti za neposredno proizvodnjo v družbenem sektorju okoli 410 agronomov in obratnih inženirjev, 150 veterinarjev, 1.500 kmetijskih tehnikov, 400 veterinarskih tehnikov, 2.600 traktoristov-strojnikov in 7.000 kvalificiranih delavcev.

6. Organizacija kmetijske službe

Za izvajanje predvidenih nalog bo treba zagotoviti neposredno povezavo kmetijskih služb s kmetijskimi posestvi in zadrugami, zlasti glede uvajanja sodobne kmetijske tehnike in organizacije proizvodnega procesa.

Kmetijska služba bi se zato morala še bolj prilagoditi nalogam družbeno organizirane proizvodnje in načelom, ki jih vsebuje zakon o združevanju v gospodarstvu. Ustrezno delovanje v tem smislu bodo razvijale republiške in okrajne zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo.

Okrajne zadržne zveze, ki so prostovoljne organizacije kmetijskih zadrug naj se osredotočijo na razvijanje socialističnih gospodarskih odnosov na vasi s tem, da bodo kmetijskim zadrugam pomagale širiti proizvodne obrate in da bodo sodelovale pri širitvi in krepitvi kooperacije individualnih proizvajalcev z družbenim sektorjem kmetijstva.

Kmetijska upravno-inšpekcijska služba pri ljudskih odborih naj se izboljša in ustvari dobro povezavo med LO in kmetijskimi proizvajalnimi organizacijami.

Kmetijske raziskovalne ustanove bi morale reševati vse proizvodne probleme, ki jih nakazuje vsakdanja praksa, zlasti v smeri intenzifikacije in racionalizacije proizvodnje. Kmetijska služba pa naj rezultate znanstvenega in raziskovalnega dela čim hitreje posreduje kmetijskim proizvajalnim organizacijam.

7. Usmerjevalni ukrepi socialističnega razvoja na vasi

Poleg razvijanja ekonomskega interesa delovnih kolektivov za uspešnejše poslovanje kmetijskih organizacij bo treba spodbujati tudi interes zasebnih

kmečkih proizvajalcev, tako da se bodo iz lastnega nagiba čimbolj vključevali v proizvodno sodelovanje.

V naslednjem obdobju bi se morala kmetijska posestva in zadruga usposobiti, da bodo obvladovale sodobne proizvodne procese na svojih obratih in da bodo vključevale v proizvodno sodelovanje čim širšo okolico. Zato naj bi se razpoložljivi krediti uporabljali tudi za razvoj proizvodnega sodelovanja z individualnimi proizvajalci. Proizvodno sodelovanje bo treba pospeševati tudi z ustrezno davčno politiko.

Poleg tega bo treba diferencirati obdavčitev zasebnih proizvajalcev iz okolice potrošniških središč ter iz hribovskih in pasivnih področij.

Zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev, ki je bilo vpeljano v letu 1960, se bo lahko v naslednjem obdobju še izpopolnilo z razširitvijo zdravstvenih storitev. Vključevanje kmetijskih proizvajalcev v organizirano proizvodnjo bo omogočilo naraščanje dohodka in s tem tudi kritje izdatkov za izpopolnjeno zdravstveno zavarovanje.

8. Nekateri učinki razvoja kmetijske proizvodnje

V bodočem obdobju bo treba ob povečanju družbenih posestev in pospešeni modernizaciji proizvodnje nadaljevati preobrazbo zaostale, drobnolastniške kmetijske proizvodnje.

V novih družbeno-ekonomskih odnosih bo proizvodnja z visokimi pridelki ob razmeroma nizkih proizvodnih stroških stimulirala hitrejši razvoj celotnega gospodarstva in omogočala postopno zmanjševanje razlik med mestom in vasjo. Ob povprečnem letnem povečevanju narodnega dohodka iz kmetijstva za 9,6% bo taka proizvodnja hkrati omogočila financiranje razširjene reprodukcije iz lastnih sredstev gospodarskih organizacij v znatno večjem obsegu kot odslej.

Spremembe v strukturi in obsegu kmetijske proizvodnje bodo omogočile boljšo preskrbo notranjega tržišča ter povečano blagovno menjavo s tujino.

Bistvene spremembe se pričakujejo v odnosih med posameznimi sektorji lastništva. V tem razdobju bo že več kot polovico kmetijske proizvodnje družbeno organizirane.

Velik premik bo dosežen v blagovnosti proizvodnje družbenega sektorja, ki bo dal v l. 1965 že okoli 43% vseh tržnih presežkov. Znatno povečanje se predvideva zlasti v blagovnosti živinorejskih proizvodov, posebno pri pitnem mladem govedu, pri mesnatih prašičih — bekonih ter pri proizvodnji klavne perutnine, jaje in mleka.

Okoli 30% tržnih presežkov bo pridelanih v kooperaciji. To pomeni, da bo družbeni sektor s kooperacijo odločilno prevladoval na tržišču s kmetijskimi pridelki, saj bo v zasebnem sektorju, ki ni vključen v kooperacijo, ostalo le še okoli 22% vrednosti blagovne proizvodnje. S tako povečanim deležem družbeno organizirane proizvodnje v blagovni proizvodnji se bo povečala stabilnost pri oskrbovanju potrošnikov s kmetijskimi pridelki.

Predvideni razvoj kmetijske proizvodnje bo omogočil tudi znatne spremembe v strukturi prehrane prebivalstva, kjer naj bi se povečal predvsem delež mesa, mleka, jaje, zelenjave in sadja, medtem ko naj bi delež krušnega žita in krompirja že nekoliko nazadoval.

Z realizacijo tega programa bo družbeno organizirana proizvodnja zajela že približno polovico celotne obdelovalne zemlje v Sloveniji, kar pomeni izredno velik uspeh v socialistični preobrazbi kmetijstva.

Z nadaljnjim zmanjšanjem udeležbe kmečkega prebivalstva in skupnem prebivalstvu in ob istočasnem

povečanju števila delavcev in strokovnih kadrov na družbenih posestvih in v kmetijskih zadrugah se bodo krepile subjektivne sile, ki bodo v večji meri sodelovale v procesu socialistične preobrazbe kmetijstva.

III. Gozdarstvo

1. Osnove za dolgoročni razvoj gozdarstva

Sedanje stanje ter sedanji način izrabe gozdov ne dovoljuje bistvenega povečanja sečnje preko doseganega obsega. Ker potrebe nadaljnjega razvoja gospodarstva narekujejo večjo porabo lesa, bo treba intenzivirati sečnjo in vzporedno s tem pospešiti proizvodnjo lesa na plantažah in intenzivnih gozdnih nasadih.

Na tej podlagi bo treba spremeniti dosedanji način gospodarjenja z gozdovi, in sicer:

— gospodarjenje v sedanjih gozdovih je treba intenzivirati in ustvariti pogoje za njihovo obnovo ter za čim večjo proizvodnjo lesne gmote,

— proizvodnjo lesa je treba pospešiti z osnavljanjem novih gozdov na plantažah in intenzivnih nasadih. Takšna proizvodnja zahteva večja začetna vlaganja, zato pa daje že v razdobju okoli 20 do 30 let na hektar isto ali celo večjo proizvodnjo lesa, kot jo dosegajo naravni gozdovi v 100 letih.

Po dolgoročnem perspektivnem programu razvoja gozdarstva bi do leta 1980 skrčili okoli 110.000 ha gozdov na relativnih gozdnih zemljiščih. Na ta način bi pridobili površine za intenzivno proizvodnjo lesa, hkrati pa zagotovili nove površine, ki jih zahteva nadaljnji razvoj kmetijstva. S krčenjem bi se obenem skoncentrirala sečnja na manjše površine, na katerih bi se posekale velike količine lesa. To bi omogočalo zmanjšanje sečnje v osnovnih gozdovih na raven, ki jo zahteva smotrno gospodarjenje z gozdovi ter povečanje količin lesa, ki jih zahteva nadaljnji razvoj gospodarstva.

Krčenje gozdov bi morali izvajati na ravninskih in gričevnatih predelih, to je na zemljiščih, ki so prikladna za kmetijsko obdelavo. Približno 50.000 ha teh površin bi se uporabilo za plantaže in intenzivne gozdne nasade.

Plantaže in intenzivne gozdne nasade pa bo treba osnovati tudi na manj vrednih zemljiščih. Vključno z drevjem ob vodah in drevedih bi znašala reducirana površina takšnih nasadov okoli 20.000 ha. Skupna površina zemljišč za intenzivno proizvodnjo lesa bi tako znašala okoli 70.000 ha.

Vkljub krčenju gozdov bi se zmanjšala površina osnovnih gozdov le za okoli 60.000 ha, ker bo predvidoma pogozdeno v istem obdobju v hribovskih predelih okoli 50.000 ha kmetijskih zemljišč. Če pa upoštevamo, da se bo uporabilo od izkrčenih površin za intenzivno proizvodnjo lesa okoli 50.000 ha zemljišč, bi ostale gozdne površine nespremenjene.

S krčenjem bi dosegli tudi kvaliteto spremembo v uporabi površin. Kmetijstvo bi pridobilo v glavnem plodne ravninske, izgubilo pa hribovske in za kmetijstvo neprikladne površine, ki ustrezajo gozdni proizvodnji.

2. Glavne razvojne smeri za obdobje 1961 do 1965

Za razvoj gozdarstva v obdobju 1961 do 1965 se postavljajo tile osnovni cilji in naloge:

— Družbeni sektor gozdarstva je treba še naprej organizacijsko krepiti ter razvijati gospodarjenje z gozdovi v velikih socialističnih proizvodnih enotah, ki bodo zmožne ob uporabi sodobne tehnike organizirati družbeni proces dela ter pospeševati socialistične družbene odnose na tem področju.

Vzporedno s tem je treba tudi gozdarstvo zasebnega sektorja razvijati z ustanavljanjem večjih gozdno gospodarskih enot ter pri tem krepiti oblike, ki ob upoštevanju ekonomske zainteresiranosti vodijo k skupnemu gospodarjenju z gozdovi.

Za uspešnejši razvoj gozdarstva je treba odpravljati administrativne posege v gospodarjenje z gozdovi ter omogočiti, da se tudi na tem področju v celoti uvede sistem delavskega samoupravljanja.

— Povezanost gozdarstva z gospodarskim razvojem ter njegova neposredna teritorialna povezanost s področji politično-teritorialnih enot bo zahtevala, da se v njegov razvoj v kar največji meri vključijo komune, ki bodo morale prevzeti glavno skrb za uresničitev predvidenega razvoja gozdarstva.

— Obseg sečnje je treba usmeriti tako, da se bo vzporedno s kritjem povečanih potreb tržišča pospeševala tudi obnova in proizvodna zmogljivost gozdov.

V ta namen je treba začeti krčiti gozdove na relativnih gozdnih tleh, to bo omogočilo zmanjšanje sečnje v osnovnih gozdovih; vzporedno s tem pa je treba uvajati intenzivno proizvodnjo lesa.

S sečnjo ter gojitvijo bo treba izboljševati strukturo gozdov tako, da se bo povečevala udeležba iglavcev kot kvalitetnejše drevesne vrste. Še nadalje je treba zmanjševati odpadke in izdelati čimveč tehničnega lesa.

Pospešeno je treba uvajati mehanizacijo tako za izrabo in gojenje gozdov kot tudi za krčenje gozdov. Prav tako je treba mehanizirati dela pri graditvi gozdnih cest.

— Veliko pozornost je treba posvetiti znanstvenemu in raziskovalnemu delu. Med delom na terenu in znanstvenimi zavodi je treba ustvariti takšno povezavo, da se bodo doseženi izsledki in izkušnje čim hitreje prenašali v prakso.

— Strukturo sortimentov v gozdni proizvodnji bo treba spravljati v sklad z razvojnimi možnostmi in potrebami industrije ter zagotoviti skladen razvoj obeh panog. Vzpostaviti bo treba nujno medsebojno sodelovanje in ga razvijati v ustreznih poslovnih skupnostih.

— Zaradi ureditve gozdnega gospodarstva je treba izboljšati gozdno urejevalno službo in statistično službo tako, da bo dajala zanesljivejše podatke.

3. Krčenje gozdov

Da se dosežejo osnovni cilji perspektivnega plana za razvoj gozdarstva, bo treba v obdobju 1961 do 1965 skrčiti okoli 25.000 ha gozdov. Približno polovica teh površin bi se uporabila za osnivanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov. Poleg tega bi se plantaže in intenzivni gozdni nasadi osnavljali tudi na drugih, doslej slabo uporabljenih površinah. Takih površin bi bilo treba pogozditi v tem obdobju okoli 5.000 ha.

V obdobju 1961 do 1965 bo treba krčiti v prvi vrsti družbene gozdove, vzporedno s tem pa naj bi se pripravljali programi za krčenje nižinskih zasebnih gozdov. Pri arondaciji družbenih kmetijskih posestev in

plantaž ter nasadov za intenzivno proizvodnjo lesa pa bo treba pritegniti v krčenje zasebne gozdove z zamenjavo za družbene gozdove tudi že v tem obdobju.

Program za krčenje gozdov bo treba izvajati z letnimi družbenimi plani republike, okrajev in občin ter izdelati podrobnejše programe dela.

4. Sečnja gozdov

Skupna sečnja bi se v obdobju 1961 do 1965 povečala od 3.000.000 m³ v letu 1960 na 3.350.000 v letu 1965 in bi se gibala po posameznih vrstah lesa in sektorjih lastništva takole (v 000 bruto m³):

	1960	1965	Indeks
Skupna sečnja	3.000	3.500	112
— iglavci	1.750	1.840	105
— listavci	1.250	1.510	121

	1960	1965	Indeks	Struktura v % 1960	1965
Gozdna proizvodnja	2.590	2.890	122	100	100
— tehnični les	1.856	2.200	119	72	76
— drva	734	690	94	28	24
— blagovna proizvodnja	2.050	2.530	114	68	81
— neblagovna proizvodnja	540	560	104	32	19

Pri povečanju neblagovne porabe za 4% je upoštevati lastna poraba lesa na družbenih kmetijskih posestvih.

Na podlagi ukrepov za racionalno porabo lesa in na podlagi potreb tržišča predvidevamo, da se bo izdelalo v letu 1965 od skupne količine posekanega lesa 76% tehničnega lesa. Pri tem bi se morala povečati zlasti proizvodnja tehničnega lesa listavcev; pri tem se računa, da bo na tehnični les odpadlo okoli 49% nasproti 35% v letu 1960. S tako strukturo proizvodnje se bo zagotovila surovina za predvideni razvoj industrijske predelave lesa. Povečanje količin tehničnega lesa se bo v največji meri doseglo z manjšo uporabo drv za kurjavo in za oglje. Drva naj bi se v večji meri nadomeščala s premogom, plinom in elektriko.

5. Blagovna proizvodnja

Blagovna proizvodnja se bo povečala do leta 1965 v primerjavi z letom 1960 za okoli 14%, in sicer (v 000 neto m³):

	1960	1965	Indeks
Industrijski tehnični les	1.770	2.088	118
Industrijski les	1.447	1.813	125
— za mehanično predelavo	1.053	1.255	119
— za kemično predelavo	394	558	142
Drug tehnični les	523	275	85
Drva za kurjavo	280	245	87

Razdelitev na glavne vrste lesa in skupine sortimentov izhaja iz predvidene strukture sečnje, v kateri se v večji meri povečuje sečnja listavcev, zaradi krčenja gozdov pa tudi proizvodnja drobnih sortimentov. Kljub temu bo proizvodnja iglavcev zadostovala za predvideni razvoj industrijske predelave lesa.

	1960	1965	Indeks
— osnovna sečnja	3.000	2.460	82
— sečnja s krčenjem	—	890	—
Družbeni gozdovi	1.150	1.510	131
— osnovna sečnja	1.150	950	83
— sečnja s krčenjem	—	560	—
Zasebni gozdovi	1.850	1.840	99
— osnovna sečnja	1.850	1.510	82
— sečnja s krčenjem	—	330	—

Na podlagi takega razvoja sečnje bi sekali v osnovnih gozdovih v letu 1965 povprečno 72% prirastka, od tega pri iglavcih 68% in pri listavcih 79%. To bo omogočilo nadaljnjo krepitev gozdov in povečanje njihove proizvodne zmogljivosti, zlasti pri iglavcih, ki so za gospodarstvo najbolj koristna drevesna vrsta.

Po glavnih sortimentih bi se gibala proizvodnja takole (v 000 neto m³):

Proizvodnja industrijskega tehničnega lesa bi se povečala predvidoma za 18%, od tega proizvodnja lesa za industrijsko predelavo za 25%. Od povečane proizvodnje industrijskega tehničnega lesa bi se povečala količina za mehanično predelavo za okoli 200.000 m³ ali za 19%, količina za kemično predelavo pa za okoli 160.000 m³ ali za 42%.

Proizvodnja drugega tehničnega lesa za mehanično predelavo bi se povečala za okoli 95.000 m³ ali za štirikrat; s tem bodo zagotovljene predvsem povečane količine lesa za predvideno proizvodnjo iverastih in lesovinskih plošč.

Takšen razvoj izrabe gozdov bo mogoče doseči z ustrežno zgraditvijo industrije za predelavo lesa in z ukrepi, ki bodo pospeševali naprednejšo gozdno proizvodnjo. V naših razmerah, to je pri obstoju zasebnih gozdov, bo treba krepiti ta proces tudi z organizacijskimi in ekonomskimi ukrepi, ki morajo težiti za tem, da se tudi v zasebnih gozdovih uvaja organizirano gošpodarjenje.

6. Obnova in pospeševanje gozdov*

Stanje gozdov in naloge, ki jih narekuje dolgoročna obnova gozdov, zahtevajo, da se doseže v gozdovih čimprej takšno stanje, pri katerem bo omogočen največji donos gozdnega zemljišča po količini, kvaliteti in vrstah lesa, in da bodo gozdovi kar najbolj koristni za varovanje tal, vodni režim in klimo. Poleg nižje sečnje od prirastka bo treba v ta namen še nadalje pospeševati gojenje gozdov ter ustvarjati najustreznejše razmere za

* Pri izračunanju sredstev, s katerimi bo razpolagalo gozdarstvo v bodočem obdobju, so upoštevani dosedanj predpisi. Od sprememb, ki se predvidevajo, je upoštevano, da se bo financiralo osvajanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov tudi iz dohodka, ki bo dosežen pri krčenju gozdov. Pri sečnji družbenih gozdov je upoštevana dosedanja cena lesa na panju, pri prispevkih od sečnje iglavcev v zasebnih gozdovih pa se računa zaradi že izvršenega povečanja cen s 30% povečanjem.

njihovo smotrno izrabo, z osnovanjem plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov pa ustvariti razmere za pospešeno proizvodnjo lesa.

V ta namen bi bilo treba v obdobju 1961 do 1965 povečati vlaganja v obnovo gozdov za okoli 65 %, in sicer takole (v milijonih dinarjev):

	1960	1965	Indeks	Struktura v %	
				1960	1965
Skupna vlaganja	3.655	6.050	165	100	100
— obnova osnovnih gozdov	3.450	3.960	115	95	61
— osnovanje novih gozdov	185	2.070	1.120	5	39

V okviru skupnih sredstev je predvidena bistvena preusmeritev na vlaganja za osnovanje novih gozdov.

Skupna sredstva za obnovo osnovnih gozdov bi se uporabila takole (v milijonih dinarjev):

	1960	1965	Indeks
Skupaj	3.450	3.960	115
— gojenje gozdov	1.770	2.000	115
— pospeševanje gozdov	1.680	1.960	117

V skladu s sečnjo gozdov, ki se bo povečala v tem obdobju za 12 %, bi se povečal tudi obseg obnove gozdov za 15 %. Vlaganja v obnovo gozdov naj bi v tem obdobju dosegla najvišjo raven, nato bi se postopoma zmanjševala, ker bi bilo urejanje gozdov končano in doseženo boljše stanje gozdov.

a) Obnova osnovnih gozdov

V okviru povečanih vlaganj za gojenje gozdov bo treba posvečati največjo pozornost obnovi gozdov, ki so osnova gozdne proizvodnje.

Zaradi povečanja proizvodne zmogljivosti tal pa bo treba pričeti tudi intenzivneje obnavljati degradirane gozdove. V ta namen bo treba izdelati ustrezne melioracijske načrte in proučiti tehnološke in ekonomske elemente za fertilizacijo gozdov.

V predvidenem okviru gojenja sedanjih gozdov se predvidevajo tale dela (v ha):

	1960	1965	Indeks
Pogozdovanje	1.170	1.500	141
Melioracije	890	1.450	165
Introdukcije	170	860	510
Premene	150	350	254
Nega gozdov	25.300	30.000	119
Urejanje gozdov	78.150	52.000	67
Varstvo gozdov (v milijonih dinarjev)	116	150	129

Nego gozdov je treba izvajati s čiščenjem kultur, z redčenji ter z drugimi deli. Z načrtnim redčenjem bo treba pridobivati tudi dodatne količine lesa, ki so doslej v gozdu često propadale. Za izboljšanje strokovne usposobljenosti naj bi se prirejali posebni strokovni tečaji ter na njih proučevale in prevzemale nove metode dela.

Pogozdovanje se je v letu 1960 v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšalo. To je ustrezalo dosedanjemu načinu gospodarjenja v gozdovih, v katerih se sečnja na golo praviloma ni dovoljevala. Zaradi obnove nekaterih gozdov, ki se naravno ne pomlajujejo, pa bi bilo treba v bodoče posamezne sestoje posekati na golo in jih pogozditi, ali pa uporabiti sistem skupinske postopne sečnje. To bo zahtevalo v naslednjih letih povečanje obsega pogozdovanj.

V ta namen bo treba pospešiti izločanje semenskih sestojev in začeti, ob upoštevanju plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov, načrtno akcijo za vzgojo zadostnih količin kvalitetnih sadik.

Večji del grmišč bo treba meliorirati ter pričeti sistematično meliorirati belokranjske stelnike in degradirane borove gozdove v Prekmurju.

Z letom 1960 so bili urejeni vsi gozdovi, s katerimi gospodarijo gozdna gospodarstva. V naslednjem obdobju bo treba urediti vse druge družbene in večji del zasebnih gozdov, v gozdovih gozdnih gospodarstev pa začeti revidirati ureditvene elaborate.

Preden se bo začelo intenzivnejše urejanje zasebnih gozdov, bi se morale ponovno proučiti metode dela, ker je pravilno urejanje zasebnih gozdov osnovni pogoj za postopno uvajanje strokovnega gospodarjenja v teh gozdovih.

Nadaljevati bo treba tudi z razmejevanjem med gozdnimi in kmetijskimi zemljišči ter z razmejevanjem med gozdovi in pašniki. Ta dela bi se morala v tem obdobju zaključiti.

Obseg varstva gozdov bi se povečal do leta 1965 za 29 %. Povečanje je potrebno zato, da postaja to delo preventivni ukrep za varstvo gozdov pred pašo, ki jo je treba iz gozdov izločiti. Posebno skrb bo treba posvečati tudi varstvu mlaja pred divjadjo in za to delo proučiti najustreznejše ukrepe in metode.

Pri premenah nizkih gozdov in premenah s krčenjem degradiranih gozdov bo treba težiti zlasti za tem, da se manj kvalitetni in postarani gozdovi spremenijo v produktivnejše.

Introdukcije, to je vnašanje drugih drevesnih vrst v čiste sestoje listavcev ali iglavcev, bo treba izvršiti na okoli 3.000 ha v primerjavi z okoli 1.000 ha v preteklem obdobju.

Stroške za odkazovanje, ki so bili doslej izredno visoki, bo treba zmanjšati z ustreznim načinom odkazovanja.

Vzdrževanje gozdnih cest bo treba reševati sistematično ter razmejiti gozdne ceste ob javnih, ki bi jih morali vzdrževati ljudski odbori.

Investicije v osnovne gozdove bi se povečale do leta 1965 za 17 %, pri tem bi se struktura vlaganj bistveno spremenila:

	1960	1965	Indeks	Struktura v %	
				1960	1965
Skupna vlaganja (v milijonih dinarjev)	1.680	1.960	117	100,0	100,0
Ceste (v km)	234	245	105	57,2	56,1
— nove	120	155	129		
— rekonstrukcije	114	90	79		
Zgradbe (v m ²)	6.110	5.670	93	13,9	10,7
— upravne	840	500	60		
— logarnice	3.670	3.250	88		
— gospodarske	1.600	1.920	120		
Oprema (v milijonih dinarjev)	290	410	141	17,3	20,9
Drugo (v milijonih dinarjev)	195	240	133	11,6	12,3

V največji meri bo treba povečati vlaganja za mehaniziranje gozdarskih del. Odločneje kot v prejšnjih letih je treba odpravljati ročno delo ter na ta način ne samo pospešiti izvrševanje predvidenih nalog, temveč tudi zmanjšati proizvodne stroške in doseči večjo stalnost delovne sile.

Hkrati z mehanizacijo, ki jo je treba povečati že v prvih letih tega obdobja, je treba skrbeti tudi za to, da se bo sedanja in nova mehanizacija maksimalno uporabljala skozi vse leto. Pri tem je treba uporabljati tudi mehanizacijo kmetijskih organizacij v času, ko ni uporabljena.

Graditev gozdnih cest je treba pospešiti zlasti v novih in slabo odprtih gozdnih območjih. S tem bi se tudi v teh gozdnih omogočila širša uporaba mehanizacije pri izrabi gozdov. V celotnem obdobju naj bi se zgradilo okoli 750 km novih cest ter pri tem kar največ uporabljala mehanizacija.

Pri graditvi gozdnih stavb je treba zmanjšati obseg graditve upravnih zgradb, logarnice pa graditi načrtno in v naseljih. Prav tako je treba graditi v naseljih tudi stanovanja za gozdne delavce ter predvideti za to ustrezna sredstva v skladih gospodarskih organizacij in v stanovanjskih skladih. Vzporedno s povečanjem mehanizacije bo treba graditi tudi gospodarske zgradbe in delavnice za popravila.

Posebno pozornost bo treba posvečati boju proti eroziji. V ta namen naj bi se povsod, kjer so ogrožena zemljišča, komunikacije ali drugi objekti, predvidela sredstva za ureditev hudournikov in za sanacijo erozijskih žarišč. V te namene bi morale vlagati sredstva predvsem zainteresirane gospodarske organizacije s sodelovanjem ljudskih odborov.

b) Osnovanje novih gozdov

Od celotnih sredstev za obnovo gozdov bi bilo treba nameniti za osnovanje novih gozdov približno 39 %, in sicer po posameznih strokah takole (v milijonih dinarjev):

	1960	1965
Skupaj	185	2.070
— planjaže in nasadi	80	1.794
— nove pogozditve	15	156
— pogozdovanje krasa	92	120

Na podlagi predvidenega obsega krčenja gozdov bo v celotnem obdobju na razpolago za osnovanje plantaž in intenzivnih nasadov okoli 10.000 ha ali skupaj z drugimi površinami okoli 15.000 ha površin.

V prvih letih bo treba pospeševati zlasti hitro rastoče listavce, zanje je metoda dela proučena in uspeh saditve zagotovljen. Hkrati pa bo treba proučiti metode dela in vrste drevja za osnovanje plantaž ter intenzivnih nasadov iglavcev.

Poleg glavne naloge, ki jo imajo plantaže in intenzivni nasadi, to je intenzivna proizvodnja lesa, je treba na dobrih zemljiščih uporabljati plantaže tudi za pridobivanje ustreznih vmesnih kmetijskih pridelkov. Pri odločanju o vrstah drevja je upoštevati tudi čebelno pašo in druge koristi, ki jih lahko da gozdno drevje.

Za osnovanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov je treba sestaviti podroben načrt, v katerem bo treba predvideti zlasti količino in vrste saditvenega materiala, gnojila in mehanizacijo za krčitev gozdov.

Nove pogozditve se bodo izvajale na hribovskih kmetijskih zemljiščih in enklavah v gozdnih, ki jih bo prebivalstvo predvidoma zapuščalo.

Vlaganja za pogozdovanje krasa bi se povečala za 30 %. Povečanje je namenjeno za vzdrževanje in pospeševanje kraških gozdov, za razširitev pogozdovanja krasa in za osnovanje obrambnih pasov proti vetru. Pogozdovanje krasa, ki se razteza na območju dveh okrajev, se mora izvajati po enotnem načrtu, v katerem bi bilo treba rešiti tudi vprašanje odnosov družbe do površin zasebnih lastnikov, ki so se pogozdile iz družbenih sredstev.

7. Zaposlenost in produktivnost dela

V zvezi s povečanjem mehanizacije, izboljševanjem organizacije dela ter z nadaljnjim izboljševanjem strokovnega dela bi se zmanjšalo število zaposlenih od 9.800 v letu 1960 na 9.400 v letu 1965 ali na 96 %. S tem bi se povečala produktivnost dela za 36 % ali za 6,2 % povprečno na leto. V tem pa ni upoštevan predvideni obseg krčenja gozdov, ki bo v skladu z vsakoletnim obsegom del zahteval dopolnilno delovno silo. V ta namen bi bilo treba izboljšati strokovno usposobljenost zaposlenih in njihovo strukturo takole:

— število gozdarskih in obratnih inženirjev je treba povečati od okoli 150 v letu 1960 na 330 v letu 1965. S tem se bo znižala površina gozdov na enega gozdarskega ali obratnega inženirja od sedanjih okoli 6.200 ha na okoli 2.600 ha v letu 1965;

— hkrati je treba krepiti srednji strokovni kader. Z novim prilivom iz srednje gozdarske šole se bo povečalo število gozdarskih tehnikov od 350, kolikor jih je v operativi danes, najmanj na 900. S tem se bo zmanjšala površina gozdov, ki odpade na enega tehnika, od 2.800 ha na okoli 1.000 ha,

— praviloma je treba uvajati v proizvodnjo stalno delovno silo, ki je v sodobnem gozdarstvu in pri uvajanju mehanizacije ter višje strokovne ravni gospodarjenja nenadomestljiva. Ob tem je treba upoštevati terenske razmere in tam, kjer je to mogoče in koristno, uporabljati v povezavi s kmetijstvom tudi delovno silo.

IV. Gradbeništvo

1. Vzporedno s hitrim razvojem gospodarstva in družbenega standarda, ki se predvideva v bodočem obdobju, bi se moralo razvijati tudi gradbeništvo. Osnovna pomanjkljivost dosedanjega razvoja v gradbeništvu je bila v tem, da so se vse preveč uporabljali dosedanji, tradicionalni gradbeni načini, kar je imelo za posledico nizko produktivnost dela, neracionalno proizvodnjo ter počasno dograjevanje objektov. Zato se bo moralo v bodoče gradbeništvo razvijati tako, da bo doseglo hitrejšo dograjevanje objektov z izvajanjem ukrepov, ki bodo vplivali na racionalno graditev in povečanje produktivnosti dela ter s tem na zmanjševanje proizvodnih stroškov.

Hitrejši razvoj gradbeništva se ne bo mogel doseči samo z ustreznimi naporji gradbenih podjetij, temveč bodo pri tem morale sodelovati vse organizacije, organi in zavodi, ki so posredno ali neposredno povezani z gradnjo objektov.

Osnovna naloga gradbeništva za bodoče obdobje je prehod od ekstenzivnega na intenzivno izvajanje del, kar naj bi omogočilo postopen prehod na industrializacijo gradbeništva. V ta namen bi morala gradbena podjetja usmerjati svoje napore predvsem v izboljšanje in povečanje mehanizacije ter uvajati sodoben način za graditev objektov.

Temeljni pogoj za razvoj in racionalizacijo gradbeništva bo ustrezna prilagoditev projektantskih del, ki bodo morala razvijati in izpopolnjevati svojo organizacijo, tako da se bodo usposabljala za kompleksno projektiranje posameznih investicijskih objektov. V ta namen naj bi se organizacijsko utrjevale v močne, strokovno usposobljene in specializirane projektantske enote, ki bodo zmožne s pravočasno izdelavo kvalitetnih projektov slediti razvoju gospodarstva in omogočati racionalizacijo gradbeništva. Zaradi boljšega izkoriščanja kapacitet in znižanja stroškov je treba zagotoviti, da se posamezni ustrezni projekti večkrat uporabijo.

V nadaljnjem razvoju bo treba spremeniti vlogo projektantske dejavnosti tako, da se bo vključila posebno pri zidavi stanovanj neposredno v proizvodni proces, kar pomeni, da mora postati vmesni člen med zahtevami tržišča in možnostmi proizvodnje.

Glede na pomembnost in obseg stanovanjske zidave je potrebno zlasti na tem področju storiti vse za hitrejšo in racionalnejšo izvajanje gradb. Pri tem bodo imele pomembno vlogo komune, ki bi morale s pravočasno pripravo zemljišč in urbanističnih dokumentacij ter z dolgoročnejšo stanovanjsko politiko omogočati stanovanjsko zidavo na večjih kompleksih. S tem bodo

dani osnovni pogoji za montažno zidanje stanovanjskih hiš in za prehod na industrijski način dela.

Da bi se omogočilo izvajanje gradbenih del na večjih kompleksih, bo treba začeti povezovati sredstva občinskih stanovanjskih skladov in investitorjev ter pri tem v večjih mestih upoštevati ureditev in izgraditev mestnih središč. Poceniti in hitreje zidati stanovanja bo mogoče tudi tako, da bodo gradbena podjetja postajala neposredni proizvajalci stanovanj ter bodo gradila stanovanja za prodajo. Tudi to bo vplivalo na hitrejšo uvedbo sodobnih gradbenih načinov, ker bodo projekti v celoti prilagojeni možnostim in zahtevam proizvodnje.

Za uvajanje montažnega sistema dela in za industrializacijo gradb bo treba dosledno upoštevati predpise o modularni koordinaciji, s katero se zožuje raznolikost dimenzij pri projektiranju gradbenih objektov ter se omogoča masovna izdelava tipskih in standardnih elementov neposredno za tržišče.

Investitorji bi morali skrbeti za dobro proučene osnove za tehnično dokumentacijo, kar bo omogočalo kvalitetnejšo in pravočasnejšo izdelavo projektov. Ob enem naj bi v večji meri sodelovali s projektantskimi organizacijami in izvajalci del ter skrbeli, da se bo gradilo sodobno in ekonomično.

Sodobno izvajanje gradbenih del je v celoti odvisno od zadostnih količin vseh vrst gradbenih materialov. Pri tem so razen klasičnih materialov potrebni zlasti novi elementi in sestavni deli, ki jih proizvaja industrija.

S pospešenim razvojem proizvodnje vseh vrst materiala za gradbeništvo bo zato treba zagotoviti nemoteno izvajanje gradbenih in zaključnih del ter pri tem še nadalje razširjati in uvajati proizvodnjo takega materiala, ki omogoča sodobnejše delo. Prav tako bo treba pospešeno razvijati kapacitete za zaključna dela in ustvarjati razmere, da se bodo tudi zaključna dela izvajala na industrijski način, bodisi na podlagi uporabe industrijsko izdelanih standardnih elementov ali pa z izvedbo zaključnih del v montažnih elementih. Neskladnost med kapacitetami za gradbena in zaključna dela bo treba odpravljati tudi z enakomerno proizvodnjo skozi vse leto.

Razvoj gradbenih panog bi moral temeljiti v bodoče predvsem na večanju produktivnosti dela. To bo omogočeno s povečanjem mehanizacije in izboljšanjem organizacije dela. Poleg tega pa bo treba dosledno uvajati in izpopolnjevati spodbudno delitev osebnih dohodkov po doseženem učinku pri delu. Za uspešnejši razvoj gradbeništva bo treba zagotoviti tudi večjo stalnost delovne sile ter v ta namen v mestih in industrijskih središčih nadaljevati zidavo stanovanj in samskih domov za gradbene delavce.

2. Na podlagi predvidenega razvoja investicij ter njihove strukture bi se v razdobju 1961 do 1965 povečal obseg gradbeništva za okoli 58,6 % ali za 9,6 % povprečno na leto. Gradbeništvo bo še naprej usmerjalo svoje zmogljivosti na pospešeno graditev objektov družbenega standarda; na te bi odpadlo predvidoma okoli 55 % vseh gradbenih del. Poleg tega pa bo moralo v nekoliko večji meri kot doslej graditi tudi nove objekte, ki se predvidevajo na področju industrije, kmetijstva, gostinstva in drugih panog ter se pravočasno usposobiti in pripraviti tudi za uspešno izvedbo teh nalog.

Število zaposlenih bi se v celotnem razdobju povečalo le za okoli 1.600 oseb, to je skupno za 5 %. Ob

takem gibanju zaposlenosti bi se moglo doseči povečanje produktivnosti dela za okoli 50 % ali povprečno letno za 8,6 %. Preusmeritev gradbeništva na sodobno izvajanje del bo zahtevala večje spremembe v strukturi in strokovni usposobljenosti zaposlenih. Povečati bo treba število tehnikov in inženirjev, ki bodo zmožni organizirati industrijski način gradenj. Montažna in polmontažna graditve bo omogočila za določene delovne operacije priučevanje nekvalificiranega kadra. Zato bo mogoče usposabljanje delavcev tudi z masovnim in hitrim poučevanjem na delovnem mestu ali na ustreznih tečajih.

Za uspešnejši razvoj gradbeništva bo treba intenzivirati investicije. Predvideva se, da bo za razvoj gradbeništva vloženi v tem obdobju okoli 15 milijard din, to je v povprečju za 74 % več kot v preteklem obdobju. Od teh sredstev bi se najmanj 70 do 80 % moralo uporabiti za nabavo mehanizacije. V ta namen naj bi povečala vlaganja zlasti podjetja iz lastnih skladov.

Pri nabavi opreme in mehanizacije za objekte družbenega standarda bodo najpomembnejši lahki in hitro premestljivi žerjavi, kamioni in kiperji, betonarne z modernimi dozirnimi napravami, naprave za strojno ometavanje zidov in podobno. Pri tem bo treba skrbeti tudi za racionalizacijo transporta ter uvajati nove metode pri prevozu in manipulaciji z materialom, kot je transport rinfuzo cementa, transport hidriranega apna v rinfuznem stanju, transport opečnih in zidnih elementov v paketiranem stanju in podobno. Za zaključna dela pa bo treba nabavljati predvsem mehanizirano orodje.

S predvidenimi investicijami bi se povečala mehanična opremljenost do leta 1960 za okoli 32 %. Pri tem bo treba skrbeti, da se bo faktor letne zaposlitve mehanizacije povečal od sedanjih 45 % na najmanj 60 % ter da se čimbolj mehanizira celotni delovni proces, pri tem naj bi bili vsi stroji čimbolj enakomerno uporabljeni.

3. V okviru splošnih smernic za razvoj gradbeništva bodo za hitrejši in skladnejši razvoj investicijske graditve usmerjale gospodarske organizacije napore predvsem v tole:

— Za skrajšanje časa pri graditvi objektov naj si zagotovijo gradbena podjetja pravočasno zadostne kapacitete za zaključna obrtniška dela ter potrebni gradbeni material. To bodo mogla doseči tako, da bodo sodelovala z večjimi podjetji za zaključna dela in s proizvajalci gradbenega materiala, ali pa da bodo sama organizirala obrate za zaključna dela in za izdelavo gradbenih elementov.

— Večjo racionalizacijo gradb je treba doseči predvsem z modernizirano graditvijo stanovanjskih zgradb, tako da se bodo uporabljali tipizirani elementi in večji zidni bloki, industrijsko izdelana okna in vrata, montažni stropni elementi, montažne stopnice in preklade, sanitarni vozli in podobno. V večjih središčih, kot so Ljubljana, Maribor in Celje, pa je treba preiti tudi na montažno izgradnjo stanovanj.

— Poleg sodobnejših materialov in elementov, ki jih gradbena podjetja deloma že uporabljajo, bo treba v bodočem obdobju uporabo takih materialov in elementov povečati tako po količini kot po sortimentu. Od novih materialov bi prišla v poštev predvsem uporaba elementov iz elektrofilitrskega pepela in lahkega betona, raznih vrst izolacijskih plošč, podov in drugih izdelkov iz plastičnih mas, tapet, asfaltnih, ultrapas in drugih plošč, raznih premazov

itd. Vzporedno z uvajanjem montažne in polmontažne graditve, zlasti pri stanovanjih, bi se morala tudi podjetja za montažna in zaključna dela še nadalje preusmerjati in prehajati na nove metode dela tako, da bodo montirala industrijsko pripravljene elemente. V ta namen bo treba pospešeno uvajati tipizirane elemente, ki jih izdelujejo industrijski obrtni ali večje obrtne delavnice. To je izvedljivo zlasti pri mizarskih izdelkih, ključavničarskih izdelkih, izdelkih iz umetnega kamna, pri pečarstvu in tapetništvu, pri steklarstvu, kleparstvu itd.

V. Promet

1. Osnovni cilji in naloge prometa

Hiter razvoj gospodarstva in življenjskega standarda bo zahteval v bodočem obdobju povečano skrb za razvoj prometa, ki se zlasti v nekaterih prometnih panogah doslej ni razvijal vzporedno z drugim gospodarstvom ter je postajal ovira za njegov razvoj.

V bodočem obdobju bo moral promet s svojimi zmogljivostmi še nadalje zadovoljevati potrebe po povečanem prevozu. Pri tem pa bi se moral usmerjati zlasti na kvalitetnejše in učinkovitejše izvrševanje vseh prometnih storitev. Zaradi velike izrabljenosti osnovnih sredstev, posebno še pri železnici in pri cestni mreži, bo potrebna predvsem rekonstrukcija in modernizacija zmogljivosti, to bo omogočilo boljše izrabo prometnih kapacitet ter kvalitetnejše izvrševanje prometnih storitev.

Za uspešnejši razvoj prometa zagotavljata izboljšane pogoje nova zakona o organizaciji jugoslovanskih železnic in o organizaciji jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov ter predvideni zakoni o cestah, pristaniščih in o letalstvu. Tako bodo lahko poslovala vsa prometna podjetja na isti osnovi kot druge gospodarske organizacije ter bo ustvarjena možnost za polno uveljavljanje delavskega samoupravljanja. Povečan vpliv organov delavskega upravljanja bo omogočil racionalnejše obratovanje prometnih podjetij, smotrnejšo uporabo lastnih sredstev ter večjo zainteresiranost kolektivov za ekonomično gospodarjenje.

Ker se bo postopoma uskladilo vrednotenje prometnih storitev z dejanskimi stroški prevozov, kot je predvideno z zveznim perspektivnim planom, se bo izboljšal ekonomski položaj podjetij, ki so bila doslej v primeri z drugimi gospodarskimi organizacijami v neenakem položaju. S tem bo ustvarjena osnova za njihov uspešnejši in hitrejši razvoj.

Decentralizacija na področju prometa bo v bodočem obdobju omogočala poleg večjega uveljavljanja delavskega samoupravljanja tudi večje vključevanje komun v reševanje prometnih problemov, v povezavi s celotnim razvojem gospodarstva in življenjskega standarda na njihovem območju.

V bodočem obdobju se računa s temle povečanjem obsega prometnih storitev:

	Indeksi 1965/1960	Povprečno povečanje v %	
		1957-1960	1961-1965
Promet skupaj	147	11,2	8,0
— železniški	117	4,0	3,2
— pomorski	186	23,0	13,3
— javni cestni	181	34,0	12,6
— ptt	170	9,5	11,2
— blagovni	148	10,3	8,3
— potniški	127	6,2	4,8

Predvideno povečanje prometa je v skladu z večjim obsegom prevozov, do katerih bo prišlo na podlagi povečane proizvodnje in na podlagi povečanega potniškega prometa. Posebno pozornost bo treba posvečati tranzitnemu prometu, ki bo lahko v znatni meri prispeval k povečanju neblagovnega deviznega priliva, prav tako pa tudi večjemu prilaganju prometa potrebam domačega in inozemskega turizma.

Ob predvidenem obsegu prometnih storitev ter ob upoštevanju rekonstrukcij in modernizacije prometnih naprav je mogoče računati v tem obdobju s povečanjem produktivnosti dela za 26 %, tako da bi število zaposlenih narastlo le za 16 %.

Za uspešnejši razvoj prometa se predvidevajo v letih 1961 do 1965 investicije v višini 111,3 milijarde din, kar je v letnem povprečju za okoli 69 % več, kot je bilo povprečno vloženi sredstev v preteklih štirih letih. Računa se, da bodo okoli polovico potrebnih sredstev vložile gospodarske organizacije iz lastnih skladov, to zagotavlja učinkovitejšo uporabo teh sredstev za namene, ki so v neposrednem ekonomskem interesu posameznih gospodarskih organizacij.

Povezanost prometa s potrebami drugih gospodarskih panog in potrebami prebivalstva bo zahtevala, da se bodo za razvoj prometa v večji meri uporabljala tudi sredstva gospodarskih organizacij in ljudskih odborov, zlasti v okviru komunalnih skupnosti.

V okviru skupnih sredstev za razvoj prometa se predvideva največje povečanje vlaganj pri železnici, na katero bi odpadlo približno polovica vseh vlaganj. S tem bi se povečala vlaganja za železnico v primerjavi s preteklim obdobjem za okoli 100 %, kar bi omogočalo, da se v določeni meri intenzivirajo investicije, ki so v preteklem obdobju pri železnici najbolj zaostajale.

2. Železniški promet

Na železnico bo v bodočem obdobju še vedno odpadel pretežni del vseh blagovnih prevozov, kar bo pomenilo glede na stanje prevoznih zmogljivosti, zlasti ob konicah, zahtevane naloge. Poleg tega bi se morala železnica v večji meri usmerjati k pridobivanju tranzitnega tovora, zlasti v smeri proti morju, ter k večjemu prilaganju zmogljivosti potrebam razširjenega turističnega prometa. S povečanjem tranzitnega prometa bo železnica lahko v večji meri izkoristila nezadostno obremenjene glavne proge ter si s tem zagotovila boljši ekonomski učinek pri poslovanju.

Za izvršitev predvidenega obsega prevozov bi v bodočem obdobju železnica morala omogočiti predvsem zadostne kapacitete tovornih voz za prevoz blaga, izboljšati udobnost pri potniškem prometu ter na splošno izboljšati kvaliteto prevozov. V ta namen bo treba usmerjati investicijska sredstva predvsem za tole:

— Pospeševati bo treba obnovo prog in jih usposobiti za večje hitrosti in večje osne pritiske za racionalnejšo uporabo vozni in vlečnih sredstev.

— Razširiti in modernizirati bo treba vozlišča v Ljubljani in na Jesenicah, s tem se bo izboljšal obtok in zmanjšalo potrebno število tovornih voz.

— Z modernizacijo prevoznih sredstev in železniških naprav bo železnica zagotovila večjo hitrost prevozov, izboljšanje propustne moči, večjo ekonomičnost v obratovanju ter zmanjšanje prevoznih stro-

škov. V ta namen je predvidena nabava električnih in dizelskih lokomotiv, dovršitev elektrifikacije na progi Postojna—Ljubljana, elektrifikacija najbolj obremenjene proge Ljubljana—Jesenice ter elektrifikacija proge Ljubljana—Zagreb.

— Vpeljati bo treba dizelsko vleko na težki tranzitni progi Jesenice—Repentabor ter pri mednarodnih vlakih na neelektrificiranih progah.

— Za izboljšanje udobnosti pri prevozu potnikov bo treba nabavljati sodobne štiriosne potniške vozove in motorna vozila.

— Mehanizacija blagovnih operacij bo zahtevala koncentriranje železniškega tovora na manjše število železniških postaj ter organizacijo dovoza in razvoza blaga s kamioni na večje razdalje.

— Elektrifikacija prog bo zahtevala kabliranje in avtomatizacijo varnostnih in telefonsko-telegrafskih naprav.

Predvideva se, da se bo povečala moč lokomotivske vleke v prihodnjem obdobju za okoli 33 %, število potniških mest v potniških vagonih in motornih vlakih za 32 % in nosilnost tovornih voz za 5 %.

V zvezi z graditvijo pristanišča v Kopru bo treba v tem obdobju pričeti graditi železniško progo Podgorje—Koper.

K izboljšanju strokovne usposobljenosti in pridobivanju novega kadra bo pripomogla graditev novega železniškega šolskega centra v Ljubljani in doma učencev v Mariboru.

3. Pomorstvo

V pomorskem prometu bi se povečale kapacitete z nabavo novih in z modernizacijo dosedanjih prevoznih zmogljivosti v skladu s potrebami zunanje trgovine in v prizadevanju, da se pridobi čim več tujih tranzitnih in medpristaniških tovorov, ter v okviru posojil, ki bodo za te namene razpoložljiva v splošnem investicijskem skladu. Ladje, ki se bodo nabavljale, naj bi bile namenjene predvsem linijski plovbi. Obstoječo redno ekspresno linijo Koper—New York je treba opremiti z novimi in hitrejšimi ladjami, ki bi imele boljše možnosti za prevoz specialnih tovorov in več potniških mest. Za redno potniško-tovorno progo okoli sveta bi bilo treba nabavljati nove, hitreje enote z napravami za zaščito tovorov pred vlago in večjim številom potniških mest. V prosti plovbi bo treba sedanje zastarele in neekonomične enote zamenjati s specializiranimi ladjami za prevoze masovnih tovorov srednje tonaže. V obalni plovbi naj bi se izločilo več starih lesenih motornih jadrnic in mesto njih zgradile moderne jeklene ladje, ki naj bi bile deloma primerne tudi za plovbo po Sredozemskem morju.

Do leta 1965 se bodo predvidoma povečale prevozne storitve za okoli 86 %. Za razvoj pomorstva je predvidenih v obdobju 1961 do 1965 skupno 20,5 milijarde din investicijskih sredstev.

S predvidenimi sredstvi bi se nabavilo 12 novih ladij dolge plovbe, kar bo omogočilo prodajo 3 zastarelih enot ter nadaljevalo z izgradnjo luke. Na ta način ne bo v letu 1965 nobene ladje, ki bi bila grajena v predvojnem obdobju.

Z modernejšimi ladjami, ki so grajene za specialne relacije, bi bilo mogoče doseči znatno povečanje izrabe kapacitet in kvalitete prevozov, vzporedno s

tem pa bo naraščala tudi ekonomičnost poslovanja in produktivnost dela.

Mali obalni tovorni in potniški promet med Koprno in drugo istrsko obalo bi se razvijal v smeri, ki je bila načrtovana s programi, vpeljanimi v letu 1960. Poleg redne zveze Trst—Koper—Umag bo treba skrbeti za tak sistem male obalne plovbe s sodobnimi in rentabilnimi plovnimi objekti, ki bodo ustrezali turističnim in lokalnim potrebam.

Graditev koprskega pristanišča naj bi se po graditvi prve etape operativne obale, ki bo končana v letu 1961, nadaljevala, da se izkoristijo možnosti za razvoj pristaniških del v prekomorskem in drugem pomorskem prometu. Vlaganja v pristaniške objekte naj bi potekala tako, da se bodo objekti dovrševali etapno in sproti omogočali večanje pristaniškega prometa. Zato bo treba nadaljevati tudi graditev pristaniških skladišč in osušitvijo zaliva ter vzporedno nabavljati mehanizacijo za pristaniške blagovne operacije.

4. Letalstvo

V tem obdobju postaja graditev novega ljubljanskega letališča pri Brnikih neodložljiva. Sedanje letališče, se ne more uporabljati za promet s sodobnimi letali, poleg tega pa se bo moralo ukiniti zaradi novih železniških naprav v tem okolju. Novo letališče bi se moralo že do leta 1963 urediti za letalski promet.

V zvezi s povečanim razvojem turizma bo treba razvijati predvsem v sezoni povezavo letališča z novimi linijami v notranjem in inozemskem prometu. Pri tem bo potrebno proučiti tudi možnost, da se ustanovi samostojno podjetje za letalski promet.

5. Cestno omrežje

Hitro naraščanje javnega in režijskega cestnega prometa, povečanje zasebne motorizacije ter večji domači in inozemski turistični promet zahtevajo nadaljnje izboljševanje in modernizacijo cestnega omrežja. Modernizacijo cest zahtevata ob povečanem prometu, posebno s težjimi vozili, tudi nesorazmerno drago vzdrževanje gramoznih cest in gospodarska škoda na vozilih.

Nekatere najvažnejše povezave in odseki, ki naj bi se uredili v prihodnem obdobju, bi bili zlasti:

— ureditev cestnega prometnega križa, predvsem izvenmivojskega križanja glavnih cestnih vpadnic z železnico v Ljubljani, izboljšava nekaterih neustreznih elementov na cestni zvezi Maribor—Celje, pričetek del na avtocesti Maribor—Podplatič—Celje, ki predstavlja del cestne zveze Maribor—Zagreb, rekonstrukcija odseka skozi Maribor in sanacija vozišča Postojna—Senožeče; dograditev ceste bratstva in enotnosti z dograditvijo predora na Ljubelju in ureditvijo cestne zveze Naklo—Ljubelj ter rekonstrukcija posameznih odsekov na relaciji Ljubljana—Podkoren; modernizacija nekaterih gramoznih cest, ki izkazujejo preko 1.500 ton dnevne prometne obtežbe, zlasti dovršitev modernizacije cestne zveze Črna—Maribor—Lendava;

— povezava nekaterih področij z avtocesto in z večjimi industrijskimi središči ter ureditev nekaterih turističnih cest.

Razen tega bo treba modernizirati tudi druge ceste, vštveši mestne komunikacije.

Zaradi večje varnosti prometa bo treba v večjem obsegu obnavljati neustrezne provizorične mostove, urejati kolesarske poti in ločene pasove za vprežna vozila, v naseljih izboljševati hodnike za pešce ter v večji meri odstranjevati ovire ob cestah.

Za realizacijo predvidenega programa rekonstrukcije in modernizacije cestnega omrežja bi bilo potrebnih v petletnem obdobju okoli 18 milijard dinarjev sredstev, ki bi se zagotovila deloma iz prispevkov neposrednih uporabnikov cest, deloma pa iz dotacij in posojil politično-teritorialnih enot ter drugih interesentov.

Na podlagi predvidenega zakona o javnih cestah in drugih gospodarskih ukrepov se bodo tudi na področju vzdrževanja in gradbe cest uveljavila ekonomska načela ter delavsko in družbeno upravljanje, kar bo prispevalo k učinkovitejši uporabi razpoložljivih sredstev in k hitrejšemu usposabljanju cestnega omrežja za sodobni promet.

6. Javni cestni promet

Zaradi predvidenega gospodarskega razvoja in dviga življenjske ravni bo potreba po prevozih v javnem cestnem prometu še nadalje naraščala. Do leta 1965 bi se povečal obseg blagovnih prevozov v javnem cestnem prometu predvidoma za okoli 80 %, obseg potniških prevozov pa za okoli 84 %.

Zamenjavo in dopolnjevanje voznega parka kakor tudi drugih objektov in opreme bodo financirala podjetja javnega cestnega prometa predvsem s sredstvi iz lastnih skladov.

Podjetja javnega cestnega prometa naj bi pri vzpostavljanju potniških linij posvečala več pozornosti povezavi krajev s središči komun in omogočila redne zveze tudi tistim krajem, ki jih do sedaj še niso imeli. Za take namene bi morala podjetja nabavljati tudi lažje avtobuse, ki bodo ekonomični in primernejši za ceste na teh progah.

V tovornem prometu je treba posvetiti več skrbi organizaciji lokalnega razvoja kakor tudi dostavi in razvoju tovora na železniške tovarne postaje. Pri tem prizadevanju bi bilo potrebno, da najdejo podjetja javnega cestnega prometa, železniška transportna podjetja, podjetja z lastnim režijskim parkom in špedicije primerne oblike sodelovanja za čimboljšo uporabo razpoložljivih prevoznih sredstev.

S povečanjem motorizacije bodo naraščale potrebe po kapacitetah avtomehaničnih delavnic, posebno servisnih delavnic, delavnic za vzdrževanje avtomobilov in delavnic za popravilo karoserij. Zato bo treba združevati sredstva vseh zainteresiranih podjetij, to je podjetij javnega cestnega prometa, podjetij z režijskim parkom, avtomehaničnih delavnic in industrije motornih vozil, prav tako pa tudi komun, in s tem omogočiti pospešen razvoj te panoge.

7. Ptt promet

Tako kot v dosedanem obdobju se predvideva tudi v bodoče hitro naraščanje vseh vrst ptt storitev. Do leta 1965 se pričakuje v primerjavi z letom 1960 skupno povečanje prometa za 70 %. Največje povečanje bi bilo doseženo pri telefonskih pogovorih, in to za 107 %.

Nadaljnji razvoj ptt prometa bo temeljil na modernizaciji, avtomatizaciji in razširjanju naprav.

Največji razvoj se predvideva še nadalje pri avtomatizaciji telefonije in telegrafije. Število telefonskih aparatov bi se povečalo v tem obdobju od 35.000, v letu 1960 na 102.000, v letu 1965 ali za 187%. Tako povečanje števila aparatov bo omogočeno s predvideno razširitvijo avtomatskih telefonskih central v pomembnejših središčih.

Medkrajevne telefonske zveze bodo izboljšane s položitvijo medkrajevnih kablov Pivka—Reka, Koper—Portorož, Celje—Velenje in Maribor—Ptuj. Poleg tega bo na izboljšanje zvez vplivalo tudi nadaljevanje kabliranja mestnega telegrafskega in telefonskega omrežja v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu in Ptuj.

Boljša povezava s tujino bo dosežena s položitvijo mednarodnega telefonskega kabla na odsekih Zagreb—Ljubljana—Trst in Ljubljana—Maribor—St. Ilj.

Za izboljšanje poštne službe se predvideva tudi zidava 12 novih poštних poslopij, gradilo pa se bo tudi 8 poslopij za nove avtomatske telefonske centrale.

Sirjenje avtomatizacije v telefoniji in telegrafiji bo omogočalo tudi vse boljše izrabo kapacitet, kar bo vplivalo na večji ekonomski učinek podjetij.

Pri nadaljnjem razvoju ptt naprav se računa, da bodo tako kot doslej vlagali sredstva za te namene tudi ljudski odbori in gospodarske organizacije. Tako sodelovanje bo olajšano z izvedeno decentralizacijo podjetij, ki bodo tako lažje usklajevala svoje interese z interesi komunalnih skupnosti.

VI. Trgovina

1. Hitro naraščanje proizvodnje in osebne porabe bo v bodočem obdobju še nadalje zahtevalo pospešen razvoj trgovine. Pri tem bosta posebno važna razvoj trgovine na drobno ter organizacija odkupa in prodaje kmetijskih pridelkov, ki še vedno zaostajata za splošnim razvojem gospodarstva in za potrebami prebivalstva. Osnovna odgovornost za uspešnejši razvoj trgovinske mreže bo v okviru splošne skrbi za izboljševanje življenjskih razmer prebivalstva pripadala komunam, te pa naj bi z izvajanjem konkretne politike skrbele za skladno delovanje blagovnega prometa.

V naslednjih petih letih bo predvidoma naraščal skupni obseg blagovnega prometa za 9% na leto, pri tem bi se povečevala prodaja blaga široke porabe in reprodukcijskega materiala neposrednim potrošnikom za 12% letno, obseg posredniškega prometa pa bi ostal v glavnem na sedanji ravni. S tako spremembo strukture v blagovnem prometu bo dosežen tesnejši stik med proizvodnjo in porabo. Tako bo trgovina omogočila izboljšano preskrbo potrošnikov, hkrati pa vplivala na proizvajalce, da bodo v čim večji meri prilagodili proizvodnjo po količini, kakovosti in izbiri zahtevam trga.

Da bo trgovina lahko uspešno opravljala svoje osnovne naloge in s tem pospeševala nadaljnji razvoj gospodarstva in osebne porabe, bi morali ljudski odbori intenzivirati napore za njen pospešeni razvoj. Njihovo prizadevanje naj bi se usmerjalo ob tesnem sodelovanju s trgovinskimi zbornicami in gospodarskimi organizacijami zlasti:

— na povečanje zmogljivosti trgovine z modernizacijo sedanjih in graditvijo novih trgovinskih objektov, kar naj zagotovi pravilno razmerje med predvidenim prometom in kapacitetami trgovine;

— na prilagajanje organizacijskih oblik trgovine zahtevam porabe in proizvodnje ter

— na uvajanje takih oblik izučevanja in nagrajevanja trgovinskih delavcev, ki najbolj ustrezajo potrebam posameznih gospodarskih organizacij in spremenjeni tehniki trgovine.

2. Modernizacija trgovine na drobno bi morala sloneti na uvajanju sodobnega poslovanja, ki se kaže v novih načinih prodaje, v podaljševanju obratovalnega časa, v uvajanju ambulantnih in sezonskih trgovin, v dostavi blaga na dom in v drugih oblikah.

S tem da je industrija že v veliki meri prevzela pakiranje blaga vnaprej, bo omogočeno, da se pri prometu z živili na drobno uveljavi v širokem obsegu samopostrežna trgovina. V drugih strokah trgovine bo prav tako treba težiti za tem, da se vpeljejo taki načini prodaje, ki bi omogočali kupcem boljše izbiro blaga in zagotavljali večjo zmogljivost prodajalca, kot je n. pr. samoizbira blaga.

V rednem trgovskem omrežju bo treba izkoristiti vse možnosti, da se podaljša obratovalni čas z razširjanjem omrežja trgovin z nepretrganim poslovanjem. Tako povečanje kapacitet trgovine na drobno, ki zahteva le manjše organizacijske spremembe, ustreza željam potrošnikov, obenem pa omogoča boljšo uporabo osnovnih sredstev in s tem tudi znižanje stroškov poslovanja na enoto proizvoda.

Nihanja v blagovnem prometu, ki so občutna zlasti v turističnih krajih in občasno tudi v večjih potrošniških središčih, bodo zahtevala poleg rednega trgovinskega omrežja, ki je prilagojeno običajnemu obsegu prometa, tudi uvajanje sezonske prodaje. Zato bo treba, ustrezno krajevnim razmeram, usposabljeni sezonske prodajalne, organizirati prodajo na sejnih, uvajati ambulatno trgovino in uporabiti tudi druge oblike, ki omogočajo občasno povečanje trgovinskih kapacitet.

Z uvajanjem sodobne tehnike poslovanja v sedanje obrate se bodo v bodočem obdobju predvidoma povečevale zmogljivosti trgovine na drobno za okoli 7% na leto. Da se bodo vskladila razmerja med naraščanjem prometa in povečanjem kapacitet bo treba poleg tega graditi v večjem obsegu tudi nove trgovinske lokale, tako da bi se povečevala površina lokalov za trgovino na drobno za nadaljnjih 5% ali za okoli 19.000 m² na leto. S tem bi se skupna površina lokalov za prodajo na drobno do leta 1965 povečala v primerjavi z letom 1960 za okoli 30%.

Poleg tega, da bodo povečane kapacitete trgovinskega omrežja na drobno, bo treba zagotoviti tudi nadaljnjo graditev skladiščnih prostorov za industrijske proizvode, skladišč za kmetijske pridelke v potrošniških središčih in silosov za uskladičenje žit. Za nove objekte in za modernizacijo sedanjih bo treba nabaviti sodobno opremo in ustrezna prevozna sredstva. Skladišča za industrijske proizvode naj bi se gradila zlasti v večjih trgovskih središčih in v pristanišču Koper, in sicer po sistemu javnih skladišč, kar omogoča cenejšo izvedbo, hkrati pa lahko služi vsem uporabnikom od trgovine na drobno do zunanje trgovine.

Tako izboljšanje materialno-tehnične osnove v trgovini na debelo in v podjetjih, ki oskrbujejo druge stroke s širokim sortimentom reprodukcijskega materiala, bo ustvarjalo pogoje za zmanjšanje stroškov pri posredovanju. Uporabnikom njihovih storitev bo sta zagotovljeni tudi večja izbira in hitrejša dobava blaga.

Graditev novih trgovinskih lokalov in skladišč, uvajanje sodobne opreme in graditev silosov ter mehaniziranih skladišč za materialne rezerve, ki se gradijo po že sprejetem načrtu na območju vse države, zahtevajo znatne investicije. Računa se, da bo potrebnih povprečno letno okoli 4.700 milijonov din ali za 53% več kot v letih 1957 do 1960. Pretežni del predvidenih investicijskih sredstev za razvoj trgovskega omrežja bodo prispevale gospodarske organizacije iz lastnih skladov. Te bo treba v primerih, kadar bo graditev posameznih objektov povezana s širšimi interesi komunalne skupnosti, usmerjati z združevanjem. Poleg tega pa naj bi vlagali sredstva za razvoj trgovine tudi ljudski odbori iz investicijskih skladov ter v te namene usmerjali tudi del sredstev iz stanovanjskih skladov, ki izvirajo iz najemnin za trgovinske lokale. Za omrežje industrijskih prodajaln bi morala prispevati del sredstev tudi industrijska podjetja.

3. V blagovnem prometu bi se moral vedno bolj uveljavljati neposreden stik med proizvodnjo in porabo, ki skrajšuje pot blaga, zagotavlja potrošniku celotno izbiro izdelkov in povezuje proizvodnjo neposredno s potrebami trga. Zato bo treba pospeševati neposredno prodajo lastnih izdelkov proizvajalnih podjetij z ustanavljanjem prodajnih skladišč za promet na debelo ter lastnega omrežja trgovine na drobno. V ta namen bo treba pospeševati tudi poslovna združenja takih proizvodnih podjetij, katerih izdelki se dopolnjujejo v zaključeno izbiro blaga, in organizirati skupno omrežje trgovine na drobno.

Pri rednem trgovinskem omrežju naj bi se uveljavljala močna podjetja z velikim številom prodajaln, razmeščenih na širokem območju. Taka podjetja bodo lahko izkoriščala ugodnosti neposrednega nakupa pri proizvajalcih, uporabljala enotno tehniko pri manipulaciji z blagom, smotrno uporabljala obratna in osnovna sredstva, zlasti skladišča in prevozna sredstva, uveljavljala moderne metode pri upravljanju podjetij in proučevanju tržišča ter smotrno vzgajala trgovinske delavce. Pri tem naj bi ljudski odbori pospeševali širjenje podjetij ne glede na politično-teritorialne meje. Omogočati bi morali odpiranje prodajaln na njihovem območju tudi proizvodnim in trgovinskim podjetjem z drugih območij, s tem bi se povečala konkurenca in izboljšala preskrba.

Za tak razvoj trgovinskega omrežja bi morale skrbeti tudi trgovinske zbornice. Hkrati naj bi se zavzemale za spremembo prodajnih pogojev pri proizvajalcih. Namesto načela ugodnosti pri nakupu, ki se ravna po registraciji kupca, bi se moralo, v skladu s težnjami po čim bolj neposrednem povezovanju trgovine na drobno s proizvodnjo, uveljaviti določanje prodajnih pogojev po količini prodanega blaga.

Osnovno odkupno mrežo za kmetijske pridelke sestavljajo kmetijske zadrage. S povečanjem in organizacijsko utrditvijo kmetijskih zadrug bo omogočen odkup vedno večjega dela tržnih presežkov. Kmetijske zadrage s svojimi obrati naj se komercialno in tehnično opremijo ter usposobijo za samostojno pro-

dajo v potrošniških središčih ali pa za prodajo trgovinskim organizacijam za preskrbo v potrošniških središčih in za izvoz. Če vrsta pridelkov ali krajevna struktura proizvodnje, predelave ali porabe ne dajejo gospodarskih pogojev za odkup po kmetijskih zadrugah, naj se le-ta dopolni z ustrežno odkupno mrežo drugih gospodarskih organizacij.

Kmetijske zadrage, družbena kmetijska gospodarstva ter trgovinske organizacije bi se morale organizacijsko in tehnično usposobiti za sodobno poslovno tehniko pri sortiranju, skladiščenju, embaliranju, hlajenju in transportu kmetijskih pridelkov. Tako bi omogočili, da bi se povečala tudi prodaja kmetijskih pridelkov v samopostrežne trgovine in v prodajalne z živili. Specializirane prodajalne za prodajo kmetijskih pridelkov naj bi se usposabljele le v največjih potrošniških središčih. V drugih območjih je organizacija specializiranih podjetij za sadje in zelenjavo nesmotrna, ker imajo majhen obseg poslovanja in zato ne morejo ustvarjati potrebne dohodka za modernizacijo prodajaln in za hitro prilagajanje cen tržnim razmeram.

4. Spremenjeni sistem prodajne tehnike bo zahteval ustrezne spremembe pri strokovnem usposabljanju trgovinskih delavcev. Enostransko usmerjenost pri izučevanju delavcev, ki je doslej slonela na sistemu vajencev; bo treba zamenjati z različnimi oblikami izobraževanja, od priučevanja na delovnem mestu do rednega učenja. O oblikah izučevanja naj bi samostojno odločali delavski sveti gospodarskih organizacij, pri tem pa upoštevali obseg poslov in strokovno pomembnost posameznega delovnega mesta.

Hkrati z uvajanjem novih oblik izučevanja delavcev bo treba spremeniti tudi sistem strokovnega šolstva. Poleg rednih šol bo treba organizirati potrebno število tečajev in večernih šol za izpopolnjevanje splošne izobrazbe priučenih delavcev in tečajev za dopolnilno strokovno izobrazbo zaposlenih v trgovini. Za prilagoditev učnega programa v vajenskih in večernih šolah ter v tečajih potrebam trgovine in za uveljavitev enotnega sistema strokovnega izobraževanja bi morale skrbeti trgovinske zbornice.

S potrebami trgovine usklajeni sistem izobraževanja bo omogočil pravilnejšo porazdelitev zaposlenih v trgovini. Število delavcev v prometu na drobno bi naraščalo za okoli 5% na leto, tako da bo hkrati z uvajanjem sodobne tehnike v prodaji zagotovljena tudi višja raven trgovinskih storitev. K temu bo pripomoglo tudi nadaljnje izpopolnjevanje sistema nagrajevanja po učinku.

VII. Turizem

Nadaljnji razvoj turizma bo treba usmerjati k boljši izrabi ugodnih naravnih in drugih pogojev, ki jih ima LR Slovenija, in upoštevati pri tem tudi njegov družbeni, zlasti pa ekonomski pomen.

Osnovni cilji turizma morajo biti rekreacija, odlih in razvedrilo delovnih ljudi. Zato je treba s sodelovanjem vseh gospodarskih in družbenih organizacij ter ustanov, interesiranih v turizmu, posebno pa ljudskih odborov, težiti k temu, da bodo zagotovljene raznovrstne potrebe turistov in da se pri tem doseže primeren ekonomski uspeh. Dejanske pogoje je treba izkoristiti zlasti za razvoj inozemskega turizma, ki bi moral v celoti temeljiti na doseganju čim večjih ekonomskih učinkov in čim večjega deviznega priliva.

Z dolgoročnimi programi, v katerih bi se morale upoštevati vse potrebe turistične zgraditve turističnih krajev in območij, je treba predvideti možnosti za pospešen razvoj turizma, v družbenih planih okrajev in občin pa je treba na tej podlagi določiti konkretne naloge razvoja za krajše obdobje.

Za uspešen razvoj turizma bi morale skrbeti predvsem interesirane komune ter gospodarske in družbene organizacije, ki neposredno ali posredno delujejo v turizmu. Za skladnost njihovega dela naj se pri ljudskih odborih ustanovijo sveti za turizem.

Na podlagi dosedanjega razvoja, večje realne osebne porabe, boljše izrabe drugih zmogljivosti ter potencialnega interesa v tujini kakor tudi na podlagi predvidene turistične zgraditve in smotrnejše propagande se računa, da bo v naslednjih petih letih naraščal turistični promet po številu nočitev letno za okoli 9,7%, in to pri domačih turistih za 8,7% in pri inozemskih za 14%.

Devizni učinek od inozemskega turističnega prometa bo predvidoma v letu 1965 za okoli 100% večji kot v letu 1960, na to bo vplivala tudi povečana povprečna dnevna poraba na turista.

Za dosego takega razvoja bo treba predvsem okrepiti materialno osnovo turističnega gospodarstva, in sicer tistih gospodarskih panog, ki neposredno delujejo v turizmu, kakor tudi tistih, ki proizvajajo opremo, naprave in blago za potrebe turizma.

Da bi se povečala materialna osnova turističnega gospodarstva bo treba razpoložljiva sredstva usmeriti predvsem v to, da se:

- modernizirajo, rekonstruirajo in uredijo gostinski, turistični, trgovski in obrtni obrati v turističnih krajih ter izboljšajo javna prometna sredstva in komunalne naprave v turističnih krajih;

- pospešuje in uvaja industrijska in obrtna izdelava opreme za turizem;

- zgradijo novi gostinski in turistični objekti v turističnih krajih;

- uredijo in nadalje izgradijo zdravilišča;

- zgradijo in uredijo gostišča, bencinske črpalke in servisne postaje ob glavnih prometnih žilah;

- uredijo turistično zanimive kraške jame in podobni objekti;

- razvija in pospešuje planinsko dejavnost ter urejajo, zboljšujejo in vzdržujejo planinski domovi in naprave;

- zgradijo žičnice, sedežnice in vlečnice.

Ker je občutno pomanjkanje nastanitvenih kapacitet ena največjih ovir za razvoj turističnega prometa, bo treba skrbeti, da se te kapacitete povečajo. Računa se, da bo v prihodnjih petih letih usposobljenih oziroma zgrajenih okoli 15.000 novih ležišč, kar pomeni v primerjavi s sedanjim stanjem povečanje za 51%. Pri graditvi novih kapacitet bo treba upoštevati sodobne oblike, pri tem pa graditi zlasti manjše in poceni objekte, kot so turistična naselja, kampingi, prenočišča in počitniški domovi. Hotelski objekti naj bi se gradili le v večjih turističnih in prehodnih središčih. Vzporedno z graditvijo nastanitvenih kapacitet je treba usposabljanje in graditi tudi ustrezne restavracijske kapacitete.

V vseh prometnih strokah je treba doseči izboljšanje pogojev za potniški promet. To velja zlasti za železniški promet, ker je treba povečati prevozne zmogljivosti in izboljšati njihovo opremo, povečati hitrost vlakov in udobnost prevoza, izboljšati prometne zveze, posebno za uvedbo motornih vlakov med glavnimi prometnimi vozlišči in turističnimi kraji in z uvedbo sezonskih turističnih vlakov ter turističnih spalnih vagonov, obenem pa urediti železniške postaje. V cestnem prometu je treba izboljšati cestno omrežje, predvsem pa urediti tiste ceste, ki povezujejo turistične kraje z obmejnimi prehodi, z veliko alpsko cesto in z osnovnim cestnim omrežjem FLRJ. Avtobusna podjetja naj skrbijo za nadomestitev zastarelega voznega parka z novimi vozili, ki ustrezajo potrebam sodobnega turističnega prometa, obenem pa naj povečajo število turističnih in izletniških prog ter posvetijo pozornost medsebojni kooordinaciji prometa in ureditvi avtobusnih postaj. Plovni park v obmorskem prometu bo treba povečati s plovnimi enotami za prevoz potnikov in za razvedrilo gostov ter z večjim številom prometnih zvez izboljšati povezavo z drugimi obalnimi območji. V letalskem prometu je zlasti treba pospešiti dograditev mednarodnega letališča v Brnikih, obenem pa poskrbeti za močnejši redni in sezonski letalski promet z glavnimi mesti in turističnimi središči ter za zvezo z mednarodnimi linijami.

Intenzivno je treba nadaljevati povezavo dolinskih in gorskih predelov z žičnicami in sedežnicami, kar bo prispevalo k podaljšanju turistične sezone nasploh, zlasti pa k poživitvi zimske sezone. V tem obdobju je treba zgraditi predvsem žičnice na Veliko planino, na Vogel in na Okrešelj, poleg tega pa naj bi se gradile žičnice tudi v drugih pomembnejših krajih, posebno tam, kjer se da to doseči z enostavnejšimi gradbami. Obenem naj posamezne gospodarske organizacije in ljudski odbori poskrbe, da se zgradijo poceni vlečnice.

Za razvoj turizma bo pomembna tudi predvidena graditev zimskega športnega centra na Velem polju, ki jo bo potrebno podpirati tudi s turističnega vidika.

Za usposobitev posameznih krajev v turistične namene bo posebno važno vzporedno urejanje komunalnih naprav, zlasti vodovodov, kanalizacije, javne razsvetljave, parkov, nasadov, sprehajališč in podobno, za kar naj bi skrbeli predvsem ljudski odbori v sodelovanju s prizadetimi organizacijami.

V turistično delovanje bi se morali aktivneje vključiti tudi trgovina in obrt, kar bo omogočilo večji ekonomski učinek turističnega prometa. Mrežo in zmogljivost trgovskih in obrtnih poslovalnic je treba z občasnimi prodajnimi mesti prilagoditi potrebam turističnih krajev v dobi največje porabe, pri tem pa zagotoviti ekonomski interes podjetij s povezovanjem sezonskega in rednega obratovanja.

V okviru razvoja posameznih gospodarskih panog, ki se vključujejo v turizem in ki iz turističnega prometa ustvarjajo ekonomske koristi, je treba predvideti ukrepe, s katerim se bo pospeševal turistični promet ter v ta namen razporediti tudi ustrezna sredstva. Za graditev turističnih naprav, kot so žičnice in drugi objekti (podzemeljske jame, izletniške točke in podobno), bi bilo potrebno vložiti v tem obdobju okoli 1.800 milijonov din sredstev.

Poleg krepitve materialne osnove turističnega gospodarstva so potrebni za povečani turistični promet in večje ekonomske učinke še tile ukrepi:

— gostinstvo naj bi skrbelo za izboljšanje kvalitete storitev in sortimenta ter za razvedrilo in zabavo turistov in s tem prispevalo k povečanju turističnega prometa, zlasti v inzvensezonskem obdobju;

— zaradi povezovanja interesentov za ustanavljanje počitniških domov, njihove boljše izrabe in racionalnega upravljanja naj se v okviru komuu ustanovijo počitniške skupnosti, tem naj po potrebi pomagajo politične in sindikalne organizacije, potovalne agencije in turistični uradi;

— v Sloveniji je na majhnem območju razporejenih veliko število raznovrstnih privlačnih turističnih krajev. S ponudbo kombiniranih aranžmajev za obisk gorskih in obmorskih predelov ter izletniških točk in z ustreznimi propagandnimi akcijami je treba izkoristiti te možnosti za povečanje turističnega prometa. Pri tem naj se izkoriščajo tudi široke možnosti, ki jih nudijo razne folklorne, umetniške, gospodarske, športne in zabavne prireditve. S tem in z drugimi propagandnimi, organizacijskimi in ekonomskimi ukrepi bo omogočeno podaljšanje turistične sezone in boljša izraba kapacitet;

— v krajih z malim obmejnim prometom je treba skrbeti za ustrezno ureditev krajev in za boljšo ponudbo storitev in blaga;

— vlogo lova in ribolova v turizmu, posebno v inozemskem, je treba pravilno izkoristiti z organizirano ponudbo aranžmajev; v teh naj bodo zajete vse potrebne storitve;

— posebno pozornost je treba posvetiti proizvodnji predmetov, po katerih turisti posebno povprašujejo. S tem bi lahko zaposlili gostinske in turistične delavce v turističnih krajih v času izven sezone;

— potovalne agencije naj bi usmerjale svoje delovanje tako, da bodo izboljšale organizacijo turističnega prometa in raven svojih storitev, poleg tega pa naj skrbijo za medsebojno koordinacijo dela;

— pospešeno je treba odpravljati administrativne ovire, ki preprečujejo hitrejši razvoj turizma, zlasti pri formalnostih pri prehodu čez mejo;

— Turistična zveza Slovenije naj s programom splošne turistične propagande zagotovi smotnost in koordinacijo propagande v turističnih družbenih organizacijah. Gospodarske organizacije v turizmu pa naj z ustrezno komercialno propagando dopolnijo splošno turistično propagando;

— sredstva za splošno turistično propagando naj se zagotovijo v proračunih republike, okrajev in občin, poleg proračunskih sredstev pa naj za njeno financiranje prispevajo določen delež tudi vse tiste gospodarske organizacije, ki črpajo koristi iz turističnega prometa;

— informacijski center pri Turistični zvezi Slovenije naj z ustreznim omrežjem informacijskih mest dopolni turistično propagando s sodobno urejeno in zahtevam turizma ustrezno informacijsko službo.

VIII. Gostinstvo in družbena prehrana

1. Nadaljnje povečanje osebne porabe in pričakovani hiter razvoj turističnega prometa zahtevata

od gostinstva, da doseže bistvene spremembe pri poslovanju z boljšo kvaliteto in kulturnejšo postrežbo gostov ter z boljšo izrabo kapacitet.

V ta namen naj bi gostinska podjetja in obrati v tesni povezavi s komuna usmerjali prizadevanja zlasti v tole:

— modernizirati zmogljivosti in graditi take nove objekte, ki ustrezajo zahtevam sodobnega turizma ter potrebam in možnostim delovnega človeka;

— izboljševati gospodarjenje z ustrezno organizacijo in boljšo uporabo notranjih rezerv ter s tem ustvarjati večja lastna sredstva. Ta bodo omogočala boljši nadaljnji razvoj;

— izboljšati raven postrežbe in povečati izbiro ter kvaliteto storitev;

— z ustrezno delitvijo dohodka omogočiti spodbuden način razdeljevanja osebnih dohodkov po učinku ter omogočiti ustvarjanje lastnih skladov;

— z uspešnejšimi načini priučevanja in usposabljanja zagotoviti potrebno strokovno delovno silo, za sezonsko delo pa vključevati delovno silo predvsem iz neposredne okolice.

Do leta 1965 bi se povečal promet v gostinstvu za 50 % ter bi naraščal povprečno za 8,5 % letno. Pri tem se bo še naprej krepila vloga družbenega sektorja, tako da bo v letu 1965 na družbeni sektor odpadlo najmanj 90 % vsega gostinskega prometa.

Povečanje prometa in izboljšanje storitev bosta zahtevala modernizacijo sedanjih in graditev novih obratov. Potrebe turističnega prometa in domačega prebivalstva bodo terjale ustanavljanje družbenih obratov tudi v manjših naseljih in na podeželju. Zasebna gostišča naj bodo samo nujno dopolnilo tam, kjer ni ekonomskih pogojev za razvoj družbenih gostišč.

Gostinska podjetja bi morala biti organizirana tako, da lahko ustvarjajo lastne sklade in sredstva za nadaljnji razvoj. Določena centralizacija in združevanje obratov sta zato upravičena, vendar pa je pri tem treba upoštevati poleg možnosti ustvarjanja lastnih skladov tudi potrebo po konkurenci in vse druge okoliščine, ki vplivajo na kvaliteto gostinskih storitev. Centralizacija naj bi se zato izvedla samo tam, kjer lahko zagotovi boljše poslovanje, to pa ne glede na meje politično-teritorialnih enot, tako da bodo posamezna gostinska podjetja lahko odpirala obrate tudi zunaj občine, v kateri je njihov sedež.

O načinu plačevanja družbenih dajatev naj odločajo ljudski odbori v sporazumu z gostinsko gospodarsko organizacijo, ne glede na kategorijo gostišča in na višino ustvarjenega prometa. Dajatve v pavšalnem znesku naj bodo določene za daljše obdobje vnaprej, najmanj pa vsaj za nekaj let, in ne bi smele vplivati destimulativno na delo gostinske gospodarske organizacije. Sredstva, pridobljena iz pavšalnih obveznosti gostinskih gospodarskih organizacij, naj se uporabijo za izvedbo postavljenega programa za razvoj turizma.

Amortizacija naj se v gostinstvu obračunava skozi vse leto, ne glede na to, da poslujejo posamezni gostinski obrati samo sezonsko. Amortizacijske stopnje je treba postopoma, toda čimprej, približati dejanskim potrebam po amortizacijskih sredstvih v gostinstvu. S tem naj bi se zagotovila normalna reprodukcija osnovnih sredstev.

Za nadaljnji razvoj gostinstva se predvideva povečanje nastanitvenih zmogljivosti skupno za 15.000 ležišč, od tega v gostinstvu okoli 4.500, okoli 2.500 ležišč bo pridobljenih v turističnih naseljih, okoli 8.000 pa z usposobitvijo sedanjih in zidavo novih počitniških domov in planinskih postojank ter s primerno ureditvijo zasebnih turističnih sob.

V komercialnem gostinstvu je treba v prvi vrsti graditi sicer sodobne, toda manjše in poceni objekte, zlasti turistična naselja in prenočišča. Hoteli naj se gradijo le v večjih turističnih in prehodnih središčih.

Računa se še z nadaljnjimi intenzivnimi vlaganji gospodarskih in družbenih organizacij za počitniške in planinske domove.

Vzporedno s povečanjem nastanitvenih zmogljivosti se bodo predvidoma povečale tudi restavratorske zmogljivosti za okoli 15.000 sedežev oziroma za 9%. Težiti bo treba predvsem h graditvi restavracij z moderno tehniko in organizacijo postrežbe.

V gostinske obrate je treba dosledno uvajati hladilno tehniko in druge sodobne naprave, ki bodo omogočale boljše kvaliteto storitev. V ta namen je treba s sodelovanjem gostinskih zbornic in industrijskih podjetij zagotoviti proizvodno opremo, ki bo po kvaliteti in sortimentu ustrezala potrebam gostinstva.

Za predvideni razvoj gostinstva bo treba vložiti v bodočem petletnem obdobju okoli 15 milijard din investicijskih sredstev, kar bo omogočilo močno okrepitev njegove materialne osnove. Povprečna vlaganja bi bila za okoli 144% večja kot v preteklem obdobju. Okoli 40% od skupnih investicij bodo vložile iz lastnih skladov gospodarske organizacije. Večji del sredstev gospodarskih organizacij se bo uporabil za modernizacijo in rekonstrukcijo obratov ter za udeležbe pri natečajih. Razpoložljiva sredstva republiškega investicijskega sklada se bodo uporabila predvsem za usmerjanje sredstev ljudskih odborov in podjetij za namene, ki so predvideni s tem perspektivnim planom.

Za predvideno povečanje prometa bo treba v gostinstvu povečati število zaposlenih za okoli 4.000 oseb ali za 37%.

Da bo pridobljeno zadostno število strokovnih delavcev, bo treba izvajati primernejšo politiko zaposlovanja in vzgoje kadrov. Dosedanja vzgoja kadrov za gostinske in turistične organizacije je pomanjkljiva in ne ustreza potrebam. Zato je treba revidirati učne programe, vzgojo strokovnih gostinskih kadrov pa prilagoditi smernicam, postavljenim v zvezni resoluciji o strokovni vzgoji kadrov. Učna snov naj zajema pretežno strokovne predmete, doba priučevanja pa mora ustrezati dobi, ki je potrebna za pridobitev znanja na določenem delovnem mestu. Gostinske zbornice naj ustanovijo centre za strokovno izobraževanje delavcev, v katerih bodo organizirani tečaji za priučeno delovno silo ter tečaji za strokovno in družbeno-politično izpopolnjevanje delavcev.

Da bodo kapacitete šol boljše izrabljene in, ker je na posameznih delovnih mestih sorodno delo, je treba poskrbeti, da bo potekala vzporedno z vzgojo gostinskih strokovnih delavcev tudi vzgoja strokovnih kadrov, ki so potrebni v obratih družbene prehrane.

Gostinske gospodarske organizacije, zbornice in ljudski odbori naj zagotovijo tudi ustrezno izobraže-

vanje višjih strokovnih, komercialnih in vodenih kadrov. Zaradi smotrnejšega koriščenja sredstev za vzgojo strokovnih kadrov, naj gostinske gospodarske organizacije združujejo del svojih sredstev, namenjenih za strokovno izobraževanje.

Nekvalificirano in polkvalificirano sezonsko delovno silo je treba dobiti na podlagi ustrezne ekonomske zainteresiranosti predvsem iz turističnih krajev samih ali iz njihove neposredne okolice. Gostinska podjetja in zbornice naj v ta namen organizirajo tečaje za njihovo usposobitev. Gostinske gospodarske organizacije naj si s podaljšanjem turistične sezone ustvarijo možnost, da bodo lahko primerno zaposlovale ustrezno število stalne strokovne delovne sile, istočasno pa naj organizirajo druga dela za zaposlitev teh delavcev v mrtvi sezoni.

Sistem nagrajevanja po delovnem učinku je treba izpopolnjevati in postopoma uvajati sistem postrežnine, ki naj bo ločena od dejanske cene za gostinske storitve in naj se ne bo obračunavala v celotnem dohodku. Odločanje o oblikah in načinu uvajanja postrežnine ter njeno višino je treba prepustiti delovnim kolektivom, gostinske zbornice in sindikalne organizacije pa naj jim pri tem nudijo strokovno in tehnično pomoč.

Za izboljšanje preskrbe gostinstva v turističnih krajih naj bi skrbele predvsem trgovinske organizacije, ki bi se morale prilagoditi potrebam turističnega prometa, zlasti glede preskrbe s kvalitetnimi živili v krajih z razvitim inozemskim turizmom. Gostinskimi gospodarskimi organizacijam naj se omogoči tudi neposreden nakup drobnih kmetijskih pridelkov.

Pri poslovanju z inozemstvom je treba gostinskimi gospodarskimi organizacijam omogočiti neposredno nastopanje na inozemskem tržišču. Za opravljanje takih poslov se bodo morale organizacijsko usposobiti.

2. Družbeno prehrano je treba obravnavati kot sestavni del naporov, da bi se povečala delovna storilnost in izboljšala življenjska raven.

Za hitrejši, organizacijsko skladnejši in gospodarsko smotrnejši razvoj družbene prehrane naj ustanovljajo gospodarske organizacije, družbene organizacije in ljudski odbori obrate in servise za družbeno prehrano. Pri tem je treba najti take oblike, ki najbolj ustrezajo krajevnim potrebam.

V okviru novo ustanovljenih stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov je treba najti za te namene ekonomsko ustrezne rešitve z najširšo mobilizacijo sredstev gospodarskih organizacij in komune. Tudi obrati te vrste morajo poslovati po samostojnem gospodarskem računu, ki bo ustvaril temelje za družbeno upravljanje.

Dotacije in druge vrste pomoči gospodarskih organizacij in komun naj se dajejo tovrstnim obratom le v sorazmerju s številom koristnikov, ki pripadajo posamezni organizaciji.

Delovni kolektivi naj bodo zadosti stimulirani, da bodo stalno izboljševali kvaliteto storitev. Zato je treba postopoma preiti na obrate odprtega tipa, kjer bo kvaliteta storitev omogočila dotok novih gostov in s tem ugodnejši razvoj obratov za družbeno prehrano.

Solske kuhinje je treba še nadalje razvijati ter zagotoviti redno preskrbo in prispevke staršev za kritje izdatkov. Organizacijsko naj se šolske kuhinje

prilagodijo krajevnim potrebam, ljudski odbori pa naj v proračunih zagotovijo sredstva za njihovo redno poslovanje.

Pri ljudskih odborih naj se ustanovijo komisije za družbeno prehrano, da bodo urejale vprašanja s tega področja v sporazumu s prizadetimi organi in organizacijami, strokovno pomoč pa naj še nadalje nudijo zavodi in centri za napredek gospodinjstva.

IX. Obrt

1. Nadaljnji razvoj gospodarstva in izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva bosta zahtevala v bodočem obdobju predvsem hitro povečanje storitvene obrti. Dosedanje zaostajanje te obrti ni vplivalo samo na nezadovoljivo kritje potreb prebivalstva, temveč je v določeni meri zaviralo že tudi proizvodnjo. Zato bo treba zagotoviti hitrejši razvoj storitvenih obrtnih obratov, poleg tega pa razvijati tudi storitvene kapacitete v okviru drugih strok, zlasti industrije, trgovine in gradbeništva, ter v okviru stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov. Za uspešno reševanje te naloge bi morale skrbeti predvsem komune, ker postaja razvoj storitvenih obrti vse bolj sestavni del njihove skrbi, da se dvigne življenjski standard prebivalstva.

V bodočem obdobju je mogoče pričakovati, da bo narasel obseg proizvodnje in storitev v obrtništvu povprečno za 12 % na leto. Razvoj obrtnišтва bo še nadalje temeljil na krepitvi družbenega sektorja, kjer naj bi se povečal obseg proizvodnje in storitev za 15 % na leto.

Povečanje kapacitet v storitvenih obrtih bo treba zagotoviti:

— z organizacijo obrtnih centrov v večjih potrošniških središčih in z nadaljnjim razvijanjem in modernizacijo specializiranih storitvenih obratov ter

— z razširjanjem omrežja servisnih delavnic in industrijskih in trgovinskih podjetij ter servisnih delavnic pri stanovanjskih skupnostih in krajevnih odborih.

V proizvodni obrti, kjer bi se moral uveljavljati industrijski način dela, bo treba razvijati zlasti obrate, ki s svojimi izdelki razširjajo sortiment blaga za široko porabo ter obrate, ki proizvajajo v kooperaciji z industrijo ali pa so važni za vsakdanjo preskrbo potrošnikov.

Da bi zagotovili tak razvoj obrtnišтва, ki bo omogočil postopno uskladitev kapacitet s potrebami prebivalstva in drugih panog, bo treba povečati investicije. Obseg investicij bi znašal v povprečju 3.200 milijonov din letno, kar je za 100 % več, kot so znašala povprečna vlaganja v letih 1957 do 1960.

Hkrati s tem, ko se bodo uveljavljali sodobnejši proizvodni procesi v vsej obrti, bo treba izboljšati tudi vzgojo obrtnih delavcev in prilagoditi sistem izučevanja in strokovnega šolstva novim potrebam. Število zaposlenih v družbeni obrti naj bi se povečevalo za okoli 8 % na leto.

2. Da bi omogočili širše uvajanje mehanizacije in večjo delitev dela v storitveni obrti, bi se moral usmerjati nadaljnji razvoj, zlasti v večjih mestih in industrijskih središčih, v graditev in usposabljanje obrtnih centrov, ki naj bi združevali izključno storitvene obrti. Z združevanjem storitvenih obrti raznih

strok in ustreznih kapacitet naj bi vsak obrtni center bil zaokrožena organska celota, ki z minimalno udeležbo ročnega dela opravlja storitve prebivalstvu. Tako organizacijo storitvene obrti naj bi še nadalje dopolnjevali specializirani obrtni obrati, ki bi si morali zagotoviti boljšo mehanizacijo in prehod na industrijski način dela. V novo usposobljenih obrtnih središčih in drugih obratih naj bi ljudski odbori v sodelovanju z delovnimi kolektivi proučili možnost, da se vpelje druga izmena, kar bo omogočilo boljše izrabo razpoložljivih kapacitet.

Vzdrževanju in servisnim popravilom trajnejših tehničnih predmetov in prevoznih sredstev bi morala posvetiti večjo skrb tudi proizvodna in uvozna podjetja. Predpisom o servisnem vzdrževanju naj bi v čim večji meri zadovoljila z ustanavljanjem lastnih, sodobno opremljenih stalnih in ambulantskih servisnih delavnic z visoko produktivnostjo dela, katerim naj bi zagotovila tudi primeren sortiment nadomestnih delov. Tako se bodo redni obrtni obrati, ki so danes še pogodbeno vezani na opravljanje servisne službe, lahko preusmerili na opravljanje drugih storitev.

Zaradi naraščajoče motorizacije bo treba zagotoviti hitrejši razvoj servisov za tekoče vzdrževanje motornih vozil in avtoremontov. Ti servisi naj skrbijo tudi za nabavo strojev in opreme za večja popravila.

Stanovanjske skupnosti in krajevni odbori naj bi se usmerili predvsem v ustanavljanje obratov, ki naj bi sproti vzdrževali stanovanjske zgradbe in obrate za pomoč gospodinjstvom. Povsod tam, kjer so primerne razmere za organizacijo sodobnih mehaniziranih servisov, ki lahko zadovoljujejo potrebe gospodinjstev na širšem območju, kot so na primer pralnice, čistilnice in podobno, naj bi stanovanjske skupnosti organizirale na svojem območju le prevzemna mesta, kadar bi bila organizacija takih delavnic v okviru posameznih stanovanjskih skupnosti neekonomična.

Za skladen razvoj storitvenih obratov v okviru obrti ter drugih panog bi morali skrbeti predvsem občinski ljudski odbori in obrtno-komunalne zbornice. V ta namen naj bi izdelali programe razvoja po strokah in strokovnih skupinah.

Podoben pomen kot servisne delavnice proizvodnih in uvoznih podjetij imajo tudi delavnice za opravljanje zaključnih del v okviru gradbenih podjetij. Da bi zagotovila hitrejšo zidavo stanovanjskih in podobnih objektov, naj bi gradbena podjetja organizirala lastne delavnice v takem obsegu, da bodo njihove kapacitete v čim večji meri v skladu s kapacitetami osnovne stroke. Povečati bo treba predvsem kapacitete za montažo tipiziranih gradbenih elementov, ki jih bodo izdelovala industrijska podjetja. Vzporedno s tem pa naj se razvijajo tudi samostojni specializirani obrtni obrati za gradbena zaključna dela.

3. Razvoj obrtnih obratov, ki proizvajajo v kooperaciji z industrijo, naj bi pospeševala tudi industrijska podjetja. Tako bi omogočili hitrejše povečanje kapacitet družbene obrti ter bi odpadla potreba po kooperaciji industrije z zasebno obrtjo. Družbeni obrtni obrati naj bi v širšem obsegu prevzemali tudi organizacijo dela na domu in zamenjali zasebno obrt.

Drugi proizvodni obrtni obrati, ki so se usmerili na proizvodnjo standardnih izdelkov za trg, naj bi

postopoma prehajali v industrijo. Z uvajanjem industrijskega načina dela bo vedno bolj izginjala razlika med proizvodno obrtjo in industrijo, to se bo pospeševalo tudi v okviru industrijske zbornice, v katero bodo vključena večja proizvodna obrtna podjetja.

Da bi zagotovili večji izvoz in boljšo založenost notranjega trga z izdelki domače in umetne obrti, bo treba izkoristiti možnosti za povečanje te obrti. V območjih, kjer ima domača obrt že tradicijo, naj bi organizirali proizvodnjo in prevzem izdelkov na širši podlagi.

4. S tem da bodo naraščala sredstva gospodarskih organizacij, bo ustvarjena materialna osnova za povečanje investicij, ki jih bo zahteval nadaljnji razvoj obrti. Večja sredstva bo treba zagotoviti zlasti za graditev in opremo obrtnih središč in s tem omogočiti hitro povečanje kapacitet v storitveni obrti.

Za ustanavljanje servisnih delavnic bi morala poleg ljudskih odborov prispevati del sredstev tudi proizvodna in uvozna podjetja, ki naj zagotovijo delavnicam iz lastnih sredstev predvsem potrebno opremo. Za hitrejši razvoj servisnih delavnic pri stanovanjskih skupnostih in krajevnih odborih naj bi poleg ljudskih odborov vlagali sredstva tudi hišni sveti in državljani.

Sredstva obrtnih gospodarskih organizacij bo treba usmerjati predvsem v modernizacijo in mehanizacijo proizvodnje, kar bo omogočala tudi povečana proizvodnja strojev in orodja za potrebe obrti. Poleg gospodarskih organizacij bi morale skrbeti za izboljšanje opreme tudi obrtne zbornice.

5. Boljša organizacija dela in modernizacija proizvodnje bosta zahtevali tudi spremembe v sistemu izučevanja delavcev. S tem bo omogočeno njihovo večje vključevanje v obrt in širše uveljavljanje pri-

učevanja na delovnih mestih; zlasti v kritičnih strokah bo s tem omiljen problem pridobivanja novih strokovnih delavcev. Vzporedno s tem bo zagotovljena večja stalnost zaposlenih, ker bodo priučeni delavci v večji meri vezani na odrejena delovna mesta.

Spremembam v sistemu izučevanja obrtnih delavcev bo treba prilagoditi tudi strokovno šolstvo. V skladu z osnovnimi načeli o izobraževanju zaposlenih v obrti, ki izhajajo iz resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov v gospodarstvu, bo treba razviti tak sistem strokovnega izobraževanja, ki ustreza potrebam obrti glede na strokovno usposobljenost in kvalifikacijski sestav zaposlenih. Zato bo treba organizirati široko omrežje izobraževalnih centrov, ki se lahko razvijejo iz sedanjih strokovnih šol ali pa usposobijo na novo, v skladu s krajevnimi potrebami. Ti centri bodo morali biti nosilci vseh oblik izobraževanja in pobudniki za vnašanje novih metod dela v posamezne poklice. Ta vprašanja naj bi pomagale reševati v prvi vrsti obrtne zbornice v tesnem sodelovanju z ljudskimi odbori in gospodarskimi organizacijami. Pri tem naj bi zlasti zagotovile, da bo vsebina in trajanje izobraževanja prilagojeno posebnostim posameznih poklicev in da bo razmestitev izobraževalnih centrov po območjih v skladu s potrebami.

Hkrati z boljšim sistemom izobraževanja delavcev in uveljavljanjem sodobnejšega načina dela bo treba izpopolnjevati tudi sistem razdeljevanja osebnih dohodkov. Posebno v novo usposobljenih obrtnih centrih bo treba uveljaviti taka ekonomska razmerja, ki bodo posameznim obrtnikom zagotavljala čim večjo samostojnost in delitev ustvarjenih sredstev po delu. Z ustreznim sistemom nagrajevanja pa je treba zagotoviti tudi strokovno vodilno osebje, ki bo s svojim delom pospešilo razvoj obrtnih podjetij.

52.
UKAZ

Na podlagi 11. točke 72. člena ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti Ljudske republike Slovenije razglasa Izvršni svet Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije družbeni plan LR Slovenije za leto 1961, ki ga je sprejela Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Zbora proizvajalcev dne 30. in 31. januarja 1961 in ki se glasi:

D R U Z B E N I P L A N
LR Slovenije za leto 1961

P r v i d e l

SPLOŠNI PREGLED GOSPODARSKEGA RAZVOJA
V LETU 1961

I. poglavje

Osnovne naloge družbenega plana za leto 1961

Na podlagi v letu 1960 doseženega razvoja ter ob upoštevanju programa perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta in zveznega družbenega plana za leto 1961 se postavljajo za leto 1961 v LR Sloveniji tele osnovne naloge:

1. Povečati je treba obseg proizvodnje in storitev v vseh gospodarskih panogah in storiti vse ukrepe, da se doseže visoka stopnja izrabe sedanjih proizvodnih zmogljivosti ter hitro aktiviranje zmogljivosti, ki se gradijo.

2. Ustvariti je treba pogoje za nadaljnje naraščanje produktivnosti dela kot osnove za hitro povečanje proizvodnje in za izboljševanje življenjskih razmer prebivalstva. Zato je treba izpopolnjevati spodbudne načine delitve osebnih dohodkov po učinku ter uvajati spodbudnejše oblike nagrajevanja; poleg tega je treba uvajati v proizvodne procese sodobne naprave in metode dela, izboljševati organizacijo dela, skrbeti za racionalno zaposlovanje delovne sile ter za pospešeno izobraževanje kadrov.

3. Skladno s povečanjem produktivnosti dela in proizvodnje je treba zagotoviti naraščanje osebne porabe in družbenega standarda, zlasti delavcev in uslužbencev. Večanje dohodkov posameznikov in kolektivov naj bo odvisno od večje produktivnosti dela. Da se zagotovi nadaljnji razvoj osebne porabe, je treba skrbeti za izboljšanje preskrbe mest in industrijskih središč z industrijskimi in kmetijskimi proizvodi, pospeševati razvoj storitvenih obrtnih obratov in servisov za opravljanje storitev v gospodinjstvu ter razvijati obrate za družbeno prehrano.

Razvoj družbenega standarda zahteva še nadaljnje povečanje vlaganj za stanovanjsko in komunalno dejavnost, za graditev šol in drugih ustanov za izobraževanje, za razširitev in izpopolnitev zdravstvene službe ter za razvoj drugih področij družbenega standarda, ki vplivajo na gospodarski razvoj ter na izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva.

4. Hkrati s povečanjem proizvodnje bo treba skrbeti tudi za povečan izvoz ter razširjati trgovinske odnose s tujino tudi na bolj oddaljene trge; posebno pozornost bo treba posvetiti pridobivanju tujih plačilnih sredstev s pospešenim razvojem tranzitnega

prometa, inozemskega turizma ter z investicijskimi storitvami.

5. Pri investicijski graditvi je treba pospešiti dovršitev začelih objektov ter usmeriti investiranje na take rekonstrukcije, razširitve in izpopolnitve kapacitet, ki bodo z najmanjšimi vlaganji dale večje proizvodne učinke že v letu 1961 in v naslednjih letih. V vseh gospodarskih storitvah je treba usmerjati vlaganja v uvajanje sodobnih tehnoloških postopkov, zlasti pa v mehanizacijo in avtomatizacijo proizvodnih procesov. Skladno z nalogami programa perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta je treba intenzivirati priprave ter izdelavo programov in projektov, ki ustrezajo politiki nadaljnega razvoja. Za financiranje takega razvoja je treba razširiti združevanje sredstev ter pri tem iskati take oblike, ki bodo zagotavljale samostojnost gospodarskih organizacij pri odločanju ter njihov neposredni ekonomski interes.

6. V okviru splošne ekonomske politike ter gospodarskega sistema je treba skrbeti za nadaljnje razvijanje socialističnih družbenih odnosov, za odpravljanje administrativnih vplivov na gospodarjenje zlasti pri razporejanju investicijskih sredstev, krepiti komunalni sistem in povečevati interes gospodarskih organizacij ter kolektivov za doseganje čimboljših rezultatov; še nadalje je treba razvijati delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje, da bi s smoternejšim nalaganjem sredstev ter z racionalnejšo uporabo proizvodnih sredstev dosegli hitrejši razvoj proizvodnje, družbenega standarda in osebne porabe.

II. poglavje

Družbeni proizvod in narodni dohodek

1. Upoštevaajoč doseženo raven proizvodnje v letu 1960 ter program perspektivnega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1961. do 1965. leta je mogoče pričakovati, da se bosta v letu 1961 družbeni proizvod in narodni dohodek takole povečala:

	— v cenah iz leta 1959 [*] — v milijardah dinarjev				
	1959	1960	1961	1960 1959	1961 1960
Družbeni proizvod	386,9	434,0	482,2	112,1	111,1
Narodni dohodek	356,1	399,2	444,7	112,1	111,4

2. Gibanje družbenega proizvoda po posameznih gospodarskih panogah bi bilo takole:

	— v cenah iz leta 1959 [*] — v milijardah dinarjev				
	1959	1960	1961	1960 1959	1961 1960
Gospodarstvo skupaj	386,9	434,0	482,2	112,1	111,1
Industrija	212,8	239,2	266,3	112,4	111,3
Kmetijstvo	54,3	57,2	63,5	103,4	111,0
Gozdarstvo	5,9	6,1	6,4	103,4	104,9
Gradbeništvo	22,2	25,2	27,5	113,5	109,1
Promet	24,7	28,0	30,7	113,4	109,6
Trgovina	32,8	37,7	42,6	114,9	113,0
Gostinstvo	5,0	5,6	6,0	112,0	107,1
Obrt	24,7	29,1	32,9	117,8	113,1
Drugo	4,5	5,9	6,3	131,1	106,8

S predvidenim razvojem gospodarstva in s povečanjem obsega celotne proizvodnje je zagotovljena struktura proizvodnje, ki je potrebna za dosegajoč in ciljev družbenega plana za leto 1961.

III. poglavje

Investicije

1. Skladno z nalogami perspektivnega razvoja LR Slovenije je treba vlagati v letu 1961 razpoložljiva investicijska sredstva predvsem v namene, ki bodo omogočali hiter razvoj gospodarstva in družbenega standarda. Investicijska poraba bi se morala v letu 1961 usmerjati predvsem v hitro dovrševanje že začelih objektov ter na take rekonstrukcije, razširitve in izpopolnitve kapacitet, ki bodo dale v kratkem roku ter ob nizkih vlaganjih večje učinke. Vzporedno s tem je treba pripravljati programe in projekte za razširitve in modernizacijo ter novo zidavo tistih objektov, ki so v skladu s perspektivnim razvojem LR Slovenije ter so v okviru danih pogojev že v letu 1961 začete priprave za njihovo graditev.

2. Na podlagi razpoložljivih in predvidenih sredstev se pričakuje, da bo znašal obseg investicij v osnovna in obratna sredstva v letu 1961 skupno okoli 150 milijard dinarjev ter bo za okoli 7,5% večji od izvršenih vlaganj v letu 1960. V strukturi skupnih investicij se bo še vnaprej povečeval delež gospodarskih organizacij. Te naj bi v skladu s splošno gospodarsko politiko v tem letu intenzivirale zlasti vlaganja v obratna sredstva ter s tem omogočila skladnejši razvoj proizvodnje.

3. Skupne investicije za osnovna sredstva naj bi znašale v letu 1961 okoli 119,7 milijarde din, kar je za 9% več kot v letu 1960. Osnovna struktura vlaganj za osnovna sredstva bi bila tale (v milijonih dinarjev):

	1960	1961	Indeks	Struktura v %	
				1960	1961
Gospodarske panoge	72.490	79.200	109	65,9	66,2
Negospodarske panoge	37.510	40.500	108	34,1	33,8
— družbeni standard	34.010	37.800	111	30,9	31,6
— državna uprava	3.500	2.700	77	3,2	2,2
Skupaj	110.000	119.700	109	100,0	100,0

Predvideni obseg investicij temelji zlasti na sredstvih gospodarskih organizacij, ki se bodo povečala zaradi uporabe celotne amortizacije ter na podlagi doseženega povečanja proizvodnje v preteklem letu.

4. Po posameznih gospodarskih panogah naj bi bil v letu 1961 obseg investicij v osnovna sredstva takle (v milijonih dinarjev):

	1960		1961		Indeks 1961/1960
	Znesek	Struktura	Znesek	Struktura	
Industrija	36.260	50,0	39.900	50,4	110
Kmetijstvo	10.160	14,0	11.400	14,4	112
Gozdarstvo	1.480	2,0	1.700	2,1	115
Gradbeništvo	2.550	3,5	2.800	3,6	111
Promet	13.300	18,3	14.000	17,7	105
Trgovina	3.900	5,4	4.100	5,2	105
Gostinstvo	2.180	3,0	2.400	3,0	110
Obrt	2.680	3,8	2.900	3,6	108
Gospodarstvo skupaj	72.490	100,0	79.200	100,0	109

Predvidena sredstva naj bi se po posameznih panogah vlagala predvsem za tele namene:

— V industriji in rudarstvu je treba nadaljevati predvsem graditev že pričelih objektov ter zagotoviti, da bodo dovršeni v predvidenih rokih. V ta namen je treba nadaljevati graditev energetskih objektov, zlasti električnih central, razdelilnih in prenosnih naprav, ter rekonstrukcije premogovnikov. Poleg tega se računa z večjimi rekonstrukcijami, modernizacijami in razširitvami sedanjih obratov tudi v drugih strokah, predvsem v črni in barvasti metalurgiji, kovinski in elektroindustriji, kemični industriji, industriji gradbenega materiala, lesni industriji, industriji celuloze in papirja ter tekstilni in živilski industriji.

— V kmetijstvu je treba vlagati investicijska sredstva predvsem v pospešeni razvoj poljedelstva in živinoreje. Posebno je treba povečati vlaganja za nabavo mehanizacije in živine, za zidavo objektov za živinorejo, objektov za predelavo in skladiščenje kmetijskih pridelkov in za razširitev nasadov.

— V gozdarstvu je treba pospešiti nabavo mehanizacije ter plantažno gojitev intenzivnih drevesnih vrst in nadaljevati graditev gozdnih cest.

— V gradbeništvu je treba uporabiti razpoložljiva sredstva za nabavo mehanizacije, za vzpostavitev obratov za izdelavo gradbenih elementov ter za urejanje obrtnih delavnic pri gradbenih podjetjih.

— V prometu so predvidena sredstva predvsem za obnovo in povečanje prevoznega parka, za razširitev železniških vozlišč, za elektrifikacijo prog in za rekonstrukcijo cest, za nadaljevanje graditve letališča in pristanišča ter za širjenje avtomatske telefonske in telegrafске mreže.

— V trgovini je treba zlasti v mestih in industrijskih središčih začeti modernizirati in razširjati kapacitete trgovine na drobno in nadaljevati graditev skladišč in hladilnih prostorov za kmetijske pridelke.

— Še nadalje je treba izboljševati pogoje za razvoj turizma ter v ta namen v gostinstvu vlagati sredstva za povečanje nastanitvenih zmogljivosti v večjih prehodnih in turističnih središčih, za graditev družabnih prostorov ter za razširitev in izboljšanje obratov za družbeno prehrano.

— V obrti je treba z razpoložljivimi sredstvi povečevati zmogljivosti z ustanavljanjem novih delavnic in z rekonstrukcijo dosedanjih, zlasti tistih, katerih kapacitete ne zadostujejo potrebam.

5. Obseg negospodarskih investicij bi se povečal v letu 1961 za 8%, od tega investicije za družbeni standard za 11%, medtem ko naj bi se vlaganja za druge negospodarske investicije zmanjšala. Po posameznih dejavnostih se predvidevajo tale vlaganja (v milijonih dinarjev):

	1960	1961	Indeks
Stanovanjsko-komunalna delavnost	24.810	26.360	106
Kulturno-socialna delavnost	9.200	11.440	124
Družbeni standard skupaj	34.010	37.800	111
Državna uprava in drugo	3.500	2.700	77
Negospodarske panoge skupaj	37.510	40.500	108

Pretežni del predvidenih investicijskih sredstev za družbeni standard, to je okoli 70%, bi se porabil za stanovanjsko in komunalno graditev; zaradi zaoznanja v razvoju pa bo treba dati večji poudarek

graditvi komunalnih objektov in naprav. Prav tako se predvidevajo povečana vlaganja za obvezno šolstvo in za zidavo objektov, ki bodo omogočili hitro usposabljanje strokovnih kadrov, kar bo omogočeno s povečanimi sredstvi novo ustanovljenih šolskih skladov. Povečana investicijska sredstva bodo omogočala tudi povečanje vlaganj za zdravstvene objekte, za socialno varstvo ter znanstveno in kulturno delo.

6. Da bi se dosegle osnovne naloge investicijske graditve bo treba v letu 1961:

- pri izbiri investicijskih objektov dajati prednost tistim objektom, ki zagotavljajo ob manjših naložbah hitrejši in večji učinek, in zato usmerjati vlaganja v rekonstrukcije in razširitve podjetij. Intenzivirati je treba priprave in pričeti graditi tudi take nove objekte, ki bodo vplivali na spremembo gospodarske strukture;

- nadaljevati priprave in izvajanje programov za mehanizacijo in avtomatizacijo proizvodnih procesov ter v ta namen upoštevati sodobne dosežke znanosti in tehnike. V zvezi s tem je treba prehajati na večjo delitev dela ter pri tem razvijati proizvodjalne kapacitete, tako da se bo razširjala kooperacija in specializacija proizvodnje;

- učinkovitost investicij povečati s pripravo dobro proučenih ter ekonomsko in tehnično dokumentiranih programov;

- pospešiti investicijska dela in uvajati sodobno proizvodnjo gradbenega materiala ter gradbenih elementov, da bi omogočili izvršitev predvidenega obsega gradbenih del in modernizacijo gradbeništva;

- neposredni investitorji, prav tako pa tudi ljudski odbori, družbeni organi in organi republiške uprave naj intenzivneje spremljajo razvoj investicijskih del tako glede smotrnosti uporabe razpoložljivih sredstev kot tudi glede pravočasne dovršitve objektov;

- glede na uvajanje sodobnejših tehnoloških procesov ter novih proizvodov je treba v to delo v večji meri vključevati znanstveno-raziskovalne ustanove, razen tega pa tudi skrbeti za njihov nadaljnji razvoj. Prav tako je treba okrepiti in organizacijsko utrditi projektantske organizacije.

7. Sredstva republiškega investicijskega sklada se bodo uporabila za poravnavo že sprejetih obveznosti in za posojilo LR Sloveniji v znesku 1.600 milijonov din, za rekonstrukcije cest, razširitev radio-televizijskega omrežja in za geološke raziskave. Preostala sredstva se bodo razporedila po posameznih gospodarskih panogah, v skladu s splošnimi smernicami investicijske politike, predvsem za razvoj industrije, kmetijstva, turizma in prometa.

8. Ljudskim odborom se priporoča, da uporabljajo pri usmerjanju sredstev svojih investicijskih skladov enaka načela, kot so določena s tem planom, in da s svojimi družbenimi plani izvršijo osnovno razdelitev razpoložljivih investicijskih sredstev na posamezna področja.

9. Zaradi velikih sredstev, s katerimi razpolagajo gospodarske organizacije in komune, je treba skrbeti, da se poveča učinkovitost vlaganj teh sredstev in da se bodo usmerjala za tiste namene, ki jih narekuje splošni gospodarski razvoj. Zato bo treba še nadalje združevati sredstva za financiranje graditve posameznih gospodarskih objektov ali objektov družbenega standarda, ki presegajo možnosti posameznega podjetja ali politično-teritorialne enote. Pri združevanju sredstev je treba iskati take oblike, s katerimi bo za-

gotovljena pri odločanju popolna samostojnost gospodarskih organizacij in njihov ekonomski interes. Zato je pri združevanju sredstev treba uporabljati predvsem bančni in kreditni sistem.

IV. poglavje

Zaposlenost in produktivnost dela

Nadaljnji gospodarski razvoj ter vzporedno naraščanje življenjskega standarda prebivalstva, prav tako pa tudi povečano vključevanje v mednarodno delitev dela zahtevajo hitro naraščanje produktivnosti dela. Ob upoštevanju spodbudnejših načinov nagrajevanja, izpopolnitve sistema delitve dohodka gospodarskih organizacij, ki je predvideno z zveznim družbenim planom, ter na podlagi uvajanja sodobnejših proizvodnih procesov in izboljševanja organizacije dela je mogoče računati v letu 1961 s povečano produktivnostjo dela v družbenem sektorju gospodarstva za 7,6 %, od tega v industriji za okoli 7 %.

Na podlagi takega gibanja produktivnosti dela ter predvidenega povečanja proizvodnje, bi se povečalo skupno število zaposlenih v gospodarstvu za okoli 15.400 oseb ali za 4,1 %. Vzporedno s tem se predvideva povečanje zaposlenih tudi v javnih službah in podobnih zavodih za okoli 5.600, tako da bi se v letu 1961 povečalo skupno število zaposlenih v družbenem sektorju približno za 19.000.

Da bi se povečala produktivnost dela, kakor je predvideno, bi morale gospodarske organizacije še naprej izpopolnjevati sistem delitve osebnega dohodka ter dosledno uvajati nagrajevanje po uspehu celotne gospodarske organizacije in po doseženem učinku pri delu. Število delovnih mest, ki se obračunavajo po doseženem učinku, bo treba stalno povečevati ter kar se da široko uporabljati tudi premisski sistem s takimi premisskimi osnovami, ki zagotavljajo objektivno ocenjevanje doseženih uspehov. Nagrajevanje posameznikov bo treba kar najbolj vezati na učinek organizacijskih enot. To bo vplivalo na hitrejšo in enakomernejše povečanje delovne storilnosti na delovnih mestih, v organizacijskih enotah in v podjetju kot celoti.

Delovno silo za nova delovna mesta je treba pridobivati predvsem s smotrnejšo razporeditvijo sedanje delovne sile v okviru posameznega obrata ali pa v okviru podjetij določenega okoliša. Uporabo razpoložljivega časovnega sklada je treba izboljševati z zmanjšanjem izostankov in fluktuacije delovne sile. V ta namen je treba izvajati ukrepe za izboljšanje delovne discipline, prav tako pa skrbeti za izboljšanje življenjskih razmer zaposlenih.

Na povečevanje delovne storilnosti bo v znatni meri vplivalo tudi uvajanje sodobnejše opreme in sodobnejših proizvodnih procesov, zlasti pa mehanizacije in avtomatizacije, kar naj bi gospodarske organizacije upoštevale pri svojem nadaljnjem razvoju.

V skladu z resolucijo Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov bo treba nadaljevati z ukrepi za hitro izobraževanje kadrov, v skladu s potrebami gospodarstva in družbenih služb. Temu bi morale posvetiti posebno skrb gospodarske organizacije, prav tako pa tudi vsi drugi organi, ki so dolžni skrbeti za izobrazbo strokovnih kadrov. V zvezi s tem bo treba izboljšati materialno osnovo za izobrazbo strokovnih kadrov, zlasti z razširitvijo šol in zavodov ter z zidanjem novih.

Posebno skrb bo treba še nadalje posvečati strokovnemu usposabljanju delavcev na delovnem mestu in v ta namen razširiti omrežje centrov za strokovno usposabljanje.

V. poglavje

Osebna poraba in družbeni standard

Osebna poraba

1. Na podlagi predvidenega razvoja proizvodnje ter zvišanja plač v javni upravi bi se v letu 1961 povečal skupni obseg osebne porabe za okoli 10 % ali na prebivalca za okoli 9,2 %.

Ob upoštevanju vzporednega povečanja osebnih dohodkov s povečano produktivnostjo dela se predvideva, da se bo povečal povprečni realni osebni dohodek v gospodarstvu za 7 do 8 %. Zaradi usklajevanja plač zaposlenih v državnih organih in javnih službah s plačami v gospodarstvu se predvideva pri državnih organih in javnih službah v letu 1961 nekoliko hitrejšo večanje, tako da bi se skupni povprečni osebni dohodki zaposlenih v gospodarskih in negospodarskih strokah povečali za okoli 9 %. Hitrejšo povečanje plač v državni upravi in javnih službah bo omogočilo postopno uvajanje stimulatивnejšega sistema nagrajevanja tudi na teh področjih.

2. Prejemki prebivalcev na podlagi socialnega zavarovanja bi se povečali v letu 1961 za okoli 16 %. In s povečanjem realnih povprečnih osebnih dohodkov tem naj bi se omogočilo usklajevanje višine pokojnikov delavcev in uslužbencev. Poleg tega bi se povečali tudi drugi socialnega zavarovanja, kar naj bi omogočilo med drugim izboljšanje pogojev za zdravstveno zavarovanje zavarovancev.

3. Osebna poraba drugega, predvsem kmečkega prebivalstva, naj bi se razvijala v skladu z razvojem kmetijske proizvodnje, na katero bo v največji meri vplivalo razširjeno sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in zasebnimi proizvajalci.

4. Povečanje realnih osebnih dohodkov prebivalstva, zlasti zaposlenega v družbenem sektorju, bo že v večji meri vplivalo na spremembo strukture osebne porabe. Povečali bi se izdatki za industrijske izdelke, zlasti za tekstilne izdelke in za trajne potrošne dobrine, izdatki za kulturno življenje, letni dopust itd., medtem ko bo povečanje izdatkov za hrano manjše. Struktura prehrane pa bi se izboljšala z večjo porabo kvalitetnejših živil, zlasti mesa, mleka, povrtnin in sadja.

5. Za predvideno povečanje realne osebne porabe prebivalstva bo treba:

— zagotoviti predvideno povečanje proizvodnje, zlasti industrijskih in kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni osebni porabi;

— zagotoviti popolnejše in hitrejšo prilagajanje industrijske proizvodnje spremembam, ki nastajajo v strukturi potrošnje;

— poskrbeti za pravočasen uvoz potrošnega blaga ter omogočiti povečanje in izpopolnjevanje zaloga potrošnega blaga in s tem izboljšati založenost trga ter stabilnost cen;

— zagotoviti predvidene okvire gibanja druge potrošnje po obsegu in strukturi, zlasti investicijske in proračunske.

Poleg tega bo za izboljšanje življenjskih razmer in realne osebne porabe delavcev in uslužbencev potrebno:

— da se produktivnost dela čimbolj poveča ter da se osebni dohodki v gospodarskih organizacijah oblikujejo v skladu s povečanjem produktivnosti dela;

— da ljudski odbori posvečajo večjo skrb organizaciji trgovine, predvsem prometu s kmetijskimi pridelki;

— da ljudski odbori skrbijo za nadaljnji razvoj tistih strok, ki vplivajo na povečanje življenjskega standarda, kot so družbena prehrana, storitvene obrti, servisi za pomoč gospodinjstvom in drugo.

Družbeni standard

1. V letu 1961 je treba še nadalje izboljševati in razvijati službe in dejavnosti družbenega standarda, zlasti tiste, ki prispevajo k hitrejšemu razvoju gospodarstva in od katerih so v največji meri odvisne življenjske razmere prebivalstva. V ta namen je treba vlagati sredstva tako za tekoče izdatke kakor tudi za investicije, predvsem na stanovanjskem in komunalnem področju ter na področju šolstva in zdravstva. Poleg tega bo treba povečati vlaganja za razvoj znanstvenega in raziskovalnega dela ter za tiste kulturne ustanove, ki služijo množičnim kulturnim potrebam ter za socialno varstvo.

Z nadaljevanjem procesa decentralizacije sredstev, z ustanovitvijo družbenih investicijskih skladov za šolstvo in zdravstvo ter z uvajanjem ekonomskih osnov v komunalnem gospodarstvu se bo nadalje krepiła materialna podlaga komun. S tem bo mogoče zagotoviti skladnejši in stabilnejši razvoj posameznih področij družbenega standarda kakor tudi smotrnejše in učinkovitejše nalaganje razpoložljivih sredstev.

Na podlagi predvidenih sredstev bi znašale investicije za razvoj družbenega standarda v letu 1961 okoli 37,8 milijarde din ali 11 % več kot v letu 1960. Da bi se dosegel z razpoložljivimi sredstvi čim večji učinek, bo treba skrbeti za njihovo racionalno uporabo, za kar bodo predvsem važni ustrezni projekti. Za graditev pomembnejših objektov bo treba iskati ustrezne oblike združevanja sredstev, predvsem v okviru komune, ter uporabljati tudi najemanje posojil. Pri objektih, ki so v neposredni povezavi z vsakodnevnimi potrebami prebivalstva, je treba vključevati tudi sredstva državljanov.

Posebno pozornost je treba posvečati graditvi objektov družbenega standarda na področju mest in industrijskih središč, kjer so potrebe največje in kjer je nadaljnji razvoj gospodarstva neposredno odvisen od ustreznega razvoja družbenega standarda.

2. Sredstva skladov za zidanje stanovanjskih hiš se v letu 1961 zaradi izvršenih sprememb v preteklem letu ne bodo povečala. Predvideva pa se, da bodo na podlagi večjih sredstev, ki so bila ustvarjena v letu 1960, povečale svoja vlaganja gospodarske organizacije, tako da bi se skupen obseg sredstev za zidanje stanovanj povečal v letu 1961 za okoli 4 %.

Razpoložljiva sredstva stanovanjskih skladov je treba usmerjati v zidavo čimbolj racionalnih stanovanj ter pri tem upoštevati potrebe in finančno zmogljivost delovnega človeka. Da bi se stanovanjski objekti hitreje dovrševali, je treba uvajati tipizacijo in standardizacijo gradbenih elementov, s tem bodo ustvarjeni pogoji za znižanje gradbenih stroškov.

Da se zagotovi hitrejša in smotrnejša zidava stanovanj, naj občinski stanovanjski skladi organizira-

jo poslovna združenja z namenom, da se koordinira proizvodnja potrebnega materiala in izdelava projektov ter da se zagotovijo zadostne gradbene in obrtniške kapacitete.

S sredstvi republiškega stanovanjskega sklada se bo podpirala zidava stanovanj v večjih mestih in industrijskih središčih z namenom, da se jim omogoči hitrejši razvoj in da se zagotovi čimbolj racionalna graditev stanovanj. Skladno s smernicami veznega družbenega plana se bodo dovoljevala posojila za zidanje komunalnih objektov v večjih mestih.

V povezavi z občinskimi stanovanjskimi skladi bo treba nadaljevati zidavo stanovanj za borce, posebno za tiste, ki so stopili v NOV do leta 1945 in ki iz upravičenih razlogov niso v delovnem razmerju.

3. V letu 1961 se bo še nadalje posvečala posebna pozornost razvoju šolstva, ki mora skladno z gospodarskim razvojem vzgajati ustrezen strokovni kader za potrebe gospodarskega in družbenega razvoja. S spremembami v sistemu financiranja bodo šolstvu zagotovljeni trdnejši materialni pogoji, kar bo omogočilo boljše delovanje šol. Ekonomska samostojnost šol bo ustvarila temelje za nadaljnje razvijanje družbenega upravljanja in povečala interes prebivalcev, družbenih in gospodarskih organizacij ter zavodov za njihovo razvijanje in uspešno delovanje.

V osnovnem šolstvu bo treba v letu 1961 usmerjati investicijska sredstva, ki se bodo stekala v družbene investicijske sklade za šolstvo, za povečanje šolskega prostora predvsem v mestih in industrijskih središčih. V ta namen naj se pritegnejo poleg sredstev, ki so namenjena izključno za zidanje osnovnih šol, tudi druga sredstva družbenih investicijskih skladov za šolstvo.

Večja sredstva za financiranje šolstva je treba zagotoviti tudi z udeležbo gospodarskih organizacij in zavodov pri tistih šolah, za katerih delo in zidavo so neposredno zainteresirane.

Pri razvijanju sistema izobraževanja odraslih ter šol za kvalificirane delavce je treba posebej skrbeti za usposabljanje kadrov za tiste nove poklice, ki jih zahteva razvoj stanovanjskih skupnosti in družbene prehrane.

V okviru programa izgraditve fakultet ljubljanske univerze se bo v letu 1961 nadaljevala graditev gospodarskih fakultet in fakultete za splošno medicino in stomatologijo. Prav tako se bodo razvijale še nadalje višje šole zlasti v industrijskih središčih ter se bodo gradili za njihove potrebe tudi ustrezni objekti.

Za razvoj šolstva se predvideva v letu 1961 okoli 3.800 milijonov dinarjev investicij ali 27 % več kot v letu 1960, za razvoj univerze pa okoli 1.400 milijonov dinarjev, kar je za 10 % več kot v preteklem letu.

4. Investicije za razvoj zdravstva bi znašale v letu 1961 okoli 3.500 milijonov dinarjev ter bi bile za 10 % višje kot v letu 1960. Glede na dosedanji razvoj in bodoče potrebe zdravstvene službe bi se v prihodnjem letu večji del sredstev moral uporabiti za nadaljevanje gradb adaptacije in nabavo opreme kliničnih in drugih bolnišnic. V ta namen je treba ustanavljati tudi posebne investicijske sklade za graditev zdravstvenih ustanov. V teh se bodo združevala sredstva proračunov, zavodov za socialno zavarovanje, gospodarskih in družbenih organizacij ter sredstva zdravstvenih zavodov. Zaradi razširitve zdravstvenega zavarovanja na kmečko prebivalstvo in zaradi stalnega naraščanja

prebivalstva v mestih in industrijskih središčih je treba še nadalje večati tudi zmogljivosti ambulant in dispanzerjev.

5. Hitro naraščanje stanovanjske zidave in stalno povečevanje mestnega prebivalstva kakor tudi zastarelost sedanjih naprav terjajo, da se v večjem obsegu kot doslej razvija komunalna dejavnost. Glede na to bi bilo potrebno vložiti za komunalno dejavnost v letu 1961 okoli 5,5 milijarde dinarjev sredstev, kar je za 16 % več kot v letu 1960. Ta sredstva naj bi se uporabila predvsem za graditev in urejanje vodovodnih, kanalizacijskih in čistilnih naprav, za ureditev cestnega in uličnega omrežja ter za razširitev in izboljšanje nizkonapetostnih električnih naprav. Komunalne naprave naj bi občine urejale ob sodelovanju gospodarskih, družbenih in političnih organizacij ter prizadeta prebivalstva.

6. Na področju kulture naj bi se razvijalo zlasti tisto delo, ki je v neposredni povezavi z množičnimi kulturnimi potrebami. Posebna skrb naj bi se posvečala razširitvi in izpopolnitvi televizijskega oddajnega in sprejemnega omrežja, tako da bo omogočen sprejem na vsem območju republike. Poleg predvidenih sredstev zveze in republike naj bi prispevali sredstva tudi ljudski odbori, gospodarske organizacije in drugi zainteresirani zavodi.

7. Stanovanjske skupnosti in krajevni odbori naj še nadalje povečujejo svojo aktivnost pri ustanavljanju institucij za pomoč družini in gospodinjstvu ter pri reševanju komunalnih problemov, ki so neposredno vezani za njihovo področje. Za pospeševanje takih dejavnosti stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov naj ljudski odbori namenijo več sredstev, s čimer bodo obenem spodbujali tudi državljane k pripevanju lastnih sredstev.

V sodelovanju s Centralnim zavodom za napredek gospodinjstva naj investorji na podlagi urbanističnih načrtov prouče tehnično in ekonomsko najustrenejše oblike organizacije teh služb. Centralni zavod za napredek gospodinjstva naj še nadalje proučuje tehnologijo in funkcionalno ureditev družbenih gospodinjstev. Na podlagi ugotovitev zavoda bo mogoče smotnejše projektiranje in tipizacija projektov, vzporedno s tem pa tudi cenejše urejanje sodobnih obratov.

Med otroškimi ustanovami so posebno važne nove oblike varstveno-vzgojnega dela v stanovanjskih skupnostih. Z razvijanjem takih ustanov se bodo pridobile nove zmogljivosti za sistematično vzgojno delo z otroki in mladino, to je posebno pomembno za industrijska središča, kjer je veliko zaposlenih žena. Organizirano varstveno-vzgojno delo v stanovanjskih skupnostih postaja važen činitelj za razbremenitev družine in dvig delovne sterilnosti.

Posebna skrb naj se posveča tudi ustanavljanju disciplinskih centrov, zavodov za varstvo duševno defektne mladine in zavodov za varstvo odraslih.

VI. poglavje

Gospodarski odnosi z inozemstvom

1. V primerjavi z letom 1960 bi se izvoz blaga v letu 1961 povečal za 12,2 % in bi se po posameznih strokah predvidoma gibal takole:

	— tekoče cene — v milijonih deviznih din		
	1960	1961	Indeks 1961/1960
Izvoz skupaj	21.218	23.800	112,2
— industrija	16.448	18.360	111,6
— kmetijstvo	4.158	4.781	115,0
— gozdarstvo	612	659	107,7

V strukturi izvoza po osnovnih blagovnih skupinah bi prišlo le do manjših sprememb v korist povečane udeležbe izvoza kmetijskih pridelkov. Struktura izvoza bi se spremenila takole (v odstotkih):

	1959	1960	1961
Izvoz skupaj	100,0	100,0	100,0
— industrija	76,7	77,4	76,9
— kmetijstvo	19,7	19,8	20,2
— gozdarstvo	3,6	2,8	2,9

Večje spremembe bi se mogle doseči v strukturi izvoza blaga po namenu porabe, kjer bi se povečeval predvsem izvoz opreme in potrošnega blaga. To je v skladu s težnjo, da se usmerja izvoz v izdelke z višjo stopnjo izdelave.

Po osnovnih namenih porabe bi se gibal izvoz takole:

	Indeksi	
	1960/1959	1961/1960
Reprodukcijski material	111	106
Oprema	67	183
Potrošno blago	113	114

Od skupnega izvoza industrijskih izdelkov bo odpadlo še vedno preko 50 % na izdelke barvaste metalurgije in lesne industrije. Medtem ko bo izvoz izdelkov barvaste metalurgije ostal približno na dosežani ravni, se pri lesni industriji predvideva večje povečanje, ki bo doseženo z izvozom furnirja, plošč, zabojev, pohištva in drugih končnih izdelkov. Veliko povečanje izvoza bo mogoče doseči posebno pri strojništvu in elektroindustriji z izvozom strojev in naprav, prometnih sredstev, elektromotorjev ter drugih končnih izdelkov. Poleg tega se računa tudi s povečanim izvozom salonita in proizvodov tekstilne, obutvene ter živilske industrije.

Pri kmetijskih pridelkih bi se mogel na podlagi predvidenega povečanja proizvodnje najbolj povečati izvoz mesa ter hmelja.

Poleg povečanega izvoza blaga se predvideva tudi povečan obseg tranzitnih storitev in inozemskega turizma. V ta namen bo treba iskati možnosti, da se poveča obseg tranzitnega prometa pri železnici; na podlagi povečanja ladijskih zmogljivosti ter razširjenih kapacitet koprškega pristanišča je mogoče računati s povečanjem deviznega priliva tudi iz pomorskega prometa in od pristaniških storitev.

V letu 1961 se bodo predvidoma povečale nočitve inozemskih gostov za 12 %. To bo mogoče doseči z boljšo uporabo nastanitvenih kapacitet in z njihovim povečanjem, kakor tudi z izboljšanjem kvalitete storitev ter z drugimi ustreznimi ukrepi. S tem bi se povečali dohodki od inozemskega turizma od okoli 3,5 milijona dolarjev v letu 1960 na okoli 3,8 milijonov dolarjev v letu 1961.

2. Na podlagi predvidevanj zveznega družbenega plana se v letu 1961 ne bo povečal uvoz reprodukcijskega materiala. Zato bi se morale proizvodjalne organizacije usmerjati v večji meri k zamenjavi uvo-

ženih materialov z domačimi oziroma k čim racionalnejši porabi uvoženih surovin in na osvajanje proizvodnje sestavnih delov ter materiala za proizvodnjo, ki se delajo po tujih licencah. Gospodarske organizacije bi se morale prav tako usmerjati k proizvodnji drugih izdelkov, ki se še uvažajo, ter pospeševati proizvodnjo, ki bo usmerjena pretežno v izvoz.

V letu 1961 se predvidevajo spremembe v deviznem in zunanjetrgovinskem sistemu, na podlagi teh bodo tudi na tem področju v večji meri prišla do izraza osnovna načela našega gospodarskega sistema. Gospodarske organizacije bi se morale kar najhitreje prilagajati spremenjenim razmeram ter izvajati take ukrepe, ki bodo prispevali k čimbolj racionalnemu izvozu in uvozu. V ta namen bi morale doseči z ustreznimi ukrepi zmanjšanje proizvodnih stroškov ter izboljšanje sortimenta in kvalitete, zlasti tistih izdelkov, ki se izvažajo.

Drugi del

RAZVOJ PO GOSPODARSKIH PANOGAH

VII. poglavje

Industrija

1. Pričakuje se, da bo v letu 1961 fizični obseg industrijske proizvodnje za 11 % večji od dosežene ravni v letu 1960.

Po posameznih industrijskih strokah je predvideno tole gibanje fizičnega obsega proizvodnje:

Stroka	Indeksi	
	1960	1961
Proizvodnja električne energije	107	112
Proizvodnja premoga	109	103
Pridobivanje nafte	82	100
Črna metalurgija	106	105
Barvasta metalurgija	116	104
Nekovine	111	125
Kovinska industrija	114	112
Elektroindustrija	125	120
Kemična industrija	111	118
Industrija gradbenega materiala	119	126
Lesna industrija	120	113
Proizvodnja papirja	113	108
Tekstilna industrija	108	110
Usnjarska industrija	118	112
Gumarska industrija	132	123
Živilska industrija	119	114
Grafična industrija	119	112
Tobačna industrija	99	103
Industrija skupaj	114	111

Po ekonomsko-tehnoloških skupinah bi se industrijska proizvodnja razvijala takole:

	Indeksi	
	1960	1961
Energetika	108	107
Reprodukcijski material	113	110
Material za gradbeništvo	118	117
Oprema	115	113
Izdelki za široko porabo	114	113

V tem okviru se predvideva tole povečanje proizvodnje nekaterih najvažnejših proizvodov:

	Enota mere	1960	1961	Indeks
Energetski proizvodi				
Električna energija	GWh	2.600	2.925	112,5
Rjavi premog	000 t	2.600	2.600	100,0
Lignit	000 t	2.290	2.500	109,1
Reprodukcijski material				
Surovo jeklo	t	409.000	424.800	103,8
Aluminij	t	20.000	20.200	101,0
Zivo srebro	t	480	500	104,2
Odlitki	t	47.900	49.150	102,8
Kovinska embalaža	t	9.700	10.300	106,3
Žveplena kislina	t	22.000	28.000	127,3
Kalcijev karbid	t	36.000	36.000	100,0
Razne lesne plošče	m ³	35.200	42.500	120,8
Papir, karton in lepenka	t	99.000	114.500	115,7
Bombažna preja	t	21.180	22.900	108,1
Tehnično, podplatno in umetno usnje	t	8.300	8.650	104,1
Proizvodi namenjeni pretežno kmetijstvu				
Poljedelski stroji in orodje	t	5.650	6.000	106,2
Umetna gnojila	t	72.000	97.000	134,8
Sredstva za varstvo rastlin	t	2.500	2.800	112,0
Proizvodi namenjeni pretežno gradbeništvo				
Cement	t	200.000	230.000	115,0
Salonit	t	60.000	90.000	150,0
Zidaki	000 ENF	215.000	253.000	117,7
Proizvodi namenjeni pretežno osebni porabi				
Emajlirana in druga posoda	t	7.450	7.760	104,4
Motocikli	kos	40.000	45.000	112,5
Dvokolesa	kos	50.000	65.000	130,0
Električni aparati za gospodinjstvo	t	4.185	4.700	112,7
Radijski sprejemniki	kos	50.000	52.000	104,0
Stanovanjsko pohištvo	garnitura	37.600	50.000	133,0
Bombažna tkanine	000 m ²	111.500	117.000	105,0
Konfekcija perila in oblačil	000 m ²	10.970	12.400	113,2
Obutev	000 parov	3.550	3.840	108,2
Mesne in ribje konzerve	t	3.900	4.800	123,0
Predelava sadja in vrtnin	t	12.000	13.000	108,3
Oprema				
Strojna oprema za industrijo, rudarstvo in deli	t	16.725	17.580	104,0
Kamioni in avtobusi ter drugi avtomobili	kos	3.500	6.100	174,0
Pisalni stroji	kos	7.500	8.500	113,3
Telefonske centrale	priključki	30.000	42.000	140,0

2. Za prevideno povečanje proizvodnje bi se smelo povečati število zaposlenih v industriji največ za 8.000. Na tej podlagi se pričakuje povečanje delovne storilnosti za okoli 7 %.

Tako povečanje števila zaposlenih je utemeljeno z zaposlitvijo nove delovne sile v drugi in tretji izmeni, kar bo prispevalo k boljši uporabi kapacitet, ter s pričetkom obratovanja nekaterih novih kapacitet, ki bi pričele obratovati v tem letu.

3. Skupne naložbe v osnovna sredstva v industriji bi znašale v letu 1961 okoli 39.900 milijonov din. Predvideni razvoj proizvodnje zahteva, da gospodarske organizacije čimbolj smotrno razporedijo lastna sredstva, tako da bo mogoče uresničiti smerne perspektivnega razvoja. Vedno večji del investicij bo iz skladov gospodarskih organizacij, ki bodo razpolagale v tem letu že s celotno vplačano amortizacijo.

V letu 1961 naj bi se razpoložljiva sredstva vlagala predvsem za dovršitev že začelih objektov, za nadaljevanje rekonstrukcij in razširitev podjetij ter za modernizacijo tehnoloških postopkov in za uvažanje avtomatizacije. Pričeli pa naj bi tudi graditi nekatere nove objekte, ki so pomembni za perspektivni razvoj industrije in za katere so izvršene že vse ustrezne priprave.

Pri razporejanju lastnih sredstev naj bi gospodarske organizacije upoštevale tudi potrebe za povečanje skladov obratnih sredstev, da bi se proizvodnja lahko gibala v predvidenem povečanem obsegu.

4. Predvideno gibanje industrijske proizvodnje bo zahtevalo vsestranske napore gospodarskih organizacij ter ustreznih organov politično-teritorialnih enot, prav tako pa tudi strokovnih in poslovnih združenj ter drugih zavodov. Naloge, na katere bo treba osredotočiti napore, so predvsem:

— da se bodo razpoložljive proizvodne kapacitete uporabile čimbolje, tudi s povečanjem dela v izmenah;

— da se bodo racionalizirali proizvodni procesi; v ta namen bo treba pospešeno še nadalje izboljšati organizacijo dela, nadaljevati mehanizacijo tehnoloških procesov in smejeje uvajati elektronsko tehniko in avtomatizacijo v proizvodnjo;

— da se bosta razvijala specializacija podjetij in sodelovanje med podjetji na podlagi dolgoročnih dogovorov, ki naj temeljijo na ekonomskih interesih gospodarskih organizacij;

— da se bo pospešila izdelava programov in projektov ob upoštevanju sodobnih tehnoloških procesov za rekonstrukcije in nove objekte, ki naj bi se gradili v letih 1961 do 1965, in zagotovil s tem predvideni perspektivni razvoj industrije; pri tem je treba proučiti tudi razvojne možnosti v vseh tistih podjetjih, ki doslej še nimajo izdelanih perspektivnih programov razvoja;

— da se bo raziskovalno delo razvijalo tako z organizacijo razvojnih oddelkov in laboratorijev pri podjetjih kot tudi z usmerjanjem dela raziskovalnih zavodov v reševanje problemov industrije; na tej podlagi naj bi se čim hitreje osvajala nova proizvodnja ter povečevala sortiment in kakovost industrijskih izdelkov, kar bo omogočilo tudi večji izvoz;

— da se bodo rudarsko-geološka raziskovanja usmerjala zlasti v širjenje surovinske osnove, tako da bi se dosegli čimprej končni rezultati;

— da se bodo za zagotovitev potrebnega strokovnega kadra izkoristile vse možnosti strokovne vzgoje in pospešeno organiziralo priučevanje na delovnem mestu;

— da se bo nadaljevalo s stimulatивно delitvijo osebnih dohodkov po učinku in z obračunavanjem po ekonomskih enotah.

5. Da bi se dosegel predvideni razvoj po posameznih strokah industrijske proizvodnje bo treba zlasti:

— Skrbeti bo treba tudi v bodoče za izboljšanje kvalitete električne energije, da bosta napetost in frekvenca stalni, ter za povečanje zanesljivosti oskrbe. Zato naj se pri graditvi elektrodistributivnega omrežja uvaja sistem zazankanja in dvostranskega napajanja transformatorskih postaj. Elektrodistribucijska omrežja naj se opremljajo s sodobnimi telekomunikacijskimi napravami. Še naprej bo treba skrbeti za zniževanje energetskih izgub v električnem omrežju, zlasti z izvajanjem faznega kompenziranja, s tem se bo doseglo tudi izboljšanje napetosti. Proučiti bo treba vprašanje čimboljše izravnave dnevnega obtežilnega diagrama in vprašanje najekonomičnejšega kritja dnevnic konic. Zaradi uvajanja gospodinjskih in drugih potrošnih aparatov, naj se posveča potrebna pozornost pravilnemu dimenzioniranju električnih instalacij kakor tudi organizaciji dobre servisne službe. Pripraviti bo treba študije in programe ter izvršiti pripravljala dela za graditev novih električnih central v naslednjih letih.

— Zaradi povečanja zalog drobnega premoga in premoga v prahu v preteklem letu zaradi zmanjšanja porabe v termoelektrarnah, bo treba v letu 1961 rešiti vprašanje deponije drobnega premoga bodisi pri rudnikih ali termocentralah oziroma tam, kjer so pogoji ugodnejši. Široko porabo bi bilo treba oskrbeti s potrebnimi količinami premoga že v prvi polovici leta. Zaradi pomanjkanja rjavega premoga je treba povečevati še nadalje uporabo lignita. Z geološko-razi-

skovalnimi deli je treba pri premogovnikih povečati stopnjo raziskanosti, da se ugotovijo čim večje zaloge in s tem zagotovi nadaljnji razvoj proizvodnje. Pospešeno je treba še nadalje proučevati izpopolnitve tehnoloških procesov, da bi se dosegla večja proizvodnost dela in povečala uporaba jeklenega oporja ter s tem zmanjšala poraba jamskega lesa.

— V črni metalurgiji bo nadalje povečanje udeležbe kakovosti izdelkov v proizvodnem programu zahtevalo poostreno kontrolo proizvodnih procesov s sodobnimi merilnimi in kontrolnimi metodami ter z uvajanjem avtomatizacije. V skladu s potrebami predelovalne industrije bo treba sistematično osvajati proizvodnjo kvalitetnega reprodukcijskega materiala, kakor so trafo in bela pločevina, razne specialne žice, orodna jekla ipd. Še nadalje je treba proučevati možnosti za izboljšanje tehnoloških procesov, za racionalizacijo proizvodnje in za zmanjšanje porabe materiala ter energije. Intenzivno se je treba ukvarjati z izdelavo projektov za rekonstrukcije, da bi se s tem omogočila čimprejšnja realizacija projektov.

— Pri rudnikih barvnih kovin bo treba pospešiti geološko-raziskovalna dela, da se zagotove zadostne zaloge rude in s tem omogoči predvideni obseg proizvodnje tudi v bodoče. Raziskovati je treba tudi nahajališča nekovinskih rudnin, zlasti tistih, ki dajejo surovinsko osnovo za proizvodnjo cementa, stekla, keramike, okrasnega kamna in gradbenega materiala. Prav tako bo treba nadalje raziskovati nahajališča nafte in zemeljskega plina ter železne in manganove rude.

— V kovinski industriji bo treba v večji meri razvijati in osvajati proizvodnjo delov in naprav za avtomatizacijo in jih vgrajevati v opremo, da bo mogoče hitreje uvajati avtomatizacijo v industrijo in druge gospodarske stroke. Pri tem bo treba čim tesneje sodelovati predvsem z elektroindustrijo ter z znanstveno-raziskovalnimi, projektantskimi in drugimi organizacijami. Pri proizvodnji opreme se bodo morala podjetja v večji meri usposabljeni za proizvodnjo kompletne opreme za celotne objekte, kar bo omogočilo tudi uspešen izvoz. V ta namen bi se morala podjetja povezovati tudi z drugo strojno industrijo v državi in z inozemskimi kooperanti ter okrepiti projektantske in razvojno-konstruktorske biroje v podjetjih ali posebnih organizacijah. Posebno skrb bo treba posvečati nadaljnjemu povečanju proizvodnje reprodukcijskega materiala, zlasti raznih vrst odlitkov, odkovkov, orodja in spojnega materiala. Še naprej se bo treba prizadevati za specializacijo proizvodnje in kooperacijo med podjetji.

— V elektroindustriji bo treba še nadalje pospeševati proizvodnjo sestavnih delov za elektronsko tehniko in drugih elementov za avtomatizacijo ter omogočiti njihovo uvedbo v proizvodne procese. S sodelovanjem vseh interesiranih podjetij bo treba razviti razvojno in projektantsko organizacijo za uvajanje avtomatizacije v vsa gospodarska področja, ki bo zmožna ne samo projektirati, temveč tudi prevzeti organizacijo in izvedbo projektov. Za uspešen nadaljnji razvoj je nujna specializacija proizvodnje ter bo zato treba v večji meri koordinirati proizvodne in investicijske programe podjetij v okviru poslovnih združenj.

— V industriji gradbenega materiala bo treba predvsem težiti za dovršitvijo novih in rekonstruiranih obratov. Odpravljati bo treba sezonsko naravo proizvodnje, predvsem v opekarnah, ter osvajati proizvodnjo modernih lahkih gradbenih materialov

in prefabriciranih elementov. Vse to bo omogočilo rednejše oskrbovanje gradbišč z gradbenim materialom in olajšalo gradbenim podjetjem uvajanje industrijskega načina gradbe.

— V kemični industriji bo treba posvetiti posebno skrb nadaljnjemu študiju predelave lignita in karbida ter drugih surovin, predvsem zemeljskih plinov in nafte, ki se uporabljajo pri proizvodnji umetnih tvoriv, zlasti umetnih smol, plastičnih mas in sintetskih vlaken. Na podlagi izdelanih investicijskih programov bo treba pospešiti izdelavo projektov za proizvodnjo umetnih tvoriv, da bi bilo mogoče čimprej začeti graditi nove proizvodne kapacitete. Začeti bo treba študirati možnosti razvoja na drugih področjih kemične proizvodnje.

— Razvoj živilske industrije bo treba usmerjati v večji meri v proizvodnjo izdelkov z višjo stopnjo predelave, tako kvalitetnih testenin, koncentriranih in polpripravljenih jedil in podobno, v skladu z razvojem porabe. Sortiment izdelkov je treba hitreje prilagajati potrebam trga. V večji meri je treba uvajati vnaprejšnje pakiranje proizvodov in pri tem posvečati posebno skrb embalaži in opremi. Podjetja, ki proizvajajo pijače, naj v večji meri organizirajo prodajo po polnilnicah.

— V drugih industrijskih strokah, zlasti v lesni, papirni, tekstilni in usnjarski industriji je treba predvsem pospešiti dovršitev začetih rekonstrukcij in zagotoviti v čimkrajšem času polno izrabo povečanih zmogljivosti. Prav tako je treba nadaljevati pripravo programov za nove rekonstrukcije ter iskati možnosti za njihovo financiranje z združevanjem sredstev gospodarskih organizacij. Razen tega je treba skrbeti za nadaljnje povečanje sortimenta in izboljšanje kvalitete izdelkov. Proizvajalci blaga za široko porabo naj razvijajo razne oblike sodelovanja z neposrednimi potrošniki, da bi na tej podlagi izboljšali strukturo svoje proizvodnje in prispevali k popolnejši preskrbi trga.

VIII. poglavje

Kmetijstvo

1. V kmetijstvu se pričakuje v letu 1961 povečanje fizičnega obsega kmetijske proizvodnje za 10,5%. Tako povečanje ustreza dinamični perspektivnega razvoja za obdobje od 1961 do 1965 leta.

V posameznih kmetijskih strokah se pričakuje tole povečanje proizvodnje (v indeksih):

	1960	1961	1961
	1959	1960	1959
Poljedelstvo	112,0	103,7	116,3
— žita	112,4	100,4	112,9
— industrijske rastline	97,0	100,6	97,6
— vrtnine	120,9	104,9	126,8
— krmne rastline	107,6	106,1	114,2
Sadjarstvo	154,5	98,5	152,0
Vinogradništvo	85,9	177,6	149,0
Živinoreja	109,2	109,4	119,5
Ribolov	75,5	121,4	94,0
Domača predelava	88,3	150,1	152,5
Kmetijska proizvodnja skupaj	109,0	110,5	120,5

Najpomembnejše bo povečanje v živinoreji in pr. krmnih rastlinah, če ne upoštevamo vinogradništva in domače predelave, kjer je povečanje izredno visoko zaradi nizkega pridelka v letu 1960. Hiter raz-

voj živinoreje bo pomemben za nadaljnjo intenzifikacijo in stabilizacijo skupne kmetijske proizvodnje. Doseči ga bo mogoče, ker se je v prejšnjih letih stalno večalo število živine, ker je bila zboljšana in razširjena krmna baza ter povečana proizvodna sposobnost živine.

Glede na predvideno proizvodnjo, bi bil obseg tržnih presežkov za okoli 18% večji kot v letu 1960, zlasti pri mesu, mleku, krompirju in zelenjavi. S tem bo zboljšana preskrba prebivalstva v mestih in industrijskih središčih.

2. Predvideno povečanje poljedelske proizvodnje temelji na povečanem obsegu organizirane proizvodnje na družbenih posestvih in v zadružni kooperaciji. V letu 1961 naj bi bilo zajetih v organizirani proizvodnji okoli 68.000 ha njiv ali 24% skupnih njivskih površin in 67.000 ha travnikov ali 52% vseh travniških zemljišč.

Pri najpomembnejših poljščinah se računa s temle obsegom organizirane proizvodnje in hektarskim pridelkom:

	Kmetijska posestva		Kooperacija		% površin v organizirani proizvodnji od vseh površin
	ha	pridelek v t/ha	ha	pridelek v t/ha	
Pšenica	2.200	32	12.500	52	28
Krmna žita	2.200	26	4.200	22	18
Koruza	800	58	10.000	45	26
Hmelj	640	16	1.800	14	100
Krompir	1.000	250	12.000	220	25
Detelje in travno-detelj. mešanice	4.600	75	7.500	68	24
Koruza za silažo	3.000	600	—	—	67
Travniki	19.000	65	48.000	60	32

Ker je bilo posejanih v jeseni 1960 nekoliko manj površin, kot je bilo predvideno, bo treba pri pomladanski setvi 1961 povečati jara krmna žita in koruzo za okoli 6.000 ha površin nad povprečno ravniyo jarih posevkov.

Zaradi izredno deževnega vremena, ki je oviralo setvena dela na nekaterih družbenih posestvih, ni bilo mogoče sejati strojno, kljub temu pa so bila dela opravljena, četudi ročno, o pravem času ter z zadostno količino kakovostnega semena in gnojil. Zato lahko pričakujemo kljub navedenim objektivnim težavam v letu 1961 normalno, to je povprečno dobro letino. Obseg organizirane setve, je približno tak, kot je bil v letih 1959/1960, ker so kmetijske zadruge pozno sprejeti, zadostne pa tudi niso bile priprave za zaradi reorganizacije in odprave poslovnih zvez nekoliko popustile pri sklepanju pogodb o proizvodnem sodelovanju. Občinski odloki so bili ponekod njihovo izvedbo. Razen tega se kmetijska služba pri kmetijskih zavodih okrajnih zbornic za kmetijstvo in gozdarstvo na terenu šele vzpostavlja. Odloki občinskih ljudskih odborov so zajeli pridelovanje pšenice na okoli 11.200 ha, detelje na 4.600 ha, krme na travnikih na okoli 63.000 ha. Dognovanje posevkov, gnojenje travnikov in pomladansko setev bo treba opraviti pravočasno, ter naj bi se kmetijske zadruge preskrbele z zadostno količino gnojil. Skušnje z gnojenjem travnikov v proizvodnem sodelovanju so dobre ter stimulative za kmetovalce, saj so dali gnojeni travniki od 85 do 120 t/ha krme na hektar.

Združenje kmetijskih zadrug ne bi smelo zavreti delavnosti posameznih zadrug in izvajanja delovnih programov. Nove združene zadruge bi morale delati na sedanjih in na novih območjih ter še aktivneje posegati v organizirano proizvodnjo.

Organi upravljanja kmetijskih zadrug naj bi kar najbolj vplivali na povečanje storilnosti dela, na najbolj smotrno investiranje in na tekoče izpolnjevanje pogodb. To bo najboljša pot, da bodo kmetijske za-

druge v celoti postale močne gospodarske organizacije, da bodo znale uspešno gospodariti z družbenimi sredstvi in da bodo storile čimveč za izboljšanje življenjskih razmer kmečkega prebivalstva.

5. Živinorejska proizvodnja bi se povečala za okoli 9,4%. Povečanje pridelka krme za okoli 6% bi omogočilo razširitev obsega pitanja živine na kmetijskih posestvih in v kooperaciji. Predviden je tale obseg organizirane reje živine:

	Kmetijska posestva		Kooperacija	
	glav	ton	glav	ton
Govedo:				
— pitana teleta	2.000	400	12.000	2.400
— mlada pitana goved	22.000	8.900	30.000	13.300
— pitana goved 2—3 let	1.000	500	6.000	3.000
— druga pitana goved	200	140	4.000	2.200
— plemenska goved za prodajo	1.200	—	14.000	—
Prašiči:				
— bekoni	33.000	3.000	12.000	1.080
— mesnati prašiči-peršutarji	1.500	150	185.000	3.500
— drugi klavni prašiči	4.000	560	25.000	3.500
— plemenski prašiči	5.000	—	—	—
Perutnina:				
— piščanci za cvrtje	1.700.000	1.700	—	—

Živalski fond bi se najbolj povečal na družbenih posestvih, ki naj bi ob koncu leta 1961 imela okoli 65.000 glav govedi, od tega 28.000 krav. Iz uvoza je predvidena nabava okoli 1.000 krav, iz domačega nakupa 2.000 krav in okoli 6.000 krav iz lastnega prirastka. Med letom bi kmetijska posestva imela na razpolago za prodajo okoli 25.000 glav pitane govedi.

Družbena posestva naj usmerjajo svojo proizvodnjo še nadalje v kakovostno klavno živino, to je v pitano mlado goved, druge kategorije klavne živine pa bo treba dobiti z izločanjem slabo produktivne živine. Okoli 40.000 glav druge klavne živine in približno toliko telet za klanje bo predvidoma dal zasebni sektor.

Plemenska živina za prodajo bo v letu 1961 v glavnem iz pogodbene reje z individualnimi rejci, ker bodo družbena posestva morala povečati lastno osnovno čredo govedi, za pleme pa bodo prodajala le morebitne presežke.

Za nadaljnjo razširitev osemenjevanja, ki naj v letu 1961 zajame okoli 200.000 plemenic, to je za 15% več kot v letu 1960, bo treba nabaviti plemenjake iz uvoza.

Glede na skupno število molznih krav, ki bo ob koncu leta 1961 znašalo okoli 231.000 glav, bo skupna proizvodnja mleka dosegla okoli 440 milijonov litrov, ali na molzno kravo okoli 1.900 litrov.

Mlekarne naj bi odkupile okoli 35 milijonov litrov mleka z družbenih posestev in okoli 50 milijonov litrov iz zasebne proizvodnje. Tako bi se odkup tržnih presežkov mleka povečal za 13% v primeri z letom 1960.

Hkrati s povečanjem števila plemenskih svinj od 3.000 na 4.500 glav, bi se na družbenih posestvih povečala zlasti prireja prašičev za bekone na okoli 33.000 glav, v kooperaciji pa za 12.000 glav. Težišče tržne prašičerejske proizvodnje naj bo v mesnatih prašičih peršutarjih, ker je treba za klavno industrijo vzrediti zadostno število kvalitetnih prašičev. V kooperaciji naj bi v ta namen vzredili okoli 185.000 peršutarjev. Zaradi tega bo pomembna naloga

kmetijskih organizacij, da v neposrednem zaledju mesne industrije izkoristijo vse možnosti za rejo mesnatih prašičev. Za povečanje števila mesnatih prašičev je važno, da se zagotovi zadosti beljakovin živalskega izvora; najpomembnejši vir, ki ga je zadosti, je posneto mleko. Opusti pa naj se pitanje s polnim mlekom, ki je predrago, ker se z njim nesmotrno izkorišča mlečna tolašča.

V perutninarstvu se predvideva znatno povečanje proizvodnje piščancev in jajc. Računa se, da bo dalo perutninarstvo v družbenem sektorju okoli 1.700 ton klavne perutnine, 10 milijonov valilnih jajc in 10 milijonov konsumnih jajc.

Pričakovani ulov rib naj bi znašal 2.000 ton ali za 21% več kot leta 1960, kar bo mogoče doseči z razpoložljivimi ribiškimi ladjami.

4. V sadjarstvu se pričakuje v letu 1961 povprečno rodna sadna letina. Skupna proizvodnja sadja bi dosegla okoli 88.000 ton, kar bo nekoliko več od 10-letnega povprečja.

Organizirana proizvodna akcija naj bi zajela okoli 1.500 ha še dobro rodnihi asaniranihi nasadov, zlasti jablan. Na družbenih posestvih bo rodnihi okoli 3.000 ha sadovnjakov, tako do bo v organiziranihi proizvodnji skupaj 4.500 ha ali 17% vseh sadovnjakov v LRS.

Da bi dosegli predvideni pridelek sadja bo treba izvesti ukrepe za asanacijo ter rekonstrukcijo starejših nasadov. Okrepiti bo treba strokovno operativno in inšpekcijsko službo pri občinskihi ljudskih odborih ter za izvedbo proizvodnega programa uporabiti tudi odloke o agrotehničnem minimumu. Hkrati z asanacijskimi in rekonstrukcijskimi ukrepi naj bi se dosledneje krčila nerodna, stara in oslabiljena drevesa, gnojilo naj bi se z zadostnimi količinami hranilnih snovi, pomlajevali in precepljali nasadi na primernejše sorte ter redno zatirale boleznih in škodljivci tudi z uvedbo poletnega škropljenja. Ti ukrepi so potrebni, da bi se zmanjšala oziroma odpravila izmenična rodnost sadnega drevja, ki ovira načrtno trgovino s sadjem.

V letu 1961 naj bi se obnovilo vsaj okoli 600 ha sadovnjakov. Proizvodnja sadik zadostuje za predvideni obseg obnove, primanjkovalo bo le sadik koščičastega drevja, ki pa jih bo mogoče nabaviti iz drugih republik.

Pri obnovi nasadov naj bi investitorji bolj kot doslej pazili na temeljitejšo pripravo zemljišč za nasade. Da bi se investitorji lažje in hitreje pripravili za ureditev novih nasadov, bo treba čimprej potrditi investicijske elaborate, ki so utemeljeni z ekološkega, tehnološkega in ekonomskega vidika. Da bi bili novi intenzivnejši nasadi kar najbolje obnovljeni, je treba izvajati učinkovitejšo nadzorsivo nad obnovitvenimi deli in sproti odklanjati tehnične in druge pomanjkljivosti.

5. V vinogradništvu se v letu 1961 pričakuje znatno boljši pridelek, kot je bil v letu 1960. Računa se na pridelek 10.350 vagonov grozdja (desetletno povprečje znaša 8.000 vagonov) oziroma 6.900 vagonov vina, kar je za 65 % več kot leta 1960.

Skupaj z vinogradi na družbenih posevkih bo organizirana proizvodnja obsegala 19 % od vseh vinogradniških nasadov v LRS.

Vinogradi naj bi se obnovili na površini okoli 200 ha, za kar je zagotovljena potrebna količina trsnih cepljenk.

Izboljšanju proizvodne tehnike bo treba posvetiti več pozornosti, ker je pomembna za povečanje proizvodnje in zmanjšanje pridelovalnih stroškov. Pri izbiri sort je treba bolj upoštevati zahtevnost posameznih sort, naravne činitelje, mehanizacijo in ekonomske učinke. Med agrotehničnimi ukrepi je treba še posebej paziti na namakanje, ker je ta ukrep lahko odločilnega pomena, zlasti za pridelek namiznega grozdja. V nasadih, ki se namakajo, je mogoče uvajati tudi intenzivnejšo vzgojo, ker je dozorevanje hitrejše in pridelek znatno večji; vse to bo vplivalo na zniževanje pridelovalnih stroškov.

6. Pri obnovi intenzivnih plantažnih sadovnjakov in vinogradov je treba ukreniti vse potrebno, da se sadike nabavljajo samo pri tistih obratih, ki lahko dajo največje zagotovilo glede sortne čistote, porekla, zdravstvenega stanja in kakovosti kakor tudi glede primerne cene.

7. Pri povečanju kmetijske proizvodnje bo imela najpomembnejše mesto družbeno organizirana proizvodnja. Po fizičnem obsegu bo njen delež znašal v letu 1961 okoli 36 % ali za 21 % več kot leta 1960. V skupnem obsegu kmetijske proizvodnje naj bi se delež družbenih posestev (kmetijskih gospodarstev in zadružnih ekonomij) povečal od 11,7 % v letu 1960 na 14,2 % v letu 1961.

V skladu s pespektivnim povečanjem obsega zemljišč družbenih posestev se predvideva, da bi v letu 1961 vključili okoli 12.000 ha zemljišč, ki naj bi se predvsem pridobila s krčenjem ravninskih gozdov na relativnih gozdnih tleh in z nakupom na daljšo dobo. Tako pridobljena zemljišča je treba usposobiti v najkrajšem mogočem roku z agromeliorativnimi ukrepi, tako da bi se lahko začela izkoriščati že v letu 1962 v proizvodne namene.

Družbeni vpliv je treba še nadalje širiti na tista kmetijska zemljišča, ki doslej še niso bila zajeta s sodobnejšim obdelovanjem. Hkrati je treba odpravljati pomanjkljivo znanje organizatorjev pridelovanja in vzroke preslabega zanimanja pridelovalcev za tako obdelovanje, s katerim bi se lahko dobili veliki pridelki. Povečanje pridelkov ne sme biti odvisno le od vloženih sredstev, temveč bi morali pri tem bolj

odločati pridelovalci in strokovni kadri s primernejšimi, sodobnimi načini obdelovanja. Da bodo kos vsem tem nalogam, pa morajo biti strokovno dobro usposobljeni ter stimulirani s primernim nagrajevanjem, ki naj bi slonelo na doseženem učinku. Tako bi moralo priti do bistvene razlike med družbenim in zasebnim načinom pridelovanja. Prav ta razlika pa bo odločilnega pomena za nadaljnji razvoj zadružnega sodelovanja in rasti socialističnih družbenih odnosov na vasi.

8. Predvideno povečanje kmetijske proizvodnje in prenesene zaloge iz leta 1960 bodo omogočile v letu 1961 izvoz kmetijskih pridelkov v vrednosti 4.800 milijonov deviznih dinarjev, ob upoštevanju kmetijske predelovalne industrije pa 5.900 milijonov din, kar je za 14 % več kot leta 1960. Tako kot v proizvodnji pričakujemo tudi v blagovni izmenjavi z inozemstvom znatno povečanje izvoza živalskih proizvodov, ki naj bi se povečal za okoli 22 %.

9. Da bi se ustvaril predvideni obseg rastlinske proizvodnje, bo treba povečati tudi uporabo gnojil od 100.000 ton v letu 1960 na 150.000 ton v letu 1961. Poraba gnojil na hektar obdelovalne površine naj bi v povprečju znašala okoli 220 kg, v organizirani proizvodnji pa okoli 800 kg. Tudi poraba zaščitnih sredstev se bo povečala, v glavnem naj sodobnejših sredstev, ki naj bi zagotovili primerne rezultate v zatiranju boleznih, škodljivcev in plevela.

10. Intenzivnejše vlaganje sredstev v kmetijstvo se bo nadaljevalo tudi v letu 1961. Skupne investicije naj bi znašale okoli 11,4 milijarde din, to je za 12 % več kot v letu 1960.

S posojili, ki jih je že dovolila Kmetijska banka za leto 1961, bodo družbena posestva in zadružne ekonomije gradile hleve za plemensko govejo živino, zlasti za krave molznice ter za mlado živino. S postavitvijo okoli 18.000 stojišč za plemensko živino bo pridobljen prostor za 11.700 glav govedi, nabavljenih iz domače reje, 700 krav in telic intenzivnejših pasem iz uvoza in okoli 6.000 glav živine lastnega prirasta. Potrjena so tudi investicijska sredstva za povečanje kapacitet svinjakov za plemenske svinje in za pitališča bekonov.

Glede na vložene zahteve investitorjev se računa, da bo v letu 1961 dovoljena zidava okoli 16.000 stojišč za pitališča telet.

Od večjih perutninarskih obratov bo v letu 1961 v glavnem dokončana zidava perutninskega centra v Pivki na Krasu.

Za vsjo nabavo živine, za lastni prirastek in za zidavo potrebnih živinorejskih ekonomskih objektov bo treba v letu 1961 zagotoviti okoli 5.100 milijonov din investicijskih sredstev.

Za graditev toplih gred, rastlinjakov za specializirane vrtnarske obrate v neposredni bližini večjih potrošnih središč in za ureditev objektov za predelavo zelenjave bo potrebnih okoli 500 milijonov din sredstev.

Da bi dosegli nadaljnjo modernizacijo proizvodnih procesov in da bi uresničili predvideni obseg organizirane kmetijske proizvodnje pri večjem številu kultur, bodo kmetijske organizacije nabavile okoli 350 traktorjev s potrebnimi priključnimi stroji ter 150 kombajnov. Tako bi ob koncu leta 1961 razpolagali z okoli 1.950 traktorji in 320 kombajni.

Na podlagi že dovoljenih posojil za obnovo vinogradov in sadovnjakov ter posojil, ki bodo predvidoma dovoljena v letu 1961, bo na razpolago za sadovnjake okoli 400 milijonov din, za vinogradniško ob-

novo pa okoli 500 milijonov din. Za obnovo okoli 90 hektarjev hmeljišč v družbenem sektorju bo treba zagotoviti okoli 150 milijonov din lastnih sredstev kmetijskih organizacij. V kooperaciji naj bi se obnovilo okoli 200 ha hmeljišč.

Na podlagi že dovoljenih sredstev iz splošnega investicijskega sklada s tranšo za leto 1961 v višini okoli 565 milijonov din bo mogoče začeti graditi vinske kleti.

Za dokončanje zazidave mešalnic močnih krmil bo potrebnih okoli 650 milijonov din.

Za skladišča semenskega krompirja in drugega reprodukcijskega materiala, za hmeljske sušilnice in za druge zadržne predelovalne obrate so že dovoljene tranše za leto 1961 v višini 480 milijonov din.

Za hidromelioracijska dela je zagotovljenih 250 milijonov din, za nove hidromelioracijske objekte pa se pričakuje, da bo dovoljenih v letu 1961 okoli 250 milijonov din. Za agromelioracije na površini okoli 10.000 ha so prav tako že potrjene tranše za leto 1961 v znesku okoli 500 milijonov din.

Za ribištvo, čebelarstvo in objekte pospeševalne službe ter za druge namene je predvidenih okoli 165 milijonov din.

Iz republiškega investicijskega sklada naj bi se v okviru predvidenih sredstev za kmetijstvo dajala posojila zlasti za graditev mešalnic za močna krmila in za ureditev intenzivnih vrtnarskih obratov.

11. Za izobraževanje kmetijskih strokovnih kadrov, ki so potrebni za specializirano kmetijsko proizvodnjo, naj se čimprej usposobijo šolski centri in centri za usposabljanje delavcev na delovnih mestih. Za izobraževanje vodilnega kmetijskega kadra in za vodje centrov za usposabljanje kvalificiranih delavcev pa je treba vzpostaviti še republiški izobraževalni center.

Agronomska fakulteta ter višje in srednje kmetijske šole naj bi pri izobraževanju kadrov bolj upoštevale probleme, ki jih nakazuje sedanja praksa na velikih kmetijskih obratih.

V letu 1961 bo treba bolj kot doslej podpreti zidavo stanovanj na družbenih posestvih in v ta namen zagotoviti potrebna sredstva iz skladov kmetijskih organizacij in občinskih stanovanjskih skladov. Tudi republiški stanovanjski sklad bo omogočil kreditiranje načrtne zidave stanovanj večjim družbenim posestvom, da bi si tako zagotovila potrebne kvalificirane in visokokvalificirane kadre.

Republiški sklad za pospeševanje kmetijstva naj se v letu 1961 uporabi zlasti za proučevanje uporabe raznih tipov rastlinjakov, za ekološke poskuse z vrtninami zaradi izbire sort najvažnejših vrtnin za konsum in predelavo, za vzdrževalno selekcijo kmetijskih rastlin, za regresiranje semenskega blaga in sadik, za priznavanje semen, za raziskovanje siliranja in konserviranja krme, za selekcijo in rodovitnost v živinoreji, za spremljanje in uvajanje farmske reje ter za ureditev živinorejskih farm, za poskuse visokih pridelkov v sadovnjakih in vinogradih, za proučevanje sodobne mehanizacije v nasadih, za vzgojo strokovnih kadrov v novo ustanovljenih kmetijskih šolah in centrih za izobraževanje ter za strokovni tisk in druge namene, ki so v skladu s smernicami tega plana.

IX. poglavje Gozdarstvo

1. V letu 1961 bo treba izvršiti vse priprave in se lotiti ukrepov, ki naj zagotovijo uspešen razvoj gozdarstva za daljše razdobje in to zlasti tole:

— sestaviti je treba okvirni regionalni načrt krčenja gozdov za razdobje do leta 1980. V tem načrtu je treba nakazati površine, ki naj se izkrčijo, ter količine in vrste lesa, ki bodo na njih posekane;

— v okviru takšnega regionalnega načrta je treba sestaviti natančnejši načrt krčenja za razdobje 1961 do 1965, v njegovem okviru pa načrt krčenja za 1961. leto;

— sestaviti je treba programe za krčenje gozdov in načine izkoriščanja skrčenih gozdnih površin tako, da bo mogoče vse te površine v kar najkrajšem času uporabiti za drugo ustrežnejšo proizvodnjo;

— celotno gozdarsko službo je treba organizirati tako, da bo mogla uspešno izpolniti postavljene naloge. Tem nalogam primerno bo treba prilagoditi tudi druge ukrepe ob upoštevanju ekonomske zainteresiranosti proizvajalcev;

— sestaviti je treba plan gojitve saditvenega materiala za ustanovitev plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov, za pogozdovanje gozdnih površin na krasu in na slaborodnih kmetijskih površinah ter za povečani obseg pogozdovanj v osnovnih gozdovih;

— mehanizirati je treba procese pri krčenju gozdov, pri melioracijskih zemljiščih ter pri ustanovitvi plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov. S tem v zvezi je treba določiti tudi vrste gozdnega drevja, ki so najprimernejše za intenzivno proizvodnjo lesa; to velja še posebno za iglavce.

2. V letu 1961 naj bi se izkrčilo okoli 4.000 ha gozdov, kar bo dalo najmanj 400.000 m³ lesa. Krčili naj bi se v glavnem družbeni gozdovi, hkrati pa je treba pripravljati programe za krčenje zasebnih gozdov. Krčiti pa je treba že v tem letu tudi take zasebne gozdove, ki jih je mogoče zamenjati oziroma arondirati z družbenimi zemljišči.

3. Skupna sečnja bi se povečala v letu 1961 od 5.000.000 m³ v letu 1960 na okoli 5.250.000 m³ ali za 8%. Povečanje skupne sečnje bo omogočilo večjo založenost in stabilizacijo na trgu. Količine lesa, ki se bodo pridobile s krčenjem, bodo obenem omogočile zmanjšanje sečnje v osnovnih gozdovih, v katerih naj bi se v letu 1961 posekalo le okoli 2.850.000 m³ ali 84% od prirasta. Sečnja v družbenih gozdovih se bo gibala približno na ravni leta 1960, sečnja v zasebnih gozdovih pa bi se morala v tem letu zmanjšati od okoli 1.850.000 m³ v letu 1960 na 1.650.000 m³ v letu 1961, tako da bi se sekalo tudi v tem sektorju le 84% prirastka.

Sečnja iglavcev bi se povečala za okoli 70.000 m³ ali za 4%, sečnja listavcev pa za okoli 180.000 m³ ali za 14%. Od prirastka iglavcev bi sekali v osnovnih gozdovih okoli 80%, od prirastka listavcev pa 88%. Takšna struktura je posledica krčenja gozdov in prizadevanj, da se v osnovnih gozdovih pospešujejo iglavci. Kljub razmeroma manjšemu povečanju sečnje iglavcev bo predvidena sečnja zadostovala za kritje potreb gospodarstva.

4. S povečanjem skupnega obsega sečnje se bo povečala tudi blagovna gozdna proizvodnja za okoli 200.000 neto m³ ali za 10%, lastna poraba lesa pa, v glavnem zaradi večje porabe lesa na družbenih kmetijskih posestvih, za 20.000 neto m³ ali za 4%.

Ob povečani sečnji bo prišlo zaradi sečnje na krčevinah do znatne spremembe v strukturi gozdnih sortimentov. Povečala se bo zlasti proizvodnja listavcev ter tanjših sortimentov in prostorninskega lesa. Taka sprememba strukture sečnje bo zahtevala tudi ustrezno prilagoditev lesnopredelovalne industrije.

Po posameznih skupinah bi se gibal proizvodnja takole (v 1000 neto m³):

	1960	1961	Razlika	Indeks
Celotna proizvodnja	2.050	2.245	195	110
— iglavci	1.325	1.371	48	104
— listavci	727	874	147	120
Industrijski tehnični les	1.770	1.872	102	106
Industrijski les	1.447	1.558	111	108
— za mehanično predelavo	1.053	1.112	59	106
— za kemično predelavo	394	446	52	113
Drug tehnični les	325	314	-9	97
Drva za kurjavo	280	375	95	135

Proizvodnja industrijskega tehničnega lesa se bo povečala za 6 %, proizvodnja drv pa za 35 %. Večje povečanje drv je posledica naglega povečanja skupne sečnje, zlasti sečnje listavcev in sečnje na krčevinah, ki jih zaradi neizgrajenih kapacitet v tem letu industrijsko še ne bo mogoče predelati.

Kljub temu pa bi se delež tehničnega lesa listavcev povečal v skupni gozdni proizvodnji listavcev od približno 35 % predvidoma na 38 %, kar bi pomenilo velik napredek glede ekonomičnejše uporabe lesa listavcev.

V okviru industrijskega tehničnega lesa bi se povečala proizvodnja lesa za industrijsko predelavo za 8 %, od tega lesa za mehanično predelavo za 6 %, lesa za kemično predelavo pa za 13 %. To povečanje je v skladu s predvidenim razvojem industrijske predelave lesa v letu 1961 in z njenimi možnostmi za prilagoditev spremenjeni gozdni proizvodnji. Prav tako pa bo realizacija gozdne proizvodnje v taki strukturi odvisna od ustrezne prilagoditve industrijske predelave lesa, nadalje pa tudi od novih načinov krojenja lesa ter od ustrezne politike cen, posebno pri listavcih.

Ob upoštevanju sečnje na negozdnih zemljiščih predvidevamo, do bo proizvedenih v letu 1961 od industrijskega lesa najmanj 735.000 m³ hlodovine za žago iglavcev, 275.000 m³ celuloznega lesa iglavcev in okoli 165.000 m³ jamskega lesa iglavcev. Te količine zadostujejo za tekoče potrebe industrijskih žag, tovarn celuloze in rudnikov, prav tako pa bo mogoče dopolniti tehnološke rezerve, ki so pogoj za nemoteno poslovanje.

5. Za nadaljnjo krepitev proizvodne zmogljivosti gozdov, za osnovanje novih gozdov ter za zagotovitev predvidenega obsega sečnje in proizvodnje lesa bi bilo treba v letu 1961 uporabiti tale sredstva (v milijonih dinarjev):

	1960	1961	Indeks	Struktura	
				1960	1961
Skupno	3.655	4.330	119	100	100
— gojenje gozdov	1.770	1.860	105	49	43
— pospeševanje gozdov	1.865	2.470	132	51	57
Obstoječi gozdovi	3.450	3.580	104	95	85
— gojenje gozdov	1.770	1.860	105	49	43
— pospeševanje gozdov	1.680	1.720	102	46	40
Novi gozdovi	185	750	406	5	17

V okviru skupnih sredstev v znesku 4.330 milijonov din bi se v skladu s perspektivnim razvojem gozdarstva močno povečala sredstva za nove gozdove, to je za plantaže in gozdne nasade. Tako povečanje je potrebno tudi zato, ker bi se moral še v tem letu

nabaviti večji del mehanizacije za krčenje gozdov. V ta namen bi se moralo uporabiti najmanj 400 milijonov din.

Glede na že doseženo povečanje cen lesa bo treba v letu 1961 povečati prispevke od sečnje lesa v zasebnih gozdovih.

6. Obseg obnove starih gozdov bi se povečal za okoli 4 %. V tem okviru pa naj bi se s smotrnejšo razporeditvijo sredstev povečala nega gozdov za 10 %, druga gojitvena dela, kot so pogozdovanje, melioracije in varstvo gozdov, za 14 %, medtem ko naj bi se obseg urejanja gozdov zmanjšal pod raven leta 1960, ker so dela v gozdovih gozdnih gospodarstev v glavnem končana.

Hkrati z ustrežno sečnjo je treba pri gojitvenih delih pospeševati iglavce. S pogozdovanjem in setvijo jih je treba še nadalje vnašati v čiste sestoje listavcev ter izvajati ukrepe, da jih ne izpodrine bukev ali ne poškoduje divjad in drugi škodljivci.

V tem letu bi bilo treba dokončati urejanje vseh družbenih gozdov, tudi tistih, s katerimi ne gospodarijo gozdna gospodarstva. Vzporedno s tem je treba v vseh družbenih gozdovih zagotoviti strokovno gospodarjenje.

Urejanje zasebnih gozdov je treba pospešiti z uporabo sodobnih pripomočkov in načinov dela. Zaradi racionalnejšega dela in strokovnega gospodarjenja jih je treba obravnavati po večjih ekonomskih enotah ne glede na parcele. S pomočjo republiških organov je treba doseči, da se bodo ta dela izvajala tudi v predelih, kjer ni strokovnega kadra.

Strokovni kader, ki je doslej opravljal gozdno-vzdrževalna dela, bo potrebno v letu 1961 preusmeriti deloma k sestavljanju in izvajanju programov za osnovanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov.

Pri vseh gozdnih gojitvenih delih je treba osvajati nove načine in metode dela. Z uvajanjem mehanizacije in z izboljšanjem strokovne usposobljenosti ter kvalitete dela je treba zmanjšati stroške proizvodnje in povečati produktivnost dela. Sodobnejši načini dela bodo obenem vplivali na izboljšanje življenske ravni gozdnih delavcev ter jih v večji meri povezovali s skupnimi interesi gozdnogospodarskih organizacij ter vplivali na večjo stalnost delovne sile.

7. Zaradi povečanja vlaganj za osnovanje novih gozdov bi se gibal obseg investicij v sedanjih gozdovih v letu 1961 približno na ravni preteklega leta. S smotrnejšo razporeditvijo razpoložljivih sredstev pa bo mogoče tudi s temi sredstvi povečati obseg del, ki omogočajo hitrejši razvoj gozdarstva. To bo mogoče doseči s povečano nabavo mehanizacije za izkoriščanje gozdov in drugih del v gozdarstvu. S tem bi bilo mogoče n. pr. zmanjšati stroške in povečati graditev cest čez obseg preteklega leta. Hkrati z nabavo nove mehanizirane opreme je treba graditi tudi pripadajoča gospodarska poslopja. Logarnice in stanovanja za gozdne delavce je treba graditi v naseljih ter ustrezna sredstva zagotoviti iz skladov gospodarskih organizacij in iz stanovanjskih skladov.

8. Obseg investicij za osnovanje novih gozdov bi se moral v letu 1961 povečati najmanj za štirikrat. Po posameznih namenih bi se izvršila tale dela (v ha):

	1960	1961	Indeks
Pogozdovanje krasa	315	330	105
Pogozdovanje novih površin	115	400	354
Osnovanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov	160	500	313

Od gozdnih površin, ki bodo izkrčene v letu 1961, je treba predvideti za osnovanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov okoli 1.000 ha, zasaditi pa jih je treba že v tem letu najmanj 500 ha.

Vzporedno s tem je treba pripravljati in organizirati delo za naslednja leta. V ta namen je treba že v letu 1961 proučiti tudi metode dela za krčenje in najustreznejše načine melioracije izkrčenih gozdnih zemljišč.

Sredstva za osnovanje plantaž in intenzivnih gozdnih nasadov je treba zagotoviti iz sredstev gozdarstva in od prodaje lesa, ki se bo pridobil s krčenjem gozdov. Razen tega pa naj bi prispevale sredstva tudi zainteresirane gospodarske organizacije, kot so tovarne celuloze in druga industrijska podjetja.

Hitro rastoče drevesne vrste je treba pospeševati tudi na drugih negozdnih zemljiščih. Možnosti za to so velike, realizirati pa jih bo mogoče samo s skrbno pripravo in na podlagi ekonomskega interesa gospodarskih organizacij in zasebnikov.

Pogozdovanje krasa je treba izvajati v skladu z dolgoročnim načrtom; obseg pogozdovanja naj bi se povečal v letu 1961 za okoli 5 %. V ta namen so vštete tudi površine, ki se bodo pogozdile zaradi varstva cest in drugih objektov pred vetrom in snegom. Posebno pozornost je treba posvetiti negi in varstvu kraških gozdov in gozdnih kultur.

Po oceni bi se moglo računati, da bo v letu 1961 opuščeni v hribovskih in podobnih predelih okoli 400 ha kmetijskih površin, ki jih je treba izkoristiti predvsem za osnovanje novih gozdov. Ljudski odbori bi ta proces morali zasledovati ter skrbeti, da bodo take površine čimprej pogozdene.

9. Na podlagi smernic tega plana bi bilo treba zmanjšati sečnjo v zasebnih gozdovih že v tem letu za okoli 200.000 m³. To zmanjšanje bo treba doseči v prvi vrsti v močno oslabiljenih in degradiranih gozdovih ter v ta namen napraviti ustrezne ukrepe za omejevanje sečnje.

10. Za uspešnejši razvoj gozdarstva bo treba že v letu 1961 okrepiti gozdarsko službo na občinah. Posebno skrb bo treba posvetiti tudi organizaciji gozdarske službe pri zadrževanju. Te naj bi v sodelovanju z drugimi socialističnimi organizacijami prehajale na strokovno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi na večjih gozdnih kompleksih, kar bi bilo mogoče pospešiti z večjo uporabo mehanizacije.

11. Okrajne gozdarske službe bodo v tem letu dobivale vse bolj pomen inšpekcije ter se bodo financirale v celoti iz okrajnih proračunov.

Za financiranje javne gozdarske službe pri občinah bodo v aktivnih gozdnih predelih na razpolago sredstva, ki jih plačujejo zasebniki od sečne gozdov. V drugih predelih pa bi bilo treba, da se zagotovi minimalni obseg gojenja in pospeševanja zasebnih gozdov, financirati to službo iz občinskih proračunov.

12. Za uspešno izvrševanje nalog tega plana je treba še hitreje usposablјati gozdarski strokovni kader, posebno gozdne delavce kot osnovne proizvajalce. Zato, da bo dosežena tudi pričakovana kvaliteta del, je treba pritegniti k izvedbi nalog tudi gozdarske znanstvene zavode.

13. Za smotrnejšo gozdno proizvodnjo in racionalnejšo predelavo lesa je treba posebno zaradi povečane sečnje gozdov in zaradi uvajanja intenzivne proizvodnje lesa doseči boljšo povezavo med proizvajalci in potrošniki lesa ter jo utrjevati z dolgoročnim povezovanjem skupnih interesov.

14. Zaradi spremenjenega načina sečnje gozdov v letu 1961, je treba primerno spremeniti tudi evidenco o gozdni proizvodnji. Evidenco bo treba urediti tako, da bo posebej prikazovala sečnjo in gozdno proizvodnjo v osnovnih gozdovih, posebej pa na krčevinah in na negozdnih zemljiščih.

X. poglavje

Gradbeništvo

1. V gradbeništvu bi se v letu 1961 povečal obseg gradbenih del za 10 % v primerjavi z letom 1960. Tako povečanje bodo narekovala predvsem povečana vlaganja za graditev objektov družbenega standarda ter dela pri razširitvah in rekonstrukcijah industrijskih in drugih podjetij in pri pripravi gradbišč za nove večje objekte.

2. V letu 1961 bo za razvoj gradbeništva vloženi približno 2.800 milijonov din sredstev, kar je za 11 % več kot v letu 1960. Ta sredstva naj bi se uporabila zlasti za nabavo nove mehanizacije in opreme, s tem se bodo povečale zmogljivosti gradbenih podjetij. Za uspešnejši in hitrejši razvoj gradbeništva naj bi predvidele ustrezna sredstva tudi politično-teritorialne enote.

3. V skladu s perspektivnim razvojem gradbeništva, ki računa s povečanjem mehanizacije, z uvajanjem moderniziranega načina graditve objektov ter s preusmerjanjem na industrijsko proizvodnjo raznih elementov in gradbenih del, kar vse bo vplivalo na povečanje produktivnosti dela, se pričakuje, da bo predvideno povečanje gradbenih del doseženo z manjšim povečanjem delovne sile kot v preteklih letih. Skupno število zaposlenih naj bi se povečalo največ za 1 do 2 %, produktivnost dela pa naj bi se povečala za 8 do 9 %.

K temu bo prispevalo tudi nadaljnje izpopolnjevanje in uvajanje spodbudnih načinov razdeljevanja osebnih dohodkov po delu in po ekonomskih enotah.

4. Poleg težkoč pri oskrbi z nekaterimi osnovnimi gradbenimi materiali, kot so betonsko železo, cement, steklo in drugo, še vedno zadržujejo pravočasno izgraditev objektov tudi končna obrtniška dela.

Za zboljšanje preskrbe z gradbenim materialom bo treba storiti učinkovitejše ukrepe zlasti s tem, da se uvaja in pospešuje proizvodnja sodobnih gradbenih materialov in elementov za končna dela ter da se v to delo v največji meri vključijo tudi raziskovalne organizacije.

5. Pospeševati je treba uveljavljanje novih sodobnih metod v gradbeništvu; zato je treba še nadalje uvajati modernizirani način graditve s tipizacijo in standardizacijo gradbenih elementov in projektov. V ta namen je potrebno, da gradbeni inšpekcijski organi ljudskih odborov in republike preprečijo začetek del na objektih, ki nimajo predpisane dokumentacije, da ljudski odbori pospešijo izdelavo urbanističnih osnov ter zazidalnih načrtov, kar bi omogočilo organizacijo graditve v širšem obsegu, da organizirajo investitorji izdelavo tipskih projektov po veljavnih predpisih o modularni koordinaciji in standardizaciji in da se nadaljuje z izdajanjem priročil za uporabo tipskih elementov v gradbeništvu.

Poleg tega bo treba še nadalje skrbeti za večjo ustalitev delovne sile ter graditi stanovanja in samske domove za gradbene delavce v mestih in industrijskih središčih.

Za povečanje delovne storilnosti bo treba izboljšati strokovno usposobljenost zaposlenih. Zato naj gradbena podjetja razvijajo vse oblike sodobnih metod priučevanja delavcev v centrih za izobraževanje ter naj učvrstijo svojo kadrovske službo.

Vzporedno s prehodom gradbeništva na sodobnejše načine proizvodnje bi se morale prilagajati novim načinom dela v večji meri tudi projektantske organizacije, s tem da bi se organizacijsko učvrstile in usposobile za kompleksno projektiranje posameznih vrst objektov. V ta namen bi se morale vse bolj usmerjati k specializaciji.

XI. poglavje

Promet

1. V skladu z nadaljnjim razvojem gospodarstva in življenjskega standarda ter na podlagi predvidenega povečanja tranzita in zunanjih prevozov v pomorstvu se predvideva tole gibanje prometnih storitev:

	Indeksi	
	1960 1959	1961 1960
Ves promet	119,0	113,0
— blagovni	123,0	116,0
— potniški	108,0	105,0
— ptt	109,0	110,0
— železniški	108,0	103,5
— pomorski	153,0	133,0
— javni cestni	117,0	115,0

Pri skupnem povečanju vseh prometnih storitev za okoli 13 % bi se povečalo število zaposlenih le za okoli 4 % ali za 1.100 oseb ter bi produktivnost dela narasla za okoli 9 %.

2. Nova zakona o organizaciji železnic in ptt ter predvideni zakon o javnih cestah uvajajo z letom 1961 decentralizacijo v upravljanju, kar bo omogočilo popolno uveljavljanje delavskega samoupravljanja tudi pri teh prometnih dejavnostih. Zato je mogoče pričakovati, da bodo nove organizacijske oblike prispevale k hitrejšemu reševanju problemov v prometu in k izboljšanju razmer zlasti pri železnici in cestnem omrežju. Na tej podlagi je mogoče računati z racionalnejšim nalaganjem razpoložljivih sredstev, ki naj bi se usmerjala predvsem za pospešeno modernizacijo zastarelih prometnih naprav in prevoznih sredstev.

Na podlagi reforme sistema transportnih tarif ter sprememb ravni tarifnih postavk za prevoz blaga in potnikov, ki so predvidene z zveznim družbenim planom zlasti v železniškem prometu, bodo doseženi boljše materialni pogoji za poslovanje transportnih podjetij. S tem bo prav tako dana osnova za hitrejši in popolnejši razvoj delavskega samoupravljanja in za razširitev sistema financiranja investicij iz lastnih sredstev tudi na področju prometa.

3. V letu 1961 bi bilo potrebno intenzivirati vlaganja za modernizacijo prevoznih sredstev in prometnih naprav, da bi se s tem omogočila boljša kvaliteta in večja hitrost prevozov ter da bi se s tem pričela realizacija predvidenega perspektivnega razvoja prometa.

Največje naložbe bi se morale usmerjati za železnico, ki v svojem razvoju najbolj zaostaja. Lastna sredstva železnice v letu 1961 se še ne bodo bistveno

povečala ter bo zato povečanje vlaganj odvisno od razpoložljivih zveznih sredstev.

Vlaganja v graditev koprške luke, kakor tudi povečanje ladijskih kapacitet na podlagi kreditov iz splošnega investicijskega sklada bodo omogočila nadaljnje uveljavljanje pomorske dejavnosti.

Razvoj drugih prometnih strok bodo omogočila predvsem lastna sredstva podjetij, deloma tudi s pomočjo sredstev republike in ljudskih odborov ter gospodarskih organizacij in drugih neposrednih uporabnikov.

4. Pri železnici se bo treba v večji meri in sistematično lotiti rekonstrukcije naprav in prevoznega parka.

V ta namen bo treba modernizirati osnovna sredstva predvsem z nadaljevanjem elektrifikacije proge od Brezovice do Ljubljane ter pričeti dela za elektrifikacijo proge Ljubljana—Jesenice.

Predvidena je nabava dveh električnih in 16 dizelskih lokomotiv, kar bo omogočilo ublažitev kritičnega stanja pri parni vleki.

Stanje v potniškem prometu se bo izboljšalo s predvideno nabavo 40 novih štiriiosnih voz in 13 motornih voz.

Hitrejšje kroženje tovornih voz bo omogočilo nadaljnje širjenje tirnih naprav na Jesenicah in preurejanje tirnih kapacitet v ljubljanskem železniškem vozlišču. Da bi se omogočilo povečanje hitrosti vlakov in večja obremenitev prog, se bo nadaljevala obnova gornjega ustroja v skupni dolžini 77 km, predvsem na glavnih progah.

Železnica bo še nadalje obnavljala nekatera postajna poslopja kakor tudi dotrajane objekte spodnjega ustroja. Skrbeti bo treba za modernizacijo signalnih in varnostnih naprav, to bo zboljšalo varnost prometa in povečalo propustno moč obremenjenih prog. Prav tako bo treba še nadalje mehanizirati dela pri vzdrževanju tirov in pri prekladanju blaga.

5. Obseg pomorskih prevozov bo še nadalje hitro naraščal, ker so se konec leta 1960 ladijske kapacitete povečale in modernizirale. V letu 1961 se bosta predvidoma vključili v promet še dve novi ladji z okoli 30.000 tonami nosilnosti.

Nadaljnje povečanje prevozov bo usmerjeno predvsem na linijsko plovbo, zlasti v Ameriko, predvidoma pa tudi v redno plovbo okoli sveta.

Pristaniški promet v Kopru bo v letu 1961 predvidoma dosegel okoli 210.000 ton ter bo za približno 50 % večji kot v preteklem letu. V tem letu bo treba dovršiti drugo in tretjo navezo operativne obale in s tem zaključiti prvo etapo pristaniškega razvoja. Vzporedno s tem se bo nabavila potrebna pristaniška mehanizacija. Skladišča bi se povečala za 10.000 m² pokritega in 10.000 m² odprtega prostora s sredstvi interesiranih gospodarskih organizacij.

6. V letu 1961 naj bi se pričela gradbena dela na novem ljubljanskem letališču pri Brnikih. Dela naj bi se zasnovala v takih etapah, da bo letališče v letu 1963 pripravljeno za letalski promet.

7. Na cestnem omrežju se bodo nadaljevale že začete modernizacije ter se bodo pričela dela za nekatere nujne rekonstrukcije.

Na severni magistrali bi se končala dela na odsekih Ravne—Dravograd in Lenart—Radgona. Nadaljevala se bo graditev preboja zasavske ceste na odseku Pasjek—Zagorje, tako da bi bila dela končana z makadamskim voziščem.

V Ljubljani se bodo začela pripravljala dela za graditev izvennivojskega križanja Titove in Celovške ceste z železnico in dogradil odsek Karlovske ceste med karlovskim in šentjakovskim mostom. Doprivil se bo tudi Dolgi most tako, da bo sposoben za promet v letošnjem letu.

Slabo stanje ceste na odseku Postojna—Razdrto zahteva zaradi važnosti ceste in močnega prometa pričetek sanacije tega odseka tako, da bodo dela v dveh letih končana.

V letošnjem letu naj bi se dogradil ljubeljski predor, tako da se bo odprl za promet, kar bo zboljšalo važen mednarodni prehod.

Dokončala naj bi se dela na mostu v Soteski, pričel pa bi se tudi graditi nov most čez Dravo v Mariboru. Prav tako bi se dokončale modernizacije odsekov posameznih cest kot so Gorica—Šempeter, Bled—Bohinj in cesta skozi Novo mesto.

Predvidena je tudi obnova približno 170 km cestišč z lažjo asfaltno prevleko.

8. Javni cestni promet se bo predvidoma povečal v letu 1961 za okoli 15 %.

Pri vzpostavljanju potniških prog bo treba posvetiti več pozornosti povezavi krajev s centri komun in omogočiti z lažjimi vozili avtobusne zveze s kraji, ki danes še niso povezani z železnico ali javnim cestnim prometom.

Pri avtobusnem prometu naj bi se povečalo število medkrajevnih, medrepubliških in mednarodnih prog.

Nadaljevati bo treba urejanje avtobusnih postaj. V tem letu se bo predvidoma uredilo tudi več avtobusnih postaj.

Pri blagovnem prevozu v javnem cestnem prometu bo treba posvetiti več skrbi lokalnemu razvoju ter v sodelovanju z železnico dovozu in odvozu blaga z železniških postaj.

Zaradi vedno večjih potreb motornega cestnega prometa bo treba v letu 1961 izboljšati razmere v servisni in remontni avtomehanični službi. V ta namen naj bi se usposabljalne zlasti večje avtomehanične delavnice za popravila in obnovo v Ljubljani ter servis v Celju, Postojni in v drugih mestih.

Obnova in modernizacija voznega parka se bo nadaljevala predvsem z lastnimi sredstvi podjetij javnega cestnega prometa.

9. Ob celotnem razvoju gospodarstva bo ptt promet še nadalje naraščal, zlasti zaradi sistematičnega širjenja avtomatizacije v telefoniji.

Nadaljnje izboljšanje razmer v ptt prometu bo omogočilo predvsem polaganje mednarodnega telefonskega kabla od Zagreba preko Ljubljane do Trsta in od Ljubljane proti Mariboru, polaganje visokofrekvenčnega kabla med Ljubljano in Kranjem ter visokofrekvenčne telefonske zračne linije med Ljubljano in Gorico, Koprom in Novim mestom, širjenje mestne telefonske kableske mreže in povečanje kapacitet avtomatskih telefonskih central v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu.

Predvideno je tudi povečanje in modernizacija avtomatskih telegrafskih central in širjenje teleprinterkega omrežja.

V tem letu bo treba graditi tudi gradbe za avtomatske telefonske centrale v Mariboru in Kranju. Predvideno je tudi, da se bo pričela in nadaljevala zidava nekaterih poštnih poslopj.

XII. poglavje

Trgovina

1. V letu 1961 bi se povečal skupni obseg blagovnega prometa za 9 %, in to:

— pri prodaji blaga neposrednim potrošnikom za 12 % in

— pri prodaji blaga trgovine na debelo trgovini na drobno za 5 %.

S tako spremembo strukture prometa bi se udeležba posredniškega prometa v skupnem blagovnem prometu znižala od 32 % v letu 1960 na 30 % v letu 1961.

Da bodo hkrati s predvidenim naraščanjem prometa ustvarjeni pogoji za izboljšanje trgovinskih storitev, se bo moralo usmeriti delo gospodarskih organizacij, trgovinskih zbornic, zlasti pa občinskih ljudskih odborov na odstranjevanje tistih pomanjkljivosti, ki vplivajo na nezadovoljivo preskrbljenost trga, kot posledico premajhnih kapacitet trgovinskega omrežja, nezadovoljivega sortimenta blaga in časovne neusklenosti med ponudbo in povpraševanjem.

2. Hitro povečanje zmogljivosti v prometu na drobno bo treba zagotoviti z modernizacijo trgovine, s podaljševanjem obratovalnega časa, graditvijo novih trgovinskih objektov kakor tudi z uvajanjem ambulante trgovine, sezonskih prodajaln in prodaje na sejmih, upoštevajoč nihanja v blagovnem prometu in krajevne razmere ter potrebe.

V trgovini na drobno za živilske stroke bo treba v dosedanjih trgovinah zamenjati klasične oblike prodaje in uveljavljati samopostrežbo. Rezultati dosedanjih proučevanj pri trgovinskih zbornicah ter pridobljene izkušnje v samopostrežnih trgovinah omogočajo, da se proces modernizacije v letu 1961 pospeši. Na to bo vplivala tudi povečana proizvodnja domače opreme za samopostrežne trgovine.

Pripravo blaga za samopostrežne trgovine bi morala, kljub širokemu uvajanju vnaprejšnjega pakiranja pri proizvajalcih, prevzeti v določnem obsegu še vedno trgovinska podjetja, da bi si zagotovila popolnejši sortiment. Zato naj bi se preusmerilo na organiziranje samopostrežnih trgovin le manjše število podjetij, ki naj zagotovijo uvajanje samopostrežbe na širokem območju in si ustvarijo lastno omrežje trgovin, ki bo uporabljal skupna tehnična sredstva za pripravo blaga.

Za ustrezno pripravo kmetijskih pridelkov za prodajo v samopostrežnih in drugih trgovinah živilskimi proizvodi bi morala skrbeti podjetja za preskrbo mest in industrijskih središč s kmetijskimi pridelki. Poleg potrebnih količin blaga naj zagotovijo, da bodo kmetijske zadrugne in družbena posestva prešla v čim večji meri na prodajo po kvaliteti, kar jim bo olajšalo nadaljnjo pripravo blaga. To jim bodo omogočila tudi skladišča, ki so bila v zadnjem obdobju usposobljena za njihove potrebe v glavnih potrošnih središčih ali pa so pred dograditvijo.

Moderne oblike prodaje, ki zahtevajo manjše izpolnitve v notranji opremi trgovin, bo treba uveljaviti tudi pri prodaji industrijskih izdelkov. Poleg večje zmogljivosti trgovine, bo s tem omogočena potrošnikom tudi boljše izbira, ki jo pri klasičnem načinu prodaje otežkoča velika obremenitev prodajalcev.

V trgovinskih lokalih, ki bodo preurejeni za sodobne oblike prodaje, naj bi ljudski odbori zagotovili v sodelovanju s trgovinskimi zbornicami in delavskimi sveti podjetij prehod na nepretrgano obratovanje. Ta možnost povečanja kapacitet je bila doslej premo iz-

koriščena, v glavnem zaradi pomanjkanja trgovinskih delavcev. Z uvajanjem novih oblik izobraževanja, ki se bodo v trgovini lahko uveljavile hkrati s spremembami v prodajni tehniki in z razdeljevanjem osebnih dohodkov po delu, bodo ustvarjeni pogoji, da se tudi v trgovini na drobno poveča število zaposlenih v pravilnem razmerju z naraščanjem prometa po strokah.

Povečanje zmogljivosti z modernizacijo trgovine je omejeno na razporeditev obstoječih lokalov. Zato bo treba v skladu z urbanističnimi načrti nadaljevati tudi graditev novih objektov za potrebe trgovine in zgraditi omrežje industrijskih prodajal, zlasti v območjih, kjer je pomanjkanje trgovin največje ter v strokah, kjer razmestitev prodajal po območjih ne ustreza zahtevam potrošnje. Tako naj bi v novih, strnjених naseljih usposobili lokale za prodajo blaga vsakodnevne porabe, v turističnih in večjih potrošnih središčih pa za obdobja povečane prodaje tudi sezonske in ambulante trgovine ter prodajo na sejnih.

Za zadovoljitev potreb naraščajoče motorizacije bo treba z novimi zgradbami razširiti omrežje servisnih postaj za prodajo nafte in naftnih derivatov.

Nova skladišča za potrebe povečane proizvodnje naj bi zidali zlasti v trgovskih središčih po sistemu javnih skladišč. Tak način gradbe omogoča cenejšo izvedbo in uvajanje sodobne mehanizacije ob neposredni povezavi, z železniškim prometom, hkrati pa lahko služijo objekti širšemu krogu uporabnikov.

3. Pri modernizaciji trgovin za prodajo industrijskih izdelkov naj bi zbornice v sodelovanju z delavskimi sveti proučile možnosti za smotrnejše združevanje blaga, ki naj bi bil predmet poslovanja novih, za moderne oblike prodaje preurejenih trgovin. Tako bi z organizacijo omrežja samopostrežnih trgovin v okviru specializiranih podjetij in hkrati s preurejanjem trgovin na sodobne oblike poslovanja zagotovili ustrezno združevanje blaga v prodajalnah vsakega posameznega podjetja.

Povečanje neposrednih nabav trgovine na drobno pri proizvodnji bo stimuliralo tudi širše uveljavljanje rabatnega sistema, za kar pripravljajo pristojni organi ustrezne predloge. Pri tem bi morala višina rabata ustrezati stroškom trgovine in potrebam njenega nadaljnjega razvoja. Proizvajalna podjetja naj bi dovoljevala kupcem ob enakih pogojih enake popuste, ne glede na to, ali je kupec trgovinsko podjetje na drobno ali na debelo.

Na področju prometa s kmetijskimi pridelki bodo s krepitvijo kmetijskih zadrug tudi v kmetijstvu usposobljeni, hkrati z družbenimi posestvi, močni proizvajalci, ki bodo lahko samostojno nastopali na tržišču. Za povečanje vpliva družbenega sektorja na preskrbo mest in industrijskih središč bi morale zadruge zajemati na svojem območju tudi tržne presežke drobnih kmetijskih pridelkov in jih skupno z osnovnimi pridelki posredovati podjetjem za preskrbo potrošnih središč, kar bo zagotovilo boljše založenost tržišča.

4. Za razvoj trgovine bo razpoložljivih okoli 4.100 milijonov din sredstev, to je za okoli 5 % več kot v letu 1960. Da bi lahko v tem okviru izvršili postavljene naloge za povečanje kapacitet, naj bi razpoložljiva sredstva uporabili predvsem takole:

Modernizacijo trgovine bo treba zagotoviti v glavnem s sredstvi gospodarskih organizacij. Za postopno preurejanje lokalov in skladišč v skladu s potrebami komunalnih skupnosti naj bi trgovinske zbornice proučile možnosti združevanja sredstev in predlagale ljud-

skim odborom take oblike združevanja, ki najbolj ustrezajo gospodarskim organizacijam in zagotavljajo usmerjanje prostih sredstev skladov v povečanje kapacitet.

Za graditev novih trgovinskih objektov v skladu z izvajanjem urbanističnih načrtov, bi morali prispevati potrebna investicijska sredstva tudi ljudski odbori, ter industrijska podjetja. Zato naj ljudski odbori uporabijo tudi del sredstev stanovanjskih skladov, ki se formirajo iz vplačanih najemnin za poslovne prostore. Pri graditvi novih lokalov naj bi ljudski odbori nastopali tudi sami kot investitorji.

XIII. poglavje

Turizem

1. Na razvoj turističnega prometa bo v letu 1961 vplival predvsem nadaljnje povečanje realne osebne porabe, boljša izraba kapacitet in intenzivnejša obdelava inozemskih turističnih tržišč. Računa se, da se bo povečalo skupno število nočitev za okoli 10,5 %, in sicer pri domačih turistih za 10 % in inozemskih za 12 %.

Za uspešen razvoj turizma naj skrbijo predvsem zainteresirane komune in v družbenih planih na podlagi dolgoročnih programov za turistično izgraditev določijo konkretne naloge za leto 1961. Obenem naj poskrbe za medsebojno sodelovanje gospodarskih in družbenih organizacij in s tem omogočijo, da bi bilo ustrezno raznovrstnim potrebam turistov in dosežen čimboljši ekonomski uspeh. Osnova za izpolnitev programov turistične izgraditve bi morala biti sredstva gospodarskih organizacij in ljudskih odborov.

Da bi se dosegel predvideni razvoj turističnega prometa, bo treba pri nadaljnji krepitvi materialnih osnov turističnega gospodarstva predvsem:

— v gostinstvu posvetiti posebno pozornost izboljšanju kvalitete storitev in povečati kapacitete, zlasti v večjih turističnih in prehodnih središčih ter ob glavnih cestah;

— v prometu izboljšati razmere za prevoz potnikov s povečanjem prevoznih kapacitet, z boljšo opremljenostjo voznega parka, s povečanjem hitrosti prevozov ter z izboljšanjem prometnih zvez in povečanjem udobnosti.

Posebno pozornost je treba posvetiti izboljšanju prevoznih razmer v železniškem potniškem prometu. V skladu z naraščajočim mototurizmom naj se nadaljuje izboljšanje cestnega omrežja in voznega parka. Glavne prometne žile bo treba ustrezno opremiti s potrebnim številom bencinskih črpalk in servisnih postaj. V pomorskem prometu je treba okrepiti plovni park za redni obalni potniški promet in nabaviti manjše plovne enote za razvedrilo turistov. Pospešena graditev mednarodnega letališča v Brnikih je ena glavnih nalog za razvoj letalskega prometa.

Za povezavo gorskih in dolinskih predelov naj bi se gradile žičnice na Vogel, Veliko planino in Okrešelj. Ljudski odbori naj skupno z gospodarskimi organizacijami poskrbe tudi za graditev enostavnejših žičnic v drugih pomembnejših krajih in za graditev poceni vlečnic.

— Urediti je treba turistične kraje v skladu s potrebami turizma. Pereča je zlasti ureditev komunalnih naprav kot so vodovodi, kanalizacije in javna razsvetljava, poskrbeti pa je treba tudi za ureditev parkov, nasadov, sprehajališč, kopalnišč, športnih terenov, turističnih izletnih točk in kraških jam ter podobnega.

— Treba je uskladiti ponudbo trgovskega blaga in obrtniških storitev s povečanim povpraševanjem v turistični sezoni in temu prilagoditi mrežo in zmogljivost ter način poslovanja trgovskih in obrtnih poslovalnic. Posebno skrb naj bi ustrezne organizacije posvetile proizvodnji in prodaji spominkov ter drugih predmetov, po katerih je povpraševanje največje.

2. Potrebna investicijska sredstva za realizacijo takega razvoja je treba zagotoviti iz sredstev ustreznih gospodarskih panog, ki bodo imele od turizma ekonomske koristi. Občinski ljudski odbori pa naj bi zagotovili predvsem sredstva za komunalno ureditev turističnih krajev. Poleg tega se računa, da bo za graditev turističnih objektov in žičnic treba zagotoviti investicijska sredstva v višini okoli 250 milijonov din. Za te namene naj bi se zlasti uporabila predvsem tista sredstva, ki se bodo natekala v investicijske sklade iz deviznega priliva od inozemskega turizma.

3. Za uresničitev predvidenega turističnega prometa so potrebni še tile ukrepi:

— Ljudski odbori naj skrbijo za dosledno izvajanje smernic za nadaljnji razvoj turizma, ki jih je sprejel v letu 1960 Izvršni svet LS LRS, ter izdelajo za turistične kraje programe za perspektivni razvoj turizma.

— Zagotoviti je treba smotrnost in medsebojno koordinacijo splošne turistične propagande, ki jo vodijo Turistična zveza Slovenije in turistične družbene organizacije ter pri tem izkoristiti številne možnosti za povečanje turističnega prometa ne le v glavnih sezonskih mesecih, temveč predvsem v mesecih izven glavne sezone. Turistična propaganda naj pri tem upošteva zlasti razne turistično privlačne prireditve, ugodne razmere za lov in ribolov, možnosti ki jih nudi mali obmejni promet, in bližino ter hitre zveze med gorskimi in obmorskimi predeli ter izletnimi točkami.

Sredstva za splošno turistično propagando in za delovanje turističnih družbenih organizacij naj bi zagotovili v proračunih republika in ljudski odbori, obenem pa naj gospodarske organizacije v turizmu razvijajo večjo komercialno propagando in izboljšajo izkoriščanje svojih kapacitet z ustreznimi organizacijskimi in ekonomskimi ukrepi.

Potovalne agencije naj v sodelovanju z gostinskimi in prometnimi gospodarskimi organizacijami ter s turističnimi in drugimi družbenimi organizacijami z raznimi pavšalnimi aranžmaji in solidnostjo poslovanja prispevajo k pravilnemu prostorskemu in časovnemu usmerjanju turističnega prometa.

Za boljše izkoriščanje razpoložljivih sredstev pri ustanavljanju počitniških domov, za njihovo boljše izkoriščanje in racionalno upravljanje naj se pri interesiranih komunah ustanovijo počitniške skupnosti. Te bodo lahko ustvarile potrebno sodelovanje s političnimi in sindikalnimi organizacijami ter s potovalnimi agencijami in turističnimi biroji in tako uresničile postavljene naloge.

Turistična zveza Slovenije naj daje pobudo za strokovno izobraževanje turističnih kadrov in pripravi predlog za ustanovitev inštituta za turizem.

XIV. poglavje

Gostinstvo

1. Zaradi naraščanja osebne porabe in turističnega prometa bi se predvidoma povečal promet v gostinstvu v letu 1961 za okoli 8,5%.

Da doseže predvideni promet, bi moralo gostinstvo bistveno izboljšati kvaliteto storitev in uporabo kapacitet.

Nadaljevati bo treba modernizacijo in rekonstrukcijo gostinskih obratov, prostorov za rekreacijo in razvedrilo ter zgraditev novih gostinskih obratov. V letu 1961 bo dokončana graditev motelov ter bodo dograjeni tudi drugi gostinski objekti, ki so se začeli graditi v prejšnjih letih. Predvideva se tudi začetek zidave novih hotelskih objektov v prehodnih in turističnih središčih na podlagi dovoljenih investicijskih posojil ter priprave za graditev drugih novih kapacitet v skladu s perspektivnim razvojem turizma in gostinstva. Pri tem se je treba usmeriti predvsem na zidavo preprostejših, poceni in manjših, toda sodobno urejenih objektov. Večji hotelski objekti naj bi se gradili samo v večjih mestih in turističnih središčih, kjer to zahtevajo dejanske potrebe turizma.

Modernizacija obratov za prehrano naj se usmerja predvsem na uvedbo sodobne opreme, zlasti hladilnih naprav; za to je potrebno sodelovanje gostinskih zbornic in podjetij, ki opremo izdelujejo ali nabavljajo. Hkrati je treba za prehrano prebivalstva povečati število restavracij z moderno tehniko in sodobno organizirano postrežbo.

2. Da bi se zagotovil tak razvoj bo v letu 1961 treba še nadalje večati vlaganja. Predvidoma bodo investicije za razvoj gostinstva znašale okoli 2.400 milijonov din, t. j. za 10% več kot v letu 1960.

Večji del sredstev bi se moral zagotoviti iz investicijskih skladov ljudskih odborov in iz skladov gostinskih gospodarskih organizacij.

Sredstva iz republiškega investicijskega sklada bodo uporabljena za kritje tranš po že dovoljenih posojilih. Nova posojila se bodo dajala predvsem za soudeležbo pri zidavi novih gostinskih objektov v turističnih in prehodnih središčih ter v naravnih zdraviliščih.

V nadaljnjem razvoju gostinske mreže je treba povečati število družbenih obratov, organizacija mreže pa bi se morala prilagoditi zahtevam po boljšem poslovanju in boljši kvaliteti storitev. Združevanje gostinskih obratov v skupna podjetja, ne glede na meje politično-teritorialnih enot, je priporočljivo v primerih, kadar se s tem omogočata boljša izraba zmogljivosti in boljša razporeditev strokovnih kadrov, ne da bi se s tem ustvarjal monopolen položaj.

Za podaljšanje turistične sezone, ki bi omogočilo boljše izrabo zmogljivosti, naj skrbi gostinstvo z ustreznimi ekonomskimi in organizacijskimi ter propagandnimi ukrepi v sodelovanju z drugimi interesiranimi gospodarskimi organizacijami in s turističnimi družbenimi organizacijami.

Družbene obveznosti naj bi se gostinskim podjetjem določale pavšalno s pogodbo za nekoliko let vnaprej. Pri tem naj bi se upoštevala objektivna ekonomska merila tako, da družbene obveznosti ne bi oteževale poslovanja podjetij in jim onemogočile ustvarjanje lastnih skladov.

Pri nadaljnjem izpopolnjevanju sistema nagrajevanja po delovnem učinku se priporoča postopna uvedba sistema postrežnin. Oblike, načine in višino postrežnine naj določajo delovni kolektivi sami, pri tem pa naj jim s strokovnimi in tehničnimi nasveti pomagajo gostinske zbornice in sindikalne organizacije.

Za strokovno vzgojo delavcev naj poskrbijo gostinske gospodarske organizacije same s priučevanjem na delovnem mestu. Za vzgajanje mlajše delovne sile

na delovnih mestih naj se določijo izkušeni strokovni delavci.

Centri za strokovno izobraževanje pri gostinskih zbornicah naj izdelajo programe za dopolnitev praktičnega in za pridobitev teoretičnega znanja brez določitve učne dobe ter za občasne tečaje za usposobitev sezonske delovne sile.

Sezonsko delovno silo je treba pridobiti predvsem iz samih turističnih krajev ali njihove neposredne okolice. Skrbeti je treba tudi za primerno zaposlitev sezonske delovne sile ob mrtvi sezoni, zlasti s proizvodnjo predmetov, ki omogočajo večjo porabo v turizmu.

Poleg povečane izbire, hrane in pijače v vseh vrstah obratov naj se pri formiranju cen upoštevajo tudi vsi drugi ustrezni elementi in s tem ustvarijo večji razponi v cenah za istovrstne storitve v različnih obratih.

3. Obrat družbene prehrane je treba še nadalje razvijati tako, da bodo po zmogljivosti, urejenosti in organizaciji ustrezali potrebam delavcev in njihovih družin ter krajevnim potrebam in s tem prispevali k dvigu delovne storilnosti, izboljšanju življenjske ravni in razbremenitvi družin. Zato naj se poleg obratnih menz ustanavljajo tudi servisi za družbeno prehrano pri stanovanjskih skupnostih.

Prav tako naj ljudski odbori še nadalje razvijajo mrežo šolskih kuhinj v skladu s krajevnimi potrebami.

XV. poglavje

Obrt

1. Proizvodnja in storitve v družbeni obrti bi se po predvidevanjih v letu 1961 povečale za 16 %, kar bi ob nespremenjenem obsegu zasebne obrti vplivalo na povečanje skupne obrtniške panoge za 13 %. Tak razvoj bo zagotovljen z boljšo izrabo kapacitet in s povečanjem investicij, ki jih bodo omogočila večja sredstva obrtnih podjetij. S povečanjem v obrtniški panogi, ki bo nekoliko več kakor povečanje v celotnem gospodarstvu, bodo ustvarjene razmere za boljše kritje povpraševanja po storitvah.

Da bi se dosegel ta cilj, bi ljudski odbori in obrtne zbornice v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami morali skrbeti za hitro povečanje kapacitet storitvenih strok in pripraviti podrobne programe za izvajanje perspektivnih planov.

2. Za hitro povečanje zmogljivosti bo treba izkoristiti zlasti te možnosti:

- povečati kapacitete obrtnih delavnic z uvajanjem druge izmene in z organizacijo dela po fazah ter
- zagotoviti boljšo tehnično opremljenost družbene obrti.

Nezadovoljivo kritje povpraševanja po obrtnih storitvah v gradbenih, kovinskih in elektrotehničnih strokah, zlasti za stanovanjsko zidavo in naraščajočo motorizacijo, narekuje potrebo, da se v večjih obratih teh in drugih strok prouči možnost, da bi se vpeljala druga izmena. Zato bo treba pospešiti tudi proces uvajanja dela po fazah in na ta način omogočiti prehod na priučevanje delavcev na delovnih mestih. To bo lahko dalo osnovo za hitro povečanje zaposlenih in za uvajanje druge izmene, hkrati pa se bo zmanjšala potreba po izučevanju vajencev, kar ustreza doseženemu tehničnemu napredku na področju družbene obrti.

Tak razvoj storitvenih strok naj bi zagotovili ne le v družbeni obrti, temveč tudi v servisnih delavnicah

industrijskih, trgovinskih in drugih podjetjih. Komune in obrtne zbornice naj bi po svojih organih dajale podjetjem potrebno strokovno pomoč, zlasti pri premagovanju organizacijskih težav ter skrbele za usposabljanje obrtnih izobraževalnih centrov za strokovno usposabljanje obrtnih delavcev.

5. Hkrati z izvajanjem nalog za hitro povečanje obrtniških kapacitet v letu 1961 bo treba pripraviti tudi osnove za organizacijo sodobnih obrtnih centrov kot novih oblik nadaljnega razvijanja storitvenih obrti. Te naloge bi morale prevzeti predvsem obrtne zbornice, ki naj proučijo smotrnost združevanja posameznih strok v obrtnih centrih, ekonomično izrabo kapacitet združenih strok ter potrebe po sodobni strojni opremlitvi. Z dobro pripravljenimi načrti je treba zagotoviti, da bo vsak obrtni center zaokrožen organska celota, ki bo s čim manjšo udeležbo ročnega dela hitro in kvalitetno opravljala storitve prebivalstvu in drugim uporabnikom. Za večja mesta in industrijska središča, ki imajo na področju storitvenih obrti podobne probleme, naj bi republiška obrtna zbornica v sodelovanju z okrajnimi zbornicami in ljudskimi odbori pripravila tipizirane načrte, s tem bo zagotovljeno, da se bo program graditve obrtnih centrov hitreje in ceneje izvajal.

Sprejeta načela o združevanju strok v obrtnih centrih bodo omogočila ljudskim odborom, da bodo lahko usmerjali razvoj tistih specializiranih obrtnih in servisnih delavnic, ki jih ne bodo zajeli obrtni centri. Za usposabljanje omrežja servisnih delavnic proizvajalnih podjetij po območjih naj bi pripravile predlog obrtne zbornice v sodelovanju s proizvajalci in ljudskimi odbori, medtem ko naj bi potrebne analize o smotrnosti organizacije in obsegu servisnih delavnic pri trgovskih podjetjih pripravile za svoje območje okrajne obrtne zbornice v povezavi s trgovskimi zbornicami. Ker lahko nudijo dobro opremljeni in z rezervnimi deli založeni servisi proizvajalnih in trgovskih podjetij obrtne storitve na modernejši način in z večjo produktivnostjo, naj skrbijo za njihovo ustanavljanje poleg gospodarskih organizacij tudi občinski ljudski odbori. Obrtne zbornice naj bi sodelovale tudi s stanovanjskimi skupnostmi pri izdelavi programov za razvoj servisov stanovanjskih skupnosti. Pri tem je treba zagotoviti, da bodo v strokah, ki omogočajo uporabo sodobne mehanizacije, kot so pralnice, čistilnice in podobno, urejeni moderni servisi za območje več stanovanjskih skupnosti.

Priprava načrtov za obrtne centre in analize potreb po specializiranih obrtnih delavnicah in servisih naj bi že v letu 1961, v še večji meri pa v naslednjih letih, zagotovila novo smer razvoja storitvenih obrti in razmejitev med storitveno in proizvodno obrtjo. Tako bo ljudskim odborom olajšano izvajanje take politike za razvoj obrtništvu, ki bo zagotovila povečanje kapacitet storitvenih obrti za zadovoljevanje potreb prebivalstva in gospodarstva na njihovem območju.

4. V letu 1961 bi bilo vloženih v razvoj obrti okoli 2.900 milijonov din, kar je okoli 8 % več kot v letu 1960. S temi sredstvi bi kolektivni lahko začeli modernizirati obrt in uvajati sodobne proizvodne procese. Z uvajanjem novih strojev in orodja bi se tudi v storitvenih obratih zmanjšal delež ročnega dela in s tem povečala produktivnost dela. Spremembam v proizvodnem procesu bodo morali delavski sveti prilagoditi tudi način razdeljevanja osebnih dohodkov v skladu z uspehi doseženimi pri delu.

Da bi modernizacija družbene obrti potekala čim bolj nemoteno, bi morale obrtne zbornice po svojih strokovnih sekcijah sistematično proučevati izsledke tehničnega napredka in dajati podjetjem nasvete pri nabavah strojev iz domače proizvodnje in iz uvoza. Zbornice naj bi bile tudi nosilec akcij za združevanje sredstev, potrebnih za pomembnejše objekte, kar bo zagotovilo hitrejši razvoj kritičnih storitvenih obrti namenjenih prebivalstvu, zidavi stanovanj in kooperaciji z industrijo.

Glede na spremenjeno nalogo, ki so jo dobile obrtne zbornice po novem zakonu o združevanju in poslovnem sodelovanju, ko se spreminjajo v obrtno-komunalne zbornice, in glede na možnost, da se formirajo obrtno-komunalne zbornice po občinah, bo treba prilagoditi delo teh družbenih organov razširjenim nalogam.

Tretji del

EKONOMSKI UKREPI ZA IZPOLNITEV DRUŽBENEGA PLANA LR SLOVENIJE

XVI. poglavje

Gozdni skladi

1. V okrajne gozdne sklade se stekajo tale sredstva: — od družbenih gozdov del cene stoječega lesa, del dohodkov od postranskih gozdnih proizvodov in del dohodkov od plačanih gozdnih škod; — od zasebnih gozdov del prispevka od sečnje lesa v teh gozdovih.

V posamezne okrajne gozdne sklade se vplačujejo sredstva po prejšnjem odstavku v tehle najmanjših odstotkih:

	Od družbenih gozdov	Od zasebnih gozdov
Celje	45	35
Gorica	45	—
Koper	45	—
Kranj	45	25
Ljubljana	45	25
Maribor	45	35
Murska Sobota	15	—
Novo mesto	35	—

Okrajni ljudski odbori lahko z okrajnim družbenim planom zvišajo odstotke, določene v prejšnjem odstavku, za največ 15 % od osnove.

2. V gozdni sklad LR Slovenije vplačujejo vsi okrajni gozdni skladi prispevek v višini 30 % od svojih celotnih dohodkov iz prejšnje točke, razen gozdnih skladov v okrajih Gorica, Koper, Murska Sobota in Novo mesto, ki ne plačajo prispevka republiškem skladu.

3. Izvršni svet LR LRS je pooblaščen, da uskladi določila v 1. in 2. točki, če bi ta ne bila v skladu z morebitnimi poznejšimi zveznimi predpisi.

XVII. poglavje

Cestni skladi

Sredstva, ki pripadajo cestnim skladom, se razdelijo takole:

a) takse od motornih vozil po tarifi k zveznemu zakonu o taksah pripadajo v celoti republiškem skladu;

b) takse od vprežnih cestnih vozil pripadajo: 70 % okrajnim cestnim skladom, 30 % občinskim cestnim skladom;

c) prometni davek od prevoznih storitev zasebnih lastnikov cestnih vozil pripada v celoti občinskim cestnim skladom;

č) dohodki od prodane trave, sadja in drevja pripadajo v celoti cestnemu skladu tiste politično-teritorialne enote, v katere pristojnost spada oskrbovanje ceste;

d) dohodki od denarnih kazni, plačanih zaradi kršitve prometnih predpisov, ki jih izrekajo pristojni organi, pripadajo cestnemu skladu tiste politično-teritorialne enote, katere organ je izrekel kazni.

XVIII. poglavje

Sklad LR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš

V sklad LR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš se steka 25 % stanovanjskega prispevka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije, državni organi, zavodi, družbene organizacije ter druge družbene pravne osebe in drugi zavezanci v občinske stanovanjske sklade, kolikor ni z zveznimi predpisi drugače določeno.

XIX. poglavje

Investicijski sklad LR Slovenije

1. V investicijski sklad LR Slovenije se steka 65 % prispevka iz dohodka gospodarskih organizacij, ki pripada investicijskim skladom občin, okrajev in ljudskih republik, razen prispevka iz dohodka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije parvalno.

2. Sredstva investicijskega sklada LR Slovenije se bodo uporabila za tele namene:

- a) za poravnavo obveznosti iz prejšnjih let;
- b) za posojilo LR Sloveniji za gospodarske namene do zneska 1600 milijonov din, ki jih uporabi za potrebe prometa, RTV in za geološka raziskovanja;
- c) preostala sredstva investicijskega sklada LR Slovenije se bodo uporabila za tranše na podlagi že sklenjenih pogodb, za nova posojila ter za izdelavo investicijskih programov v posameznih gospodarskih panogah v temle razmerju:

— industrija	37,4 %
— kmetijstvo	29,5 %
— promet	14,9 %
— trgovina	2,0 %
— gostinstvo in turizem	13,2 %
— nerazporejeno	3,0 %

O uporabi nerazporejenih sredstev oziroma sredstev, ki bi ne bila uporabljena med letom v okviru posameznih gospodarskih panog, bo odločal med letom Izvršni svet LR Slovenije v skladu z osnovnimi smernicami tega družbenega plana.

3. Če s tem planom ni drugače določeno, bosta Jugoslovanska investicijska banka in Jugoslovanska kmetijska banka, centrali za LR Slovenijo, uporabljali sredstva iz točke 2. c) predvsem:

a) za izpolnjevanje svojih obveznosti po že sklenjenih pogodbah;

b) za udeležbo pri posojilih iz splošnega investicijskega sklada v primerih, ko bo investitor izčrpal možnosti kritija predpisane udeležbe iz lastnih sredstev ali iz sredstev okrajev in občin;

c) za udeležbo pri investicijah, ki se bodo izvajale iz združenih sredstev gospodarskih organizacij;

č) za dovoljevanje novih posojil za rekonstrukcije, dovršitev in graditev novih objektov tistim najemnikom posojila, katerih investicijska graditev je v skladu s perspektivnim planom. Dovoljevanje novih posojil se mora v kar največji meri vezati na udeležbo sredstev gospodarskih organizacij in ljudskih odborov.

	Skupna sečnja		Družbeni gozdovi		Zasebni gozdovi	
	iglavci	listavci	iglavci	listavci	iglavci	listavci
Celje	218,8	148,6	59,8	48,6	159,0	100,0
Gorica	64,1	149,2	38,1	77,2	26,0	72,0
Koper	88,0	86,1	56,0	46,1	32,0	40,0
Kranj	275,8	82,5	140,8	33,5	135,0	49,0
Ljubljana	427,2	345,3	171,2	156,3	256,0	189,0
Maribor	418,0	145,5	176,0	60,5	242,0	85,0
Murska Sobota	33,5	49,5	5,5	17,5	28,0	32,0
Novo mesto	74,6	243,3	42,6	70,3	32,0	173,0
S k u p a j	1600,0	1250,0	690,0	510,0	910,0	740,0

V teh količinah ni zajeta sečnja ob krčenju gozdov v letu 1961.

2. Podlaga za določitev količin stoječena lesa v okviru količin, določenih v 1. točki, ki jih določijo okrajji v družbenih planih za sečnjo, so ureditveni elaborati in načrti za sečnjo.

3. V okviru stoječena lesa, določenega za sečnjo v 1. točki, ter iz količin posekanega lesa na relativnih gozdnih tleh in na negozdnih zemljiščih je treba izdelati:

165.000 m³ jamskega lesa iglavcev,
275.000 m³ celuloznega lesa iglavcev
735.000 m³ hlodov za žago iglavcev.

Navedene količine jamskega in celuloznega lesa iglavcev ter hlodovine za žago iglavcev so najmanjše in so namenjene za rudnike, tovarne celuloze in za industrijske žage.

4. Sekretariat IS za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije se pooblašča, da predpiše ob upoštevanju navedenih najvišjih količin stoječega lesa za sečnjo v 1. točki in najmanjših količin jamskega in celuloznega lesa iglavcev ter hlodovine za žago iglavcev količine jamskega in celuloznega lesa iglavcev ter hlodovine za žago iglavcev za območja okrajjev.

5. Izvršni svet LS LRS je pooblaščen, da uskladi v 1. točki določene količine lesa, če bi te količine ne bile v skladu z morebitnimi poznejšimi zveznimi predpisi.

XXI. poglavje

Skladi zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev

V sklade zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev plačajo okrajji in občine z območja okrajjev v letu 1961 tele prispevke:

4. Natančnejše pogoje za dovoljevanje posojil iz tega sklada predpiše ustrezeni odbor za investicijska posojila.

XX. poglavje

Določitev količin stoječega lesa za sečnjo v letu 1961

1. V letu 1961 se smejo posekati v gozdovih na območju posameznih okrajjev tele maksimalne količine lesa (v tisoč m³ stoječega lesa):

Kranj in Ljubljana	26 %
Celje in Maribor	33 %
Gorica, Koper, Murska Sobota in Novo mesto	46 %

računamo od skupnega zneska splošnega prispevka, ki ga morajo plačati kmetijski zavarovanci na območju okraja.

XXII. poglavje

Končne določbe

1. Občinski in okrajni družbeni plani morajo biti v skladu s tem družbenim planom ter naj s strukturo naložb in drugimi ukrepi za gospodarski razvoj ter za razvoj družbenega standarda in osebne porabe na svojem območju pomagajo izvrševati naloge in predvidevanja tega plana.

Plani gospodarskih organizacij morajo biti v skladu s cilji in nalogami tega družbenega plana kakor tudi okrajnih in občinskih družbenih planov. V ta namen je treba koordinirati delo gospodarskih organizacij po zborih proizvajalcev, gospodarskih zbornicah ter združenih in drugih organizacijah.

2. Ta družbeni plan velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1961.

Št. 01-64/1-61

Ljubljana, dne 31. januarja 1961.

Izvršni svet Ljudske skupščine
Ljudske republike Slovenije

Predsednik	Predsednik
Ljudske skupščine LRS:	Izvršnega sveta
Miha Marinko l. r.	Ljudske skupščine LRS:
	Boris Kraigher l. r.

33.

UKAZ

Na podlagi 11. točke 72. člena ustavnega zakona o temeljnih družbene in politične ureditve in o organih oblasti Ljudske republike Slovenije razglasa Izvršni svet Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije zakon o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji, ki ga je sprejela Ljudska skupščina LRS na seji Republiškega zbora dne 30. januarja 1961 in ki se glasi:

ZAKON

o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji

1. člen

Združijo se:

- občina Dobrova pri Ljubljani, ki se priključi v celoti k občini Ljubljana-Vič;
- občina Ivančna gorica, ki se priključi k občini Grosuplje, razen k. o. Sobračče z naselji Pusti javor, Radanja vas, Sela pri Sobračah, Sobračče in Vrh pri Sobračah, ki se priključi k občini Litija;
- občina Ljubljana-Crnuče, ki se priključi k občini Ljubljana-Bežigrad, razen k. o. Dragomelj z naseljem Dragomelj in dela k. o. Podgorica z naseljem Pšata, ki se priključita k občini Domžale.
- občina Ljubljana-Šentvid, ki se priključi v celoti k občini Ljubljana-Šiška;
- občina Senovo, ki se priključi v celoti k občini Videm-Krško;
- občina Zužemberk, ki se priključi k občini Novo mesto, razen k. o. Sela Šumberk z naselji Arčelca, Babna gora, Dolenji Podšumberk, Gorenji Podšumberk, Log pri Zužemberku, Orlaka, Replje, Sela pri Šumberku, Volčja jama, Vrtače in Zavrh, ki se priključi k občini Trebnje;
- občina Ljubljana-Polje in občina Ljubljana-Moste v novo občino Ljubljana-Moste-Polje;
- občina Ljubljana-Rudnik, razen dela k. o. Karlovska predmestje z delom naselja Ljubljana, ki se priključi deloma k občini Ljubljana-Center in deloma k občini Ljubljana-Moste, in občina Ljubljana-Vič v novo občino Ljubljana-Vič-Rudnik.

2. člen

Spremeni se meja med občino Crnomelj in občino Kočevje tako, da se izločijo iz občine Kočevje in priključijo k občini Crnomelj k. o. Čeplje z naselji Brezovica pri Predgradu, Čeplje, Kralji in Vimolj pri Predgradu, k. o. Dol z naselji Dol, Hreljni, Laze pri Predgradu in Vrt ter k. o. Predgrad z naselji Jelenja vas, Paka pri Predgradu in Predgrad.

3. člen

Odprava občin se izvrši ob ustrezni uporabi določb 2. do 20. člena zakona o izvedbi odprave nekaterih občin v okraju Celje in Maribor (Uradni list LRS, št. 34-169/58) s temile spremembami rokov:

a) Ljudski odbori odpravljenih občin prenehajo z delom najpozneje 15. februarja 1961; s tem dnom postanejo občinski ljudski odborniki izvoljeni na območjih, ki sestavljajo novo občino, odborniki začasnega ljudskega odbora nove občine;

b) sestanki in volitve po drugem odstavku 4. člena omenjenega zakona morajo biti opravljeni najpozneje do 15. februarja 1961;

c) začasni ljudski odbori novih občin se na novo konstituirajo najpozneje do 20. februarja 1961;

č) najpozneje do 15. februarja 1961 se sklenejo uradne knjige odpravljenih občin, ljudski odbori novih občin pa prevzamejo njihove spise, arhive, inventar in uradne knjige.

Prizadeti občinski ljudski odbori določijo v soglasju s pristojnim okrajnim ljudskim odborom dan, ko preneha z delom ljudski odbor odpravljenе občine in druge datume v smislu rokov po določbah prejšnjega odstavka.

4. člen

Ta zakon začne veljati takoj.

Št. 01-47/6-61

Ljubljana, dne 30. januarja 1961.

Izvršni svet Ljudske skupščine
Ljudske republike Slovenije

Predsednik Ljudske skupščine LRS:	Predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS:
Miha Marinko l. r.	Boris Kraigher l. r.

34.

Na podlagi 5. člena zakona o imenih naselij in o označevanju trgov, ulic in hiš (Uradni list LRS, št. 10-64/48 in 20-105/50) v zvezi s 5. členom uredbe o prenosu zadev v pristojnost republiških upravnih organov (Uradni list LRS, št. 20-112/58) izdaja sekretariat Izvršnega sveta za zakonodajo in organizacijo s pritrditvijo Izvršnega sveta Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, ki je bila dana z odločbo z dne 27. januarja 1961 pod št. 01-39/1-61

O D R E D B O

o združitvi nekaterih naselij na območju okraja Ljubljana

Združijo se:

1. V občini Grosuplje:
 - naselje Šmarje in naselje Sap, ki ležita v k. o. Šmarje, v eno naselje z imenom Šmarje-Sap.
2. V občini Ljubljana-Bežigrad:
 - naselje Mala vas na Posavju v k. o. Stožice in naselje Ježica, ki leži deloma v k. o. Ježica in deloma v k. o. Stožice, v eno naselje z imenom Ježica.

5. V občini Ljubljana-Polje:

a) naselje Slape in naselje Studenec, obe v k. o. Slape, del naselja Zgornja Zadobrova in del naselja Spodnja Zadobrova, obe v k. o. Zadobrova, ki ležita južno od zadrúžnega doma v Zgornji Zadobrovi, del naselja Vevče v k. o. Kašelj, ki leži med železniško progo in Zaloško cesto, del naselja Zgornji Kašelj v k. o. Kašelj, ki leži med železniško progo in Zaloško cesto, in naselje Polje, ki leži deloma v k. o. Kašelj in deloma v k. o. Slape, v eno naselje z imenom Polje;

b) del naselja Zgornji Kašelj v k. o. Kašelj, ki leži med Zaloško cesto in cesto, ki vodi od Zaloške ceste skozi Zgornji in Spodnji Kašelj, in preostali del naselja Vevče v k. o. Kašelj, v eno naselje z imenom Vevče;

c) preostali del naselja Zgornja Zadobrova in preostali del naselja Spodnja Zadobrova, obe v k. o. Zadobrova v eno naselje z imenom Zadobrova;

č) preostali del naselja Zgornji Kašelj v k. o. Kašelj postane samostojno naselje z imenom Zgornji Kašelj.

4. V občini Ljubljana-Rudnik:

a) naselje Rudnik v k. o. Rudnik z naseljem Ljubljana v eno naselje z imenom Ljubljana;

b) del naselja Skofljica (hišne številke od 1 do vštete številke 12, ter številki 14 in 117) v k. o. Lanišče, del naselja Babna gorica (hišne številke 7, 10, 10 a, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 in 26 a), naselje Dalnja vas, del naselja Srednja vas (hišne številke 3, 13, 13 a, 13 b, 13 c, 13 d, 15, 16, 17, 18, 18 a, 19, 20, 21, 21 a, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 29 a in 30), vsa v k. o. Rudnik, in del naselja Ljubljana (Dolenj-

ska cesta hišni številki 300 in 304) v k. o. Karlovško predmestje (del) — v eno naselje z imenom Lavrica.

5. V občini Ljubljana-Sentvid:

naselje Podgora, naselje Poljane, naselje Pržanj, naselje Šentvid, naselje Trata, naselje Zapuže, vsa v k. o. Šentvid nad Ljubljano, naselje Vižmarje, ki leži deloma v k. o. Šentvid nad Ljubljano in deloma v k. o. Vižmarje, naselje Brod v k. o. Vižmarje, naselje Guncleje, del naselja Dvor (hišni številki 1 in 4) in del naselja Stanežiče (hišne številke 54, 55, 57 in 59), vsa v k. o. Stanežiče — v eno naselje z imenom Šentvid.

6. V občini Ljubljana-Vič:

naselje Vrhovci v k. o. Šujica, del naselja Kozarje (hišne številke od vključno 60 navzgor), ki leži deloma v k. o. Dobrova in deloma v k. o. Podsmreka, del naselja Podsmreka (hišne številke 2, 3, 11, 26, 31, 31 a, 32, 34, 35, 35 a, 38, 40, 41, 41 a, 42, 42 a, 45, 45 a, 46, 47, 48, 48 a, 55 in 56), ki leži deloma v k. o. Dobrova in deloma v k. o. Podsmreka, z naseljem Ljubljana — v eno naselje z imenom Ljubljana.

II

Ta odredba začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu LRS«.

Št. 04/Šm-681/1-60

Ljubljana, dne 4. januarja 1961.

Sekretariat Izvršnega sveta za
zakonodajo in organizacijo

Sekretar:

Dr. Josip Globevnik l. r.

Odloki ljudskih odborov

16.

Okrajni ljudski odbor Celje je po 64. členu zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52), 106. in 107. členu zakona o proračunih in o financiranju samostojnih zavodov (Uradni list FLRJ, št. 52-847/59) na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 11. novembra 1960 sprejel

O D L O K

o ustanovitvi gasilskega sklada okraja Celje

1. člen

Pri okrajnem ljudskem odboru Celje se ustanovi gasilski sklad (v nadaljnjem besedilu »sklad«) z namenom, da se dobijo sredstva za potrebe požarne varnosti in gasilstva.

2. člen

Sklad je pravna oseba.

3. člen

Sklad upravlja upravni odbor, ki šteje 5 članov. Predsednika imenuje okrajni ljudski odbor izmed odbornikov, člane pa izmed gasilskih in drugih javnih delavcev ter strokovnjakov, ki delajo na področju požarne varnosti.

Upravni odbor upravlja sklad po zakonu o proračunih in o financiranju samostojnih zavodov in na njegovi podlagi izdanih predpisih, po tem odloku in po pravilih sklada.

4. člen

Svet za splošne in notranje zadeve je pooblaščen, da nadzoruje upravljanje sklada.

Upravni odbor sklada je odgovoren za svoje delo okrajnemu ljudskemu odboru.

5. člen

Sklad ima pravila.

S pravili se natančneje predpiše upravljanje sklada, pravice upravnega odbora sklada in predsednika upravnega odbora ter druge določbe v zvezi z upravljanjem sklada.

Pravila sprejme okrajni ljudski odbor.

Spremembe ali dopolnitve pravil potrdi okrajni ljudski odbor.

6. člen

Sredstva sklada so:

1. 4 % od vseh premij za požarno zavarovanje, ki se plačajo Državnemu zavarovalnemu zavodu na območju okraja;

2. dotacije okraja in občin;

3. sredstva, ki jih za uresničenje namena sklada prispevajo gospodarske, združbene in družbene organizacije;

4. posojila, ki jih za namene sklada najema upravni odbor sklada.

7. člen

Sredstva sklada se smejo uporabljati samo na podlagi potrjenega finančnega načrta.

Dohodki in izdatki sklada se določijo s finančnim načrtom, ki ga sprejme upravni odbor sklada.

8. člen

Sredstva sklada se uporabljajo za nabavo in popravilo gasilskega orodja in njegovih delov, za nabavo specialne gasilske opreme, za nabavo zaščitne gasilske opreme, za dajanje prispevka za strokovno šolanje in izpopolnjevanje gasilskega kadra ter kot dotacija za graditev in popravilo gasilskih domov in za stroške v zvezi z upravljanjem sklada.

Za kritje nepredvidenih izdatkov glede popravila gasilske opreme in orodja v zvezi z večjimi požari in drugimi elementarnimi nezgodami je treba v vsakoletnem finančnem načrtu sklada predvideti rezervo v višini 3% od vseh sredstev, s katerimi med letom sklad razpolaga.

9. člen

Sredstva sklada se vlagajo na poseben račun pri Komunalni banki v Celju.

10. člen

Administrativne zadeve sklada opravlja oddelek za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora Celje.

11. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem vestniku okraja Celje«. S tem dnem preneha veljati odlok o gasilskem skladu okraja Celje (Uradni vestnik okraja Celje, št. 13-296/57).

Št. 01/3-31-101/2-60

Celje, dne 11. novembra 1960.

Predsednik OLO:
Riko Jerman l. r.

17.

Na podlagi 49. in 77. člena zakona o proračunih in o financiranju samostojnih zavodov (Uradni list FLRJ, št. 52-847/59) je okrajni ljudski odbor Novo mesto na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 20. decembra 1960 sprejel

ODLOK

o začasnem financiranju okrajnih potreb
v I. trimesečju 1961

1. člen

Potrebe okrajnih organov in proračunskih zavodov se v I. trimesečju 1961 do sprejetja okrajnega proračuna financirajo na podlagi proračuna za leto 1960.

2. člen

Izdatki se smejo izvršiti v tem času največ do višine 25% izdatkov okrajnega proračuna za leto 1960 po njegovih splošnih določbah.

3. člen

S sredstvi, določenimi v 2. členu tega odloka se mora prvenstveno zagotoviti kritje osebnih izdatkov.

4. člen

Izdatki po tem odloku so sestavni del proračuna okraja Novo mesto za leto 1961 in se morajo pokazati v sklepnem računu za leto 1961.

5. člen

Določbe tega odloka se ustrezno uporabljajo tudi glede dotacij za financiranje potreb okrajnih samostojnih zavodov in okrajnih skladov.

6. člen

Ta odlok začne veljati s 1. januarjem 1961.

Št. 03-31-163/1-60

Novo mesto, dne 20. decembra 1960.

Predsednik OLO:
Niko Belopavlovič l. r.

CENIK RAZGLASNEGA DELA

z veljavnostjo od 1. januarja 1961

Oklic dedičem	1.200 din
Dražbeni oklici	1.200 din
Poziv upnikom	1.200 din
Razglasitev za sodnega tolmača	1.000 din
Sprememba imena, priimka in osebnega imena	1.000 din
Sprememba poštnih okolišev	1.000 din
Sklepni računi gospodarskih organizacij	15.000 din
Izgubljene listine (vsaka)	300 din
Registracije	1.500 din
Prisilna likvidacija	1.500 din
Amortizacija, če znaša višina amortizacijskih zneskov do 500 din	300 din
od 5000 din do 10.000 din	600 din
od 10.000 din do 50.000 din	1.500 din
nad 50.000 din	3.000 din

Prvi oklici, razpisi službenih mest, knjižni programi, objave o poslovanju založniških podjetij za vsak stolpec 7.000 din

Register gospodarskih organizacij

Vpisi

Okrožna gospodarska sodišča razglašajo: 90.

Besedilo: Komunalno podjetje »Javna skladišča«, Kranj.

Poslovni predmet: Graditev skladišč in potrebnih komunalnih naprav, koordiniranje del med investitorjem in izvajalcem gradbenih del, adaptiranje in redno vzdrževanje zgrajenih skladiščnih objektov in komunalnih naprav; oddajanje skladiščnih prostorov in komunalnih naprav v najem; spravljanje in hranjenje blaga (skladiščenje) komitentom (deponentom); manipulacija z zaupanim blagom (sortiranje, čiščenje, zavijanje, merjenje, jemanje vzorcev in podobno).

Ustanovitelj: Obč. LO Kranj, odločba št. 4-328/1-60 z dne 9. XII. 1960.

Direktor do konstituiranja: Kolenc Jaka.

Ljubljana, 20. decembra 1960.

Rg III 525/1

52

Spremembe

Okrožna gospodarska sodišča razglašajo: 91.

Besedilo: »Savinja«, lesni industrijski kombinat, Celje.

Poslovni predmet podjetja se razširi na izdelovanje in prodajo papirja in lepenke.

Vpiše se obrat VII, Višnja vas, kjer izdelujejo papir in lepenko. Obratovodja je Gorkič Ludvik. Enota je v sestavi podjetja in nima samostojnih pravic. Ustanovila sta jo Tovarna papirja in lepenke, Višnja vas, sklep DS z dne 6. VII. 1960 in Lesni industrijski kombinat »Savinja«, Celje, sklep DS z dne 1. I. 1961, potrditvev Obč. LO Celje, št. 02-87-2/60 z dne 16. XII. 1960.

Celje, 6. januarja 1961.

Rg I 135/15

78

92.

Besedilo: Obrtno gradbeno podjetje, Sežana.

Poslovni premet odslej: Glavna delavnost: obrtniška dela t. j. zidarске, mizarske, pleskarske, elektroinštalaterske, vodoinštalaterske, ključavničarske in druge podobne storitve; postranska delavnost: novogradnje do 10 milijonov dinarjev predračunske vrednosti obrtniških in gradbenih del skupaj.

Koper, 6. januarja 1961.

Rg III b 43/6

84

Razglasi in objave

Postavitev stalnih sodnih tolmačev

Št. 01-XI-8/6-60

916

Z odločbo državnega sekretarja za pravosodno upravo LRS z dne 23. I. 1961, št. 01-XI-8/4-60, je bil postavljen za stalnega sodnega tolmača za angleški, italijanski in nemški jezik Brencce Otmar, pravni referent podjetja »Konstruktor«, stanujoč v Mariboru, Gosposvetska 12.

Ta odločba se objavlja po 5. členu uredbe o stalnih sodnih tolmačih z dne 16. II. 1949, Uradni list LRS, št. 7/49.

Št. 01-XI/9-5/60

917

Z odločbo državnega sekretarja za pravosodno upravo LRS z dne 23. I. 1961, št. 01-XI/9-5/60, je bil postavljen za stalnega sodnega tolmača za nemški jezik Cvirn Otmar, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru, Razlagova 29, za območje okrožnega sodišča v Mariboru.

Ta odločba se objavlja po 5. členu uredbe o stalnih sodnih tolmačih z dne 16. II. 1949, Uradni list LRS, št. 7/49.

Št. 01/15-8/4-61

919

Z odločbo državnega sekretarja za pravosodno upravo LRS z dne 23. I. 1961, št. 01/15-8/2-61, je bil postavljen za stalnega sodnega tolmača za madžarski jezik Jaklin Jože,

uslužbenec okrajnega sodišča v Lendavi, stanujoč v Lendavi, Partizanska 111, za območje okrožnega sodišča v Murski Soboti.

Ta odločba se objavlja po 5. členu uredbe o stalnih sodnih tolmačih z dne 16. II. 1949, Uradni list LRS, št. 7/49.

Št. 01/15-5/4-61

918

Z odločbo državnega sekretarja za pravosodno upravo LRS z dne 23. I. 1961, št. 01/15-5/3-61, je bil postavljen za stalnega sodnega tolmača za nemški jezik dr. Štamberger Franjo, upokojeni pravnik iz Lendave, Kranjčeva 3a/II, za območje okrožnega sodišča v Murski Soboti.

Ta odločba se objavlja po 5. členu uredbe o stalnih sodnih tolmačih z dne 16. II. 1949, Uradni list LRS, št. 7/49.

Državni sekretariat
za pravosodno upravo LRS

Sprememba imena

Št. 03/5-S-10364/1-60

13254

Z odločbo Državnega sekretariata za notranje zadeve LRS, št. 03/5-S-10364/1-60 z dne 2. XII. 1960 je bila na podlagi 21. člena zakona o osebnih imenih dovoljena sprememba imena Frančež Mariji Tereziji, roj. 14. XII. 1946 v Mariboru, bivajoči v Bohovi 32 v ime »Majda«.

Državni sekretariat
za notranje zadeve LRS

Besedilo: Tovarna kemičnih izdelkov »Arbo«, Podgrad, Ljubljana. Izbrisi se ing. Minatti Marjan in vpiše novi direktor Lotrič Bogomir. Ljubljana, 15. junija 1960. Rg III 448/6 1575

93.

Besedilo: Trgovsko podjetje »Orlovina«, Kropa.

Pri poslovalnici št. 3 »Delikatesa«, Kropa se izbriše Mihelič Barbara in vpiše Bogataj Marija, nova poslovodkinja.

Izbrisi se računovodkinja podjetja Kavčič Marta.

Ljubljana, 21. novembra 1960. Rg I 64/8 2834

94.

Besedilo: Obrtna mizarska delavnica »Brest«, Voličina.

Izbrisi se Kosec Franc in vpiše nova honorarna računovodkinja Car Anica, ki bo skupaj s poslovodjo sopodpisovala vse finančne in materialne listine.

Maribor, 25. novembra 1960. Rg 254/II-6 2710

95.

Besedilo: Mariborska tekstilna tovarna, Maribor.

Poslovni premet se razširi še na oddajanje hrane in točenje brezalkoholnih pijač ter pive članom delovnega kolektiva.

Vpiše se obrat družbene prehrane v Mariboru, Novakova 6, ki pripravlja in oddaja hrano, toči brezalkoholne pijače in pivo za člane delovnega kolektiva. Upravnik je Care Ernest. Za obrat podpisujejo osebe, ki so pooblaščenice za podpisovanje podjetja in pa upravnik, ta le v okviru poslovanja in samostojnih pravic obrata. Obrat je ustanovila Mariborska tekstilna tovarna, Maribor, sklep DS z dne 12. V. 1955, potrditev Obč. LO Maribor-Center, št. 04/3-5901/2-59 z dne 25. IX. 1959. Obrat nabavlja material za tekoče potrebe, vse pa dela v imenu in na račun podjetja.

Maribor, 19. decembra 1960. Rg 158/I 49

96.

Besedilo: »Realitetna agencija«, Maribor.

Izbrisi se Plahuta Dragica in vpiše Vagner Jožica, nova računovodkinja, ki bo skupaj z direktorjem sopodpisovala vse finančne listine.

Maribor, 11. januarja 1961. Rg 112/I-17 121

97.

Besedilo: Kino podjetje, Maribor.

Izbrisi se Fras Avgust in vpiše Kebrič Nada, nova direktorica, ki bo za podjetje podpisovala samostojno po zakonitih določbah in pravih podjetja.

Rg 125/I-14 116

Besedilo: Zadrudno obrtno podjetje za vzdrževanje mehanizacije »Agroservis«, Murska Sobota.

Poslovni predmet se razširi še na kolarstvo in elektromehaniko.

Reg 23/I-16 119
Maribor, 12. januarja 1961.

98.

Besedilo: Tovarna termo-električnih proizvodov »Tobi«, Bistrica pri Mariboru.

Izbrisi se ing. Prejac Milan in vpiše Hartner Mirko, novi direktor, ki bo za podjetje podpisoval samostojno po zakonitih določbah in pravih podjetja.

Maribor, 15. januarja 1961. Rg 144/II-21 120

99.

Besedilo: Lesno industrijsko podjetje »Marles«, Maribor.

Vpiše se novi sedež podjetja, ki je odslej v Limbušu.

Reg 218/I-58 115

Besedilo: Trgovsko podjetje »Merkur«, Murska Sobota.

Zaradi ukinitve se izbriše prodajalna »Moda« v Murski Soboti.

Pri prodajalni »Tkanina« v Murski Soboti, Titova 25 se izbriše Šiftar Aleksander in vpiše novi poslovodja Lončar Mirko.

Reg 41/I-50 112

Besedilo: Elektrarna, Ožbalt v Ožbaltu.

Vpiše se Freh Evgen, računovodja, ki bo skupaj z direktorjem sopodpisoval vse denarne, materialne in kreditne listine.

Reg 210/II-8 113
Maribor, 14. januarja 1961.

Izbrisi

Okrožna gospodarska sodišča razglašajo:

100.

Besedilo: Kmetijsko gospodarstvo, Radlje ob Dravi.

Zaradi pripojitve h Koroškemu gozdarskemu podjetju, Slovenj Gradec.

Maribor, 15. januarja 1961. Rg 219/III 118

Zadružni register

Spremembe

Okrožna gospodarska sodišča razglašajo:

17.

Besedilo: Kmetijska zadruga z o. j., Gornji grad.

Vpiše se poslovna enota v Gornjem gradu, ki prodaja na drobno umetna gnojila, zaščitna sredstva, semena, kmetijske stroje, močva krmila, kmetijsko orodje,

vrvarske izdelke, žičnike, apno, podkve, čebelarški material, verige za goveda, čohala, cement, opeko, betonsko železo, obroče za sode, živinsko krmo, živino, izdelke iz jute in konoplje, odkupuje pa odpadke, premog, žico. Oskrbovanje s predmeti velja samo za zadrugnike. Poslovanje je Zmavc Franjo. Enota je v sestavu zadruge in nima samostojnih pravic.

Celje, 6. januarja 1961. Zadr I 53/28 80

18.

Besedilo: Kmetijska zadruga z o. j., Kojsko.

Vpiše se pripojitev Kmetijske delovne zadruge, Hum, k tej zadrugi.

Koper, 6. januarja 1961. Zadr I a 67/8 Zadr I a 120/3 92

19.

Besedilo: Kmetijska zadruga z o. j., Dobrovnik, v likvidaciji.

Zadruga posluje po 5. členu pravil, zastopa jo in zanjo podpisuje Kuzma Stefan, likvidator.

Vpiše se uvedba prisilnega likvidacijskega postopka. Pri dosednji firmi se izbriše pristavek »v likvidaciji« in vpiše pristavek »v prisilni likvidaciji«.

Izbrisi se Kuzma Stefan, in vpiše novi podpisovalec Černela Franc, ki bo kot likvidacijski upravitelj podpisoval za zadrugo po zakonitih določbah.

Maribor, 5. januarja 1961. Zadr 43/II 72

Izbrisi

Okrožna gospodarska sodišča razglašajo:

20.

Besedilo: Kmetijska zadruga, Makole.

Zaradi pripojitve h Kmetijski zadrugi, Poljčane.

Maribor, 12. januarja 1961. Zadr 108/I-48 126

21.

Besedilo: Kmetijska zadruga z o. j., Spodnja Poljskava.

Zaradi pripojitve h Kmetijski zadrugi z o. j., Slov. Bistrica.

Zadr 122/I 132

Besedilo: Kmetijska zadruga, Smartno na Pohorju.

Zaradi pripojitve h Kmetijski zadrugi z o. j., Slov. Bistrica.

Zadr 164/I 131
Maribor, 13. januarja 1961.

Objave

L 3/60-92 959

Okrožna gospodarska sodišča v Mariboru je z odločbo opr. št. L 3/60-82 z dne 15. XII. 1960 zaključilo postopek prisilne likvidacije zoper Obrtno delavnico »Usnjar-

stvo», Radlje ob Dravi, v prisilni likvidaciji. Po sklepu tega sodišča Reg št. 214/III z dne 16. I. 1961 je bilo Obrtno podjetje »Usnarstvo«, Radlje ob Dravi tudi že izbrisano iz tusodnega registra gospodarskih organizacij.

L 2/60-86

958

Okrožno gospodarsko sodišče v Mariboru je z odločbo opr. št. 2/60-74 z dne 22. XII. 1960 zaključilo postopek prisilne likvidacije zoper Mesnico in klavnico, Ribnica na Pohorju, v prisilni likvidaciji. Po sklepu tega sodišča Reg št. 38/II-18 z dne 16. I. 1961 je bila Mesnica in klavnica, Ribnica na Pohorju, v prisilni likvidaciji tudi že izbrisana iz tusodnega registra gospodarskih organizacij.

Okrožno gospodarsko sodišče v Mariboru, dne 24. januarja 1961.

Razglasi sodišč

Dražbeni oklici

I J 1299/59

859

Dne 14. marca 1961 ob 12. uri bo pri tem sodišču prisilna dražba nepremičnin, vl. št. 22 k. o. Dragučova, Cenilna vrednost je 981.544, najmanjši ponudek pa 654.228 din.

Pravice, ki ne bi pripuščale dražbe, je treba priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer se ne bodo mogle več uveljaviti glede nepremičnin v škodo zdražitelja. Sicer pa opozarjamo na dražbeni oklic na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, dne 20. januarja 1961.

J 374/60-19

915

Dne 21. marca 1961 ob 11. uri bo pri tem sodišču prisilna dražba nepremičnin, vl. št. 13 in 100 k. o. Jenče, Cenilna vrednost je 697.550, najmanjši ponudek pa 465.035 din.

Pravice, ki ne bi pripuščale dražbe, je treba priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer se ne bodo mogle več uveljaviti glede nepremičnin v škodo zdražitelja. Sicer pa opozarjamo na dražbeni oklic na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, dne 23. januarja 1961.

I 276/59

860

Dne 28. marca ob 8. uri bo pri tem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin, vl. št. 170 k. o. Vel. Loka, zemljiška knjiga Trebnje. Cenilna vrednost je 258.732 din, varščina 25.875 din, najmanjši ponudek pa 172.688 din. Pritiklin ni.

Pravice, ki ne bi pripuščale dražbe, je treba priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Sicer pa opozarjamo na dražbeni oklic na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Trebnjem, dne 18. januarja 1961.

Oklici dedičem

O 50/56

1285

Lovrečič Ivan, kmet, Bučaji 11. je umrl 1. I. 1956. Do dediščine ima pravico Lovrečič Marija por. Inchiostri, ki naj se priglasijo pri sodišču v enem letu od te objave. Dedinji je postavljen za skrbnika Lovrečič Silvester, Bučaji 14. Po preteku enoletnega roka bo opravilo sodišče zapuščinsko obravnavo na podlagi izjave postavljenega skrbnika, in podatkov, s katerimi razpolaga.

Okrajno sodišče v Kopru, dne 21. januarja 1961.

O 266/57

817

Cah Jakob pok. Antona, kmet, Crni kal 49, je umrl 28. IX. 1941. Do dediščine imajo pravico Cah Albin, Ivan, Marjan in Albert, vsi pok. Ivana, vsi na neznanem naslovu, ki naj se priglasijo pri sodišču v enem letu od te objave. Dedičem je postavljen za skrbnika Cah Karel, Crni kal 7. Po preteku enoletnega roka bo opravilo sodišče zapuščinsko obravnavo na podlagi izjave postavljenega skrbnika, in podatkov, s katerimi razpolaga.

Okrajno sodišče v Kopru, dne 23. januarja 1961.

O 1142/60-5

509

V zapuščinski zadevi po dne 4. XII. 1955 brez oporoke umrli Muršak Antoniji roj. Kovačič, upokojenki v Mariboru, Maroltova ulica 17, poziva to sodišče zapustničinega sina Murška Stanka, roj. 5. III. 1936, delavca, nekje v Nemčiji, kamor je odšel maja 1960, da se v enem letu po tej objavi priglasijo temu sodišču zaradi uveljavljanja dednih pravic, ker se bo v nasprotnem primeru zapuščinska obravnava opravila na podlagi razpoložljivih podatkov, in izjave postavljenega skrbnika.

Okrajno sodišče v Mariboru, dne 7. januarja 1961.

Objava

K 2/57

3897

Dvig kazenskega depozita
Neugotovljeno nedeljo v mesecu oktobru 1955 je bil ukraden neznanemu tržaškemu državljanu v hotelu »Triglav« v Sežani, dežni plašč znamke »Brestole«. Zaradi navedene-

ga pozivamo lastnika, da se priglasijo zaradi dviga kazenskega depozita pri Okrožnem sodišču v Gorici.

Okrožno sodišča Gorica, Nova Gorica, dne 19. januarja 1961.

Amortizacije

Uvede se postopanje za amortizacijo vrednotnic, katerih imetniki se pozivajo, naj v danem roku priglasijo sodišču svoje pravice, sicer se bodo vrednotnice izrekle za neveljavne.

I R 1527/60

679

Vrhovec Antonija, upokojenka, Borovnica 88, prosi za amortizacijo hranilne knjižice Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani, številka 188822 na ime Vrhovec Amalija, vinkulirana na geslo in z vlogo 24.279 din. Priglasitveni rok: dva meseca od te objave.

Okrajno sodišče v Ljubljani, dne 14. januarja 1961.

I R 1494/60

962

Marolt Fani kot pooblaščenka Weiss Jožice, Ljubljana, Zg. Zdobrova 100, prosi za amortizacijo bariranega čeka Komunalne banke, št. 704 Ljubljana, št. 517212, ki se glasi na ime Weiss Jožica za znesek 23.000 din. Priglasitveni rok: 2 meseca od te objave.

I R 1540/60

961

Vrbinc Franc, upokojenec, Stari dvor 32, p. Skofja Loka, prosi za amortizacijo zavarovalne police Državnega zavarovalnega zavoda v Ljubljani, št. 352.169/DOZ na ime Vrbinc Marija por. Sušteršič in z zavarovalno vsoto 20.700 din. Priglasitveni rok: 2 meseca od te objave.

Okrajno sodišče v Ljubljani, dne 24. januarja 1961.

Razne objave

Razpisi

St. 03/1-60/2-61

782

Razpisna komisija pri splošni bolnici na Jesenicah razpisuje tale delovna mesta:

1. 2 specialista ali specializanta za kirurgijo,

2. 3 specialiste ali specializante za anesteziolo,

3. 2 specializanta za interno medicino,

4. 1 specialista ali specializanta za ginekologijo,

5. 2 specialista ali specializanta za pediatrijo,

6. 1 sekundarnega zdravnika. Pogoji pod 1, 2, 3, 4, 5: zdravnik z izpolnjenimi pogoji po 321. členu ZJU, pod 6 zdravnik stažist z izpol-

njenimi pogoji po 312. členu ZJU. Prošnje s kratkim življenjepisom je treba poslati na naslov: Splošna bolnica, Jesenice do 15. februarja 1961.

Razpisna komisija

Št. 120-5/1-61 781

Razpisna komisija pri rektoratu Akademije za glasbo v Ljubljani razpisuje po pooblastilu sveta umetniških akademij tale delovna mesta:

dve mesti rednega profesorja za kompozicijo in teoretične predmete,

mesto rednega profesorja za solopetje,

mesto rednega profesorja za violino,

mesto rednega profesorja za splošno glasbeno zgodovino,

mesto rednega profesorja za analizo glasbenih oblik, partiturno igro, nauk o instrumentih in instrumentaciji,

mesto izrednega profesorja za harmonijo in kontrapunkt.

Rektorat Akademije za glasbo v Ljubljani

Pers 6/5-1961 696

Razpisna komisija pri Kliničnih bolnicah v Ljubljani razpisuje

1 mesto zdravnika za interno kliniko. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Razpisna komisija

Št. Pers 3/61 861

Upravni odbor Mestnega arhiva v Ljubljani razpisuje

eno mesto znanstvenega (višjega znanstvenega) sodelavca. Kandidat mora izkazati doktorat znanosti, objavljena znanstvena in strokovna dela predvsem iz področja lokalne zgodovine, kakor tudi prakso pri izdelavi arhivskih znanstveno informativnih sredstev. Kandidati naj vložijo prošnjo ob enem z življenjepisom v pisarni Mestnega arhiva v 15 dneh od te objave.

Upravni odbor

Št. 91-51/2 920

Fakultetni svet pravne fakultete v Ljubljani, kot svet inštituta za javno upravo pri pravni fakulteti v Ljubljani, razpisuje tale delovna mesta:

1 mesto znanstvenega sodelavca in 3 mesta strokovnih sodelavcev. Prošnje z življenjepisom sprejema 30 dni po tej objavi pisarna inštituta za javno upravo pri pravni fakulteti v Ljubljani, Trg revolucije 11/II.

Fakultetni svet

Št. 01-28/1-61 862

Razpisna komisija pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti

razpisuje na podlagi 33. in 36. člena zakona o javnih uslužbencih v inštitutu za biologijo Slovenske akademije znanosti in umetnosti:

delovno mesto znanstvenega sodelavca — zoologa, specialista za malakologijo, in

delovno mesto znanstvenega svetnika — botanika, specialista za fitosociologijo in sinekologijo. Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje iz 31. člena zakona o javnih uslužbencih in posebne pogoje iz 55. člena zakona o organizaciji znanstvenega dela.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjega dela v stroki naj vložijo prosilci v 15 dneh po tej objavi pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, Ljubljana, Novi trg 3.

Razpisna komisija

Št. 124-47/1-61 779

Razpisna komisija Sveta za socialno varstvo LRS razpisuje na podlagi 33. in 37. člena zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ, št. 53/1957)

delovno mesto upravnika naravnega zdravilišča »Triglav« v Mojstrani. Pogoj: višja šolska izobrazba s petletno prakso. Pismene ponudbe z življenjepisom in s krajšim opisom dosedanjega dela je treba poslati Svetu za socialno varstvo LRS, Ljubljana, Zupančičeva 3.

Razpisna komisija

Št. 01/10-1-15/1-61 863

Komisija za uslužbenske zadeve pri OLO Maribor razpisuje tale prosta delovna mesta:

1. mesto načelnika za finance,
2. mesto šefa uprave za dohodke,
3. mesto šefa uprave za gozdarstvo,

4. mesto šefa inšpektorata dela. Za razpisana mesta se zahteva fakultetna izobrazba z najmanj 10 let prakse pri istih poslih v državni upravi. Pravilno kolkovane prošnje s priloženim osebnim in strokovnim življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi ter o dosedanjih zaposlitvah je treba vložiti pri OLO Maribor v 15 dneh po tej objavi.

Komisija

za uslužbenske zadeve

Objava

Št. 01-1/647/61 864

Pretvoritev pomožne pošte Blagovica v redno pošto

Dne 1. februarja 1961 bo pomožna pošta Blagovica pretvorjena v redno pošto. Poleg sedanjih naselij, ki so spadala v okoliš pomožne pošte, se z navedenim dnem priključijo še naselja Češnjice, Lipa, Gabrovnica, Mali Rakitovec, Veliki Rakitovec, Poljane nad Blagovico

in Selce iz okoliša pošte Smartno v Tuhinju, ter Gorenje, Log, Suša in Javorje pri Blagovici iz okoliša pošte Trojane.

Podjetje za ptt promet v Ljubljani

Izgubljene listine preklicujejo

Adamič Aleksander, Domanjševci 23, p. Križevci v Predkmurju, osebno izkaznico, reg. št. 52255, ser. št. 0114065 (M. Sobotič). 24

Adamič Helena roj. Santo, Domanjševci 23, p. Križevci v Predkmurju, osebno izkaznico, reg. št. 32252, ser. št. 0114062 (Murska Sobotič). 25

Andrejašič Janez, Kranj, Kolo-dvorska 7, zdravstveno izkaznico, izdano v Kranju. 834

Anžur Rafael, Ljubljana, Mihov štraton, osebno izkaznico, reg. št. 12965 (Trebneje) in zdravstveno izkaznico, št. 011004 (Ljubljana). 990

Arhar Ivan, Zgornje Bitnje 102, p. Zabnica, spričevalo o pomožniškem izpitu iz strojno ključavničarske stroke, izdano na Industrijski šoli v »Litostroju«. 991

Avžin Pavel, Kranj, Savska Loka 8, osebno izkaznico, reg. št. 10965, ser. št. 0187275 (Kranj). 27

Babnik Stane, Ljubljana-Vevče, blok 3, službeno izkaznico, številka 691/60, izdano od podjetja »Ljubljana-transport«. 936

Babnik Zdenka, Ljubljana-Vevče, blok 3, službeno izkaznico, številka 602/60, izdano od podjetja »Ljubljana-transport«. 937

Balanč Marija, Jesenice, Toneta Čufarja 36, osebno izkaznico, reg. št. 9282, ser. št. 0352992. 513

Balja Vinko, Pišce 62, vojaško knjižico. 456

Bambič Marija, Ljubljana, Pugaljeva 24, osebno izkaznico, reg. št. 25626 (Krško). 762

Basaj Štefan, Suha 40, p. Kranj, osebno izkaznico, reg. št. 14211, ser. št. 0841521 (Kranj). 467

Bauer Nevenka, Grivac 16, pošta Vas-Fara, osebno izkaznico, reg. št. 19350. 866

Bavdaž Pavla, Kal nad Kanalom 168, osebno izkaznico, reg. št. 33870 (Gorica). 79

Bavdež Ana, Šentvid pri Stični 64, osebno izkaznico, reg. št. 8458 (Šentvid pri Stični). 765

Beck Viljem, Ljubljana, Hranilniška 4, osebno izkaznico, reg. št. 98813/51 (Ljubljana). 992

Bekek Franc, Maribor, Ulica kneza Koclja 26, osebno izkaznico, reg. št. 818, ser. št. 427319. 714

- Beširević Husein, Ljubljana, Ljubljana, zdravstveno izkaznico, številka 019068 (Ljubljana). 902
- Bjelica Peter, Radanoviči, osebno izkaznico, reg. št. 3798/50 (Ljubljana). 903
- Bobnar Julka roj. Gašpirc, Cerklje 57, osebno izkaznico, reg. št. 11576, ser. št. 0200786 (Kranj). 682
- Boh Justina, Glinek 10, p. Skofljica, osebno izkaznico, reg. št. 119532 (Ljubljana). 904
- Bohorč Vid, Mengeš, Kamniška 15, osebno izkaznico, reg. št. 1132 (Domžale). 764
- Borak Aleksander, Maribor, Prisojna 79, vojaško knjižico. 354
- Borštnar Rudi, Zagorje ob Savi, Kisovec 88, zdravstveno izkaznico, št. 551157 (Zagorje). 984
- Breznik Anton, Fram 68, osebno izkaznico, reg. št. 34879, ser. št. 0572254. 715
- Brglez Štefan, Kresnice 22, Sentilj v Slov. goricah, delovno knjižico, št. 456671/574. 716
- Brkič Branko, Ljubljana, Vodovodna 50, osebno izkaznico, reg. št. 18016 (Sibenik). 993
- Brodnjak Rozika, Maribor, Ulica Draga Kobala 44, osebno izkaznico, reg. št. 14362. 717
- Bukovec Janez, Maribor, Strekljeva 24, zdravstveno izkaznico, številka 411614. 718
- Bundalo Branko, Ljubljana, Svetosavska 26, zdravstveno izkaznico, št. 11064. 938
- Cankar Marica, Maribor, Sokolska 99, osebno izkaznico, reg. št. 20170, ser. št. 0847420. 719
- Capl Marija, Radlje ob Dravi 72, osebno izkaznico, reg. št. 19545, ser. št. 0280855 (Slovenj Gradec). 412
- Cvetko Helena, Maribor, Rošpoh 18, osebno izkaznico, reg. št. 39485, ser. št. 0569341. 720
- Ceh Alojzija, Podvinci 83 a, pošta Ptuj, zdravstveno izkaznico, št. 818529. 514
- Ceh Jožefa, Koper, Belveder 4 a, osebno izkaznico, reg. št. 30371 (Sežana). 335
- Crček Franc, Volčja jama 3, pošta Žužemberk, osebno izkaznico, reg. št. 25, ser. št. 054535 (Trebneje). 82
- Cesnik Anton, Koper, Trinkova 4, vojaško knjižico. 515
- Cešnovar Lado, Zgornje Pirniče 88, p. Medvode, osebno izkaznico, reg. št. 211 (Medvode). 994
- Debevec Marija, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta VII/36, osebno izkaznico, reg. št. 115652 (Ljubljana). 806
- Derdič Franjo, Ljubljana, Kajuhova ulica, zdravstveno izkaznico, številka 158470 (Darovar). 807
- Deregi Franc, Ljubljana, Dolenska 18, osebno izkaznico, reg. št. 90558/51 (Ljubljana). 855
- Dermota Marta, Kropa 10, osebno izkaznico, reg. št. 7633 (Radovljica). 995
- Dobnikar Milena, Ljubljana, Kolodvorska 18, zdravstveno izkaznico, št. 036931. 836
- Doderovič Jelka, Ljubljana, Trstenjakova 9, osebno izkaznico, reg. št. 117566/56 (Ljubljana). 837
- Dolinar Franc, Podolnica 32, pošta Horjul, zdravstveno izkaznico, št. 96395 (Ljubljana). 808
- Dolinar Franc, Radeče 69, pošta Radeče pri Zidanem mostu, osebno izkaznico, reg. št. 32430, ser. št. F-0745740 (Trbovlje). 516
- Drobnjak Marta, Maribor, Vinarje 18, osebno izkaznico, reg. št. 459., ser. št. 0506469. 721
- Družovič Ivan, Cagona 61, p. Cerkevnik, osebno izkaznico, reg. št. 14458/5, ser. št. F-0071468 (Radgona). 788
- Dubac Edo, Ljubljana, Hajdrihova 32, delovno knjižico, izdano v Ljubljani. 996
- Duh Stanislav, Brinje 27, pošta Sentrupert, osebno izkaznico, reg. št. 111617 (Ljubljana). 939
- Emeršič Mihaela, Bukovci 90, pošta Markovci, osebno izkaznico, reg. št. 52850 (Ptuj). 906
- Eržen Anton, Podhom, p. Zg. Gornje, osebno izkaznico, reg. številka 19657. 413
- Eržen Jožefa, Tržič, Vinje 24, osebno izkaznico, reg. št. 2517, ser. št. 0157027 (Kranj). 470
- Felbar Jože, Trbovlje, Vodenska 53, osebno izkaznico, reg. št. 56065, ser. št. 0077014 (M. Sobota). 985
- Filipčič Jožica, Retnje 58, p. Križe, zdravstveno izkaznico, številka 054309. 871
- Flisar Marija, Skakovci 28, pošta Cankova, osebno izkaznico, reg. št. 52901, ser. št. 0154610 (Murska Sobota). 222
- Gale Dragica, Javor 21, p. Ljubljana-Polje, osebno izkaznico, reg. št. 1756 (Ljubljana ok.). 940
- Gazič Čazim, Ljubljana, Vižmarje 206, osebno izkaznico, reg. št. 1454 (Jajce). 907
- Geder Jožef, Ropoča 51, p. Rogasovci, osebno izkaznico, reg. št. 55361, ser. št. 0117570. 13509
- Geoheli Stanislav, Notranje gorice 54, p. Brezovica, osebno izkaznico, reg. številka 14938 (Ljubljana ok.). 838
- Gerbec Franc, Maribor, Razvanje 16, osebno izkaznico, reg. št. 62921, ser. št. 0181465. 722
- Golob Franc, Sp. Duplek 43, osebno izkaznico, reg. št. 59005. 723
- Gomboc Miroslava, Murska Sobota, Kidričeva 46, zdravstveno izkaznico, št. 596108 (Murska Sobota). 86
- Gorenčič Martin, Hraše 5, pošta Lesce, zdravstveno izkaznico, št. 345274. 458
- Gošče Pepca, Sentvid nad Ljubljano 7, osebno izkaznico, reg. št. 21997 (Novo mesto). 839
- Gračner Karel, Sevnica, Heroja Maroka 2/I, zdravstveno izkaznico, št. 587553 (Krško). 318
- Gradič Leonold, Hošnica 3, pošta Laporje, osebno izkaznico, reg. št. 34175, ser. številka 0861316 (Maribor ok.). 143
- Grah Jože, Slovenj Gradec, Kopalniška ulica, osebno izkaznico, reg. št. 121, ser. št. F-0301731. 471
- Grgorica Ante, Ljubljana, Pokopališka 43, zdravstveno izkaznico, izdano na Reki. 941
- Grilc Anton, Maribor, Židovska 14, osebno izkaznico, reg. št. 50488, ser. št. 0051018. 724
- Grošelj Jože, Mekinje 61, pošta Kamnik, osebno izkaznico, reg. št. 135951 (Kamnik). 840
- Grošelj Marija, Ljubljana, Stranska pot 19, osebno izkaznico, reg. št. 135102 (Ljubljana). 765
- Groznik Marija, Tlake 14, pošta Šmarje-Sap, osebno izkaznico, reg. št. 555 (Grosupnje). 841
- Hercog Ivan, Hrastnik 71, zdravstveno izkaznico, št. 560068 (Ljubljana). 908
- Hočevar Aleksandra, Ljubljana, Mirje 9, zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 997
- Hočevar Franc, Ljubljana, Tomačevska 11 a, osebno izkaznico, reg. št. 6977 (Kočevje). 842
- Hočevar Marija, Ljubljana, Vojkova 15, osebno izkaznico, reg. št. 43565/51 (Ljubljana). 942
- Hren Terezija, Ljubljana, Crnuče 197, zdravstveno izkaznico, številka 679786. 998
- Jagodic Iva, Ljubljana, Malgajeva 2, osebno izkaznico, reg. številka 103061/33 (Ljubljana). 943
- Jakop Franciška, Ljubljana, Jezica, bunker, osebno izkaznico, reg. št. 70002 (Ljubljana). 909
- Jakopec Tomo, Maribor, Make-donska 37, zdravstveno izkaznico, št. 279559. 725
- Jakopin Milan, Žabja vas 47, pošta Novo mesto, zdravstveno izkaznico, št. 479818 (Novo mesto). 944
- Jakoša Dezider, Domanjševci 127, p. Križevci v Prekmurju, osebno izkaznico, reg. št. 42689, ser. številka 0124399. 147
- Jakoša Marija roj. Gomboc, Domanjševci 127, p. Križevci v Prekmurju, osebno izkaznico, reg. št. 42690, ser. št. 0124400. 148
- Janbrošič Lucija, Maribor, Dogoška 73, osebno izkaznico, reg. št. 15721. 726
- Janežič Janez, Zg. Slivnica 1, pošta Šmarje pri Ljubljani, osebno izkaznico, reg. številka 118273/56 (Grosuplje). 945
- Jankovič Jože, Ljubljana, Ob Ljubljani 48, zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 810
- Jarc Zdenka, Kamnica 101 pri Mariboru, osebno izkaznico, reg. št. 64281. 727
- Javornik Tosja, Ljubljana, Beethovnova 6, indeks kemične fakultete, Univerze v Ljubljani. 999
- Jenko Cita, Ljubljana, Rakovniška 3, osebno izkaznico, reg. št. 62045 (Ljubljana). 766
- Jesih Stanislav, Ljubljana, Zavrti 6, zdravstveno izkaznico, izdano v Medvodah. 910
- Jurečko Alojz, Maribor, Ipavčeva 17, osebno izkaznico, reg. številka 15395. 728

- Jurinič Stjepan, Polena 2/3, pošta Mežica, zdravstveno izkaznico, št. 598351 (Čakovec). 225
- Kanbl Vilibald, Maribor, Matejkova 3, zdravstveno izkaznico, št. 52632. 729
- Kanoni Jasna, Ljubljana, Teslova 12, osebno izkaznico, reg. številka 121576 (Ljubljana). 811
- Kenda Vida, Radovljica, Roblečkova 55, delovno knjižico, številka 102562/6941 (Radovljica). 545
- Kisilak Janez, Dolič 33, p. Kuzma, osebno izkaznico, reg. št. 24804, ser. št. 0166514 (M. Sobota). 520
- Kladnik Vida, Kamnik, Kranjska 10, osebno izkaznico, reg. št. 286 in zdravstveno izkaznico, obe izdani v Kamniku. 843
- Klun Jože, Maribor, Obrežna 19, osebno izkaznico, reg. št. 60483, ser. št. 0168360. 730
- Kobal Marija, Oševljek 108, pošta Renče, osebno izkaznico, reg. številka 21053, ser. št. 0295396 (Gorica). 792
- Koban Otmar, Maribor-Brezje, Prazna 9, zdravstveno izkaznico, št. 998342. 731
- Konkolič Krista, Korovci 21, pošta Cankova, osebno izkaznico, reg. št. 27461, ser. št. 0109171 (Murska Sobota). 966
- Korošec Danica, Unec 16, pošta Rakek, zdravstveno izkaznico, št. 239209, izdano v Cerknici. 547
- Korošec Matilda, Unec 16, pošta Rakek, osebno izkaznico, reg. št. 6315, ser. št. 0616625 (Postojna). 546
- Košena Pavel, Ljubljana, Predjamska 14, osebno izkaznico, reg. št. 6284 (Ljubljana). 844
- Kozar Srečko, Maribor, Trubarjeva 5, osebno izkaznico, reg. št. 42495, ser. št. 90044696, zdravstveno izkaznico, št. 942670 in prometno knjižico, št. 4095. 732
- Kralj Antonija, Kresnice 35, zdravstveno izkaznico, št. 236811 (Litijska). 845
- Kramberger Hilda, Maribor, Kelemenova 12, osebno izkaznico, reg. št. 54591. 733
- Kristan Albin, Maribor, Tržaška 77, zdravstveno izkaznico, številka 2111371. 734
- Krmelj Franc, Trbovlje, Loke 10 a, zdravstveno izkaznico, številka 017486 (Ljubljana). 986
- Križ Milka, Podplanina 14, p. Draga pri Loškem potoku, zdravstveno izkaznico, št. 659218. 33
- Križman Janez, Podgorica 3, pošta Grosuplje, zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 911
- Krulik Erika, Maribor, Ptujška 172, zdravstveno izkaznico, številka 966343. 735
- Kukovič Marija, Barislovci 9, pošta Zgornja Pristava pri Ptuj, osebno izkaznico, reg. št. 65073, ser. št. 0857872 (Maribor). 360
- Kumer Franc, Mengeš, Tomšičeva 26, osebno izkaznico, reg. št. 4036 (Kamnik). 812
- Kureš Ivanka, Ljubljana, Vodnikova 62, osebno izkaznico, reg. št. 600/59 (Ljubljana-Siška). 946
- Kuzmič Stefan, Murska Sobota, Ivanocijeva 2, osebno izkaznico, reg. št. 48341, ser. št. 0130051 (Murska Sobota). 185
- Lazar Tadeja, Radovljica, Ljubljanska 2, zdravstveno izkaznico, št. 342189 (Radovljica). 362
- Leban Jože, Pristava 84, p. Nova Gorica, zdravstveno izkaznico, št. 695247. 363
- Lokajner Mihela, Senovo 52, osebno izkaznico, reg. št. 109/59 (Senovo). 813
- Longyka Marko, Ljubljana, Pregarčeva 39, osebno izkaznico, reg. št. 119535 (Ljubljana). 846
- Lorenci Romana, Vuhred 20, zdravstveno izkaznico in zdravstveno izkaznico na ime Lorenci Marija. 521
- Lužar Anton, Ljubljana, Lepodvorska 23, osebno izkaznico, reg. št. 110027/54 (Ljubljana). 767
- Madunič Cvitan, Ljubljana, Moše Pijade 26, osebno izkaznico, reg. št. 86064 (Ljubljana). 814
- Magajne Jurij, Slap ob Idrijci 17, osebno izkaznico, reg. št. 7593. 150
- Magdič Terezija, otroški vrtec »Nafta«, Lendava, osebno izkaznico, reg. št. 5383. 187
- Majhen Anton, Gradišča 60, pošta Cirkulane, osebno izkaznico, reg. št. 34087, ser. št. 0257734 (Ptuj). 364
- Mamič Mustaf, Ljubljana, Povšetova 12, zdravstveno izkaznico, št. 232839 (Ljubljana). 912
- Marini Vlasta, Ljubljana, Roško naselje, stolpnica B, zdravstveno izkaznico, št. 524572/73106-1 (Ljubljana). 947
- Markočič Dragica, Dobrovo 31, p. Dobrovo v Brdih, bariran ček, št. 661753 za znesek 50.000 din, izdan od KB Nova Gorica. 15286
- Markovič Marija, Komenda 76, p. Deskle-Anhovo, osebno izkaznico, reg. številka 13449, ser. št. 0330595 (Gorica). 970
- Mavrič Stanislav, Hrušica 6, pošta Podgrad, osebno izkaznico, reg. št. 23810 (Koper). 548
- Mavsar Janez, Plešivica 28, pošta Brezovica, osebno izkaznico, reg. št. 117634 (Ljubljana). 948
- Medved Marija, Maribor, Kočevarjeva 9, osebno izkaznico, reg. št. 16195. 756
- Meglič Valentin, Grahovše 21, p. Tržič, osebno izkaznico, reg. št. 962, ser. št. 0135172 (Kranj). 189
- Mijolović Mirko, Ljubljana, Pokopališka 43, zdravstveno izkaznico, izdano v Zadru. 949
- Mirtič Kristina, Ljubljana, Poljanska 22, zdravstveno izkaznico, izdano v Kočevju. 768
- Mislej Ivan, Nova vas 1, p. Stanjel, osebno izkaznico, reg. številka 52/56. 365
- Mišmaš Katica, Trebnje, Stari trg 30, osebno izkaznico, reg. št. 19618 (Novo mesto). 847
- Mitrovič Stojan, Ljubljana, Černetova 31, indeks elektro fakultete Univerze v Ljubljani. 848
- Mlinar Jože, Ravne na Kor., osebno izkaznico, reg. št. 35245, ser. št. 0377255 in delovno knjižico, številka 41421/12977. 549
- Murovec Stanko, Bača pri Modreju 54, p. Most na Soči, potrdilo o znanju prometnih predpisov, izdano od AMD v Tolminu. k 12978
- Muštafer Marija por. Bauman, Rače 13, delovno knjižico, številka 599542/3562. 737
- Nograšek Angela, Predoslje 77, osebno izkaznico, reg. št. 6417, ser. št. 0195727 (Kranj). 522
- Občinski odbor ljudske tehnike, Žužemberk, evid. tablico za osebni avtomobil znamke »Jeep«, št. S-16641. 227
- Oblak Marjeta, Maribor, Meljska 30, osebno izkaznico, reg. številka 43211. 738
- Obrež Jože, Velenje, Ljubljanska 28, zdravstveno izkaznico, št. 857754 (Šoštanj). 629
- Očko Hilda, Ljubljana, Jamova 34, zdravstveno izkaznico, številka 157608 (Ljubljana). 1000
- Ogrin Karel, Kranj, Pot za krajem 3, univerzitetno izkaznico Univerze v Ljubljani. 849
- Ogrin Veronika, Sp. Žerjavci 28, Lenart v Slov. gorah, osebno izkaznico, reg. št. 11998. 739
- Ojo Viktor, Koper, Lokve, proputnico, št. 45481, izdano v Kopr. 769
- Oluški Radovan, Maribor, Vrbanška 30, indeks višje agronomske šole, Maribor, št. 01/1. 741
- Oluški Radovan, Maribor, Vrbanška 30, izkaznico slušatelja Višje ekonomske šole, št. 22/R-I. 742
- Oluški Radovan, Maribor, Vrbanška 30, osebno izkaznico, reg. št. 22013. 740
- Oman Franc, Zminec 11, p. Skofja Loka, zdravstveno izkaznico, št. 037396 (Kranj). 850
- Ostrež Jožefa, Ljubljana, Poljska pot 382, osebno izkaznico, reg. št. 239 (Ljubljana ok.). 1001
- Ostir Rudi, Kočevje, Ljubljanska 38, osebno izkaznico, reg. št. 16707 (Kočevje). 523
- Ozmeč Ivanka, Maribor, Kopališka 10, delovno knjižico, številka 567218. 743
- Pajak Franc, Maribor, Gosposka 12, zdravstveno izkaznico, številka 934307. 744
- Panacek Stefan, Beznovci 42, pošta Bodonci, osebno izkaznico, reg. št. 31600, ser. št. 0113310 (Murska Sobota). 971
- Papež Jože, Ljubljana, Močnikova 13, osebno izkaznico, reg. št. 101710/53 (Ljubljana). 851
- Pavlin Ivan, Kromberk 20, pošta Nova Gorica, osebno izkaznico, reg. št. 58333, ser. št. 0150260. 888
- Pečnik Slavka, Mišače 9, p. Kamnana gorica, osebno izkaznico, reg. št. 16 (Radovljica). 770
- Pervan Martin, Jesenice, Prešernova 5, zdravstveno izkaznico, št. 488307. 524
- Pesek Adolf Ivan, Zg. Radvanje, Lackova 53, p. Maribor, osebno iz-

- kaznico, reg. št. 60312, ser. številka 0874120. 745
- Pesek Elizabeta, Skoke 59, p. Orehova vas, osebno izkaznico, reg. št. 2188. 746
- Pesjak Kati, Bodešče 11, p. Bled, osebno izkaznico, reg. št. 14549/55 (Radovljica). 586
- Petinger Ivan, Lovrenc na Pohorju, zdravstveno izkaznico, številka 110690. 747
- Pezdiček Marija, Maribor, Koresova 12, osebno izkaznico, reg. št. 36076. 748
- Piko Ivanka, Maribor, Gosposvetska 14, osebno izkaznico, reg. št. 695, ser. št. 0507105. 749
- Pirc Mihael, Voklo 6, osebno izkaznico, reg. št. 8710, ser. št. 0197802 (Kranj). 369
- Pipan Angelca, Ljubljana, Trubarjeva 47, osebno izkaznico, reg. št. 88805 (Ljubljana). 915
- Plaznik Franc, Zidani most 13, osebno izkaznico, reg. št. 33771, ser. št. F-074081 (Trbovlje). 478
- Ploj Feliks, Maribor, Košaki 29 a, osebno izkaznico, reg. št. 69595. 750
- Podbrežnik Majda, Leše 5, p. Prevalje, zdravstveno izkaznico, št. 456062. 228
- Podmenik Ivanka, Hrastnik 120, osebno izkaznico, reg. št. 27719, ser. št. F-0741029, in zdravstveno izkaznico, št. 568577 (obe v Trbovljah). 479
- Prelac Sergej, Mengeš, Ulica talcev 8, osebno izkaznico, reg. št. 26914 (Kamnik). 852
- Pristavnik Valentin, Slov. Bistrica 11, osebno izkaznico, reg. št. 52791, ser. št. 0021911. 751
- Pušenjak Ljudmila, Ljutomer, Razlagova 15, osebno izkaznico, reg. št. 169, ser. št. 0224479 (Ljutomer). 528
- Rabič Vekoslav, Dovje 72, pošta Mojstrana, osebno izkaznico, reg. št. 22999 (Radovljica). 155
- Radič Jože, Pesje 4, osebno izkaznico, reg. št. 18819, ser. št. 0397129 (Krško). 550
- Rajster Fedor, Ljubljana, Tomšičeva 4, osebno izkaznico, reg. št. 134599 (Ljubljana). 853
- Rakovnik Ivan, Maribor, Kalohova 2, zdravstveno izkaznico, št. 985200. 752
- Rakuša Franc, Gresovščak 32, p. Ljutomer, osebno izkaznico, reg. št. 20952, ser. št. F-0848202 (Ljutomer). 95
- Rakuša Franc, Gresovščak 32, p. Ljutomer, zdravstveno izkaznico, št. 212376. 372
- Ramšak Avgust, Oplotnica 24, osebno izkaznico, reg. št. 26797, ser. št. 0781657 (Poljčane). 590
- Ribič Franc, Ljubljana, Titova 23, zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 1002
- Ribič Matevž, Ptuj, Zagrebška 41, delovno knjižico, številka 476097/299-57. 931
- Rigler Alojz, Sentilj 84, osebno izkaznico, reg. št. 0565728. 755
- Rošar Jože, Ljubljana, Moše Pi-jade 26, evid. tablico za avtomobil, znamke »Ford«, št. S-628. 1003
- Schautzer Ivanka, Ljubljana, Beethovnova 9, osebno izkaznico, reg. št. 156929 (Ljubljana). 772
- Smrekar Anton, Gornje Ponjke 11, pošta Trebnje, osebno izkaznico, izdano v Ljubljani. 854
- Soko Franc, Maribor, Razvanje 148, pošta Hoče, osebno izkaznico, reg. št. 9689, ser. št. 0581074. 754
- Splošna bolnica, Gorica, Šempe-ter pri Gorici, prometno knjižico za tovorni avtomobil, znamke »Chevrolet«, reg. št. 7849. 591
- Stopar Jože, Maribor, Cesta XIV. divizije 65, preklie o izgubljeni osebni izkaznici, reg. št. 48426, ser. št. 49847, objavljen v »Uradnem listu LRS«, ker se je našla. 755
- Stritar Oto, Smartno pri Litiji, zdravstveno izkaznico, izdano v Li-tiji. 950
- Strniša Antonija, Ljubljana, Lev-stikov trg 8, osebno izkaznico, reg. št. 12835 (Ljubljana). 951
- Sukič Rozalija, Sulinci 21, pošta Petrovci, osebno izkaznico, reg. št. 37949, ser. št. 0119659. 529
- Sušnik Ana, Breg 4, p. Mežica, osebno izkaznico, reg. št. 73912, ser. št. 0152552 (Maribor). 373
- Svršek Vinko, Anica, Vito in Ki-kelel Zdenka, Sp. Polskava 157, pošta Pragersko, zdravstvene izkaznice, št. 902307, 902306, 902305 in št. 902304. 736
- Šebjanič Ludvik, Sodišinci 125, p. Tišina, osebno izkaznico, reg. št. 18910, ser. št. G-0100620. 974
- Šef Vlado, Maribor, Mlinska 34, osebno izkaznico, reg. št. 24837, ser. št. 0163956. 757
- Šijanec Frančiška, Zasadi, pošta Križevci pri Ljutomeru, osebno izkaznico, reg. št. 11382, ser. št. F-0844992 (Ljutomer). 485
- Skerjanec Dragica, Vinski vrh, p. Miklavž pri Ormožu, zdravstveno izkaznico, št. 256633 (Zagorje). 987
- Skerlep Vinko, Domžale, Tabor-ska ulica, nova hiša, vojaško knji-žico, izdano od vojaškega okrožja v Ljubljani. 952
- Škof Ivan, Trbovlje, Vodenska 55, zdravstveno izkaznico, št. 538763 (Trbovlje). 988
- Škrabl Vida, Zalog 125, p. Ljub-ljana-Polje, osebno izkaznico, reg. št. 450 (Brestanica). 953
- Šmid Frančiška, Vešter 15, pošta Škofja Loka, osebno izkaznico, reg. št. 33292 (Kranj). 1004
- Štampohar Olga, Ljubljana, Po-ljanska 22, zdravstveno izkaznico, št. 784271 (Črnomelj). 773
- Štiglic Marija, Ljubljana, Sto-žice 224 b, zdravstveno izkaznico, št. 057670 (Ljubljana). 954
- Štromajer Stefan, Rošpoh 66, Zg. Kungota, delovno knjižico, številka 12570/380860. 758
- Stucin Jožefa, Sp. Idrija, zdrav-stveno izkaznico, številka 725355 (Idrija). 461
- Subelj Štefka, Maribor, Vâlzono-va 25, zdravstveno izkaznico, številka 25600. 759
- Sušteršič Marjan, Ljubljana, Ko-zarje 150, zdravstveno izkaznico, št. 057540 (Ljubljana). 774
- Taferner Slavko, Cirknica 19, p. Sentilj v Slov. goricah, osebno izkaznico, reg. št. 49615, ser. številka 0178878. 760
- Titan Mirko, Murska Sobota, Zo-rana Velnarja 36, osebno izkaznico, reg. št. 8556, ser. št. F-0778313 (Poljčane). 805
- Tkalec Anton, Ljubljana, Toma-čvo 62, zdravstveno izkaznico, št. 523018 (Osijek). 955
- Tramte Anton, Ruhna vas 5, p. Be-la cerkev na Dol., osebno izkazni-co, reg. št. 26187, ser. št. 0321987 (Novo mesto). 194
- Trček Janez, Ziri, Račeva 25, osebno izkaznico, reg. št. 16817 (Kranj). 956
- Trebec Božena, Gor. Ležeče 23, p. Vremski Britof, osebno izkaznico, reg. št. 9352 (Koper). 981
- Tomazin Tončka roj. Popit, Vel. Lašče 15, delovno knjižico, št. 77 (Ljubljana). 815
- Uduč Jožefa roj. Dušič, Reštanj 55, p. Senovo, osebno izkaznico, reg. št. 9052, ser. št. F-0574542 (Krško). 250
- Urbanija Judita, Ljubljana, Čr-netova 6, zdravstveno izkaznico, iz-dano v Ljubljani. 1005
- Vehovec Feliks, Ljubljana, Vego-va 6, osebno izkaznico, reg. številka 15749/50 (Ljubljana). 855
- Velikanja Andrej, Kranj, Gore-nje savska 3, delovno knjižico, št. 928/443278 (Kranj). 856
- Velkavrh Angela, Vrhnika, Do-bovičnikova 6, osebno izkaznico, reg. št. 40027 (Vrhnika). 775
- Vežjak Hinko, Gradiška 40, p. Sp. Kungota, osebno izkaznico, reg. št. 49650, ser. št. 0178893. 761
- Vidmajer Marija, Trbovlje, Dom in vrt 4, osebno izkaznico, reg. št. 30676, ser. številka 0745986 (Tr-bovlje). 989
- Vidovič Anton, Medribnik 17, po-šta Cirkulane, osebno izkaznico, reg. št. 29856, ser. št. 0273166 (Ptuj). 417
- Vodušek Antonija, Gradišče pri Slov. Gradcu, zdravstveno izkazni-co, št. 368408 (Slov. Gradec). 375
- Volf Anton, Sela 14, p. Dragatuš, delovno knjižico, št. 491104/409 (Čr-nomelj). 487
- Volf Karel, Trnje 35, p. Crenšov-ci, osebno izkaznico, reg. številka 17361, ser. št. 0098071 (Murska So-bota). 488
- Vogrič Vera roj. Ham, Kranj, Ko-pališka 14 e, diplomo gradbene srednje šole v Ljubljani, izdano leta 1952. 776
- Vovk Janez, Vrbnje 4, p. Radov-ljica, osebno izkaznico, reg. številka 10272, ser. št. 0820975. 489

Vovk Marija, Ljubljana, Titova 21, osebno izkaznico, reg. št. 17073 (Ljubljana). 857

Zafred Marija, Famlje 1, p. Vrem-ski Britof, propustnico, šte. 12608 (Koper). 691

Zajc Alojz, Ljubljana, Podutiška 68, osebno izkaznico, reg. številka 32290 (Novo mesto) in zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 816

Zakar Darinka, Ljubljana, Vrta-ča 8, osebno izkaznico, reg. šte. 105270 (Ljubljana). 777

Zakotnik Ana, Dorfarji 16, pošta Škofja Loka, zdravstveno izkaznico, št. 123334 (Škofja Loka). 914

Zalaznik Angela, Ljubljana-Rud-nik, železniške barake, osebno izkaznico, reg. šte. 109598 (Ljublja-na). 1006

Znidarčič Alojz, Markiči 25, Ka-nal, vojaško knjižico. 376

Zorko Ivan, Gor. Lenart 43, po-šta Brežice, zdravstveno izkaznico, št. 599516 (Krško). 554

Zorko Marija roj. Novak, Ljub-ljana, Endliharjeva 9, osebno izkaznico, reg. šte. 14988 (Cako-vec). 1007

Zupan Slavka, Ljubljana, Smre-karjeva 21, osebno izkaznico, reg.

št. 480 (Sevnica) in zdravstveno izkaznico, izdano v Ljubljani. 957

Zelesnik Franc, Dobrova 82, de-lovno knjižico, številka 53762 (Ljub-ljana). 1008

Zgajnar Anton, Sela 14, p. Lavri-ca, potrdilo o znanju prometnih predpisov, izdano v Ljubljani. 858

Zužek Emil, Ojstri vrh, pošta Po-stojna, zdravstveno izkaznico, šte. 765874, zdravstveno izkaznico, šte. 763876, na ime Zužek Olgica in zdravstveno izkaznico, št. 763877 na ime Zužek Slavko. 531

Zaključni računi gospodarskih organizacij za leto 1959 s kratkimi izvlečki iz poročil

AKTIVA	Naziv postavke	V 000 din	PASIVA	Naziv postavke	V 000 din
»MINERAL«, INDUSTRIJA NARAVNEGA IN UMETNEGA KAMNA, LJUBLJANA, INDUSTRIJSKA CESTA 550					
A. Osnovna sredstva			A. Viri osnovnih sredstev		
Osnovna sredstva		125,348	Sklad osnovnih sredstev		91,284
Denarna sredstva osnovnih sredstev		8,755	Drugi viri osnovnih sredstev		43,255
B. Sredstva skupne porabe			B. Viri sredstev skupne porabe		
Sredstva skupne porabe		—	Sklad skupne porabe		269
Denarna sredstva skupne porabe		269	Drugi viri sredstev skupne porabe		—
C. Obratna sredstva			C. Viri obratnih sredstev		
Skupna obratna sredstva		42,705	Sklad obratnih sredstev		27,615
D. Izločena sredstva			D. Rezervni sklad in drugi skladi		
Denarna sredstva rezervnega sklada in dru-gih skladov		2,693	Rezervni sklad in drugi skladi		3,009
Denarna sredstva nerazporejenih sredstev		478	Viri nerazporejenih sredstev		8,754
E. Sredstva v obračunu in druga aktiva			E. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
Kupci in druge terjatve		41,273	Kratkoročni krediti za obratna sredstva		—
Druge aktiva		10,557	Dobavitelji in druge obveznosti		24,971
			Druga pasiva		14,511
	Skupaj	232,076		Skupaj	232,076

Podjetje je vse obveznosti do družbene skupnosti poravnalo v redu in pravočasno.

Vodja računovodstva: Karel Kapš Predsednik u. o.: Janez Jamnik Direktor: Ivo Hrženjak

»SLOVENIJASPORT«, LJUBLJANA

AKTIVA	Naziv postavke	V 000 din	PASIVA	Naziv postavke	V 000 din
»SLOVENIJASPORT«, LJUBLJANA 607					
A. Osnovna sredstva			A. Viri osnovnih sredstev		
Osnovna sredstva		26,695	Sklad osnovnih sredstev		23,199
Denarna sredstva osnovnih sredstev		3,617	Drugi viri osnovnih sredstev		7,531
B. Sredstva skupne porabe			B. Viri sredstev skupne porabe		
Sredstva skupne porabe		—	Sklad skupne porabe		5,678
Denarna sredstva skupne porabe		38	Drugi viri sredstev skupne porabe		—
C. Obratna sredstva			C. Viri obratnih sredstev		
Skupna obratna sredstva		289,720	Sklad obratnih sredstev		3,799
D. Izločena sredstva			D. Rezervni sklad in drugi skladi		
Denarna sredstva rezervnega sklada in dru-gih skladov		4,439	Rezervni sklad in drugi skladi		3,553
Denarna sredstva nerazporejenih sredstev		2	Viri nerazporejenih sredstev		2
E. Sredstva v obračunu in druga aktiva			E. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
Kupci in druge terjatve		71,565	Kratkoročni krediti za obratna sredstva		80,000
Druge aktiva		2,078	Dobavitelji in druge obveznosti		163,292
			Druga pasiva		1,709
	Skupaj	598,152		Skupaj	598,152

Realizacija je znašala 955.412.093 din. Načrtni promet je bil presežen za 16,9 %. Povprečno je bilo za-poslenih 59 oseb.

Vodja računovodstva: Mara Škrabelj Predsednik u. o.: Slavko Žerjav Direktor: Jože Šavorn